

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ANTROPOLOJİ (SOSYAL ANTROPOLOJİ)
ANABİLİM DALI**

**‘ADİ SUÇLAR İLE TERÖR SUÇLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN SOSYOKÜLTÜREL AÇIDAN İNCELENMESİ’**

Doktora Tezi

Şener ÖZDEMİR

Ankara-2007
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ANTROPOLOJİ (SOSYAL ANTROPOLOJİ)
ANABİLİM DALI

‘ADI SUÇLAR İLE TERÖR SUÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
SOSYOKÜLTÜREL AÇIDAN İNCELENMESİ’

DOKTORA TEZİ

Şener ÖZDEMİR

Tez Danışmanı :

Prof.Dr. Zafer İLBARS

Ankara 2007

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ANTROPOLOJİ (SOSYAL ANTROPOLOJİ)
ANABİLİM DALI

‘ADİ SUÇLAR İLE TERÖR SUÇLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN SOSYOKÜLTÜREL AÇIDAN İNCELENMESİ’

Doktora Tezi

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Zafer İLBARS

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Prof. Dr. Zafer İLBARS
Prof. Dr. Kurtuluş KAYALI
Prof. Dr. Ayla SEVİM
Prof. Dr. Berna ALPAGUT
Prof. Dr. Alemdar YALÇIN

.....
.....
.....
.....
.....

Tez Sınavı Tarihi : 07 Haziran 2007

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (28/02/2007)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Şener ÖZDEMİR

İmzası

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
İÇİNDEKİLER.....	I
TEŞEKKÜR.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
KISALTMALAR.....	VII
I.KAVRAMSAL ÇERÇEVE	1
1.1.Suç Kültürünün Ortaya Çıkışı-Tekamül Çizgisi ve Yönelimi	1
1.1.1.Yasaların Suç Bilimi Gelişimine Etkileri	26
1.2.Konu	31
1.3.Amaç.....	31
1.4. Yöntem ve Konunun Önemi –Seçilme Nedeni.....	38
II. TERÖR SUÇLARINA GİRİŞ	39
2.1. Terörizmi Tanımlama	39
2.2. Modern Terörizmin Tarihi ve Kökleri	45
2.3. Yerel Terörizmin Evrimi	48
2.4. Anlama ve Analiz Etme İhtiyacı	52
2.5. Analitik Durumları ve Rollerini Belirleme	53
2.6.Analiz Edilmesi Gerekli Olanı Anlama	56
2.7. Analiz İçin Anahtarlar	58
2.8. Caydırma, Engelleme, Tutuklama ve Hedef Pekiştirme	60
2.8.1. Caydırma	61
2.8.2. Engelleme	62
2.8.3.Tutuklama	63
2.8.4. Hedefi Zorlaştırma	64
III. İŞLENME ORANI YÜKSEK SUÇLAR ve ETKİLERİ	67

3.1.Bilgisayar Suçları	67
3.1.1. Suçun İşlenme Yöntemi ve Etkileri	69
3.2.Hane Soygunculuğu	76
3.2.1. Suçun Mevcut Durumu	77
3.2.2. Suçu İşleyenlerin Özellikleri	78
3.2.3. Suçun Çeşitleri	79
3.2.3.1. Evden Gerçekleşen Soygunlar	79
3.2.3.2. Genel Amaçlı Haneler	80
3.3. Gasp	81
3.3.1. Suçun Mevcut Durumu	82
3.3.2. Suçu İşleyenlerin Özellikleri	83
3.4. Adam Öldürme	87
3.5. Müessir Fiil	94
3.6. Tecavüz ve Cinsel Suçlar	96
3.7.Gençlere Karşı Cinsel Saldırıları	99
3.8. Hırsızlık	103
3.8.1. Suçun Mevcut Durumu	104
3.8.2.Suç İşleyenlerin Özellikleri	104
3.8.3.Motorlu Araç Hırsızlıkları	104
3.8.4. Motorlu Araçlardan Hırsızlık	110
3.8.5. Mağaza Hırsızlığı	111
3.9. İş Dolandırıcılığı	112
3.10. Büro Suçları	113
3.11. Kredi Kartı ve Çek Sahtekarlığı	114
3.12. Hane İçi Suçlar	116
3.13 Kundakçılık	120
3.14. Organize Suçlar	124
3.14.1.Organize Suç Grupları	125

IV. TEŞKİLATLANMIŞ KİN GRUPLARI (TERÖRİZM) VE SUÇLAR ... 131

4.1. Teröristler ve Sokak Suçluları	137
4.2. Terörle Mücadele Etme	141
4.2.1. Kanun Yaptırımı Hakkında	143
4.3. Gelişmenin Anahtarı “Bilgi Toplama”	144
4.4. Suç Olaylarının Terör ile Bilgi ve Bağlantısı	147
4.4.1. Çalıntı Kimlikler	147
4.4.2. Yanlış Belgeleme	148
4.4.3. Sigara Kaçakçılığı	148
4.4.4. Zimmete Geçirme	149
4.4.5. Kargo Suçları	149
4.4.6. Şüpheli Araçlar	151
4.4.7. Bulunan veya Boşaltılan Mülkiyet	151
4.5. Kısıtlama ve Yasaklamaların Belirlenmesi	151
4.6. İpuçları	153
 V. GELECEK HAKKINDA YORUM.....	155
5.1. Dış Kaynaklı Terör Etkisi	155
5.1.1. Biyolojik Terörizm ve Toplu İmha Silahları (WMD)	161
5.2. Geçmiş, Mevcut ve Gelecek Zaman Hakkında	164
 VI. ANKET ÇALIŞMA ONAYLARI.....	167
6.1. Çalışma Talebi.....	167
6.2. Çalışma Onayı.....	167
 VII. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	170
7.1. Sonuç.....	170
7.1.1. Mülakat Konuları.....	176
7.1.2. Anket Soruları.....	177
7.1.3. Değerlendirme.....	180
7.1.4. Değerlendirme Tabloları.....	191

7.1.4.1. Tablo-1-2.....	191
ÖZET.....	212
SUMMARY.....	214
KAYNAKLAR.....	216
ÖZGEÇMİŞ.....	229

TEŞEKKÜR

Doktora çalışmalarım ve tezimin yazım aşamasında değerli katkılarından dolayı Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Antropoloji (Sosyal Antropoloji) Anabilim Dalı Başkanı danışman hocam Sayın Prof. Dr. Zafer İLBARS'a çok derin saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Bilimsel çalışmanın anlamı ve gerekliliğini bizlere öğreten Kriminal Polis Laboratuvarları Daire Başkanı Sayın Seyit DEMİRCİ'ye, Kriminal Polis Laboratuvarları Daire Başkan Yardımcısı Sayın Mustafa AYDIN'a, Polis Başmüfettişi Asayiş eski Daire Başkanı Sayın Haşim KARAASLAN'a ve Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürü Sayın Naci ÖZMEN'e teşekkür eder saygılarımı arz ederim.

Tezimin hazırlanmasında kıymetli yardımlarını esirgemeyen, başta KPL/ Performans Gözlem ve Değerlendirme Ünitesinden Başkomiser Sayın Murat KAPTAN ve Polis Memuru Sayın Özcan ŞİRİN, Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistem Merkezinden Polis Memuru Sayın Mehmet Ali MERAL ile Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü İdari Büro Amirliğinden Komiser Sayın Muhsin TÜRKOĞLU ve Polis Memuru Sayın Uğur KAYA ile tüm Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü personeline teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca ve özellikle benden her konuda desteğini esirgemeyen sevgili eşim Komiser Sayın Elif ÖZDEMİR ile oğlum Tarık Şahin ÖZDEMİR'e sevgilerimle teşekkür ederim.

ÖNSÖZ

Biz insanlar olarak, bu baş döndürücü dünyamız içerisinde yaşarken insanlığı etkileyen birçok olayı da bizzat yaşayarak veya duyarak hissediyor ve birçok birbiri ardına insanlığın önüne serilen mekanik senaryoların peşpeşe nasıl gerçekleştiğini de görüyoruz. Yaşadığımız çağda, ne derece hızlı teknolojik ilerlemelere şahitlik ediyor olsak da kendi kendimize şu soruyu da soruyor olmalıyız; İnsanlık mutlu mu?

Gerçekte ikilem oluşturmaması gereken kelimelerin anlamları beyinlerde ürpertici bir endişe oluşturmaktadır. İnsanlığın medeniyette ulaştığı seviye göz önüne alındığında buna ileri teknoloji, medeniyet olarak mı bakalım yoksa kıyamete daha hızlı götüren bir vasıta olarak mı bakalım gibi çelişkiler meydana gelmektedir. Bu çelişki aslında insanlığın gerçek medeniyete yani asıl ütopyaya mutluluğa olan özleminin ifadesi değil midir?

Şuan ulaşılan medeniyet insanların hizmetindedir çünkü bir insan dünyanın neresinde ve hangi ülkesinde olursa olsun dünyanın diğer insanlarından haberdar ve nasıl olduklarını bilmektedir. İletişim teknolojisi sayesinde dünya karşılıklı birbirini görerek konuşacak kadar küçülmüştür.

Birçok mutlu toplumlar gibi mutsuz, esir ve aç toplumların da mutlu olması isteniyor ve ortak organizasyonlarca bunun için çabalar sarfediliyor. Fakat yaşanan savaşlar ve terör olayları, tüm bu çabaları gölgede bırakır olması insanlığın yüksek medeniyetine en büyük zararı vermektedir. Büyük şehirlerde ortaya çıkan organize suç gurupları ve çeteler şehirlerde toplum yaşamını olumsuz manada tehdit eder konuma gelmekte ve bunun için ilk ele alınan polisiye tedbir ve çalışmalar gün be gün daha önem kazanmaktadır.

Artık şehrinizden ve ülkenizden sorumlu olmanız yeterli görülüyor hemen ülke sınırlarınızın civarından ve hatta dünyanın her şehriden ve ülkesinden haberdar olmanız

ve beklentiler içinde olmanız gerekiyor. Çünkü suç ve suçlu küreselleşiyor. Gücünü artırdıkça da dünyada terör havasını daha rahat estiriyor.

Medeniyetimizin ve insanlığımızın korunması ve daha fazla insanlık mutluluğuna adil olarak hizmet etmesi için, insan haklarına saygılı suç ve suçlularla mücadele tarzları geliştirilmelidir.

Toplum hayatını tehdit eden unsurların iyiye kanalize edilmesi için insan tabanlı yeni yol ve yöntemler geliştirilmelidir.

İnsan dünyada yalnız olmadığı ve sadece kendini ve toplumunu düşünen olmak, sadece onların mutluluğu için her şeyi yapmak ile gerçek mutluluğu ve medeniyeti yakalamayacaktır.

Gerçek medeniyet ve gerçek mutluluk tüm toplumların bunu yakalamasını temin etmekle olacaktır.

KISALTMALAR

IACP	: Uluslar arası Suç Analizcileri Birliği
CIO	: Kriminal Soruşturma Teşkilatı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
FBI	: Federal Soruşturma Bürosu
CIA	: Haberalma İdaresi
RAND	: Terörizm Araştırma Kuruluşu
CPU	: Merkezi İşlem Birimi
UCR	: Tek Tip Suç Raporu
NCS	: Ulusal Suç Araştırmaları
OV	: Operasyon Yöntemleri
VICAP	: Şiddet Kriminal Yakalama Programı
VIN	: Araç Kimlik Numarası
NATB	: Ulusal Oto Hırsızlığı Bürosu
LCN	: La Cosa Nostra (İtalyan Mafya Örgütü)
BM	: Birleşmiş Milletler
AUK	: Terörizm Adalet Uygulama Kurulu
PBS	: Ulusal Yayınlama Sistemi
COMPSTAT	: Standartlar Eğitim ve Uygulama Merkezi
USC	: Birleşik Devletler Kodları
FRY	: Yugoslavya Devleti
DOJ	: Ameriken Adalet Bakanlığı
WMD	: Nükleer-Biyolojik-Kimyasal Silahlar

I.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Suç Kültürünün Ortaya Çıkışı-Tekamül Çizgisi ve Yönelimi

Miller, Doğu Amerika’da büyük bir şehrin slum alanı içindeki gençlik çetelerinin kapsamlı deneysel araştırmalarını yapmıştır. Çete üyelerinin suçlu hareketlerindeki en önemli neden, alt sınıf mensuplarının değer yargılarına ve davranış normlarına göre, yön tayin etme girişimidir. Yani tezin hareket noktası, Amerikan toplumunda orta sınıf kültürel sistemi yanında, alt sınıfın kendine özgü bir kültürel sistemi bulunmasıdır.

Kültür çatışması teorisi suçluluğu, farklı kültürel değer ve davranış normları arasındaki bir çatışmanın neticesi olarak, suçluluğu sadece sınırlı bir alanı içinde açıklama verebilir; özellikle etnik azınlıklar, genellikle yabancılar ve göçmenler., kültür çatışması teorisinin kurucusu olarak, her insanın belirli davranış kurallarını öğrendiği noktasından hareket eder. Almanya’da 60’lı yıllarda yabancı işçilerin suçluluğu için kültür çatışması teorisinin gerçeklik kapsamını araştırması denenmiştir. Grüger, 1969 da 210 işçi üzerinde Hamburg’da yaptığı araştırmada, tezinin doğruluğu için bir delil bulduğunu düşünmüştür. (Thorsten Sellin,1994)

Kültür çatışması kavramı ilk defa Amerika’da artan suçluluk oranından göçmenleri sorumlu tutmak için ortaya atılmıştır. Ancak, Sellin’i 1938 yılında yayınlanan “Kültür Çatışması ve Suç” isimli eserinde, gerçeğin böyle olmadığını ve göçmenlerin suçluluk oranının yerli beyaz nüfusa göre oldukça düşük bulunduğunu araştırmalara dayanarak ortaya koymuştur. Fakat bununla birlikte Sellin, göçmenlerin belirli bazı suçları işlediklerini tespit etmiştir: Örneğin bir Sicilyalının ailenin namusunu korumak için kız kardeşini kaçıranı öldürmesi gibi. İşte Sellin, burada kültür çatışması teorisine dayanmıştır. Buna göre, bir göçmen, birisi anavatanının ve diğeri göçülen ülkenin olmak üzere iki kültür, yani norm sistemi karşısındadır. Her ne kadar, göçmenin temel kişiliği anavatanındaki sosyalleşme vasıtasıyla kural olarak oluşmuşsa da, göçmen geldiği ülkenin norm ve standartlarına daha çok yaklaşmak ihtiyacını da duymaktadır. Çünkü

göçmen, ancak bu şekilde yeni bir sosyal kimlik bulacaktır. İşte çatışma, birbirine karşı olan iki sistemin kültürel norm ve standartlarının dışarıda bırakılmalarının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Gerçekten de, yabancı bir kültür sitemine gelen kişi, orada hâkim değer sistemiyle karşılaşmakta ve onun normlarına kendi özel daralmış şartları altında karşı koymaktadır. O halde kültür çatışması kavramından, kültürel ve sosyal değerler, amaçlar ve normlar bakımından zihniyet ve düşüncelerin çatışması anlaşılmaktadır.

Kültür çatışması teorisi, her insanın belirli bir kültür içerisinde doğup, burada belirli davranış kurallarını öğrendiği esastan hareketle, göçmenler ile yerlilerin ideal ve değer sistemlerinin farklılığına dayanmaktadır. Çünkü, göçmenler, yabancı işçiler ve mülteciler ile etnik azınlıklar (zenci, çingene gibi) genel olarak topluma yabancı ve kenar grup olarak belirlenmektedirler: Bu kişiler içinde yaşadıkları toplumdan en azından temel bir işaretle ayrılmaktadırlar. Bu işaret, kültürel (din, dil), etnik (ırk) veya başka bir şekilde ortaya çıkmaktadır. İşte bu kişiler kendilerini çeviren kültüre tamamen katılamadıklarından, içinde yaşadıkları toplumla bütünleşememekte ve ona yabancı kalmaktadırlar. Bu ise, onlara karşı ekonomik, sosyal ve siyasi alanlarda dışlamayı doğurmaktadır. Bunun sonucu olarak da, önyargılar oluşmakta ve damgalanmaktadırlar.

Yabancı işçiler, devamlı olarak çalıştıkları ülkede kalma niyetini taşımadıklarından, içinde yaşadıkları toplumla tam bir bütünleşmeye gayret etmemekte ve kendilerini toplumun dışında tutmaktadırlar. Çünkü farklı davranış kurallarını içeren kültürlerin belirli bölgelerde karşılaşmaları veya bir kültürün üyesinin diğerinin ülkesine göç etmesi durumunda, böyle bir kişinin veya grubun yeri o toplumun dışında olmaktadır. Kenarda olma, içinde yaşanan hâkim kültürden ırk, eğitim, dil ve diğer sosyal görünüşler bakımından ayrı olduğunu için, yaşanan toplum tarafından tespit edilmektedir. Bu yüzden yabancı işçiler kendilerini dışlanmış ve ihmal edilmiş olarak hissetmektedirler. Ayrıca, kendilerini içinde yaşadıkları toplumla bütünleştirecek, yani vatan ve aile bağlarını koparacak bir karar vermek konusunda kararsız oldukları gibi; böyle bir istek bulursa bile, hâkim kültürün bütünleşme yolunda engeller koyduğu da görmektedirler.

Böylece dışlanma olayı genellikle yabancı olma ile bağlantılı sosyal durumun sonucu olmaktadır.(DEMİRBAŞ, Timur ,2001)

O halde, yabancı suçluluğunu açıklamak bakımından kültür çatışması teorisini genelleştirilemez. Bununla birlikte, bazı suçlarda, örneğin kasden adam öldürme, kasden müessir fiil, ırza geçme ve belirli bazı trafik suçları gibi suçlarda, memleket kültürü tarafından şekillenmiş hareketler görülmektedir. Çatışma yüklü bu hareketler, yabancı işçinin şiddet suçlarında kendi vatandaşını mağdur seçmesine de engel olmamaktadır: Örneğin, kan davası ve namus cinayetlerinde olduğu gibi. Bu bakımdan Türkler tarafından işlenen suçlarda , diğer yabancı işçi gruplarına göre kültür çatışmasının etkisi daha büyüktür. Fakat, suçunun oluşumu elbette kültürel faktörleri de içermekle beraber, yabancı işçilerin her işledikleri suç kültür çatışmasına bağlanamaz. Kaldı ki, kültür çatışmasının arkasında da değişik davranış nedenleri ve bazı toplumsal ilgiler bulunmaktadır. Bunun somut örneği, ABD’de 1960 yılında 2 milyon beyaza karşılık 1 milyon siyahın tutuklanmasıdır. Yani, bütün tutukluların %30’u siyahtır ve siyahlar tüm nüfusun %10’unu oluşturmaktadırlar. Siyahların suç oranının yüksek olmasının nedenleri ise, uygun olmayan ekonomik şartlar, ev ilişkileri, sosyal gerilimler ve dışlanmadır.

İnsanlar aynı şekilde davranmazlar; benzer durumda farklı şekilde davranırlar. Çünkü insanların durum ve hareket aracı, davranışların yöneltildiği insanların değer yargılarıdır. Bu bakımdan kültürün iki anlamı vardır; birisi, belirli toplumda sınırlı bir bölge içinde ve belirli tarihte gelişmiş değer yargılarının tümünü kapsar. Diğeri ise, uygarlık anlamında, yaşama stili, düşüncenin, hissedişin ve davranışın tarzıdır; bunlarda beslenmenin, giyimin, ahlakın ve geleneğin tarzı, din içinde ve dil ifade edilir. Kültür bu geniş anlamda davranış ve dilde gözlenebilir; öğrenilir ve kuşaktan kuşağa devredilir; davranış görüntülerinin bütünlüğü olarak tasvir edilebilir.

Alt kültürden, bir üst kültür davranış ve değer sisteminden ayrı olarak varlık gösteren bir sosyal davranış ve değer sistemi anlaşılır; bununla birlikte bu, merkezi değer sisteminin

bir kısımdır. Alt kültür içinde yaşayan gruplar, üst uygarlık unsurlarını (element) ayırırlar: fakat merkezi uygarlıktan ayrılan belirli davranış görüntülerini ve değer yargılarını muhafaza ederler.

Alt kültür teorileri gençlik özellikle çete suçluluğunu açıklamayı denerler. Nedensellik düşüncesi içinde, hakim orta sınıfın değer ve amaçları ile alt sınıf geçlerinin bu değerleri takip etme ve bu amaçlara ulaşma imkanları arasındaki çatışmaları vurgulamıştır. (Albert K. Cohen ,1955; Richard A., Cloward ve Lloyd E ,Ohlin, 1960)

Cohen, Cloward ve Ohlin'in teorileri üzerine, Merton'un Anomi teorisi gelişmiştir. Cohen'e göre, tepki oluşumu hipotezi, psikanalitik bir fikre dayanır: İnsan savunma mekanizması olarak, bastırılan dürtü isteklerinin karşı koyduğu davranış tarzını geliştirir. Cohen'e göre, sosyal yapı böyle bir tepki oluşumuna, gençlik suçlarında sebebiyet verir. Gençlik suçluluğu –yetişkin suçluluğun aksine- ekonomik amaç takip etmez. Gençler, kullanamayacakları ve ihtiyaçları olmadıkları şeyleri çalarlar.

Alt kültür teorisi Whyte ve Cohen'e dayanır. Suçluluk bakımından önemli olan iki sosyalleşme şekli vardır: Sosyalleşme toplum içindeki sosyal yere bağlılık içindedir (sınıf özellikli sosyalleşme) ve onun vasıtasıyla ortaya çıkan kültür çatışmasının suçluluğa götürebildiği diğer bir kültür alanı içinde sosyalleşme şeklindedir. (Whyte, 1943; Cohen, 1955)

Çok sayıda sosyal sınıfın bulunduğu bir toplumda, sosyalleşmenin sınıf özellikli farklı yürüyeceği anlayışı bilimsel olarak malumdur. Çok önceden sınıf özellikli sosyalleşmeyi tasvir etmiştir. Alt sınıflar içinde sosyalleşme usulü genellikle kısmen sorunsuz cereyan eder. Çocuğun ne yapacağı geniş ölçüde onun bakışlarıyla belirlenir; ebeveynin rahatlığından ve kendiliğinden dürtülerinden ve ev işlerinin gerekliliklerinden etkilenir. (Albert K.; Cohen, 1961)

Bu anomi durumdan; Cohen'in tespit ettiği aşağıdaki tepkiler gelişir: 1) Verilen durumdan memnun olma tepkileri (kendi sınıfında kalma), 2) Uygun olamayan hareket noktalarına rağmen orta sınıf amacına ulaşma denemesi tepkileri, 3) Kendi özel alt kültür değer ve norm sisteminin yararına orta sınıf amaç ve değerlerinin reddi tepkisi. ylece slam bölgelerinde hırsızlık, şöhret, üstünlük ve derin rahatlama elde edilebilen, önemli bir yere sahip faaliyet olarak geçerlidir.

Bizim toplumumuzda, her şeyden önce ceza hukuku vasıtasıyla, orta sınıfın davranış şekillerinin genel geçerli olmasının garanti edilmiş olması, farklı sosyalleşmeleri çatışma halleri içinde suçluluğa götürür. Bunun yanında, alt sınıf mensuplarının arzularına yasal olmasa da çabuk ulaşabilecekleri şeklinde eğitilmiş olmaları, özel öneme sahip olan gerçeklere gayret etmelere sebep olacaktır.

Sınıfların farklı durumları vasıtasıyla gerekli olan, toplumsal ilişkilerin bu takdiri temeli üzerinde, günümüzde suçluluk, özellikle gençlerde alt sınıf ve orta sınıf arasındaki değerler sisteminin çatışmasının bir sonucu olarak anlaşılır. Ortaya çıkan alt sınıf güçlükleri bir genci suçlu değil, şartlarını zorlamış da olabilir. şüphesiz kötü okul eğitimi, eksik bir mesleki eğitimde alt sınıfa dahil olamaya götürür. Bu yaşananlar çatışmalara ve hayal kırıklıklarına götürür. Sosyal memnuniyetsizlik, orta sınıf tarafından şekillenmiş değerlere karşı muhalefeti ve suçluluğu doğuracaktır. (DEMİRBAş, Timur ,2001)

Alt kültür teorisi, suçluluğu, egemenler tarafından toplumda doğru olarak tanınan değerler ve normlar sisteminden, failin aykırı sosyalleşmesinin bir sonucu olarak açıklar. Bu teori esaslı olarak Albert K. ve Cohen tarafından geliştirilmiştir; şüphesiz suçluluğu sadece bir kısmı için memnuniyet verici açıklama verir; sululuğuın geniş kısmı, özellikle sosyal denenmişler açıklanamaz. Buna karşı, her durumda alt kültür teorisi, azınlık gruplarının sululuğuunu tatmin edici açıklama iktidarındadır. Fakat, kriminolojik olarak önemli gençlik gibi toplumdaki bütün azınlıklara uygulanamaz. Buna karşılık, uyυřturucu bağımlısı, asosyal ve gençlik etesi yesi gibi sosyal kenar gruplarının suçlu

davranışları, bu açıklama modeliyle açıklananabilir. Cohen, yargılarını genç çete alt kültürleri araştırmalarından çıkarmıştır. Analiz, Amerikan toplumundan hareketle, her bireyin belirli bir yerde bulunduğu farklı sosyal sınıfları tanımayı hedeflemiştir. Alt kültür teorisinin zayıflığı, suçluluğun sadece bir kısmını açıklayabilmesidir. (Albert K.; Cohen,1961)

Şiddet alt kültürünün bir teorisini ortaya koymuşlardır; şiddet öğrenilir ve bir alt kültür içinde kuşaktan kuşağa taşınır. Bu davranış ve değer sistemi içinde insanlar, şiddeti seven yaşam tarzı ve zihniyetler geliştirirler. Şiddet uygulamasının yasak olmadığı ve failde kusur duygusuna sebebiyet vermeyen şiddet, kendini gösterir. Şiddet alt kültürü, örneğin Sardunya adasında tespit edildiği gibi, kişilik eğilimi içinde bastırılamaz. (Marwin E. Wolfgang; Franco Ferracuti, 1967)

Bu bağlamda Sosyal Antropoloji ile suç ve kültür bakımından kriminal soruşturmanın engin tarihçesi, ancak uzak geçmişimizin ışığı altında kavranabilir. Bir grup için kabul edilemez olarak atfedilen fiiller, bazı araçlarla çözüme ulaştırılmıştır. Kabile ve klan olarak bilinen ilk gruplarda, istenmeyen olayların tespiti ve çözümüne yönelik yöntemler mevcuttu. Bugün kullanılan yöntemler ile karşılaştırıldığında ilkel olan o tarihteki yöntemler, belli bir kişi ya da aileye sorumluluk verilmesi esasına dayanmaktaydı. Şayet bir ailenin üyesi, kabilenin belli bir ahlaki kuralını ihlal etmişse, ailenin diğer üyeleri, bu ihlali tespit etmek, ortaya koymak ve hatta faili cezalandırmakla yükümlüydü. Eski tarihlerde, bütün bir toplumun belli bir bireyin suç özellikli eyleminden sorumlu tutulması hiç de az rastlanan bir olay değildi. Bu durumda, suçu hangi bireyin işlediğini tespit etme görevi toplumun tamamına aitti. Medeniyet geliştikçe, sosyal ve kültürel gelenekler resmi yasalar içerisine alınmıştır. Bu durumun erken örneklerinden birisi, M.Ö. 2100 yılında Babil'de ortaya çıkan Hamurabi Kanunları'dır. Bu tür kanunlaştırmalar, kanunu ihlal edenlerin tespit edilmesine yönelik araçlar gerektirmiştir. Eski tarihlerde, suç tespiti ile iştigal eden bireylerin çoğu askeri zümre üyesiydi. Mısır, Roma ve Yunan medeniyetleri, neredeyse sadece askeri zümre üyelerine suç tespit görevi vermiştir. (Fosdick, R.B., 1920)

Orta çağ boyunca, suç tespit görevi yönetimin sorumluluğundan tekrar eski sahibi olan grup sorumluluğuna geçmiştir. Frank-Pledge Sistemi olarak bilinen ortak koruma sistemi, grup üyelerinin kontrolünü yine her bir bireye görev olarak vermiştir. Cemaatler, 10'ar aileden oluşan alt gruplara bölünmüştür. Tithing olarak bilinen alt grupların üyeleri, her bir grup üyesinin olumsuz davranışını tespit ve kontrol etmekle yükümlü kılınmıştır. Bu durum, 1066 tarihinde Normandiya Dükü'nün İngiltere'yi fethi ve suç tespit ve yargılama yetkisini tekrar yönetime vermesine kadar devam etmiştir. Dükün'ün yönetim döneminden başlayarak 1700'lerin başına kadar, bugün kriminal soruşturma olarak bildiğimiz kavram, pek fazla bilinmiyordu. Bunun yerine, daha çok suç *önleme* olarak bildiğimiz gaye güdülmekteydi. Suç tespit edildikten sonra, ne derece önemli olursa olsun, daha fazla soruşturma yapılmazdı. Onyedinci yüzyıl boyunca, emniyetin sağlanması ve kanunların uygulanması, hükümet ve ticaret kesimim tarafından finans edilen devriyeler yığımıydı. Bekçiler olarak bilinen bu ilk devriyelerin çoğu, genellikle toplumun dışlanmış kesimşerinden gelmekteydi. Düşük ücretle çalışan ve zayıf karakter sahibi olan bu kişiler, devriyeleri oluşturmakta ve etkisiz kalmaktaydı. Bekçiler sadece kriminal faaliyetleri caydırmakta yetersiz kalmıyor, bazı durumlarda bizzat kendileri bu fiillere iştirak ediyordu. O dönemde bir İngiliz hakim olan Patrick Colquhoun'un ifadesi şöyledir: "kamuyu korumaları için kendilerine ücret verilen kişiler, çoğu kez yasadışı para tahsil ederek sadece baskı aracı olmakla kalmıyor, aynı zamanda ortaya çıkarmakla ve caydırmakla görevli oldukları suç fiillerine yardımcı oluyorlar ve gizliyorlar. Onyedinci yüzyılın sonlarında, bir suçun mağduru olan kişi, mahkemenin sunduğu soruşturma hizmetlerinden belirli bir bedel karşılığında yararlanabiliyordu; ancak, nadiren olumlu bir sonuç ortaya çıkıyordu. (Gilbert, James N., 2001)

Onsekizinci yüzyılın başlangıcı ile birlikte, Avrupa'da önemli toplumsal değişiklikler meydana geldi. İngiltere ve Fransa (özellikle de Londra ve Paris şehirleri), görülmemiş oranda bir suç artışı ile karşı karşıya kaldılar. Sanayi Devrimi başlamıştı ve ondokuzuncu yüzyıl ortalarına kadar devam edecekti. Hızlı sosyal ve kültürel değişim, modern endüstriyel büyümenin başlangıcına işaret etmekteydi. Büyük halk yığınlarının

kırsal kesimlerden şehirlere göçü ile birlikte olumsuz sonuçları da kaçınılmaz olmuştur. Aniden, veya en azından Londralılara göre böyle, insan artık mağdur olma korkusu olmaksızın sokağa çıkmaya cesaret edemiyordu. o döneme ait tarihsel kayıtlar, kamu veya hükümet tarafından çözüme ulaştırılmayan ve artan suç olayları ile doludur. Kriminal unsurlar Londra'da o kadar güçlü hale gelmiştir ki, şehrin bazı kısımları bunlara teslim olmuştur. L.O.Pike tarafından 1876 yılında yayınlanan *History of Crime in England* adlı kitapta, "kriminal mahalleler oluşmuştu ve emniyet güçleri burada savunmaya geçmişti, ve buralarda, oranın sakini olma ayrıcalığınız yoksa, kimsenin hayatı emniyette değildi" denilmektedir. Avrupalı hükümetler, ağır ve hatta vahşi ceza yöntemleri uygulayarak kamu düzenini tesis etmeye çalışıyorlardı. Yüzlerce suç için ölüm cezası öngörülmüştü. Geyik çalmak, kalpazanlık, en hafif hırsızlık suçu bile ölüm cezası ile cezalandırılmaktaydı. Bazı ceza davalarında, "derhal ölüm" hemen gelmiyordu. Bir İngiliz yol kesici eşkiya olan Edward Burnworth, en sonunda suçunu itiraf edip idam edilene kadar göğsüne defalarca 212 kg yük konulmuştur.

İngiltere Hükümeti, suç dalgasını durdurabilmek için, Meclis Ödenek Sistemi olarak bilinen bir sistemi uygulamaya koyarak adli görevlilerin ve tanıkların masraflarını karşılamaya başlamıştır. Bu sistem, çeşitli ağır suçların ortaya çıkarılmasına parasal ödül vermektedir. Ağır suç işlemiş bir sanığın mahkum edilmesinden sonra, suçluyu ve suçu ortaya çıkaran resmi görevlilere bir para ödülü (genelde 40 İngiliz Pound'u) ödenmekteydi. Buna ek olarak, suçlunun tespiti ve yakalanmasında yardımcı olan kişilere de, suçlunun evi, eşyaları, silahları, parası ve hatta kişisel kıyafetleri verilmekteydi. Bu sistem, başarısızlıkla sonuçlandı. Polis memurları, sadece meclisten alacakları ödenek için suçlu tutuklamakla itham edildiler. Sistem, 1818 yılında terk edildi. Hırsız Yakalama. Londra'nın suç sorunlarının doğrudan bir sonucu olarak, modern kriminal soruşturma ortaya çıkmıştır. Avrupa'da hırsız-yakala olarak bilinen kavram, veya hırsız-tutuklama, 1700'lü yıllarda oldukça yaygınlaşmıştır. Jonathan Wild olarak bilinen Londralı bir suç uzmanı, Londra'da 1720'li yılların en etkin kriminal soruşturmacısı olmuştur. Wild'in, bir hırsız bulmak için başka bir hırsız görevlendirme yöntemi

oldukça popüler hale gelmiştir. O dönemin güvenlik güçleri için, bir hırsızın ancak bir başka hırsızın yakalaması fikri düşünülemez bir durumdu. (Fleming, T.J, 1970)

Jonathan Wild, Londra'ya taşınmadan önce İngiltere'nin kırsal kesiminde genç bir semerciydi. Londra'nın suç unsurları arasında, çok iyi bilinen bir genelev işletmecisiydi. Wild, çalınan bir malın yerini tespit etmek ve asıl sahibine iade etmek için bir konulması gerektiğine dair yeni bir fikir ortaya çıkarmıştır. Bu özel teşebbüs bir çok çabuk gelişmiş ve bir süre sonra hükümet tarafından aranılan suçluları da içine alacak şekilde gelişmiştir. Wild, örgütüne üye olan kişilerden birisinden memnun kalmazsa (sayısız suçluyu yardımcısı olarak istihdam etmekteydi), yardımcısını tutuklar ve bir ödül karşılığında mahkemeye teslim ederdi. Bu tür yöntemler, suç unsurları ve resmi yetkililer arasında Wild'ın şöhretine gölge düşürmüştür. Bu nedenle, birçok tehdit ve fiziksel saldırıya maruz kalmıştır. Bir keresinde, Wild eski bir arkadaşı aleyhine mahkemede ifade verirken, sanık beklenmedik bir anda Wild'a eğilerek başarısız şekilde Wild'ın boğazını kesmeye teşebbüs etmiştir. (Fosdick, R.B., 1920)

Jonathan Wild'ın ticari faaliyetleri tartışılır nitelikteydi. Normal faaliyet yöntemi, çalınan malın iadesi için mağdurunun ödeyeceği ödülün bir miktar vereme vaadi ile suçluyu ikna yöntemine dayanmaktaydı. Birçok hırsız yakalayıcısı gibi kendisi de, asıl sahiplerine teslim edilen malları çalmakla suçlu bulunmuştur. Buna ek olarak, kötü şöhreti olan Newgate hapisanesinden kaçması için bir arkadaşına yardım etmekle suçlanmıştır. Wild'ın mesleki hayatı, 24 Mayıs 1725'de idam edilmesi ile son bulmuştur. Suçlu tespitindeki başarısına rağmen (120'den fazla ağır suçlunun tutuklanmasından ve idam edilmesinden sorumludur), Londra halkı kendisini sevmezdi. idam sehпасına çıkarılırken, yüzlerce kişi kendisine bağırarak, taş ve pislik atmıştır. Ancak, ölümünden sonra, Wild bir tür halk kahramanı olmuştur. Kafatası ve iskeleti, 1860'lara kadar halka açık sergilenmiştir. Bir diğer kötü şöhretli hırsız-yakalayıcısı ve aynı zamanda eski mahkum ise, Eugene Vidocq'dur. Vidocq, Wild'ın ölümünden sonra faaliyetlerini Paris'te sürdürmüştür ve 80 yıl kadar da faal kalmıştır. Selefî gibi kendisi de, başarılı ve kötü şöhret sahibi olmuştur; ancak Vidocq'un soruşturmalarının önemli bir olumlu yanı

vardı. Kendisi ve görevlendirdiği suçlular, polisin denetimi altında faaliyet gösteriyordu. Uzun bir suçlu geçmişinden sonra, Vidocq 1809 yılında Paris Polis Teşkilatı'na muhbir olarak başlamıştır. Birkaç yıl sonra, sahtecilik suçundan tutuklanmıştır ve yine muhbirlik yapmak sözü vererek, hafif bir ceza ile kurtulmuştur. Polis teşkilat Başkanı, Vidocqun eski suçlu akadaşları hakkında muhbirlik yapması şartı ile bunu kabul etmiştir. Vidocq kısa bir süre için bu işi başarı ile devam ettirmiştir. Hizmetleri karşılığında, bir hapishaneden diğerine nakledilirken vagondan kaçmasına göz yumulmuştur. Uzun yıllar faal suçlu olarak ortalıklarda dolaşırken, Vidocq, Polis Teşkilatına bilgiler sağlamıştır. Suçu tepit etme kabiliyeti sayesinde, Eugene Vidocq 1817 yılında polis denetiminde gizli muhbir olmuştur ve Paris'in ilk Polis Dedektiflik Bürosunu kurmuştur. İlk olarak, 4 dedektif ile başlayan faaliyet daha sonra genişleyerek 28'e ulaşmıştır. Vidocq ve meslektaşları diğer hırsız yakalayıcıları, son derece başarılı olmuşlardır. 1817 yılı Ocak ve Aralık ayları arasında, sadece 12 üyeli birliğiyle 772 tutuklama gerçekleştirmiştir. Tutuklananlar arasında, 15 katil, 108 ev hırsız, 5 silahlı soyguncu, ve 250'den fazla değişik türde hırsız vardı. Kriminal soruşturmadaki bu eşi görülmemiş başarı nedeniyle, polis memurları Vidocq'u kıskanmaya başlamışlardır. Emrindeki adamlarının cepçilik yaptığı suçlamasına karşın, adamların sürekli olarak eldiven giydiğini ve cepçiliğin ancak çıplak elle yapılabileceğini söylemiştir. Vidocq'un adı, bir süre sonra tüm Avrupa'da tanınmıştır. Günde en az on kez kılık değiştirerek, suç çetelerine sızmaya devam etmiştir. Özellikle temiz traşı iken, aniden sakallı bir kılığa dönüşüyor veya gerekli gördüğünde bıyıklı bir hal alıyordu. (Germann, A.C., Day Frank D., and Robert R.J. Gallati 1974)

On yıllık faal dedektiflik görevinden sonra, Vidocq görevinden istifa etmiştir bu durum Paris Polis Teşkilatını rahatlatmıştır. Artık, kendi özel dedektiflik bürosunu kurmaya yetecek kadar sermaye sahibiydi. Aniden başarıya ulaşan Vidocq, mallarına geri kavuşma derdinde olan binlerce suç mağduru tarafından kuşatılmıştır. Suçu ortaya çıkarmak ve çalınan malları iade etmenin haricinde, Vidocq, "ticaret koruma topluluğu" olarak adlandırdığı bir oluşumu teşkil etmiştir. Belirli bir ücret karşılığında, dükkan ve işletmeleri sahipleri, yeni müşterilerinin mali durumları hakkında bilgi sahibi

olabiliyorlardı. Bir anda, 8.000 dükkan sahibi bu hizmete abone olmuştur. Bu hizmet günümüz kredi teftiş işinin başlangıç safhasıdır. Paris Polis Teşkilatı yetkilileri, Vidocq'un faaliyetlerini gıpta ile izlemeye devam ediyordu. Bunun sonucu olarak, Vidocq 200 defadan fazla "güveni suistimal" suçlamasıyla tutuklanmıştır. Hiç hüküm almamıştır, ancak bu tutuklamaların getirdiği yasal mali yükümlülükler ve söylentiler nedeniyle giderek azalan şöhreti Vidocq'un fakirleşmesine neden olmuştur. 1857 yılındaki ölümüne kadar uzun yıllar boyunca, birçok kez sanık sıfatı ile mahkemeye çıkmak zorunda kalmıştır. Sıkça kıyafet değiştirerek, eski hırsız yakalayıcı tecrübelerini ders olarak anlatmıştır. Paris'te 1829 yılında yayınlanan Hatıratı, o tarihte kullanılan kriminal soruşturma yöntemlerinin popülerlik kazanmasına yardımcı olmuştur. Eski bir suçlu olmasına rağmen, Vidocq, Sürete France ulusal dedektiflik örgütünü kurması ile hatırlanır. (Gilbert, James N., 2001)

Modern teknikler ile karşılaştırıldığında, hırsız yakalayıcılarının yöntemleri oldukça kabadır. Ancak, hırsız yakalayıcılığı kavramının ortaya çıktığı şartları da dikkate almak gerekir. Suç mağdurlarının, Wild ve Vidocq gibilerin hizmetine başvurmadan başka seçenekleri bulunmamaktaydı. O tarihlerde, kriminal soruşturma yürütecek ve güvenilir yöntemlere sahip kamu veya polis kurumu bulunmamaktaydı. Yaygın olarak kullanılan güvenlik yöntemi, polisin mevcudiyeti ile suçun önlenmesi çabasıydı. Bu durum başarısız kaldığında ve bir suç tespit edildiğinde, resmi soruşturma çabası başlar ve biterdi; suç fiilinin tespiti ve raporlanması olarak. Polis yetkilileri, onsekizinci yüzyılda doğrudan soruşturma yapma konusunda gönülsüz davranırlardı. Muhbir kullanmak, gizli operasyon yürütmek, keşif yapmak ve benzeri yöntemlerin polislik gururu ile bağdaşmadığı düşünülürdü. Bu nedenle, bu tür taktikler uzun yıllar boyunca hırsız-yakalayıcılarına bırakılmıştır. İngiliz Dedektifi. Avrupa şehirlerinin nüfusu artmaya devam ettikçe, kriminal faaliyetler de artmıştır. Kriminal rekabet o kadar artmıştı ki, hırsızlar gruplar halinde asıl faaliyet alanlarını terk etmeye başlamışlardı. Küçük köyler arasında seyahat ederek, soygun ve gasp faaliyetleri yürütmüşlerdir ve halk artık dayanamayıp isyan noktasına geldiğinde tekrar büyük şehirlere dönmüşlerdir. Sadece sokak suçlarının sayısı artık dayanılmaz rakamlara ulaşmakla kalmayıp, sahte

madeni para basımı da artık had safhaya ulaşmıştı. 1696 yılında, İngiltere hükümeti tespit edebildiği tüm sahte madeni paraları tedavülden kaldırmıştır. Bu miktar 1,200,000 Pound veya kabaca 2,100,000 \$ kadardır. Hükümet bunun üzerine, pencere vergisi uygulamaya başlamıştır ve bir veya birden fazla penceresi olan ev ve iş yerlerinden vergi toplamaya başlamıştır. (Myren, R.A. and Garcia, C.H., 1989)

Artan suç oranı ile birlikte, halkın hükümet destekli suç tespit talepleri de artmıştır. 1748 yılında, *Tom Jones* adlı romanın İngiliz yazarı Henry Fielding, Westminster ve Middlesex bölgesine hakim olarak atanmıştır. Londra'daki mahkeme binası dışında, Bow Street sokağında görev yapmıştır. Göreve gelmesinden kısa bir süre sonra, Londra halkı, Bow Street mahkemesine bağlı olarak görev yapan üniformalı polisleri sokaklarda görmeye başladı. Bu polisler, kriminal soruşturma yürütüyordu. Bu bir ilkti, çünkü İngiliz halkı daha önce soruşturma yürüten üniformalı polis memurları görmemişti. Sağlık durumunun kötüleşmesi nedeniyle, Henry Fielding Bow Street Mahkemesi'ndeki görevini 1753'de kardeşi Sir John Fielding'e bırakmıştır. Kardeşi genç Fielding'in yönetiminde, Bow Street Runners olarak bilinen ilk müfettişler, oldukça faal olmuşlardır. Bu küçük grubun birçok uygulaması bugün halen kullanılmaktadır. Örneğin, paralı muhbirler, arama ilanları, baskınlar, silah ve kelepçe taşıma gibi. John Fielding kör olmasına rağmen, çoğu kez suç mahallerine gider, bilgi toplar ve müfettişleri şüphelinin peşine takardı. Mahkemelerdeki ceza davalarına başkanlık eden Fielding, gözlerinde bir bandajla sessiz olarak otururdu. Tanığın ifadesinde bir yanlışlık tespit ettiğinde, dramatik bir şekilde kürsünden aşağı eğilir ve bir işaret ile doğruyu talep ederdi. 1800'ler başında, Londra'nın nüfusu 1 milyonu aşmaktaydı ve suç oranı tarihin en kötüsü olarak kabul edilir. 1821-1828 arasındaki 7 yıl gibi kısa bir süre zarfında, nüfus %15 artarken, ağır suçlardan tutuklananların sayısında %41'lik artış meydana gelmiştir. Bu oran, 822 Londra sakinine 1 suçludur. Kaygıları sürekli artan vatandaşlar, Bow Street Runner'lara başvurmaya başladı. Fielding'e göre, artan suçun sebebi için diye adlandırılan zehir neticesinde yeni tür sarhoşluk'du. Tahminlerine göre, Londra'da 100.000'den fazla vatandaş bu "zehiri" esas madde olarak kullanmaktaydı. İngiltere'nin

karayollarındaki silahlı soygun sayısı o kadar artmıştı ki, gün doğumu ile gün batımı arasında soyulan yolcular, kayıpları nedeniyle bölge idaresini dava edebiliyorlardı.

Halkın isyanına bir çözüm bulmak amacıyla. Londralı meşhur bir kişi olan Patrick Colquhoun, şehrin güvenliğini sağlamak için belirli sayıda üniformalı bir gücün görevlendirilmesini önerdi. Bu öneri fazla radikal bulundu ve reddedildi. Ancak, 1829 yılında, Sir Robert Peel öneriyi Avam Kamerası'nda tekrar gündeme getirdi. Metropolitan Polis Kanunu olarak yasalaşacak olan bu öneri, ceza hukuku ve kriminal soruşturma tarihinde bir çağ açmıştır. Peel'in yeni gücü, daha önce İskoçyalı soyluların ikamet ettiği bir binada konuşlandı. Bu nedenle, daha baştan itibaren, tüm polis memurları ve halkın büyük kesimi Londra Şehir Polisi'ni Scotland Yard diye adlandırmaktadır; memurlara Sir Robert'a atfen bobbies takma ismi verilmişti. Peel'in, polis teşkilatı hakkında önemli ölçüde bilgi birikimi vardı. Kavram ve eylemleri, bugün halen polis idarecilerine model oluşturmaktadır. 1840'da Metropolitan Polis Teşkilatı'na diğerleri de idarecilik etmiştir ancak, tam gün mesai şekilden hem üniformalı hem de sivil memurların kullanılması modeli artık yerini almıştı. Ancak, hem genel kamuoyu hem de hükümet yetkilileri, üniformasız polisler şüphe ile bakmaktaydı. Londralı bir politikacı, dedektifleri olağanüstü yetkiler ile donatılmış, suçsuz vatandaşları rahatsız eden, en ufak söylentide dahi evlerine girip arama yapan polis ajanları olarak nitelemiştir. Bireylerin, bariz üniformalı görevlilerin haricinde diğer yöntemler ile tespiti, bugün İngiltere'de halen kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem halen kabul görmüş değildir. Örneğin, 1977 yılında İngiliz müfettişler tarafından yürütülen bir kriminal soruşturmada, 1800 yılındaki benzer bir kamuoyu tepkisi ortaya çıkmıştır. Küçük bir duvar aralığından gözlenen ve fotoğrafları çekilen şüpheli kişi, intihar eder beklentisi ile annesine büyük miktarlarda tehlikeli ve öldürücü ilaçlar vermiştir. İngiliz kamuoyunun büyük bölümü, polis memurlarının saklanması ve gizlice fotoğraf çekip görüşmeleri kaydetmesini olumlu karşılamamıştır. Scotland Yard'ın popüleritesinin büyük kısmı, ünlü İngiliz yazar Charles Dickens'e atfedilebilir. Dickens'in Londra'da yayınladığı bir dergi de yer alan makalelerde, Yard'ın soylu soruşturma çabalarına yer vermiştir. Müfettişlerin bir çoğu ile arkadaştı ve bazı soruşturmalara eşlik etmekteydi.

Dickens'in yazıları ve diğerleri sayesinde, Londra halkı zamanla üniformasız polisleri kabul eder hale gelmiştir. 1853 yılında yayınlanan *Bleak House* adlı romanında, Dickens *dedektif* terimini ilk kez kullanmıştır. Bu terim, soruşturma yürüten bir polis memuru için ilk kez yazılı şekilde bu eserde kullanılmıştır. Yard dedektifleri, çeşitli suçlu tiplerine değişik ve renkli isimler takmışlardı. İngiliz gazeteci Henry Mayhew'ın 1861 yılında yayınlanan *London Labour and the London Poor* adlı eserinde listelenen aşağıdakiler gibi: Mobsmen el ve parmak çabukluğu ile hırsızlık yapanlar. Ceket ceplerinden enfiye kutularını ve küçük kitapları çalanlar. Wires [bu terim bugün halen kullanılmaktadır] cepçiler Snoozers demiryolu otelerinde uyuyan ve sabah diğer yolcuların bagajını alıp gidenler. Star glazers Vitrin camlarını kesenler. Dead Iukers karanlıkta ve Pazar günleri öğleden sonralarında, geçitlerde ceket, şemsiye çalanlar. 1877 yılında. Scotland Yard müfettişleri, Kriminal Soruşturma departmanı olarak bilinen yeni bir bölüm olarak yeniden teşkilatlanmışlardır. Başkanı Paris polis teşkilatının operasyonlarını gözlemleyen, polislik alanında tecrübesi bulunmayan ve Londralı bir avukat olan Howard Vincent'ti. **Kriminal Soruşturma Teşkilatı**, veya bilinen adıyla **CIO**, yüzlerce dedektifi görevlendirmişti. Aydınlığa kavuşturulmamış birçok sansasyonel suç nedeniyle CIO köşeye sıkıştıysa da, kabul edilir bir kriminal soruşturma yöntemi oluşturmuştur. (Gilbert, James N., 2001)

ABD'deki kriminal soruşturmanın gelişimi, özelde kayda değer benzerlikleri de dikkate alınarak, Avrupa'daki gelişimi ile paralellik göstermektedir. Avrupa'nın başlıca şehirlerinin erken dönemlerdeki nüfusları, bu ülkedeki gelişmekte olan büyükşehirlerin nüfuslarından çok fazlaydı. Bu nedenle, ABD'de çok sayıda dedektifin görevlendirilmesine, yaklaşık olarak 1840'lı yıllara kadar gerek duyulmamıştır. Avrupa'daki gönüllü gece bekçiliği geleneği, büyük Amerikan şehirlerinde 1636 yılına kadar devam etmiştir. 1656 yılında, rattle watch diye bilinen ilk New York şehir devriyesi göreve başlamıştır. Toplam atlı kişiden oluşan ve ellerinde çingiraklarla gezen bu bekçiler, "Tanrı'nın İütfuyla, saat barış içinde " türünden sözleri bağırarak devriye gezerlerdi. 1830 yılına kadar ücretli gündüz devriyeleri görevlendirilmemiştir. Ülkenin nüfus olarak daha seyrek kesimlerinde, 1880 sonlarına kadar polis yoktu. ABD'nin

Kuzey ve Doğu kesimlerinde, emniyet kuvvetleri İngiliz ve Fransız'larla aynı zamanda teşkil edilmiştir. Şerif, Marşal ve polis memuru karışımından oluşan güçler, New England bölgesinin değişik eyaletlerinde görev yapmaktaydı. Güney bölgesinin çok daha fazla silahlı devriyesi vardı, ancak bu devriyeler emniyeti sağlamaktan ziyade çoğunlukla kölelerin kaçması önlemek işiyle meşguldü. Hırsız yakalayıcısı kavramı, ABD'de pek uygulama görmedi. Bunun yerine, bireyler tarafından konulan ödüller vardı. (Fleming, T.J, 1970)

Ondokuzuncu yüzyılda, suçlar artmaya başladıkça, çözüm bulunmasına yönelik olarak kamuoyunun seçilmişler üzerindeki baskısı olumlu sonuç vermiştir. Amerika'nın ilk yıllarındaki önemli dedektifler, örneğin Francis Tukey ve Allan Pinkerton, nüfuzlu belediye başkanları tarafından görevlerine atanmıştır. Amerika'nın siyasi sistemi, Avrupa'daki hükümet yapısından çok farklıydı. Örneğin İngiliz hükümeti ve tabiki de Polis Teşkilatı, son derece merkezîydi. ABD'de ise, çok kez tam aksi durum söz konsuydu; büyük şehirlerdeki belediye başkanları önemli siyasi nüfuza sahipti. Suç oranı tahammül edilemez bir seviyeye çıktığında, Amerikan kamuoyu şikayetlerini Washigton'a değil yerel belediye başkanlarına iletmiştir. Ondokuzuncu yüzyıla kadar, Amerikalı belediye başkanları verilecek cezayı bizzat kendileri belirlemiştir. Yerel bir gazetede yer alan habere göre, 1700'lü yılların sonunda, New York belediye başkanı bizzat kendisi halka açık bir platformda "bir kadını kamçılarmış ve kadının karşı koymaları ile halkı eğledirmiştir". Boston'da, belediye başkanı Josiah Quincy Jr., suça karşı savaş açmıştır ve 1846'da Francis Tukey'i Boston Marşal'ı olarak atamıştır. Tukey, Quincy tarafından öncülük edilen birçok soruşturma yöntemini kullanarak, örneğin süpriz polis baskınları gibi, Boston'un ilk dedektifleri olarak görev yapacak olan üç memuru işe almıştır. Boston'un öncülüğünü takip eden Chicago belediye başkanı Levi D. Boone, çalınan malların tekrar bulunamamasından duyulan rahatsızlık neticesinde, 30 yaşındaki Allan Pinkerton'un 1849 yılında şehrin ilk dedektifi olarak göreve başlatmıştır. (Fosdick, R.B., 1920)

Özellikle İngiltere'dekiler ile karşılaştırıldığında, ABD'deki sivil kıyafetli resmi müfettişlerin sayısında hızlı bir artış meydana gelmiştir. Amerikan kamuoyu, suçluların yakalanmasında ve çalınan malların bulunmasında sonuç alınmasını talep ediyordu. Dedektiflerin görevlendirilmesi sonuç alınmasına olumlu etki yaptığında, uygulama derhal kabul gördü ve İngiltere örneğinde olduğu gibi üniformasız polis görevlileri kamuoyu tarafından şüphe ile tesr karşılanmadı. Philadelphia belediye başkanı tarafından 1859 yılında teşkil edilen dedektiflik bürosu, ABD soruşturma biriminin erken örneklerindendir. Dönemin bir tarihçisine göre, operasyon şunlardan oluşmaktaydı. Merkez büroda sürekli olarak görevli bulunan ve demiryolu istasyonu ile buharlı gemi varışlarını kontrol eden bir veya iki kişi. Dedektiflerin başkanı Wood, memurlarına, şehre giriş yapan yeni suçluların derhal kendisine bildirilmesi talimatını vermişti. Bu kişilere, ya 25 saat içinde şehri terk etmeleri ya da tutuklanacakları seçeneği sunulduğunda, hiç gecikmeden birinci seçeneği seçiyorlardı.

Günümüz standartları ile karşılaştırıldığında yöntemleri ilkel de olsa, Philadelphia'daki müfettişler oldukça etkindiler. İlk yılda, 8 kişilik birim toplam 481 tutuklama gerçekleştirmiş ve \$25,686 değerinde çalıntı mal ortaya çıkarmıştır. Sıkça rastlanan bir durum olarak, ABD'nin ilk polis memurları, üniforma yerine sivil kıyafetle görev yapmayı yeğlemekteydi. Polis üniformalarının, asker üniformalarına benzediği düşünülmekteydi. ABD'nin bu ilk döneminde, orduya alınanların büyük kesimi düşük sosyal sınıflardan gelmekteydi. Ancak 1865 yılındaki iç savaş sonrasında, mavi renkli üniformalar birer gurur sembolü haline geldi. 1890'lara gelindiğinde, nüfusu yoğun olan başlıca ABD şehirlerinin tamamında, bir polis merkezine bağlı olarak tam gün görev yapan dedektifler vardı. Büyük şehirlerdeki suç oranı, son derece yüksek seviyelere ulaşana kadar artmaya devam etmiştir. Örneğin, 1868 yılında New York'ta ihbar edilen suç sayısı 80,000'den fazladır. Durumu daha da kötüleştiren ise, gelen göç dalgası ile suçlu nüfusunun artışıdır. İşin olmadığı yerde iş aramak ve Aşağı Manhattan'in fakir mahallesi olarak bilinen kötü şöhretli Five Points'da yaşamak zorunda kalan ülkenin yeni vatandaşları, ümitsizlik içinde suça itilmiştir. Dedektif güçleri, İç Savaşın sona ermesinden sonra ve gazilere rütbelerinin iade edilmesi ile birlikte önemli ölçüde

artmıştır. Savaşın sona ermesi de, ulusal suç sorununa katkıda bulunmuştur. Binlerce savaş gazisi, yaralarının iyelenmesi sırasında uygulanan morfin tedavisi sonucunda uyuşturucu bağımlısı haline gelmiştir. Bunların bir çoğu, bağımlılıklarını karşılamak için gerekli olan parasal kaynağı sağlamak amacıyla, yasa dışı faaliyetlere itilmişlerdir. Afyon'un bir türevi olan morfin'e bağımlıların sayısı o kadar artmıştır ki, bu vaka bir süre sonra "asker hastalığı" olarak anılmıştır. New York Dedektiflerinin Başkanı Müfettiş Thomas Byrnes, ondokuzuncu yüzyılın en tanınmış soruşturmacılarından biridir. 32 yıllık polislik tecrübesine ve keskin bir zekaya sahip olan bu kişi, özel kriminal teknikler konusunda dedektiflerini eğitmiştir. Bu metod daha sonra *modus operandi*, veya operasyon methodu olarak anılacaktır ve bugün artık önemli bir soruşturma aracı olarak kabul edilmektedir. Thomas Byrnes, yüzlerce suçlunun çalışma esaslarını anlattığı *Professional Criminals of America* adlı kitabı yazmıştır. 1886 yılında basılan bu kitap, ABD'deki suçluların çalışma yöntemlerini açıklayan klasik bir eser olmuştur. Byrnes Emniyet Komisyonu Başkanı Theodore Roosevelt'in baskıları sonucu istifa etmiş ve uzun yıllar sigorta müfettişi olarak görev yapmıştır. Doğu, orta ve güney eyaletleri kriminal soruşturma departmanları teşkil ederken, Batı suçla başka bir yöntemle mücadele etmiştir. Buralarda, nüfus yoğunluğu az büyük miktarlarda arazi bulunmaktaydı ve olağan devriyelere pek sık rastlanmamaktaydı. Bunun yerine, atanmış olan bir Mareşal ve yardımcısı, hem devriye, hem suçlu yakalama hem de soruşturma yükünü üstlenmiş durumdaydı. Bu tür geniş alanlı sorumluluklar, bazı özel emniyet yöntemleri gerektirmekteydi; özellikle de, hükümetin batıya açılma programı neticesinde nüfus yoğunluğu artarken, bazı durumlarda, bir suç işlendiğinde, çiftçiler bir araya gelerek suçluyu yakalamaya çalışırlardı. Daha yoğun nüfusa sahip bölgelerde, şüphelileri yakalamak üzere biraraya gelen ve vatandaşlardan oluşan komiteler kurulurdu. Yine aynı komite, suçlu hakkında hüküm verir ve infazı gerçekleştirirdi. Bu tür gayri resmi kanun ve nizam sağlama yöntemi, özellikle 1848 yılındaki altına hücum olayında, Kaliforniya'daki maden bölgelerinde yaygındı. Devlet otoritesinde bir polis teşkilatının oluşturulması ise 1835 yılında efsanevi Texas Rangers'ın kurulması ile başlar. Batılı eyaletlerin birçoğu zamanların büyük bölümünü kriminal soruşturmaya ayıran departmanlar kurmuşlardır. (Gilbert, James N., 2001)

Arizona Rangers'da görev yapan Yüzbaşı T.H.Rynning'in aşağıdaki raporu, 1903 yılındaki görevlere ışık tutmaktadır:

Çalınan çok sayıdaki sığır, at, koyun ve keçi ve de çok miktarda diğer malı gerçek sahiplerine iade ettik. Diğer eyaletlerden ve de Meksika'dan birçok kanun kaçağını yakalayarak geri getirdik; bunların yanısıra, çoğu Amerikalı, genelde kaçakçı, ABD'de kanun dışı işlerle uğraşan Çinlileri, Kızılderililere kaçak viski satan kişileri, ve diğer kişileri tutkularak Birleşik Devletler yetkililerine teslim ettim. Bölgedeki şartlar genelde iyidir, Kanun ve Nizam tesis edilmiştir. Son iki yıl içerisinde, bölgede tren soygunu meydana gelmemiştir. Eski soyguncu ve kaçakçı çeteleri dağıtılmıştır. Bu süre zarfında, tutuklamalara karşı gelmek isteyen iki kişi düşmüştür. Kaçanların sayısı ile karşılaştırıldığında, önemli bir başarıdır. (Fleming, T.J 1970)

Arizona Rangers'da görev yapan Yüzbaşı T.H.Rynning'in 1903 yılındaki raporunun sonunda, bir Yüzbaşı, bir teğmen ve yirmi memurdan oluşan ekibi ile yaptığı tutuklamaların listesini vermektedir:

297 ağır suç, 762 hafif suç, 16 adi hırsızlık, 37 silah gizleme, 25 darp, 9 kızılderililere viski satma, 39 hayvancılık ve kasaplık kanununa muhalefet, 5 şans oyunları yasasına muhalefet, 23 afyon bulundurmak ve satmak suçu, 7 ruhsatsız kumar oynatma, 266 sarhoşken huzuru bozma, 339 muhtelif diğer hafif suçlar. Batıdaki kriminal müfettişlerin günlük işleri bunlardan ibaretti.

ABD'nin batısındaki soruşturmanın gelişimi, bir çok yönden Kanada'daki ile aynıydı. North West Mounted Police teşkilatı, 30 Ağustos 1873 tarihinde kurulmuştur. ABD'deki meslektaşları gibi, görevlerini yerine getirirken çok son derece esnek kabiliyetler sergilemek zorundaydı; örneğin, içki kaçakçılığı ile mücadele, sığır ve at hırsızlığını araştırmak gibi. "Mounties"lerin erken dönem kriminal soruşturma çalışmalarına örnek olarak, 1899'daki bir cinayet soruşturması gösterilebilir. Ayrıntılı ve tam bir araştırmanın

sonucu olarak, soygun ve cinayet suçundan tutuklanan 3 kişinin yargılanabilmesi için 400'den fazla delil toplanıp sunulmuştur. Allan Pinkerton Amerika'nın En Ünlü Dedektifi. ABD'deki kriminal soruşturma tarihini ele alan hiçbir tartışma, Allan Pinkerton'a değinmeden tamamlanmış sayılmaz. Bu kişi, "Amerikan Kriminal Soruşturmasının Kurucusu" ünvanını gerçekten hak etmektedir. 25 Ağustos 1819'da Glasgow/Scotland'da doğmuştur ve ülkesinde politik nedenlerle tutuklanmaktan endişe ettiği için ABD'de kaçmıştır. Asıl mesleği fiçı imalatçılığıydı, ancak Pinkerton'un dedektiflik kabiliyetleri kısa zamanda ortaya çıktı. İşinde kullanmak üzere kesilecek ağaç ararken yerel bir kalpazanlık çetesini ortaya çıkardı ve tutukladı. Kalpazanlık macerasından hemen sonra, yerel halk etrafını kuşatarak çalınan mallarını bulmasını ve diğer olayları da araştırmasını istedi. Şöhreti o kadar arttı ki, bir süre sonra fiçı imalatçılığı işini bıraktı ve bütün zamanını ve enerjisini suç soruşturmalarına ayırdı.

Kısa bir süre illinois/Cook'da şerif yardımcısı olarak çalıştıktan sonra, 1849'da Chicago Polis Departmanı'nın ilk dedektifi oldu. Takip eden yılda, aynı şehirde Birleşik Devletler Posta Ajanı olarak çalıştı ve mektup hırsızlarını ortaya çıkardı. Şehirde, kasabada ve federal düzeyde dedektiflik mesleğinin esaslarını özümledikten sonra, 1850'li yılların başında özel dedektiflik bürosunu açtı. Chicago'lu savcı Edward Rucker ile ortalık halinde yürüttüğü ve şöhreti aniden yükselen bu iş, North-West Police Agency olarak tanınmaktaydı. Birleşik Devletler'de 1850'lerde, Pinkerton'un bürosuna çok fazla ihtiyaç duyulmaktaydı. O tarihte, bir çoğu eskiden polis memuru olan kişiler tarafından başka dedektiflik büroları da işletilmekteydi. Ancak, Pinkerton'u başarıya götüren bir çok özellik bunlarda yoktu. Kamu ve özel polis departmanlarında, yetersizlik ve yolsuzluk yaygındı. Ayrıca, hukuki kısıtlamalar da çok ciddi engeller oluşturmaktaydı; çoğu kez süpheli kişi ülke veya eyalet sınırın ötesine kaçıyordu. Birleşik Devletler'deki bu gelişmenin erken döneminde, demiryolu ulaşımı sayesinde büyük miktarlarda toprak yerleşime açılmıştı. Aniden ortaya çıkan kasabalarda, emniyet gücü ya hiç yoktu ya da sayıları çok azdı. Pinkerton ve çalıştırdığı kişiler, resmi polis memurlarının bağlı oldukları yasal sınırlamalara tabi değildi. Pinkerton'un yenilikçi ve etkin soruşturmacı şöhreti, Birleşik Devletler iç savaşından öncesine dayanmaktadır. Pinkerton'un bürosu

tarafından öncülüğü yapılan metodlar arasında, "gölge takip" (şüpheliyi izleme sanatı) ve "rol" yapma (maske faaliyet yürütmek) bulunmaktaydı. Büro, yine ilk kadın dedektif olan Kate Warne'yi 1856 yılında işe almıştır. Pinkerton, ahlaki değerleri son derece sağlam olan, ahlaki kurallar koyan ve bunlara harfiyen uyan bir kişiydi. Çalışanlarına, bir siyasi parti lehine ve diğer aleyhine çalışmalarını kesin olarak yasaklamıştı. Bahşiş ve ödül almaları da yasaklanmıştı büronun faaliyet gösterdiği dönemde eşine az rastlanan bir durum. 1861'de iç Savaş'ın başlaması ile birlikte, Pinkerton, Federal Hükümet'e hizmet teklif etti. Başkan Abraham Lincoln'u koruma görevi verilmiştir ve en az bir suikasti tespit edip önlediği kesinlik kazanmıştır. Savaş yıllarında, askeri istihbarat toplamak üzere bir istihbarat servisini de çalıştırmıştır. Pinkerton, kendisine verilen resmi görevlerin haricinde, Binbaşı E.J.Allen ile ittifak halinde bazı gizli görevler de yürütmüştür. Ölümcül bir kaç buluşa rağmen, Konfederasyon destekçisi olarak ortalıklarda dolaşmıştır; bir seferinde, üst düzey komutan rütbesi ile düşman hatlarında geziye çıkmıştır. Savaştan sonra, Pinkerton'un ticari faaliyetlerinin sınırı kalmamıştır. Şubeleri yardımıyla Birleşik Devletler'in her yerinde faaliyet göstermiştir ve tren soygunundan terorist işçi organizasyonlarının sızmasını tespit etmeye kadar değişik operasyonları yönetmiştir. (Myren, R.A. and Garcia, C.H., 1989)

Allen Pinkerton, 1 Temmuz 1884'deki ölümüne kadar, bürosundaki işlerinde aktif rol üstlenmiştir. Birleşik Devletler mahkemelerinde el yazısı incelemesini başlatmıştır ve merkezi sabıka kaydını desteklemiştir (Washington D.C.'deki FBI kayıt bürosunun öncüsü). İngiliz Scotland Yard ve Fransız Sdrete ile bilgi alışverişinde bulunarak, uluslararası polis işbirliğini geliştirmiştir; böylece, modern İnterpol örgütüne öncülük etmiştir. Günümüz müfettişlerinin başarılarının büyük bölümü, dinamik ve ilerici Pinkerton'a atfedilebilir. Federal Düzeyde Kriminal Soruşturma. Birleşik Devletler'deki federal kriminal soruşturmanın tarihi, Kongre tarafından 24 Eylül 1789 tarihinde teşkil edilen Başsavcılık kurumuna kadar uzanmaktadır. 1865'de İç Savaş'ın sona ermesine kadar, Federal Soruşturmaların çoğu özel dedektifler tarafından yürütülmekteydi . 1865-1870 yılları arasında, hükümet bünyesinde özel birimlere duyulan ihtiyaç nedeniyle, Birleşik Devletler Gizli Servisi, Gelirler Servisi, Gümrükler Servisi ve Adalet Bakanlığı

kuruldu. Federal Soruşturma Bürosu-FBI, hiç şüphesiz en yaygın olarak tanınan federal soruşturma servsidir. Başsavcı, 1909 yılında Adalet Bakanlığı'na bağlı Soruşturma Bürosu'nu kurmuştur. Ancak, bugünkü FBI, 1924 yılında J.Edgar Hoover başkanlığında kurulmuştur. Büro, kuruluşundan itibaren kriminal soruşturmanın gelişimine önemli katkı sağlamıştır. Washington D.C.'de toplanan ve FBI tarafından işlenen merkezi ulusal kimlik tespit kaydı, polis departmanlarında ayrı ayrı tutulan binlerce kaydın birleştirilmesine yönelik önemli bir adımdı. 1924 yılından önce, kimlik tespit kayıtları iki ayrı binada muhafaza ediliyordu. Uluslararası Polis Teşlikatları Birliği, 1896 yılında merkezi bir kimlik tespit kaydının tutulması gerektiğini savunmuştur. Bu teşkilat, Chicago'da bir birim oluşturarak faal suçluların kayıtlarını ve fotoğraflarını bir araya getirmiştir. Buna ek olarak, Leavenworth Federal Hapishanesi, uzun "yıllardan beri suçların kayıtlarını ve parmak izlerini toplayan ve muhafaza eden bir yer olmuştur. FBI'ın sicil kayıt biriminin oluşturulması ile, ilk kez tüm kayıtlar aynı yerde toplanmıştır. FBI'ın diğer bir katkısı ise, Kongre'in verdiği yetkiye dayanarak tek bir suç istatistiği raporunu derleyip yayınlamasıdır. 1930 yılında yayınlanan ilk bltenden günümüze kadar, bu bülten Amerika'daki suç oranının ölçülmesinde önemli bir vasıta olmuştur. FBI laboratuvarı, kriminalistik incelemeler için ulusal bir standart oluşturmuştur. 1932'de tek bir mikroskop ile kurulan bu laboratuvar, türünün en büyük orneğidir ve her gün çok sayıda kriminal delili incelemektedir. Kriminal soruşturmanın sağladığı en büyük fayda ise, muhtemelen FBI'ın imajı olmuştur. Büro, daha ilk günlerinde halk desteğinin önemini kavramıştır. Soruşturma yeterliliği ve bireysel dürüstlük şöhretini oluşturarak, tüm Birleşik Devletler kriminal müfettişleri için bir kıstas teşkil etmiştir.

1900'den önce, kriminal soruşturma büyük ölçüde kişiler arasındaki karşılıklı etkileşime dayanmaktaydı Dedektifler, masumiyet veya suçluluk hali hakkında bilgi toplamak için sorgulama veya ikna kabiliyetlerini kullanıyorlardı. Muhbirlerin sıkça kullanımı dahil olmak üzere bu tür bilgi toplama yöntemi, suçluların tespitine yönelik kullanılan tek yöntemdi. Bugün kullanılan yöntem çok farklıdır. Bugün kullanılan methodlara, kriminalistik veya daha kesin ifade ile adli tıp bilimi denilmektedir. En basit hali ile, kriminalistik, suçun tespiti için tabi bilimlerin bir çok alanının kullanılmasıdır. Kimya,

fizik, biyoloji ve matematik, adli tıp biliminin bel kemiği olarak kabul edilmektedir. 1900'lü yılların başında Avrupa'da birçok suç laboratuvarı bulunmakla beraber, ABD'deki en eski adli tıp laboratuvarı 1923 yılında Los Angeles Polis Teşkilatı'nda kurulmuştur. Diğer polis teşkilatları da, çoğu kez toplumda infia yaratan suçlar üzerine adli tıp birimlerini kurmuştur. Örneğin, Chicago Polis Teşkilatı, 1929'daki Sevgililer Günü cinayeti olayından sonra, iş dünyası ve yönetimden gelen destek ile Northwest Üniversitesi bünyesinde bir adli tıp laboratuvarı kurmuştur. Diğer bir örnek ise, 1935 yılında Bruno Hauptmann'ın kaçırılma teşebbüsünden sonradır. Atlantik Okyanusu'nu uçakla hiç durmaksızın geçen ulusal kahramanın oğlu olan Charles Lindbergh'i öldürmekle suçlanan Hauptmann'ın suçu, büyük ölçüde adli tıp delilleri ile kanıtlanmıştır. Ancak, ülkedeki adli tıp laboratuvarlarının yaygınlaşmasına en büyük etken, 1930 başlarında kurulan FBI Laboratuvarı olmuştur. Bugün ABD'de faaliyet gösteren 300'den fazla resmi adli tıp laboratuvarı bulunmaktadır. 90 yıl gibi kısa bir süre zarfında, kriminalistik, kriminal soruşturmanın vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. Her yıl hakkında hüküm verilen binlerce olay, kriminalistik çabalar sayesinde ortaya çıkmaktadır. Bu gelişmenin neden ve nasıl ortaya çıktığını kavramak için, tekrar ondokuzuncu yüzyıl Avrupa'sını inceleyeceğiz. (Gilbert, James N., 2001)

Alphonse Bertillon 1890 sonlarında, dedektifler polis teşkilatlarının tartışılmaz unsuru haline gelmiştir. Ancak, suç oranında önemli bir azalma kaydedilmemiştir. Bir çok eleştirmen, dedektiflerin mevcudiyeti ile *artan* suç oranı arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu savunmuştur. Ancak bu olay, Avrupa'daki polisin etkinliğinin artması ile ilgiliydi. Sokaklarda daha fazla dedektif çalıştığından, daha fazla tutuklama yapıyordu; istatistiki veriler suç oranında artışa işaret etmekteydi. Dedektiflik yazılı basında popüler hale geldikçe, Avrupalı bilim çevreleri kriminal soruşturma alanında kendilerinin daha yapacakları çok iş olduğunun farkına varmışlardı. Kriminalistiğin kurucu olarak nitelendirilebilecek bir kişi olmamasına rağmen, adli tıp biliminin gelişimine sağladığı katkının yanısıra, Fransız Alphonse Bertillon şüphesiz kriminal teşhisin kurucusudur. 24 Nisan 1853'de Paris'te doğan Bertillon, bir antropoloji derneği ve okulu kuran meşhur bir fizikçi ve istatistikçinin ikinci oğludur. Fizikçi olması için ailesinden gelen baskılar

altında, Bertillon'un zayıf akademik başarısı onu üniversiteden ayrılıp Fransız ordusuna katılmaya zorlamıştır. Bertillon 1879 yılında ordudan refüze edildikten kısa bir süre sonra, babası tarafından kendisine Paris Polis Teşkilatı'nda önemsiz bir memuriyet görevi ayarlanmıştır. Asıl görevi, tutuklanmış ve aranan kişilerin fiziksel tariflerini bir fişe kaydetmektir. Bertillon, kısa bir süre sonra yapılan işin yetersizliğini fark etti. Sürekli suç işleyen ve ad, kılık değiştiren kişilerin adı, boyu, kilosu ve saç rengi gibi temel özelliklerinin kaydedilmesinin, kimlik teşhisini yeterince güvenilir kılmadığını fark etti. Bu sorun, Fransız polisinin yüzyıllardan beri çözemediği bir durumdu. Vücutta kızgın demir veya dövme ile iz bırakmak gibi ilkel yöntemler, ondokuzuncu yüzyılda kullanılmıştı. Fransız polisinin 1840'dan itibaren rutin şekilde tutuklu suçluların fotoğrafını çekmesine rağmen, bir şüphelinin bu zayıf görüntüler ile tespit edilmesi çok zordu. Eski suçluların teşhis edilmesi o kadar zordu ki, yakın geçmişte tutuklanan bir suçluyu teşhis edebilecek Fransız polislerine ödül verilmekteydi.

Babasının antropolojiye olan ilgisini paylaşması, onun için bir şanstı; çünkü Bertillon bu sayede şaşırtıcı derecede mantıklı ve basit yöntemle bir kriminal teşhis methodu geliştirdi. Teşhis için, hiç değişmeyecek veya değişmesinden şüphe edilmeyecek fiziksel özelliklerin kullanılması gerektiğine karar verdi. Antropoloji biliminin de ortaya koyduğu üzere, erken gelişme yıllarından sonra insan iskeleti sabit ve kişiye özel olarak kalmaktaydı. Böylece, Bertillon insan iskeletinin kendine özgülüğünden yola çıkarak antropometri diye adlandırdığı yöntemi oluşturdu. Bu yöntemle, insan iskeleti 11 ayrı yerden ölçülüyordu. Bu 11 ölçüm değeri, göz-saç-deri rengi ile birlikte kaydediliyordu. Bertillon'un hesaplamasına göre, aynı ölçüm değerlerine sahip iki şüphelinin çıkma olasılığı 4.194.304'de 1'dir. Bu şekilde, bilimsel esaslara dayalı bir kriminal teşhis yöntemi ortaya çıkmıştı. Bertillon'un yöntemi, kullanılan diğer teşhis yöntemlerden üstün olmasına rağmen, Polis yetkililerini yöntemin faydaları konusunda ikna etmekte zorlandı. Hem Paris Polis Teşkilatı Başkanı hem de Dedektifler Başkanı, "salt bilimsel teorinin" uygulamaya konulması şeklinde yöntemle itiraz ettiler. Antropometri sistemi, 1882'de uygulamaya geçti, ancak resmen kabul edilmesi 1888'de oldu. Alphonse Bertillon, 1888 yılında Adli Teşhis Bölümü başkanlığına atandı. Bu bölüm, Fransız Polis

Teşkilatı'nın teşhis bürosuydu ve dedektiflerin delil araştırmalarına yardımcı oluyordu. Bertillon, zamanının büyük bölümünü adli fotoğrafçılığın geliştirilmesi araştırmalarına ayırdı. çağımızda kullanılan ve tutuklu zanlının fotoğrafının çekilmesinde uygulanan standardı geliştiren kişidir. Paris Polis Teşkilatını, zanlının kameraya aynı mesafeden hem cephe hem de profil fotoğrafının çekilmesi konusunda ikna etmeyi başardı. Fotoğrafçılık konusunda getirdiği diğer bir yenilik ise, metrik fotoğraftır. Bu fotoğrafın çerçevesinde bir metre ölçeği bulunmaktaydı. Bu ölçek, kameranın sağ köşesinde bulunmaktaydı ve düz objelerin ölçümü yapılmaktaydı. Metrik fotoğrafa, kesin ölçüm olarak güvenilmese dahi, mahallin genel görünümü hakkında oldukça fazla fikir veriyordu. (Peterson, J.L., 1987: 5)

Bertillon'un artık meşhur olan portrait parle'si, antropometrik sisteminin bir ürünüdür. Portrait parle, veya diğer bir ifade ile konuşan resim, polisin teşhis işlemlerine insanın kafası ve diğer özelliklerinin ayrıntılı açıklaması ile yardımcı oluyordu. Gerçek bir fotoğrafla veya görgü tanığı bir mağdurun ifadelerine dayanılarak yazılan teşhisle birlikte kullanılıyordu. Yöntemin dayandığı temel esas, kafanın her bir bölümünün kişiye has özelliğinin vurgulanmasıydı. Bertillon, bir çok fotoğrafı kulak, alın, göz vs. yönden yan yana koyarak karşılaştırıyordu. Bu şekilde karşılaştırarak, farklı insan özelliklerinin ortaya koyuyordu. amacı, kişilerin tanımlanması konusunda polisleri eğitmek ve teşhis yönetimi ile doğru tutuklama yapılması olasılığını arttırmaktı. Portrait parle'yi, gerek teşhis kitlerinde gerekse mağdurlara zanlıyı teşhis etmelerinde yardımcı olmak amacıyla, polisler halen görevlerinde kullanmaktadır. Bertillon, kriminalistiğin diğer alanlarında da araçlar geliştirmiştir, parmak izi bilimi buna dahildir. Parmak izi tekniğini bulan kişi olmamasına rağmen, Bertillon bu tekniğin imkanlarını fark etmiştir. 1902 yılında, bir cinayet vakasını sadece parmak izine dayalı olarak çözen Avrupa'daki ilk teşhis uzmanı olmuştur. Bertillon aynı zamanda, alçı kalıplar ile izleri muhafaza etme tekniğini bulan kişidir. Kızılötesi fotoğrafçılığın bir öncüsü olarak, Bertillon, şüpheli belgelerin incelenmesine yönelik yeni bir teknik geliştirmiştir. 1914 yılındaki ölümüne kadar, Bertillon asla parmak izi yönteminin antropometri yönteminden daha üstün olduğunu

kabul etmemiştir. Antropometri, Avrupa'daki ve ABD'deki polis teşkilatları tarafından 20 yıl boyunca yaygın şekilde kullanılmıştır. Ancak, parmak izi tespit bilimi geliştikçe ve daha iyi anlaşıldıkça, antropometri standart kriminalistik teşhis yöntemi olarak kullanılmasından vazgeçildi. Meşhur West case davası, antropometri yönetiminin terk edilmesini, muhtemelen daha da hızlandırmıştır. 1903 yılında, Will West adında bir kişi ABD'deki Kansan Leavenworth hapishanesine gönderilir. Varışından kısa bir süre sonra, Bertillon sistemi kullanılarak ve fotoğrafı çekilerek kaydı alınır. West, daha önce hapishanede bulunduğunu inkar eder, ancak kaydı alan hapishane memuru Bertillon ölçüleri ile diğer hapishane kayıtlarını karşılaştırır. Memur, ölçülerin ve fotoğraftaki görüntünün önünde oturan hükümlüye benzeyen başka bir eski kayda rastlar. Will West, sözkonusu kaydın kendisine ait olmadığını ve daha önce hapishanede bulunmadığını iddia etmeye devam eder. Kayıt memuru, dosyayı çevirdikten sonra, eski kaydın halen Leavenworth hapishanesinde tutuklu bulunan ve 9 Eylül 1901 yılında ömür boyu mahkumiyetine hükmedilen William West'e ait olduğunu fark eder. West olayı, Bertillon Sistemi'nin önemli zafiyetine dikkatleri çekti; çok hassas ölçüm yapılmasının gerekli olduğuna. 11 ölçüm, ölçümü yapan görevlinin fiziksel kabiliyeti oranında hassas ölçüm sağlamaktaydı. Ölçümleri yapan görevli dikkatsiz davranmış ise, karta yazılan ölçümler doğru olmuyordu. Zanlı tekrar tutuklandığında ve tekrar yapılan ölçümler hassas ve doğru olduğunda, ikinci ölçümler birincisine göre farklılıklar içeriyordu. Bunun sonucu olarak, tüm sistem başarısız oluyor ve aranan dosya bulunamıyordu. Juan Vucetich, parmak izi tasnif sisteminin kurucusu, Bertillon sisteminin getirdiği teşhis zorluklarından rahatsızlık duyan birisiydi. Vucetich'e göre, parmak izi konusundaki araştırmaları bu rahatsızlığına dayanmaktaydı. Bertillon'un antropometri sistemi kısa ömürlü oldu, ancak diğer teşhis sınıflandırma yöntemlerinin temeli olarak kullanıldı. Günümüzde kullanılan ve parmak izlerinin sınıflandırılarak sistematik olarak dosyalandığı sistem, Bertillon yönetime dayanmaktadır. Antropometri yönteminin gerçek değeri, polis teşkilatları tarafından yapılan teşhis işlemi ve tutanaklarının saklanması olan etkisidir. Tarihte ilk kez, polis teşkilatları bilimin önemini ve polisin karşılaştığı sorunlarda bilimin uygulanmasının önemi kavradılar.

1.1.1.Yasaların Suç Bilimi Gelişimine Etkileri

Birleşik Devletler'deki kriminal soruşturma, kesin suretle kanunlara bağlı olarak yürütülmektedir. Soruşturma yürüten kişilerin tamamı, soruşturmanın tüm aşamalarında kanunda öngörülen kurallara uymak zorundadır. Ceza hukukunun, mevcut durumuna gelene kadar tarih süreci içerisinde gösterdiği gelişim, ne hızlı ne de tepki ile karşılaşmadan olmuştur. Ceza hukuku ve suç delillerinin işlenmesi yöntemi, ceza hukukunun uygulanmasına duyulan ihtiyacın yüzyıllar boyunca sorgulanması ve tanımlanması sonucu ortaya çıkmıştır. Bir çok eski medeniyet, bugün ABD ceza hukuku ve muhakemeleri olarak tanıdığımız oluşuma katkıda bulunmuştur. ABD ceza hukukunun çeşitli maddeleri, özellikle yabancı kökenli eski kültürlerden etkilenmiştir. Louisiana'nın ceza hukuku incelendiğinde, bariz Fransız köklerine rastlanmaktadır; ispanyol izlerine ise, Batı eyaletlerinin kanunlarında rastlamak mümkündür. Ancak, ceza muhakemelerimizin büyük bölümü, hiç şüphe yok ki, genel İngiliz hukukuna dayanmaktadır. İngiliz anayasasının temel belgesini teşkil eden Magna Charta'nın 1215 yılında imzalanması, kanunların ABD polis teşkilatı işlemlerine uygulanmasına başlangıç teşkil etmektedir. Birleşik Devletler'deki ilk ceza kanunları, sadece suçu ve her bir suça uygulanacak cezayı tanımlamaktadır. Devrim öncesindeki Birleşik Devletler kolonilerinin, kriminal soruşturma yöntemlerinin ele alınacağı kanunlara sahip değildi. Bunun sonucu olarak, ilk polis memurları, delil toplamada gerekli gördükleri her türlü aracı kullanmaktaydı. İtiraf sağlamak için baskı şiddetin kullanılması son derece yaygındı. Tutuklama yöntemlerine ilişkin kısıtlamalar neredeyse yok denecek kadar azdı ve delillerin araştırılması ve toplanmasında elde bulunan her türlü yöntem kullanılmaktaydı. Amerikan Devrimi'nin başarı ile sonuçlanmasından sonra, ülkenin kurucu liderleri 1789 yılında anayasayı belirledir. Anayasanın ve 1791 yılında kabul edilen Haklar Sözleşmesi'nin, her bir eyalette uygulanan ceza muhakemeleri usulüne etkisi olmayışı dikkate alınmalıdır. Haklar Sözleşmesi (anayasadaki ilk on değişiklik), federal emniyet teşkilatlarına yönelik usuller belirlemekteydi.

1868 yılında, ABD anayasasına Ondördüncü Ek getirildi. Bu ek geniş anlamda, profesyonel kriminal muhakeme ve soruşturma yöntemlerini kapsamaktaydı. Ondördüncü ek, "hiç bir eyalet, gerekli kanuni işlemleri uygulamadan hiç bir kişiyi yaşama hakkından, özgürlüğünden, mülkiyet hakkından mahrum bırakamaz, kanunu uygulamaktan imtina edemez" hükmünü öngörmekteydi. ABD Yüksek Mahkemesi'nin uzun dönemde verdiği kararlarla, Ondördüncü ek kademeli olarak eyaletlerde uygulanmaya başladı. Bunun sonucunda, ceza muhakemelerinde değişiklikler meydana geldi. 1960'ların sonunda, Ondördüncü Ek vasıtasıyla, Haklar Sözleşmesi'nin belirli hükümleri tüm eyaletlerde uygulanmaya başlandı. Bu durum, ülke çapında görev yapan binlerce soruşturma görevlisini derinden etkiledi. Uzun yıllar boyunca sadece federal soruşturmalara uygulanan kısıtlamalar , örneğin arama ve tutuklama yöntemleri, itiraf ve bilgi toplama yöntemleri, ve konsey gereklerinin kullanımı gibi yöntemler artık tüm ceza soruşturmalarına uygulanmaya başladı. Haklar Sözleşmesi'nin on eki de önemli olmakla beraber, özellikle Dördüncü, Beşinci ve Altıncı ekleri, ceza soruşturmaları doğrudan etkisi açısından tarihsel olarak en büyük öneme haizdir. Anayasaya getirilen Dördüncü Ek, aşağıdakileri öngörmektedir. Kişilerin; kişilik hakları ihlal edilemez, hane belgeleri sebepsiz yere aranamaz ve el konulamaz, ve muhtemel bir sebebe dayalı olarak çıkarılacak arama ve tutuklama emrinde, aranacak yer ve el konulacak eşya açıkça belirtilmelidir. (Gilbert, James N., 2001)

Dördüncü ek, Amerikan Devrimi öncesinde İngiltere'de uygulanan haksız arama ve tutuklama uygulamaları neticesinde ortaya çıkmıştır. Anayasa'da yazılı şekilde yer almasının sebebi; vatandaşların resmi yetkililer tarafından haklarının ihlal edilmesini, kişi ve malların ve buna bağlı kişilik haklarının güvence altına alınmasıdır. 7. Anayasayı hazırlayanlar, özellikle muğlak bir ifade kullanmışlardır ve gelecek kuşakların, bu eki, mahkeme kararlarına göre yorumlayacaklarını öngörmüşlerdir. Anayasa buna göre, sebepsiz arama ve tutuklamaları yasaklamış, ancak hangi tür polis işlemlerinin sebepsiz olduğunu tanımlamamıştır. Amerikan mahkemeleri, Dördüncü ve diğer maddelerin yorumlanmasında emniyet güçlerine kılavuzluk etmişlerdir. Örneğin, Dördüncü Ek'e

muhalafet teşkil edecek şekilde toplanan delillerin eyalet mahkemelerinde delil olarak sunulup sunulamayacağı, polis memurları açısından belirsiz bir durumdu. ABD Yüksek Mahkemesi'nin *Mapp -Ohio* (1961) davasına ilişkin verdiği bir kararla, 1914 yılından buyana federal davalarda uygulanan hükmün eyalet mahkemeleri için de bağlayıcı olduğunu öngörmüştür. Sebepsiz arama ve tutuklama sonucu elde edilen deliller, mahkemelerde kullanılamaz. Birleşik Devletler gibi bir demokratik ülkede, kişinin mahremiyet hakkı tüm vatandaşlar için önem taşımaktadır. Bu hak her ne kadar Anayasa'da açık bir şekilde ifade edilmemiş olsa da, Dördüncü Ek dahil olmak üzere, bir çok ekte açık bir şekilde belirtilmiştir. Kişinin mahremiyet hakkının yasalaşması Yüksek Mahkeme'nin 1965 yılında verdiği bir kararla gerçekleşmiştir ve bir çok eyalet ve federal yasa ile soruşturmacıları bağlayıcı nitelik kazanmıştır. Mahremiyet konuları, bir çok çok çeşitli ceza davalarını etkileyebilir; örneğin bir soruşturmacının, zanlının telefon faturalarını ve banka hesaplarını incelemek üzere elektronik bir bilgi toplama kaynağını kullanmak istemesi gibi. Ancak, mahremiyet hakkı mutlak bir hak değildir ve soruşturmayı yürüten görevli tarafından, zanlının yasadışı faaliyetler yürüttüğüne dair mahkemeye yeterli delil sununması durumunda, mahkemeler genelde araştırmayapılması yönünde karar alırlar. Dördüncü Ek'te belirtildiği üzere, polis yetkilileri tarafından, mahkeme yetkililerine yeterli sebep sunulmalıdır ve bunun neticesinde mahkeme, soruşturmayı yürüten kişinin zanlının mahremiyet hakkını ihlal edebilmesi için bir emir yayınlr. Beşinci Ek, bir çok önemli alana atıfta bulunkatadır: ancak, ceza soruşturmasını yürüten kişiler açısından aşağıdaki unsur özellikle önem taşımaktadır:

Kişinin kendi aleyhinde ifade vermeye zorlanamayacağı, tarihsel olarak çok eski bir uygulamadır. Eski İbrani kanunları, genel hukuk anlayışı ve kilise kanunları bu esası ifade etmişlerdir. Buna göre, anayasayı kaleme alanlar, bu hakkı özellikle ayrıntılı şekilde açıklamışlardır; ülkenin genişlemesini ve suç oranının artacağını göz önünde bulundurarak. O tarihten buyana, Beşinci ve Altıncı ekler özellikle soruşturma alanında, zanlı sorgulamasında ve avukat bulundurma hakkının tebliğ edilmesinde uygulanmıştır.

ABD Yüksek Mahkemesi'nin *Escobedo* (1964) ve *Miranda* (1966) davalarında vermiş olduğu kararlar, soruşturma yürüten yetkililerin günlük işlemlerini yakından etkileyen Beşinci ve Altıncı Ek'lere ilişkindir. Yürürlükte olan anayasanın genel hükümleri çerçevesinde, yetkililer, soruşturmanın önemli bir unsuru olarak fiziksel delillere yönelmek zorunda bırakıldı. Bu durum, kriminalistiğin gelişimi ve önemini arttırmıştır. Ayrıca, itirafın tek başına suç tespiti kabul edilmesine verilen önemin azalması ile birlikte, yetkililer kriminalistik soruşturmanın değişik alanlarına odaklanmak zorunda kalmışlardır. Böylece kanunlar, kriminal soruşturmanın olabileceği kadar adil olmasını temin etmişlerdir. Modern dedektif, hem yasal hem de ahlaki yönden, tüm soruşturmalarında yasalara uymak ve herkesin yasalar tarafından eşit şekilde korunduğunu göz önünde bulundurmak zorundadır. Modern kriminal soruşturma; suçun ortaya çıkarılmasına yönelik olan veya ailenin sorumluluk sahibi olduğu tarihi köklerinden ortaya çıkarak gelişmiştir. Sorumluluk daha sonra askeri yetkililere devredilmiş ve orta çağ boyunca bir hükümet yetkisi olmaktan çıkıp, köyün korunmasına ilişkin ortak bir sorumluluk haline dönüşmüştür. Genişleyen bir topluluk, suç soruşturma görevini hükümet yetkililerine devreder ve suçun caydırılması için bekçi ve devriye işleri teşkil edilir. Bu yöntemlerin başarısızlığı, zanlının tutuklanması ve çalınan malın iadesine yönelik bir tepki doğurur. Ödül konulması ve suçluların yakalanması için görevli kişilerin tahsis edilmesi, yaygın bir uygulamadır. Erken dönem "hırsız yakalayıcıları" Jonathan Wild ve Eugene Vidocq'un çabaları, hem görevli hem de kamuoyu baskısı sonucu araştırma yapılmasının bir karışımı olarak ortaya çıkmıştır;

Suç oranı ve şehir nüfusu artmaya devam ettikçe, emniyet ve soruşturma yetkisi zamanla hükümetlere devredildi. İngiltere, Bow Street Runner adlı dedektiflerin iş başına getirilmesi ile bu akıma öncülük etmiştir. Metropolitan Polis Anlaşması'nın uygulamaya geçirilmesi ile birlikte, Sir Robert Peel tarafından Londra'da kurulan etkin polis teşkilatı ile soruşturma çabaları yoğunluk kazanmıştır. Birleşik Devletler'deki kriminal soruşturmanın gelişimi, Avrupa'dakine göre daha sonraki tarihlerde ortaya çıkmamıştır. ABD'deki soruşturma yönteminin gelişimine, Allan Pinkerton'un yenilikçi çabaları

öncülük etmiştir. Başlangıçta bir emniyet teşkilatı mensubu olan Pinkerton, kamu soruşturma kurumlarına model oluşturan etkin, dürüst ve çalışkan bir dedektiflik bürosu kurmuştur. Federal Soruşturma Bürosu'nun kurulması ile birlikte, Amerikan soruşturma görevlisinin olumlu imajı Amerikan kamuoyuna sunulmuştur. (Stone, G.R., 1991)

Yüzyılın sonunda, suçun kanıtlanması yönünde sadece itiraf veya muhbir kullanımı yöntemi, artık terk edilmeye başlandı. Zanlı ile suç arasında iltisak kuran fiziksel deliller önem kazanmaya başladı, ve böylece adli tıp bilimi ve kriminalistiğe duyulan ihtiyaç belirmeye başladı. Bilimin, suç soruşturmalarında kullanımına, en önemlilerinden ve ileri görüşlülerinden biri Alphonse Bertillon olan bir çok Avrupalı tarafından öncülük edilmiştir. Bir çok başarısının arasında, Bertillon, antropometri olarak bilinen ve iskelet sistemi üzerinden teşhis olanağı sağlayan bir sistemi geliştirmiştir. Bu sistem, daha üstün nitelikli bir sistem olan parmak izi sisteminin kullanılmaya başlamasına kadar uygulanmıştır. Daha bir çok başka kişi, eşsiz buluşları veya bilimsel teorileri ile kriminalistiğin gelişime katkıda bulunmuştur. Kan izi ve suç mahali inceleme sistemi gibi öncü yöntemlerin geliştiği 1900'ün başında, daktilografi (parmak izi teşhis sistemi) tamamen geliştirilmiş bir sistem halini almıştır. Kriminal soruşturmalar, kanunlara bağlı kaldıkları ölçüde değer kazanır. Anayasa ve Haklar Sözleşmesi, modern soruşturma için temel kaynak ve kılavuzdur. İlk olarak sadece federal ceza davalarına uygulanmak üzere kaleme alınmış olsalar da, Ondördüncü Ek sayesinde, Anayasa'da belirtilen esaslar eyaletlerde yürütülen soruşturmalarda uygulanmaya başlanmıştır: Haklar Sözleşmesi'nin Dördüncü, Beşinci ve Altıncı ekleri, emniyet güçleri için önem taşımaktadır; çünkü ceza muhakemeleri usulu kanunu, büyük ölçüde bu eklere göre yorumlanmaktadır. Dördüncü ek, mahremiyet hakkı ile ilgili olan tutuklama, arama ve el koyma konularını ele almaktadır. Beşinci ve Altıncı Ekler, kendi aleyhinde ifade verme ve savunma hakkı ile ilgili soruşturma uygulamalarını ele almaktadır. Eyalet ve federal düzeyde yasaların yorumlanması ve geliştirilmesi devam ettikçe, soruşturma yürüten yetkililere görevleri sorumluluklarında ve yükümlülüklerinde yol gösterilmeye devam edilecektir. (Gilbert, James N., 2001)

1.2.Konu

Bu tez çalışmasının konusu, toplumlardaki suç olgusunu tanımlayarak terör suçlarının ve adi suçların birbirlerini gerektiren yapılarını ortaya koymak ve kültür olgusunun her iki tür suç içinde farklılıklarını göstermektedir. Tüm kavramlara tanımlama açısından yaklaşıldığında “Adi Suçlar ile Terör Suçları Arasındaki İlişkinin Sosyokültürel Açıdan İncelenmesi” konusu göz önüne getirilmektedir.

1.3.Amaç

Tanımlama yönünden suç, sosyal bir olgu olup; nicelik ifadesi ve karakteri toplumun metabolizmasına bağlı olarak değişir. Suçun nedenlerine açıklayıcı nitelikte ortaya konan ahlaki veya psikolojik kurallar suçun nicelik olarak ifadesindeki dalgalanmaları açıklayamamaktadır. Klinik ve adli yönden her suçlunun özel bir sorun olarak ele alınması arzu edilirse de ilmi yöntemin özel sorun ve olgulara tatbik edilmesi uygun değildir.

İlmi yöntem sınıf, tür ve tiplerle ilgilenmektedir. Eğer suçun nedeni olarak doğuştan gelen noksanlıklar çocukluk tecrübeleri veya içerisindeki gerilim gösterilirse bile bu neden ve etmenlerin neden zamandan zamana ve çevreden çevreye dalgalanmalar gösterdiğini sormak zorunludur. Bu sorular sosyolojik bir açıklamaya açık ve seçik şekilde işaret etmektedir. Suçun nedeni sosyal ve hukuki kuramlarda olup, ferdi suçlarda değildir.

Şahıs, mülkiyet ve kamu düzenine karşı her tür suçun, kurumların oturmaması veya sarsıntı geçirmesi veya normsuzluk halinde arttığı görülmektedir. Mülkiyet kavramı toplumun yarattığı bir nesne olup inanç sistemi ile yakından ilgilidir. Kişiler mülkiyeti koruyan normlar düzenine saygıyı yitirdiği zaman (gecekondu sorunu ile mülkiyet hakkına karşı duyulan saygısızlık) hırsızlık olgularında artış beklenilmelidir.

Normsuzluk ve anarşi durumunda kişiler kendilerini korumak için mevcut otoriteye dayanamayacaklarını sezdiklerinde hukuku kendi ellerine alır; şahsa karşı işlenen suçlar meşru müdafâ nedeniyle işlenir. Memlekette hüküm süren kan davasının kurbanları bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Kolluk kuvvetinin ve hukukunun etkisini göstermediği çevrelerde bu türde olgulara rastlamak doğal bir şeydir. Kişiler kendilerini orman yasasına bağımlı görerek hiçbir kimseye veya şeye ve fakat fiziki kuvvetlerine dayanmak zorunluluğu hissederler.

Fiziki ve maddi köklü değişim ve değişiklikler mevcut ilişkiler düzenini sarsar ve norma aykırı her tür davranış türünde artış belirebilir. Örneğin üreticilikten kurtulup tüketime yönelen köylüler, şehirlere akın ve şehirleşme. Şehirleşme uzun zamandan beri suçun temel bir nedeni olarak kabul edilmiştir. Şehirler, nüfusun toplam ve yoğunluğu sebebiyle kontrolü azaltan anonim bir çevre yaratır ve suçlu kültürünün filizlenmesine elverişli olur. Köylerde örf ve adet insan davranışını tanzime yeterli olmakla beraber, şehir hayatında asgari bir sosyal düzen tesisi, kolluk ve diğer organlar tarafından desteklenen hukuku zorunlu yapar. Şehirler, köy ve kasabalara nazaran daha ziyade suçla müsaittir. –kriminojeniktir. Yalnız uzun bir devrede suç yüzdesi ile şehirleşme arasında bir korrelasyon saptanamaz. Şehirleşme yanında suçla olan ilgisi dolayısıyla üzerinde durulması gerekli diğer bir süreç de sanayileşmedir. Yalnız kriminolojik neşriyata bakıldığında suç ile sanayileşme arasındaki ilginin pek belirli olmadığı görülür. Türkiye bakımından, bu ilgi saptanmamıştır. İstanbul hukuk fakültesi kriminoloji enstitüsünün Ereğli bölgesinde yaptığı araştırma bu noktaya ışık tutmak yönünden ilginç görülmüştür. Diğer memleketlere bakıldığında örneğin Amerika Birleşik Devletleri suç ve şehirleşme veya sanayileşme veya ekonomik koşullar arasında açık bir ilginin bulunmadığı görülür. Bu durum karşısında suç yüzdesindeki dalgalanmalar için objektif veya mevcut gerçeklerin ötesinde durumun subjektif yönden tanımlanmasına (kurumlara) bakmak hususunda ekser sosyologlar fikir birliğindedir.

Normsuzluğa (anomie) doğru gidişin ifadesi olan suç dalgası, mevcut kurumlara olan saygı ve itibarın kaybolmaya yüz tutması; mevcut durumla olan tatminsizlik halkın

memnuniyetsizliği; resmi otoritenin asgari bir güvenlik tesis edememesi nedeniyle halkın saygısının kaybetmesi sonucu belirebilir. Sosyal anominin nedenleri, Durkeim tarafından esas itibariyle ani sosyal değişime dayatılmıştır: iyi veya kötü olarak tanımlanabilecek krizler sonucu toplum karıştığı veya çözüme olduğuunda, kamusal otoriteler, vatandaşlar üzerinde etkili olmaktan, normatif kontrol sağlamaktan geçici olarak yoksun kalmaktadırlar.

Yukarıda belirtilen etmenler bileşiğinden sonra oldukça önemli olan ana bir soruna eğilmek gerekmektedir: Bazı yetişkin ve çocukların ayrıacı birleşmeler sürecinde yakalanmasının (ki bu durum neticede suçlu alt-kültürünün bir üyesi olmağa yöneltmekte) kişisel seviyedeki nedenleri nelerdir? Bu soru, bizleri, kişinin sınırları norm karşısındaki düşünce ve durumu gidermek veya kişi tarafından benimsenmesi halinde bunu nötralize etmek için gerekli olan sürecin ne olabileceğine götürmektedir.

Sosyal normlara uyarlığa yönelten sürecin kuramsal olarak sosya-psikolojik yönden sistematizasyonu, normların guruplar tarafından transmisyonu, intikali (norm-gönderen), infazı, kişi tarafından normun alınışı ve benimsenmesini analiz etmektedir. Norm-gönderme sürecinde, herşeyden önce, kişi tarafından yerine getirilmesi arzu edilen hareket biçimi ile bu norma uyulmaması halinde belirecek yaptırımın asıl olarak belirtilmesi zorunludur. Grubun, saptananan norma kişinin ne derece uyarlık gösterdiğini belgelemek bakımından gözetleme işlevini yerine getirmesi ve uyulmadığı görüldüğuünde kişilere yaptırım uygulaması normal bir işlev olarak belirmektedir.

Kişinin normlara uyarlılık derecesi değişiklik göstermektedir. Bu değişim, kişinin gözetim ve negatif yaptırım tehdidi karşısındaki uyarlığından mükafatlandırıcı yaptırım karşısında kişinin normu benimsemesine ve son olarak da, kişinin normu organik bir unsur haline getirmesine yönelmektedir. Bu son durumda, kişisel bir unsur haline gelen normun, haklı, adil ve doğru olarak kabul edilişi sonucu gözetim ve yaptırım lüzumsuz hale gelmektedir.

Kanuni normlara uyarlılık derecesi (belirli bazı kişiler tarafından normun ne derece benimsendiği ve normlara belirli kişilerin uyarlılığını sağlamak yolunda yaptırımın etkenliği) grup seviyesindeki norm göndericinin (normu açık olarak ifadesi, gözetim ve yaptırım tatbiki) tesirliliğine ve kişisel seviyedeki norm-alıcısına (uyarlık, benimseme ve kişisel bir unsur haline getirmeye) bağıntılıdır. Norm-gönderme işlemindeki yetersizlikte (nelere uyulması konusunda bilgisizlik) suça etkili olabilir.

Ceza yasalarınca benimsenmiş bulunan kanuni bilmemek özür sayılmaz ilkesi siyasal örgüt bakımından pratik bir çözüm biçimi ise de, sorunu çözümlemek bakımından hiçte yararlı bir nitelik göstermemektedir. Vatandaşın her şeyden önce nelere uyulması gerektiğini bilmesi zorunludur. Bu yolda bir programın okullarda yer alması, ceza kanunlarının etkenliğini sağlamak amacıyla öngörülmelidir.

Hukuk normlarının bilinmesi bir sosyalizasyon vasıtası olup; hukukun eğitici işlevinin gereğidir. Hukuk bilincinin yerleşmesi ile kişilik yaratılır ve sosyal kontrol sürecine tabi kılınır. Böylece hukuki davranışların öğretilmesi, toplumsal davranışların düzenlenmesinde ve anlaşmazlıkların giderilmesinde bir vasıta olarak belirlenmektedir.

Bütün toplumlarda suçluluğun değişime bağıntılı olduğu ve suçluluk nedenlerinin çevredeki sosyal ve siyasal değişimler kadar kişide aranmasının gerekliliği konusunda kriminologlar arasında geniş bir görüş birliği belirmiştir. Hızlı değişim, gelişmiş toplumların olduğu kadar gelişen toplumlarında bir niteliği olup; hiç bir toplum, ne kadar gelişmiş olursa olsun, suçtan arıklanmış değildir. Popüler inanca karşı, ekonomik etmenlerin yalnız başına suçluluğu açıklamayacağı belirgindir. Endüstriyel ve gelişen toplumlarda sorunun ana nedeninin şehirleşme süreci olduğu kabul edilmektedir.

Yasalar her zaman toplumdaki sosyal değişimlere ayak uyduramadığından suç ve suçlular, sosyolojik bakımdan toplumca kabul edilmeyen yasalar sonucu doğmaktadır. Bunun delili olarak, bir çok memleketlerde halkın duygu ve eğilimi ile bağdaşmayan cinsel konulara ilişkin yasal normlar gösterilebilir. Suçluluğun kontrolüne etken olan

sosyal kuvvetler arasında kamuoyu, din, eğitim, şehirleşme, endüstrileşme ve köylerden şehirlere göç gibi öğeler de yer almaktadır.

Tüm yukarıda sayılan suç ve suçluluk durumları neticesi siyasal çıkar gruplarının gerek siyasal gerekse de maddi manevi menfaat amaçları doğrultusunda şiddete dayalı tüm topluma ve düzene yönelik terör suçları ortaya çıkmaktadır. Ülke anayasalarına göre direk düzeni ve toplumu hedef alan her türlü suç aracını lüzumlu gören hareketler ferdi veya örgütlenme içerisinde gerçekleşmektedir. Düzenin kendine karşı gördüğü bu tür eylemler adi suçları içinde barındırdığı gibi kişiler arasında değil örgüt ve devlet arasında gerçekleşmektedir. Nihayetinde terör veya adi eylem norma aykırı olması sebebiyle sosyal hayatı suç olarak etkilemekte ve normsuzluğu körüklemektedir.

Suç sorununa eğilen kişilerin çok azı analitik olarak düşünmekte olup; suçların bizlerin bilgisi içerisinde olan suçlardan ibaret olduğu ve özellikle, korkarak, dehşetle tepki duyduğumuz suçları düşündüğümüz belirtmektedir. Kuşkusuz, suç dünyası bunlardan ibaret değildir. Suçları, kan gütmeye saiki ile işlenen bir adam öldürme, kız kaçırma, ırza geçme, yağma ve hırsızlık olarak kavramak, kızamık hastalığını deri üzerindeki lekelerle inhisar ettirmek gibi bir hataya bizleri yöneltecektir. Gerçekte, tehlike yüzeyin altında yatar olup; toplum dokusunun zedelenmesi söz konusu olmaktadır.

“Terörizm” belki de nerede tartışıldığına bakılmaksızın diğer başka kelimelerden çok daha fazla ihtilaf ve düşünce provokesi yaratan bir kelimedir. Bilim adamları ve akademisyenlerce onlarca yıldır üzerinde tartışılıp, tanımlandıktan ve üzerinde çalışıldıktan sonra, terörizm birçok tartışmaların, hükümet müzakerelerinin ve medya gündeminin en ön saflarında yer almaktadır.

Dünya olayları yıllardır halkın algılamasını şekillendirmiştir, ve bu olaylar kanun uygulayıcı yöneticilerin kendi birimlerinin yönlendirilmesinde kullandıkları sistemin temelinde yardımcı olmuşlardır. Modern teknolojinin ortaya çıkışıyla, kanun uygulayıcı kendi güvenliğini arttırmaya, daha hızlı çalışma kabiliyetine, bilgi işleme ve analiz etme

ve paylaşım için yollar geliştirmeye ve bilgiyi birleştirmeye; yani daha zekice ve etkili çalışmaya çabalamaktadır. Son zamanlardaki terörist faaliyetleri çevreleyen olaylar artık kanun uygulama birimlerini hızlandırmak ve operasyonel, taktiksel, sorgulama, istihbarat ve kullanım stratejilerine yardım etmek amacıyla teknolojik girişimleri arttırmak için zorlamaktadır.

1979'dan beri kanun uygulama birimleri, Kanun Uygulama Birimleri Yetki Komisyonunun Geliştirilmesi yoluyla ile uygulama ve prosedürlerin standartlaştırılarak yapmakta oldukları hizmetleri geliştirmenin yollarını araştırmaktadır. Suç analizinin önemi CALEA'nın yetki bildirgesinde yer almaktadır. Buna dayanarak birçok kuruluş suç analiz görevleri kurmuştur. Bu görevlerin önemi gözardı edilemez. 1996'da Suç Analizcisi kanun uygulama açısından "sıcak takip" görevi olarak listelenmiştir ve **Uluslar arası Suç Analizcileri Birliğinin** "15 yıldır bu teknik ustalara olan talep 10 kat artmıştır" ifadesi yerleşmiştir. Suç analizleri kuruluşların takip etmeleri için bir mavi damga geliştirmiştir. 1 Ekim 1993 te etkin olacak olan **IACP**, analitik protokollerin geliştirilmesinde bir rehber olması açısından kanun uygulayıcı kuruluşlar için bir Yöntem Modeli belirlemiştir. IACP nin Yöntem Modeli suç analizci tekniklerinin 1972'lerde Dallas, Kansas City ve Sacramento'da ortaya çıktığını belirtmektedir. Yaklaşık 20 yıldır analizciler yeteneklerini genellikle iş üzerinde ve az bir idari yönelim ile bilemişlerdir. Kuruluşların büyük ölçüde düşmansız bir ortamdaki bu görevde analizcilerin yeteneklerini nasıl kullanacaklarından emin olmadıklarıda bir anektod olarak ifade etmektedirler. Ayrıca tutuklama örneğinde olduğu gibi, genellikle sokaklara çıkmadan ve istatistikler çıkarmadan örnekler seri olaylar ve eğilimleri belirlemeden sorumlu bu işe ayrılmış bir birime sahip olmanın önemini görmede de başarısız oldular. Bununla beraber bu durum IACP nin Yöntem Modeli ile değişti. Bu modelde suç analiz süreci 5 kategoride ele alınmaktadır: bilgi toplama, bilgileri inceleme, analiz etme, rapor sunma ve değerlendirmedir. Bu yöntem analizcilerin alıştukları birimler içindeki rolünü belirlemeye yardımcı oldu ve bir yön sağlamış oldu. Günümüzde suç analizleri düşüncesi en az 30 yıldır kanun uygulama ile birlikte ele alınmakta ve geçen 20 yılda oldukça benimsenmiştir, neden kuruluşlar ilerleme kaydetmek yerine tepkisel

görülmektedir? Belkide kanun uygulayıcı kuruluşlar yöntemleri analiz sürecini sınıflamak ve standartlaştırmak için uygulamakta oldukları içindir, kademeler boyunca anlama azlığı, eğitim ve personel eğitimi süreci engellemektedir. Bir kimse bir konuda bilgi anlama veya resmi eğitim eksikliği ile nasıl analiz yapabilir?

Geleneksel kanun uygulama yöntemleri, benimsemekten öte ,belirli bir yetki içinde bir saldırganın kimliğini belirleme ve yakalama üzerine önem vererek, tepkisel olma eğilimdedirler. Analizsel uygulamalar bu süreci arttırmaktadır; bununla birlikte tecrübe eğitim ve teknolojik ilerlemeler sayesinde analiz personeli kanun uygulayıcı birimlere yetki sınırları dahilinde suçu inceleyerek daha etkili bir görüş vermeye yardımcı olabilirler. Kanun uygulayıcılar analiz uzmanlarının toplama, analiz etme ve suç bilgisinin rapor edilmesinde güvendiğinde ve kabul ettiklerinde, daha ilginç bir kavram bu karışıma ilave edilmiş olur: “terörizm” Neden terörizm? Bunu nasıl ele alacağız? Hangi bilgileri toplamalıyız? Nasıl analiz edeceğiz? Neyi arayacağız? Suç analiz uzmanları neden terörizmi analiz ediyorlar? Bu sadece federal ve askeri birimlerin dışında analizciye sorulacak sorulardan bir kaçıdır. Kanun uygulayıcılar için analiz merkezli eğitim, analiz uzmanlarının suçu araştırması,artış göstermesine rağmen,geçen 30 yıl boyunca sınırlı olmuştur. Buyüzden terörizm analizlerini anlamamanın önemi üsseldir. Eğer kanun uygulayıcı birimlerin terörizmle olan mücadelede önemli bir role oynaması zorunlu ise ,suçla ilgili suçlu bağlantıları, konuyu anlama ve bilgi birikimi, ve analiz edilecek konu en öncelikli konulardır.

30 gün veya 30 yıl bekleme, kaçırılmış olan bilgi riskini ve beklide birçok yaralı ve ölümleri devam ettirir.Bu kitapta sağlanan bu sorulara cevap vermek için bir temel iskelettir. Kanun uygulayıcı şimdi bu çok tartışılan konuları hedeflemeli ve terörle mücadeledeki yeni ve artan rolünü belirleme ve anlamaya odaklanmalıdır.

1.4. Yöntem ve Konunun Önemi –Seçilme Nedeni

Bu tez çalışması adi suçlar ile terör suçları arasındaki temel ilişkileri sebep sonuç yaklaşımı içerisinde irdeleyerek ve bu suç kavramlarının sosyal topluma etkilerini gösterecek verileri ortaya koymaktadır.

Terör bazlı suçların işlenmesinden sonra, bu suçlara iştirak eden şahısların farklı sosyal yapı içerisinde hangi neden veya nedenlerle adi suçlara yöneldiklerinin tespiti sağlayan olan geniş kapsamlı bir çalışmadır. Bu çalışma sadece belirli bir bölgedeki değil geniş bir coğrafyayı içine alacak şekilde düşünülmesi bakımından farklı sosyal yapıları içermektedir.

Bu nedenle terör suçları ile adi suçların ilk etapta tanımlarının yapılarak, bu iki farklı kavramın hangi noktalarda birleştiğinin tespiti ortaya konulmaktadır. Terör faaliyetlerinin sonucunda oluşan suçlar ile buna bağlı olarak gerçekleşen adi kapsamda olup siyasi yönü bulunmuyormuş gibi görünen suçlar arasındaki ilişkinin tespiti ve bu suçlar arasındaki etkileşim neticesinde sosyokültürel yaşamda meydana gelen olumlu veya olumsuz değişimlerin ortaya çıkması sağlanmaktadır.

II. TERÖR SUÇLARINA GİRİŞ

2.1. Terörizmi Tanımlama

Terörizmi tanımlama asırlardır tartışılıyor ve hakkında şeyler yazılıyor. Sayısız kitap bu konuya vakfedilmiş bölümlere sahip. Pek çok çalışma var terörizmi tanımlamada. Terörizmde: Tanıtım da Jonothan D White terörizmin 6 resmi tanımlamasını veriyor. Bunların 5 tanesi çeşitli U.S temsilciliklerindedir. Hangisi en doğru? Bu sizin pozisyonunuza görevinize ve terörizmi tanımlamak için aradığınız periyoda bağlıdır. 3'ten fazlası genel olarak bilinen tanımlamalar. FBI'dan, Amerika Devlet Başkanlığından ve Savunma Bakanlığından gelir ve burada özetlenir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

FBI terörizmi şöyle tanımlar: “İnsanlara ve eşyalara karşı yasadışı güç ve şiddet kullanımı, hükümete, sivil nüfusa, veya herhangi bir kısma sosyal nesnelerin ya da politikanın uzağında göz dağı vermek ve onları mecbur etmektir. Amerika Devlet Başkanlığı terörizmi şöyle tanımlıyor: “İnsanlara karşı yönlendirilmiş şiddet dolu hareketler içeren ya da suçlu şiddeti olan insan hayatına tehlikeli hareketler yapan ve sivil nüfusu mecbur etmek ve gözünü korkutmak: göz dağı verme ve mecbur bırakmadan dolayı hükümetin politikasını etkilemek, ya da adam kaçırmayla veya suikastle hükümetin tavırlarını etkilemek niyetindeki bir faaliyettir. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

Savunma Bakanlığı terörizmi şöyle tanımlar: Tasarlanmış şiddet kullanımı veya korku aşılayarak şiddet tehdidi, hükümeti veya genel olarak politik, dindar veya ideolojik olan belirli amaçları takip peşinde olan toplumların gözünü korkutmak veya onları mecbur etmek niyetindedir.

Benzerlikler bir kanıttır ama hangisi doğru ve neden bir hükümet sadece tanımlama yapamıyor. Cevap basit. Esas itibarı ile onların görevleri farklıdır. Buna rağmen devlet terörizmin sahip olduğu tüm tanımlarla uğraşması gerekir. Terörizmin ne yaptığını

anlamaya konsantre olmasından ziyade Philip B Hegman belirtiyor ki: terörizmi katil, soygun ya da tecavüzü açık bir şekilde tanımlayabildiğimiz gibi tanımlamak için pek çok girişimde bulunuldu. Çabalar başarıdan uzaktı. Bu kısımda analitik uzmanlara ve araştırmacılara konunun tarihsel perspektifi gibi, terörist ve terörizmle ilgili günlük görevlerinde çalıştıkları yere bir tesis verilecek. Sınav, bize basit ve mantıklı bir açıklama yapıyor. Terörizm sözcüğünün kökeni Latincedeki korkutmak manasındaki “terrere” kelimesinden gelir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Madem suçlu tüzüğünde soyguna baktığımızda korku ya da zorla mal, eşya alma gibi ifadeler bulacaksınız. Acaba kolluk kuvvetleri yıllardır bunu fark etmeksizin mi Terörle mücadele ediyor?

Terörizm, diğer şeyler arasında güçsüz tarafından güçlüye kullanılan bir silahtır. Tekrar soygunla ilgili bilgileri kullanarak pek çok memur ve dedektif şunu tartışabilir ki pek çok soyguncu zihinsel ve duygusal olarak zayıftır ve ekonomik kazanımlarının artması için ekonomik olarak güçlü gördükleri kimselere karşı sosyal yeteneksizliklerini kullanıyorlar.

Terörizmin kökünün bir tanımını temin etme büyük tartışmaya ve karışıklığa neden olur. Hangi tanımlamanın benimsenmesi gerektiğine karar verme ise başka bir ikilemdir. Bunun için analistler ve kolluk kuvvetleri ajanları eğer gerekliyse geniş ve standart bir tanımlamayı kullanmaları önerilir. Terörizm ve terörist eylemleri ile uğraşan tüm partiler tarafından kullanılabilir. (Cooper, J., Nelson, E.; Ronczkowski, M., 2002: 28)

Terörizm terimi, etnik gruplar veya gizli odaklar tarafından masum hedeflere yöneltilen önceden tasarlanmış siyaseten güdülenmiş şiddettir ki genellikle istenen noktayı etkilemeye yöneliktir.

Terörist faaliyetini tanımlama : Terörist faaliyeti oaly çıkarmak maksadıyla planlanır. Bu

faaliyet bir çeşit propagandadır. Çünkü teröristler medyanın sansasyonel ve trajik olayların üzerine düşeceğini bilir. Medyanın bu tutumu teröristlerin fiziksel olarak ne yapabileceklerinin yanında izleyicileri psikolojik olarak da etkileyebilecek açıklamalara zemin hazırlar. Terörist faaliyetleri bir çok yolla gerçekleşir. Bunlar; süikast, bombalama, kundaklama, sabotaj, rehin alma, mülke zarar ve anarşiden oluşur. Gurr'un analizlerine göre terörist faaliyetlerinin çoğu şiddet gösterilerinin başlamasından sonra 18 ay kadar daha sürer. İlk girişimden önce bu faaliyetlerin başlaması için yapılan hazırlıklar yıllar olmasada aylar boyunca devam edebilir.

Hukuki yaptırım komitesi açısından belirtmek gerekirse yasal yaptırım olaylara genellikle geleneksel olarak yaklaşır. Eğer siz teröristlerle ilgili faaliyetlerde yeterli dercede aktif değilseniz halk bunlardan kolaylıkla etkilenebilir. Dünyadaki terörist faaliyetleri yasal açıdan fark edilemeyecek bir duruma geldi veya getirildi. Bir diğer gerçekte şu ki birçok ajan anarşi, sosyal baskı, anti sivil hakları gibi sınıflandırılmış çoğu hareketlerden bilgi toplarlar. (Heymann, P.B., 1998: 7)

FBI kriminal terörizmi değerlendirmez ama 1990'lı yıllardan beri rapor edilen sayısız cinayetlerden bilgi toplar. Geriye bakılınca aslında bu cinayetler terörist faaliyeti olarak yansıtılmış ve yansıtılmaktadır. Kesin terörist faaliyetleri üzerindeki çalışma nedir? Bir de Amerikanın bunlar için nasıl bir açıklama yaptıklarına bakalım :

Terörist faaliyeti : Burada terörist faaliyetinden kastedilen yasaların yasakladığı kuralların dışında olan ve aşağıdaki bazı özellikleri içeren faaliyetlerdir.

1. Herhangi bir taşıma aracını kaçırma veya sabotaj etme.
2. Yakalamak ve öldürmeyle yaralamayla tehdit veya alıkoymak. Bireysel isteklerin yerine gelmesi için her şeyin yapılabilmesinin açıklanması.
3. Uluslararası düzeyde korunan kimseye şiddet uygulamak.
4. Suikast
5. Biyolojik ve kimyasal araçları direkt olarak kullanmak veya nükleer silahlarla teşebbüs ve mala zarar vermekle tehdit.

Bazı faaliyetlerin terörist faaliyet olduğu açıkça belli olsa bile yasal sınıra göre bir kimseyi terör potansiyeli olarak görmek yanlıştır. Çünkü terörist faaliyeti doğrulanmadan harekete geçilmez. Bu tıpkı 1000 parçalık bir yapboza benzer. Başlangıçta her şey karışık görünür. Ama parçalar birleştğinde resim dah açık bir hale gelir. Eğer bir parça kaybolursa resim asla tamamlanamaz. Analizciler doğru parçaları birleştirmek için uğraşırlar. Bu yüzden ertelemeden birleştirmek önemlidir. Bu yapbozun ne olduğunu sorarsanız bu araştırılan terörist faaliyetlerden ya da terör sınıflarından biridir.

Terör sınıfları : Terörizm insanlık dışı olan ve çeşitli sınıflardan oluşan bir kavramdır. Terör sınıflarından haberdar olmak şüphelilere zamanında ulaşmamıza ve ciddi terör faaliyetlerinin neden meydana geldiğini öğrenmemize yardım eder. Yıllar boyunca terör dönemi birçok kez yenilendi. Tek bir kelime açıklamalarda listenin başındadır. ‘Politik’ Alex Schmid’in 109 terör olaylarındaki analizlerine göre Politika %65 lik bir oranla terörizmi tanımlarken kullanılan en fazla ikinci kelimedir. Birincisi ise %83.5 ile şiddet ve korkudur. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Politik terörizm yalnızca bir terörizm sınıfı değildir. Yani terörün altında politikayla ilgili birçok ton bulunur. Terörizm birbirinden farklı stil, şekil ve metodlardan oluşur. Fakat yasal prosedüre göre terörizm altı farklı sınıfa ayrılır.

- 1- Politik Terörizm : Bunlar aslında var olan politikayı değiştirmek amacına dayanan güç ve tehdit kullanmayla ilgili olan hareket veya hareket serileridir.
- 2- Ekolojik Terörizm : Ülkenin doğal kaynaklarının tüketimini azaltmaya veya tamamen ortadan kaldırmaya yönelik davranışlardır.
- 3- Tarımsal Terörizm : Halk tarafından tüketilen tarımsal ürünlerde tarım endüstrisine karşı bu sürekliliğin kesilmesi ve azaltılması için kimyasallar kullanılmasıdır.
- 4- Uyuşturucu Terörizmi : Terörist hareketleri dikkatleri dağıtmak için yasal

olamayan narkotik ve uyuşturucu operasyonları içerisindedir. Bu dönem içerisinde gruplara yönelik uyuşturucu ticareti oluşturulur.

- 5- Biyolojik Terörizm : lme, yaralanmaya yol açan yasak kimyasal ve biyolojik vasıtalarından oluşan terör çeşitidir.
- 6- Teknolojik Terörizm : Bilgisayar kaynakları kullanılarak yerel, özel ve hkmetle alakalı bilgileri toplamaktır. Virüs yayarak ve şifre kırarak tahribe teēebbs ile ilgili terör sınıfıdır.

ABD’de politik terörizm; 1970’li yıllardan sonra sol kanat hareketi olarak görülmeye başlandı. Doğruluğu kesin midir bilinmez ama politik terörizm kimilerine göre ağlarca, kimilerine göre yüzyıllar boyunca süregelmiştir.

Bu bireysel hareketlenmelerle ilgili politikacıların yer altı hareketlenmeleriyle bağlantılı olduğu düşünülmüyor. Bu ağ için belki tam doğru olmasa da yüzyıllardır politik terör vardır. Biz de terörün şeklinin ne olduğunu ve metodlarının gelişimini anlamaya başlıyoruz.

Üç tane açıklayıcı element GURR’un politik terörizmle ilgili açıklamalarına dayanır.

- Tahripkar şiddet alenen değilde gizli yollar kullanılarak uygulanır.
- Ana hedeflerin çoğu siyasidir.
- Faaliyetler yönetici gruplar tarafından gizli olarak yürütülür.

Grup siyasal terörizmin hedeflerinin politikacılar, askerler ve polisler olduğunu ve terörle mücadelenin kısa süreli olduğunu belirtmeye devam etti.

evre bilimsel terörizm: evre bilimsel terörizmin olayları bazen yıkım olayları gibi açıkça rapor edilir ve gündemin ya da yıkımın temelini oluşturduğu nadiren görülür. Bu grupları çalıştıran bireyler köklü çevreciler olarak değerlendirilir. (Dünya Kurtuluş Cephesinde olduğu gibi). Bu gruplar ve bireyler zorunlu olarak halkın desteğini toplamayla ilgilenmezler. Onların hükümet tarafından çıkarılan politika ya da yaşamaya

ilişkin değişikliklerin yeterli sosyal değişikliklere neden olacağı gibi küçük inançları vardır. Onlar ekosistemlerin insan ihtiyaçlarına ilişkin olarak yargılanamayacağı doğal bir değere sahip ve eğer olaylar değişikliklerin etkisi olarak alınmazsa bir yığın imha olacağı öncülerini takip ederler.

Çevrebilimsel terörist hedef gruplarının iki daha genel alanı Amerika Orman Servisi ve kereste endüstrisidir. Çoğu gruplar, şiddetli ve terörist olduklarını yalanlamak ve bu gereği reddetmek için terörizmin bu çeşidini uygulurlar. Onlar, çevreyi tahrip eden ve ağaçları kesen tomruk şirketlerinden korunmak için büyük yangınlardan korumak veya hasat için ağaçların çitalarının içine metal çubuk yerleştirmek gibi eylemlerle gereken caydırıcı tasarımı düşünüyorlar. Onların amaçları iddia edildiği gibi kişileri yaralamak ya da öldürmek için tasarlanmamıştır, ama onlar dışarıdakilerin eylemlerini bastırmak için çalışabilen koruyucu tedbirlerin eksikliği ya da yangınların olmasını kontrol altına alamazlar. (O'Connor, T., 2002)

Tarımsal terörizm : Tarımsal terörizm ya da tarım terörizmi nispeten terörizmin yeni çeşididir. Terörizmin bu çeşidi tek bir binanın bombalanmasında çok kıtlık ve ürün ihracatının kesilmesi sebebiyle bir ülkenin milyon dolarlık ekonomisine ve uluslararası ticaretine büyük bir etkisi olma potansiyeline sahiptir. Şehirlerde gösterilen hedefe götüren fırsatlar boldur. Sadece Amerika'da yaklaşık 1.912.000 çiftlik ve 87.000 yiyecek üretme alanı var. Çoğu yerler, örneğin çiftlikler, kolay hedefler olarak dikkate alınacak ve bir terörist hareketi günler yada haftalarca fark edilmemiş olabilecek. Tarım teröristleri için potansiyel hedefler elle üretilen yiyecekleri, ürün yetiştirme imkanlarını, bakkal dükkanlarını, restoranları, çiftlikleri ve hayvan üretme çiftliklerini, ürünler ve yiyecek ya da tarımsal taşıma sistemlerini içerir. Terörizmin bu çeşidi aynı zamanda çiftlik hayvanlarında bulaşıcı hastalıkları içerir.

Biyolojik terörizm : Biyolojik ya da kimyasal terörizm son yıllarda çoğu yıkımın silahlarla bağlantılı olmasından dolayı medya tepkisinin yoğunluğunu almış durumda.

Düşüncesi ya da yayılmakta olan vebanın bazı çeşitleri sakatlayan psikolojik etkilere sebep olabilir. Biyolojik acenteler birçok medya ve internetin dikkatini topluyor. Sadece bir arama motoruyla internette son günlerde yaklaşık 350.000 kayıt sonucu ele geçirildi. Gerçekte, biyolojik terörizm seçenekleri belki de kanun zoruyla karşılaştırılan senaryolarla en az benzerlik gösterendir. Fakat biyolojik ve kimyasal terörizmin felakete sebep olan potansiyeli sebebiyle, kanun zorlamasının daha tanınmış olmaya ve var olan çeşitli tehlikeler için hazırlanmaya ve hangi zehirlerle alınmış olabileceğinin yollarını bilmeye ihtiyacı var.

Siber terörizm : Sonraki bölümde ayrıntılı olarak anlatılacak olan siber terörizm yetenekli teröristleri açık mesafelerde çalıştırmayı ve dünyanın herhangi bir yerinden kimliklere erişim ve finansal (mali) kayıtları almayı sağlar. Siber uzayda çalışan teröristler bir çok gizli bilgi bankalarına ulaşılabilme ve değerli bilgileri çalma ya da değiştirme yeteneğine sahipler. Kanun gücüne hükümet ya da askeri bilgi dosyalarına erişme, potansiyel bir teröristin bulunmasını önlemeye yardım edebilir. Siber saldırılar yıkım ya da servisi yalanlama ya da mali kazanca karşı uydurulmuş olabilir.

Bazen hırsızlık kimliğiyle ya da hesaptaki paraların esas yerleriyle mali kazanç arasında ilişki kurulur, ikisi de büro işleriyle ilgili suçlar olarak dikkate alınır ve kanun zorlama acentelerinden ya da genel halktan çok fazla tepki almazlar. Siber terörist hareketleri, bir yığın zaiyat çıkarmasına rağmen, çok sayıda histeri ve ekonomik düşüş vermek için potansiyele sahip ki bu evrensel ekonomiye zararlı olabilir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

2.2. Modern Terörizmin Tarihi ve Kökleri

Terörizmin tarifi ve eldeki terörist aktiviteleri ile ilgili çalışmada, terörizmin saçtığı bazı tarihi içerikleri bilmek önemlidir. Bu terörizmin nasıl bir modern gün tutkusu haline geldiği kadar dönem terörizminin büyümesi hakkında anlayış sağlayacaktır.

Terörizmin Latince anlamı yukarıda açıklandı. Fakat, Fransızlar çoğu kez dönem terörizminin uydurulduğuna inandırıldılar. Dönem terörizmi 1700'lerin sonunda Fransız İnkılapları dönemi sonucunda “Terörün Egemenliği” olarak bilindi ve 18.yy da aydınlatıcı dönemde kökleri var. Terörün egemenliği, Fransız vatandaşların üzerine, onların devrimci lideri Maximilien Robespierre tarafından yapılan kanlı şiddetin adıydı.

1800'lerin ortasına kadar, dönem hükümete karşı yenilenen şiddetli devrimcileri anlatmak için değişti. 1900'lerin başında Amerika'da dönen eskiden işçi kuruluşlarını ve anarşistleri anlatırdı. Anarşistler belki de kanun uygulamalarından en çok dikkati toplamışlardı. İşçi kuruluşları çalışma sınıfları ve çalışan çevreyi, işçi haklarını ve finansal kaliteyi geliştirmek için savaşıyorlardı. Bazı işçi kuruluşlarının toplumun akışını bozmasına rağmen, onlar genellikle çok sayıda histeri ve ölüm yaratmadılar. Diğer taraftan, anarşistler, toplumu dağıtmak, onların sonlarını getirmek için yollarından gidenleri umursamayarak ne mümkünse yaptılar. Bu anarşistlerin çoğu sonunda bir araya getirildi ve sınır dışı edildi. (Revell, B., 2003)

II. Dünya savaşıdan sonra, dönem Avrupa hakimiyetine karşı isyan eden milliyetçi gruplarla bağlantılı olarak tekrar değişti. Çalkantılı 1940'lar ve 1950'ler boyunca, sömürgeci sonrakı çağ olarak bilinir. Avrupalılar milliyetçilerin sömürgeye ait kuralları sonlandırmak için aramalar yapmasıyla terörizmin etkilerini hissettiler. İki sarsılmış ülke Fransa ve İngiltere ikisi de çeşitli kıtalarda sömürgeci yerleşmelere sahipti. O zamanlar iki büyük problemlili alanlar Cezayir ve Kenyaydı. Fransa, Afrikadaki sömürgeciğe karşı olan Cezayir'de Ulusal Kurtuluş Cephesi tarafından yapılan terörist saldırılarda harika zarar gördü. Kenya'daki İngiliz sömürgeleri Mav tarafından hedeflendi. Ayrıca 1940'lar boyunca, İsrail Devleti Orta Doğu da biçimleniyordu. İngilizler 1917 Balfour Bildirisi olarak bilinen, Filistin'deki Yahudiler ve Filistinliler üzerinde sömürge gücü yönetimindeki Osmanlılar yeniden yerleştğinde Yahudilere Filistinde bir yurt sözü verdi. Bir süre sonra, bu bir mücadele haline geldi ki Yahudilerin İngilizleri ortadan kaldırmaya çalıştıkları görülür. Onlar kentsel terörizme

döndüler ve genellikle bir yer altı terörist kuruluşu olarak İngilizlere karşı hareketler yapan İnguşların bahsedildiği İnguş zvai levmi'yi yayımladılar. Bu terörist hareketleri yaklaşık 1948'e İsrail bir millet olarak tanınana kadar devam etti. Bir millet olmak, İsrail için Orta Doğudaki problemleri sona erdirmeyi. Çeşitli gruplar, özellikle Filistin Kurtuluş Teşkilatı bölgedeki Arap olmayanlarla mücadele etmeye devam etti. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

Orta Doğu mücadelesi devam ederken, dünyanın çoğu solda bir artış gördü. 1960'ların ortasından 1980'lerin başına kadar dönem terörizmi dünya çapındaki sol-kanat grupların aktiviteleriyle bağdaştırıldı, çoğu Vietnam Savaşında olduğu gibi mücadelelere karşıydı. Çoğu aktivite, bu dönem boyunca Amerika'da görüldü, sol-kanat gruplarının çalışmaları olarak değerlendirildi, aynı zamanda "köktencilik taraftarları", "devrimciler" ya da "aşırıcular" olarak değerlendirildi, Symbionese Kurtuluş ordusunda olduğu gibi. Sol-kanat gruplar, azalırken, dinci aşırıcuların yükselişi 1979'daki İran Devrimi ile oldu ve İran bir İslam cumhuriyeti olarak değişti.

Değişimden hemen sonra Ayetullah Humeyni Batı yanlılarına karşı kutsal bir savaş ilan etti. Aynı zamanda İran'ın şuan ki iki önemli terör grubu olan Hizbullah ve İslami Cihad örgütlerinin kuruluşunda önemli rolü olduğu söylenmektedir. Bu günlerde terörizm Hizbullah gibi aşırı dinci ve şiddetli din taraftarı olan üyeleriyle beraber devletten bağımsız olarak çalışabilen geniş gruplarla bağlantılıdır.

Terörizm aynı zamanda Rus Devrimi gibi isyanlar ve sınıfsal tabanlı devrimlerle ve de entelektüellerin sosyal problemlere bakış açılarındaki değişmelerle şekillenmiştir. Fakat bir şey kesindir ki terörizmin anlam ve şekli zamanla değişmiştir. Terörizmi kim tanımlarsa tanımlasın bu gerçek kararlılıkla kabul edilmiştir. Terörizmin anlamını değiştiren diğer önemli faktörler ise medya, iletişim yetenekleri, özel silahlardaki gelişmeler ve çeşitli sosyo ekonomik faktörlerdir. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

2.3. Yerel Terörizmin Evrimi

Yerel Terörizm yeni bir olgu değildir ve 11 Eylül 2001’de ABD kıyılarında birden bire de çıkmamıştır. O iki asırdır ortalıktadır. Terörizmin amacı zamanla değişti. Tanımlamalardaki değişiklikler ve sosyal bakış açıları birçok yerel terörist faaliyetlerin olaylarına göre aşırılar, anarşistler, radikaller, devrimciler hatta birleşik olarak sınıflandırılmalarına yol açmıştır. Çağa ve zamana göre bağlı olarak bizim şuan terörizm olarak nitelendirdiğimiz olayları şimdi devlete ve sosyal düzene karşı davranışlar olarak görülmüş ve acemi bir ulusun hayat şeklini değiştireceği şeklinde inanılmıştır.

Bu antifederal davranışların ilki ABD’de 1791 yılında federal devlet viski üretiminde mecburi bir satış vergisi istediğinde meydana geldi. Öyleki bu Devrim savaşına neden olmuştur. Buna rağmen İngiltere Krallığının aleyhine yapılan bu hareketler terörist değil devrimci olarak görüldü. Devrimci, inanç kurbanı, lider ve terörist etiketlerinin hepsi kişiseldir. (Watanabe, F., 1997)

ABD’de tarihi boyunca bugünkü değerlere göre terörizm olarak değerlendirilen birçok devlet karşıtı davranış eylemleri gerçekleştirilmiştir. 1800’lü yılların başından evvel ‘Know Nothings’ ‘Hiçbirşeyi bil’ olarak bilinen anarşist grup doğuda faaliyet gösterdi. Onlar değişmeyen gündemli özel bir topluluktan ve beyaz Protestan yönetici grubuna adanmışlardı. Ne kadar anarşist faaliyet yaparlarsa yapsınlar üyelik düzeni olarak onları katılmadığını iddia ederler böylece kolluk kuvvetlerinin tutuklamasından kaçınırlar. Deborah Able bildirmiştir ki ‘Know Nothings’ ile ilgili ulusalcı hareket Amerikan Partisi olarak bilinen muhafazakar politik partinin temeli olmuştur. Bu parti 1856 da onun nezaretinde başkanlık için yarıştığı partidir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Şiddetli ideolojiler 1800 lü yıllarda sivil savaşımlara kadar birçok konuda hakimiyet kurdu. Savaş hareketlerinin çoğu güneydeki eyaletlere doğru haklarını korumayı amaçlayarak devam etti. Birçok güneyli köleliği korumak için savaşıyorlardı ama yerel

yönetimlerin gücünü korumaya çalışıyorlardı. Sivil savaşın sonucuna kadar devrimci terörizm ve baskıcı terörizm işçi emekçi hakeretleriyle sivil savaş sonrasında kendini gösterdi. İlk önce 1970 ve 1980 lerde taşra hakeretleri işçi şiddetiyle tamamlandı ve soldan başlayan anarşi görülmeye başladı. 1900 lü yılların başında anarşistler büyük harasa sebep oldu ve bu da Amerika da başkanın suikast sonucu öldürülmesi sonucuyla sonuçlandı. Buna cevap olarak anarşistler toplandı ve gelenlikle avrupaya olmak üzere sınır dışı edildi. Amerika başkanı Willson 1901 de anarşist leon CzolGosz tarafından öldürülmesi A.B.D. deki uzun politik şiddet tarihinin sadece bir örneğidi. Fakat şu ana kadar bunlar terör olarak yorumlanmamıştı. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

İkinci dünya savaşının hemen öncesinde terörist gruplarınca Avrupa otoritesine isyan edilerek ulusçu hakeretler sergilendi. On yıllarca özellikle 1960 larda amerikan terörizminin özellikleri değişmeye başladı. Hükümet karşıtı davranışların grev ve gösterilere dönüşmesine rağmen bu olaylar radikal olaylar olarak görüldü. Vietnam savaşından sonra sol kanatlı terörizm bitmeye başladı ve modern sağ görüşlü düşünceler görülmeye başladı. 1984 civarında Hate Movement'ın şiddetli hareketleriyle bu düşünceler gerçekleşmiş oldu. Yine 1000 yıla varmadan terörizm dine bağlı güçlü inançları olan ve doğa gibi belli nedenlere bağlı fanatikliğe sahip geniş gruplarla ilişkili oldu. A.B.D. deki terörün yüzünü çizmesine başlamasına rağmen, yerel terörizm on yıllardır değişik şekillerde varlığını sürdürmektedir. Yıllar boyunca çok çeşitli değişimler olmasına rağmen terörist grupların temel yapısı ve karakteri ve yerel teröristlerin sınıflandırılması 25 yıldır yaklaşık olarak aynı sağlam bir temele bağlı olarak FBI en sonunda terörist grupların ve A.B.D. deki teröristlerin geniş bir listesini hazırladı. FBI ya göre yerel terörün üç şekli aşağıdaki gibidir:

- Sol taraf
- Sağ taraf
- Özel ilgi alanı (Kürtaj kliniklerinin bombalanması)

Sağcı ve solcu üyeler arasındaki karakter ve şekil farklılıklarının bariz

görülebilmektedir. Özel ilgi teröristleri sık sık yalnız kurtlar, lidersiz direniş grupları ki bunlar genellikle aşırı ve aslında sağcı veya solcu kökenli olanlardır. Onlar hedeflerini nadiren kendi görüşlerine zıt görüşlü insanlar alakalı olarak varsayım üstüne seçerler.

Yerel sağcı örgüt grupları sık sık ırkçı üstünlük prensiplerine yapışır devletle kralcığa karşı fikirleri kucaklar. Onlar genellikle anayasanın koruduğu serbest konuşma ve toplanma garantili hareketlerde dikkat çekerler. Bu grupların bir çoğu toplumun daha geniş bir kısmını etkilemek için belegatlarını ve dış görünüşlerini iyileştirmeye çalışırlar. Diğer bir taraftan solcu gruplar açıkça devrimci sosyalist fikri savunurlar ve kendilerini kapitalizm karşısında koruyucu olarak görürler. Özel ilgi grupları 1980 ve 1990'lı yıllarda sık sık kürtaj hastanelerine saldırı olaylarına karıştılar. Bugün bu gruplar geniş çapta politikayı değiştirme niyetli değil, problemleri yeniden çözme amaçlı anarşist ve aşırı sosyalist gruplar olarak görülmektedir. Gruplar ve bireyseller sık sık çevreci hareketlerin, hayvan haklarının ve profesyonel yaşamcıların aşırı uçlarıdır. A.B.D.'de genel olarak yukarıdaki üç terör grubu görülmesine rağmen terörist faaliyetler sadece üç çeşitle sınırlandırılmayacak kadar geniştir. 1987 de FBI bu üç terör örgütü şeklini genişletti. FBI'ın yasa uygulama bülteninde John Harris yerel terör örgütleri aşağıda özetlendiği gibi beş şekilde isimlendirdi. FBI tarafından kabul edilen bu gruplar hala kabul edilebilir.

- Solcu kanat (beyaz solcular)
- Aşırı sağ taraf
- Posto Riko solcuları
- Siyah militanlar
- Aşırı Yahudiler

Güncel terör örgütlerinin listesini inceleyen biri bir grubu kolayca bir katagori ile eşleştirebilir fakat sadece FBI ın yerel terörist tipleriyle beraber özel ilgi alanından dolayı altı kategoride önerilebilir.

A.B.D.'de ülke içi terörist grubu olarak sınıflandırılan sayıları on bin ile yükbın arasında

sağ görüşlü en az dörtyüz grup vardır. 06 Şubat 2002 de senetoda yapılan bir konuşmada terörist karşıtı yapılanmanın lideri olan Dale L.Watson ve FBI 'daki ileri istihbaratçılara göre bu on yılda sağ düşünce A.B.D. için ülke içi terörizm tehditi olan sol düşünceyi solladığı söylenebilir. 1996 dan buyana kırkiki milyon dolarlık zarara yol açan yaklaşık altıyüz suç olayını işleyen ELF ve ALF terörist gruplardan bahsedildi. İlginçtir ki senatonun bu ifadesinde, bu iki grubu (ALF, ELF) ülke içi terörist grubu olarak tanımasına rağmen bu grupların faaliyetleri suç olarak tanımlandı. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Günümüzün aşırı mürtecileri yüzyılın anarşisti şeklindedir. Anarşitler olarak sınıflandırılan insanlar hükümeti de içeren teşkilatlanmış bütün otorite şekillerine karşı gibi görünüyor ve genellikle çalışan ve alt tabakadaki sosyal sınıfları ilerletmek için şiddetin kullanımını savunuyor. Bu uluslararası terörist organizasyonlarına bir kanal sağlayabilen teşkilatlanmış kin grupları veya aşırı gruplar terör kampanyalarını birleşmiş devletler gibi bir ülkede genişletmeye çalışıyor.

Amerikanların düşmanlık veya sert ideoloji cazibesine karşı bir bağımsızlığı yok. Yeni milenyumun başlangıcında iddialara göre el kaide gibi bilinen terörist gruplarla ilişkili birkaç birleşmiş milletler vatandaşı vardı. Etkili olan vatandaşların ikisi bireysel olarak “Amerikan taliban” ve “Kirli bombacı” olarak bilinecek noktaya geldi. Her birinin bağlantısının din olduğu söylendi. Kirli bombacı rapora göre filorida hapisanesinde iken din değiştirdi veya aşırı islama mağruz bırakıldı. Bu her inacını yitirmiş olan mahkumun uluslararası bir terörist gruba katılacağı manasına gelmez fakat mahkumun düşmanlığı gittikçe artar ve hükümet karşıtı hareket ve teşkilatlanmış kin gruplarına katılmaya kıymetli bir aday olma kaynağı gibi görülür. (U.S. Justice Department, Federal Bureau of Investigation, 2003)

2.4. Anlama ve Analiz Etme İhtiyacı

11 Eylül 2001 den önce “terörist” “terörizm” ve “terörist faaliyet” kavramları diğer ülkeler ve kimlik arayışı ile mücadele eden 3. dünya ülkeleri için çekinilen ama ilgisiz kalınan konulardı. Bu Amerika ve diğer Batı dünyası içinde özellikle geçerli idi. Sezgi gerçekten çok uzak değildi. Sadece 225 yılı aşkın bir ülke olmasına rağmen, Amerika, diğer pek çok ülke gibi, sıradan insanların devrimci faaliyetleri içinden doğmuştur. Vatandaşların devrimci faaliyetleri olarak bakıldığında terörizmin modern tanımlamasına göre bu faaliyetler bugün terörist faaliyet olarak görülebilir.

Diğer ülkeler gibi Amerika yıllardır terörist bağlantılı faaliyetleri izleme ve toplama ve istihbarat yapma ihtiyacını görmektedir. Amerika’da Merkezi Haberalma Dairesi(CIA) ülke dışındaki grupları ve yerler için bu misyonla görevlendirilmiştir. Bununla beraber, ülke içi izleme 11 Eylül 2001’e kadar kritik olarak görülmemiştir. Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla ve soğuk savaşın sona ermesiyle Amerika ayakta kalan tek süpergüç olarak görülmüştür ya da bazı radikallerin gözünde etrafı 2 okyanusla ve iki samimi ve pasif ülke ile çevrili içinde kültürlerin eridiği bir kap durumunda bir süpergüç olarak mutlu olmak ve gelişmek kolaydır ve “Buraya (ya da bana) tavrı alma olamaz”dır. Artık bu görüş sonsuza kadar parçalanmıştır, kanun uygulayıcı misyonunu ve amacını sadece yerel olarak değil hatta bu uluslar arası dönüm noktası krize göre yeniden tanımlayacaktır.

Amerika terörist faaliyetlerin ve uluslararası boyutlarının farkındaydı. Hatta terörizm konusunda araştırma yapacak bir komite bile toplamışlardır. Araştırma kar gayesi gütmeyen dünyaya korku salan iki önemli terörist olaya, Tel-aviv, İsrail’de Lod havaalanında Japon kızıl ordunun saldırısı ve Almanya’daki Münich Olimpiyat Oyunlarındaki Kara Eylül saldırısı, cevap olarak 1972 de resmi olarak terörizm araştırmasına başlayan bir kuruluş, RAND, tarafından üstlenilmişti. Bu araştırma o zaman başkan olan Richard M.Nixon’un Terörizmle Mücadele Bakanlar Kurulu’nun ürününe bir karşılık olarkti. Yaklaşık 30 yıl sonra biz hala terörizmi tanımlama, başa

çıkma ve ona karşılık verme ve görevlilerin ve kurumların terörizmle mücadeledeki rolü konularıyla mücadele ediyoruz. Neden böyle? Politik ve kanunilik kaygılarından dolayı mı? Bu kesinlikle akademik ve bilimsel araştırma ve yazım eksikliğinden dolayı değildir. Terörizm konusunda hemen her görüşü içeren sayısız yayınlar 30 yıldır yazılmıştır. Bununla beraber terörizm araştırma alanı veya askeri arenalar dışında terörizmle ve terörist bağlantılı faaliyetle nasıl daha iyi başa çıkılabileceği konusunda farkındalık eksikliği vardır, özellikle kanun uygulayıcı personeldedir. Bu yüzden, fikişsel bir anlamaya sahip olmayan kanun uygulayıcı personel ile ilgili bir şeyleri belirlemelerini nasıl bekleyebiliriz? Kanun uygulama akademileri her zaman bir bireyi, hükümet yönergelerine göre suç merkezli yerel durumlarda ondan ne beklendiği ve ne yapabileceği konusunda her görüşü anlasın diye, nasıl eğitebilir ve geliştirebiliriz konusuna odaklanmışlardır. Öyleyse kanun uygulayıcı personelden düzenli bir eğitim verilmeksizin ve neyi analiz etmeye ve belirlemeye giriştiklerinin farkında olmaksızın uluslararası boyutlara ulaşan terörizme etkili bir şekilde karşılık vermeleri beklenebilir? Şu an ki kanun uygulama eğitimlerinin büyük kısmı istihbarat toplama ve bilgi elde etme yerine tehlikeli madde kullanımına ve kitle imha silahlarına karşılık verme üzerine odaklanmışlardır. Eğitim ve neyin toplanması ve analiz edilmesinin gerekli olduğu konusunda açık bir anlamının sağlanması etkili bir yönetim için elzemdir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

2.5. Analitik Durumları ve Rollerini Belirleme

Belirlenen misyona göre, atanmış personel için etkili ve zamanında istihbarat toplamak için elzem görevleri uygulamakta çalışma tanımlamalarının kurulması ve standardize edilmesi gereklidir. Bu iş oldukça kolay bir iş gibi görülebilir. Bununla beraber kanun uygulama kuruluşları geçen 20 yılı bununla mücadele için harcadılar. Amerika'da iş tanımlamaları ve gerekleri üniformanın ve kimlik kartlarının sili ve rengi kadar çeşitlilik göstermektedir.

Üniformalar konusunda olduğu gibi birçok kuruluş kendi kuruluşlarına özgü ihtiyaçları karşılamak için gereklilikler ve iş tanımlamaları belirtmişlerdir. Herhangi birinin kararıyla gerçekleştirilebilecek tüm bunlar hizmet seviyesini engellememiştir, fakat eğer biz kendi ülke güvenliğimiz ve terörizm çerçevesindeki konularla etkili bir şekilde mücadele etmesi gereken bir ülke isek, analitik gerekler, uygulamalar ve prosedürlerin standartlaştırılması “herkesin aynı dili konuşması” açısından önemlidir. Analizcilerin önemi bir çok kuruluşlar tarafından yerel olarak fark edilmiştir ve şimdi bu hassasiyet milletlerin sermaye koridorlarında yankılanmaktadır. Analizciler ülkenin menfaatlerini faydalı yüksek kalitede analizlerin geliştirilmesi ile korumaya yardımcı olurlar. Yıllardır üzerinde oyalanılan soru, suç ve istihbarat analizleri arasındaki fark nedir?

Yıllardan beri analitik ve kanun uygulayıcıları Suç Analizleri’nde detaylı olarak belirtilen iş tanımlamalarını kabul etmişlerdir. Personeli için en iyi uygulamalar olarak, Gotlieb, Arenberg ve Singh tarafından yazılan İlk Rapordan Son Yakalamaya 1994’te yazıldığında bu açıklamalar anlayışla karşılanabilirdi. Bununla beraber ifade edilen bazı açıklamalar zamanında gözden geçirilmeliydi. Böyle bir detay, muhtemelen gözden geçirilmiş yada sorgulanmıştır, istihbarat analizlerinin çalışma tanımlamasındaki terörizm ifadesidir. Bu çoğu insanın bunun kanun uygulayıcıların düşünmesi gereken bir şey olduğunu, terörizm teriminin ne anlama geldiğini bile fark etmesinden yaklaşık 7 yıl önce ortaya çıktı. Bu tanımlamalar aşağıda belirtilmiştir:

Suç Analizi: Analizciye kişiye ve mülke (adam öldürme, tecavüz, soygun, hırsızlık) karşı işlenen suça odaklanarak kimin neyi kime yapıyor olduğunu belirlemesine olanak sağlar. İstihbarat Analizi: Kanuni olmayan, ve genellikle komploya dayalı, faaliyetlere (uyuşturucu, uyuşturucu ticareti, fahişelik çemberi, organize suçlar, çeteler, terörizm vs.) karışan kişiler ve kuruluşlar arası ilişkiler üzerine kurulu kimin neyi kiminle yapıyor olduğunu belirlemeye yardımcı olur.

Bu tanımlamalar bir çok iş tanımlamaları içinde sadece idari, stratejik ve taktiksel uygulamaları kapsayan analiz dünyasıdır. Kanun uygulayıcılar için 11 Eylül 2001’e

kadar bu doğru idi. Şimdi yukarıda belirtilen analiz tiplerinin karışımı olan başka bir analiz metodu ekleyebiliriz, ülke güvenliği.

Yıllar boyunca analitik tanımlamalardaki farklılıklar, analizciler çalıştıran çeşitli birimler tarafından tecrübe edilen temel olarak farklı görevlere atfedilebilir. Asker, federal, devlet ve yerel kanun uygulayıcı birimler analizciler çalıştırır, fakat iş fonksiyonları birimlere göre çeşitlilik gösterir. Farklı birimler için idari, taktiksel ve stratejik analizler ilgili günlük fonksiyonların ne kadar farklı olduğu bir yana, ortak olarak uğraştıkları bir şey vardır ve bu ülke güvenlik analizleridir. Kullanılan tanımlamalara bakmayarak etkili bir analizci bir parça araştırmacı bir parça psikolog, bir parça tarihçi, bir parça sorgucu, bir parça kültür bilimci ve bir parça dilbilimci olmalıdır. Basit bir anlatımla her analizci çok yönlüdür ya da olmalıdır. (President, Report, The National Strategy for Combating Terrorism, 2003: 8)

1997 belgesinde, Haberalma İdaresi CIA'in bir üyesi tarafından 15 gerçek istihbarat analizcileri için yayınlanmıştır ve hergünkü analitik uygulamalarda kullanılabilir hangi prensiplerin olduğu önemli bir anlama düşünülmelidir. Aşağıda belirtilenler tüm analizciler için günlük görevlerinde rehber olarak kullanılabilecek prensiplerdir, birimin büyüklüğüne bakılmaksızın:

- 1-Kendi profesyonel kararlarınıza inanın
- 2-Saldırgan olun ve yanlış yapmaktan korkmayın
- 3-Yanlış yapmak hata yapmaktan daha iyidir
- 4-Ne olursa olsun ayna gibi yansıtmaktan kaçının
- 5-İstihbaratın eğer dağıtılmazsa bir değeri yoktur
- 6-Eşgüdüm gereklidir fakat en küçük ortak payda ile karara varma
- 7-Bir konuda herkes fikir birliğine vardığında, bir şeyin hatalı olması muhtemeldir

8-Tüketici ne kadar bildiğini önemsemez, ona sadece neyin önemli olduğunu söyle

9-Şekil hiçbir zaman esastan daha önemli değildir

10-İhtiyacın olan bilgiyi toplamak için ısrarcı bir şekilde takip et

11-Yazım sürecini aşırı ciddiye alma

12-Aynı işi yapan toplumları bilin ve sık sık onlarla konuşun

13-Kariyerinizin işinizin önüne geçmesine izin vermeyin

14-İstihbarat analizcisi olma popüler bir mücadele değildir

15-İşinizi ve kendinizi aşırı önemsemeyin

Tüm bu 15 gerçek herkes tarafından kullanılmaz yada her zaman her birimde kullanışlı olmayacaktır, fakat bunlar analizci personelin görevinde ve rollerin belirlenmesinde bir rehber olarak kullanılmalıdır. Bununla beraber listeye eklenmesi gereken bir gerçek daha vardır: Konuyla ilgili temel kavramaya sahip olmak. İfade edilen gerçeklerin çoğu ardarda devam eden kısımlarda detaylı olarak genişletilecektir. Gerçeklerin kullanımı analizciyi yönlendirir, fakat bunlar bütünün sadece bir parçasıdır. Birim liderleri ve emredici personelde analizsel durumları ve nasıl kullanılacağını belirlemede önemli rol oynarlar. Analizcinin planlanan rolünü kullanan birim liderleri eğer örgütsel bir çevre kurmazlarsa, tanımlamalar bir anlam ifade etmez. Bu liderler analizcinin tüm yeteneklerini kullanabilmesini, onaylanmasını ve düzenli çalışabilmesini ve günlük bilgi girişi çalışmalarını tayin etmemek hususlarını sağlamak zorundadır. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

2.6.Analiz Edilmesi Gerekli Olanı Anlama

Bilgisayar teknolojisinin ortaya çıktığından beri kanun uygulayıcı birimler kararları içerisinde teknolojik yönlendiricileri kullanarak etkililiği ve verimliliği arttırmak için kapasitelerini arttırmaya çalışmışlardır. Bununla beraber bütçe ve bürokratik kısıtlamalardan dolayı birçok kuruluş en düşük fiyattan mümkün olan en iyi sistemi almak için çaba göstermektedirler. Bu durum birimin ihtiyaçlarını karşılayan ancak bilgi

paylaşmanın yollarını araştıran diğer birimlerle uyum eksikliğini ortaya çıkaran günü geçmiş sistemlere bırakan bir potansiyeldir. Bir de aşamaların uygulanmasında hataların çözümünde, çoğu analizci kendini sadece temel bilgilerde eğitiliyor ve iş hakkında geri kalanları öğreniyor gibi hissedebilir. Bilinmesi gereken şey analiz edeceğimiz konuyu anlamak ve hangi düğmeye basacağınızı bilmektir. Konuyu tam olarak anlamak için birinin temel bir geçmiş bilgisine, teorilere, uygulamalara ve analiz öncesi ihtiyaçları bilmesi gerekmektedir.

Tüm teröristler ve onların organizasyonları denizaşırı yerlerden ortaya çıkmaz. Yeni Terörizme Karşı Koyma, Ian O.Lesser “Amerika’da sağ kanat milisleri ve hayatta kalma hareketleri önemli terör risk kaynaklarıdır ve dünya çapında aynı düşüncedeki gruplarla artarak irtibata geçmektedirler” Bu yüzden kanun uygulayıcı deniz aşırı terörist faaliyetler ve teröristleri araştırmaktan önce kendi arka bahçesine bakmalıdır.Yerli ve yabancı terörist gruplar organize olmuş hoşnutsuz gruplar gibi sürekli olarak üyeliklerini arttırmaya ve şiddetin boyutlarını genişletmeye çalışmaktadırlar. Devlet karşıtı zemine sahip grupları belirleme, işbirliği yapma ve birlikte çalışmadan Amerika yada diğer herhangi bir ülkeye ulaşmanın en iyi yolu nedir. Bu bazı kanun uygulayıcı birimler için şok edici görüşler olabilir. Bununla beraber medya teröristi ortalama bir amerikalı gibi konuşmayan ve görünmeyen orta doğu’dan gelen birisi olarak portre etmektedir. Toplum olarak yanlış mı yönlendiriliyoruz? Arka bahçemize mi yoksa sadece deniz aşırı yerlere mi bakmalıyız? Bu soruların cevabı bir yerden diğerine muhtemelen çeşitlilik gösterecektir, fakat bir şey kesindir. Ülke sınırlarını aşan boyutlarda nefret dolu gruplarla mücadele ediyoruz. Bu yüzden kanun uygulayıcı terörle mücadelede, suçla mücadelede kullandığı aynı yollarla mücadele etmemelidir. Bir de eğer bir analizci temel terörizm bilgisiyle silahlanmış ve önyargısız olarak değişkenleri gözden geçirme yeteneğine sahip ise, çok hızlı bir şekilde faaliyeti tanımlama eğilimindedir.

David C.Rapoport(1988) 1969 da Kanada Yayıncılık Şirketi için bir terörizm raporu hazırlamaya başladığını belirtmiştir. 15 yıl sonra Terörist Organizasyonlarda isimli kitabını yazıp düzenlediğinde, bu kadar kısa bir sürede akademik çalışmaların üst

derecede arttığını not etmiştir. 30 yıldan sonra bu konuda akademik çalışmalar ve yayınlar epeyce bulunduğunda, kanun uygulayıcı alanın büyüklüğünü fark etmeye başlamıştır.

Tekerleği niçin yeniden icat ediyoruz? Kim, ne, nerede, ne zaman, niçin ve nasıl sorularının çoğu bizim için cevaplandırılmıştır. Yapmamız gereken şey bu kapsamlı bilgi ve araştırmaları yararımıza nasıl kullanacağımızı ve nasıl uygulayacağımızı anlamaktır.

2.7. Analiz İçin Anahtarlar

Ülke çapında kanun uygulayıcı birimler tarafından çalıştırılan analizciler suçu analiz ederken çeşitli yaklaşımlar, metodlar ve teknikler kullanırlar.

Bu metodlar suçla mücadele dünyasında muhtemelen olumsuz bir etki yapmayacaklardır. Köklü yaklaşım oldukça basittir. Eğer suçu önleyemiyorsak,o zaman konuyu tanımlama, anlamak ve takip etmek için ne yapabiliyorsak yapmalıyız. Bu yaklaşıma göre, analizciler genelde kendi personelleri tarafından sunulan suç raporları ve bilgileri dizisini gözden geçirirler. Gerek el yordamıyla gerekse son teknoloji ile yapılsın bunun konu ile ilgisi yoktur, çünkü bir durumu inşa ederken, seri suçlar karmaşık olmazsa, zaman çoğu kez kanun uygulayıcının tarafındadır. Çoğu suçlar belirtilmemiştir ve kanun uygulayıcı bu çeşit bilgiyi araştıramaz. Bu daha çok bilmediğimiz bir şeyi nasıl analiz edebiliriz konusudur. Aynı şey ülke güvenliği ve terörizm analizleri için söylenemez.

İstihbarat için sokak suçlarının ötesine varmak için çare olacak bilgiyi analiz etmenin 6 anahtarı vardır. Ülke güvenliğine nüfuz edecek ve terör bağlantılı faaliyetlere neden olabilecek her türlü potansiyel faaliyete engel olması için hızlı bir şekilde bilinen yada bilinmeyen bilgiyi araştırmak ilk anahtardır. Biz hala mani olmak, önlemek ve

tutuklamak için araştırma yapıyoruz, fakat fark bunu geciktirmeksizin yapıyor olduğumuzdur.

Martha Crenshaw İstihbarat başarısızlığı olması yakın saldırı ikazına mani olabilir, ya da, paradoks olarak, özellikle aşırı yüklü uyarılar, eğer bunlar tam kesin değilse, gönül rahatlığına ya da ‘yalandan imdat’ isteğine yol açabilir. Tüm bunlar geçerli endişeler olmasına rağmen bu profesyonel ahlakı sürdürme, eğitim çabalarını arttırma, kendini ve iş arkadaşlarını eğitme, uygulamaları elverişli duruma getirme ve standartlaştırmak ve tüm bilgileri geçerli kılmak ve onaylamak, analitik ve istihbarat toplumuna bağlıdır. İkinci anahtar tüm değişkenlere ve yönlendiricilere karşı kontrol etmeksizin hiç birşeyi hesaba katmama ve alınan bilginin doğruluğunu ve orjinalliğini tasdik etmektir.

Olması yakın saldırıların belirli taktiksel terörist uyarıları nadiren alınır. Crenshaw’ın yayını merkez alındığında, “Hükümetler genellikle bir terörist saldırının muhtemel olduğunu ve muhtemel hedefinin ne olduğunu bilirler, fakat saldırının saatini yada gününü tahmin edemezler. Buna göre üçüncü anahtar verilerinizi bilmektir. Verilere ilişkin derin ve kişisel bilgiye sahip olan bir analizci büyük olasılıkla, suç faaliyetine düşman olmak ve teröristi durdurmak için operasyonel ve yayılma stratejilerinde yardımcı olabilecek bir parça bilgi almak ve bu bilgiyi geçerli bir istihbarat bilgisi içine transfer etmek üzeredir. Hatta bu analizci bu geniş miktardaki değişkenlere karşı bilgiyi analiz ederek belirtildiği gibi bu bilgiye meydan okuyabilecek ve doğrulayabilecektir. Hangi kaynakları kullanacağını bilen analizci potansiyel hedefleri ve kişileri olduğu gibi bunların örgütlerini de belirleyebilir. (Southern Poverty Law Center, 2001 Intelligence Report, 2003)

Dördüncü anahtar tüm küresel faktörleri incelemek yerine eldeki organizasyonu ele alan tek boyutlu analizci olmaktan kaçınmasıdır. Sadece tek değişkene ya da yöne bakan analizci kaçınılmaz olarak başarısız olacaktır. Ülke güvenliği ve terörizm analizlerine göre, analizci potansiyel olarak kimliği belirli bir terörist yada terörist hedeflerin ötesine

bakma ihtiyacındadır. Terörist kuruluşlar üyeler ve destek olmaksızın hayatta kalamaz. Crenshaw “organizasyonel analizler sadece politik sonuçlarına bakılmaksızın niçin terörizm devam eder sorusunu açıklamayıp neden başladığını da açıklar. Sadık üyeleri korumayı ve onları toplamayı neyin zorlaştırdığını belirleme ihtiyacındayız ve onların zayıflıklarını belirlemeliyiz. Çoğu kanun uygulayıcı birimler çete üyelerini ve onların bağlantılarını takip ederek bu işi yıllardır yaptılar. Kızgın kuruluşlar ve terörist olarak sınıflandırılan grupların çoğu bugün, sadece 10 yıl kadar önce inceden inceye işlenmiş çeteler ve radikal faaliyetler olarak görüldükleri tartışılabilir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

5. anahtar aşırı tehlikeye atlamamaktır. 1970’lerde amerikan ordusu bir çatışma tayfı geliştirdi. Mücalede tayfında isyanlar ve düzensizliklerden sonra ve çeteci savaşıdan önce terörizm doğrudur. Kitle imha silahları tayfin sonundalar öyleyse halk neden sona odaklanıyor. Bunun nedeni kitle imha silahlarının terörizmden daha heyecan verici olması mı? Halk hangi görüşe sahip olursa olsun yasal uygulamanın odaklanmış olarak kalmaya ihtiyacı vardır ve duruma dikkat ve tedbirle sistematik olarak yaklaşılır. Medyanın terörizmle uğraşırken yasa uygulama çözümlemeli gelişmesini belirlemesine izin verilmez.

6. ve son anahtar kendini yönetime daldırmaktır. Hangi teknolojinin kullanıldığı önemli değildir, insan faktörü gereklidir ve yeri doldurulamaz. Analistler deneyime, varsayım ve beklentiye dayalı önyargılara sahiptir ve yargı hakkının sınırlanmasını ve yapılışını bilir.

2.8. Caydırma, Engelleme, Tutuklama ve Hedef Pekiştirme

Bir tehlikeyle karşılaşınca hükümet iki temel seçeneğe sahiptir: savunma ve caydırma: Bu ifade 1988’de Martha Crenshaw tarafından terörizmle ilgili konuşurken yayımlandı ve bugün yasa uygulaması ve hükümet için konuya ilgisini sürdürüyor. Bununla birlikte genellikle engelleme ve caydırma politikası olarak yorumlanıyor. Crenshaw şundan söz

ediyor: Engelleme uygulaması düşmanın güçlerini olduğu gibi maksadını da tahmine dayanıyor. Burada engelleme için suça ait unsurlarla başetmede kendi ajanslarına yardım ettiklerinde modern, her şeyi kapsayan bir yaklaşım yaygınlaşacak. Bu yaklaşım organize nefret gruplarını ilgilendirdiği gibi terörizm ilişkili sorunları da ilgilendirebilir. Erken bilimsel ve akademik yayımlama teftişine dayanan analizciler değişken bakmaları sayesinde çok boyutlu olabilecekler ki böylece anavatan güvenliği organize nefret suçları ya da terörist ilişkili sorunlar için caydırma, engelleme, tutuklama ve hedef geliştirme arttırılacak. (U.S. Senate Committees on Appropriations, Armed Services, and Select Committee on Intelligence, Threat of Terrorism to the United States, Statement for the Record, (Louis J. Freeh, 2001))

Bu dört unsur aynı zamanda ulusal yasa uygulama ve düzeltme teknolojisi merkezinin suç haritasını yapma ve çözümleme programının sponsorluğunda bir yayında detaylı bir şekilde tartışıldı. İlerlemiş suç haritasını yapma yayını ülkenin her yerinden gelen uzmanların panelinden oluşan 2001’de yapılan bir sempozyumun sonucuydu. Bu suça ait adalet dünyasının tüm alanından gelen uzmanlar çözümlemeli pratisyenleri, polis müdürlerini, haritacıları, üniversite öğretim görevlilerini, siyaset yapanları içeriyordu.

2.8.1. Caydırma

Çözümlemeli olarak herhangi bir şeyi sokak suçundan biyolojik terörizme kadar caydırma, sosyal kınanma korkusuna ya da hükümet tarafından verilen idam ya da hapis cezası gibi sonuçların korkusuna bel bağlayabilir. Yasa uygulaması alanında sokak suçuyla baş ederken yukarıda verilenler kesin ve özgün bir eğilime hitap etme anlayışındaki ajanslar tarafından sıklıkla saptanan bir amaçtır. Hapı kötüye kullanma eğitim programı ya da rehabilitasyon önlemleri gibi sosyal programların kullanımı olsun olmasın yasa uygulaması ve hükümet durmadan suçtan vazgeçirecek programları bulmaya çabalyor. Bu tarz bir terörizm nadiren meydana gelse ve muhtemelen binlerce yasa uygulama personeli tarafından hiçbir zaman karşılaşılmayacak olsa da yukarıdaki biyolojik terörizme ilişkin demece indirim yapılmamalıdır. Terörizmle uğraşırken en iyi

caydırma şansı teröristlerin finansal gelirine ve amaç değerlendirmelerine bir sınırlandırma yerleştirmek için dizayn edilmiş sağlam çözümlemeci tatbikat gelecek ve yeni üye olma yetenekleri sınırlandırılacaktır. Teröristler sosyal kınanma ya da idam hakkında çok az korkuya sahiptir. İnançları ve istekleri olan şehit gibi gözükme hedefleri için caydırmanın herhangi bir biçiminin olasılığını azaltır. Eğer bir insan cinayet bombacısı olmak ve inançlarını ve grubu için ölmek istiyorsa bu etkinliği dizginlemek için hükümetin yapabileceği yaptırım gücü biçimi çok küçüktür. Bununla birlikte ertelemeyi çözmeksizin tüm terörist bilgisi profesyonel çözümleme yoluyla yasa uygulama personeli potansiyel teröristleri dolaylı yoldan vazgeçebilirler.

2.8.2. Engelleme

Burada tartışılan kavramların dört alanı, engelleme, yasa uygulaması olan yerdeki bilgi tahlili zamanına uygun ve münasipse en büyük etkiyi yaratır. Terörist organizasyonlarının yönetimi ve yapısı yüzünden yasa uygulamasının bir hücreye ya da kola sızma olasılığı ihtimal dışıdır. Bu öndersiz direnme ya da yalnızlığı seven kimsenin görüşüyle bağlantı kurulduğunda yasa uygulama kadrosunu neredeyse kelepçeleri bırakacaktır. Bununla birlikte yürürlükte tam çözümlemeler vasıtasıyla emir kadrosu ve hükümet kadrosu istihbaratla silahlandırılacak ki böylece gelecek saldırısını önlemek için dizayn edilen kullanılmaya hazır ve yayılma stratejileri yardım edecektir.

Engellemenin üç Metodu vardır:

1. Faaliyetlerini önleme ya da yakalama ve güçsüz duruma düşürme getirmektense terörizmi planladığı sanılan grupları izleme.
2. Bu tür grupları terör eylemlerini yerine getirmek ve görüşme imkanı için neye ihtiyaç duyuyorsa bundan yoksun bırakmak.
3. Çok çeşitli malzemeleri bilgiyi ya da görüşme imkanını kapamaları, izleme ve sonra bu bilgiyi terörizm eylemlerini düşünen grupları bulmak ki böylece grup izlenebilir.

Bu engellemenin üç metodu ayrıntılara girmemesine rağmen tüm alınan olası bilgiyi belgeleyerek ve veritabanlarını yayarak hemen hemen bütün yasa uygulayıcı ajanslar tarafından kolaylıkla uyarlanabilir. Bu metotlarla tatbikatlarla soruşturmanın değerini yükseltmek ve daha çok istihbaratı geliştirmek için yol gösteren muhtemel kimliğini saptama başlangıç adımı fark edilebilir.

Yasa uygulama terörist ilişkili faaliyeti önlemek ve başarılı şekilde kimliğini saptamaya ihtiyaç duyduğu gibi bir terörist kendi görevini başarılı şekilde tamamlamaya ihtiyaç duyar. Terörizmi önleme teröristi onların sonu başarmalarını gerektiren belirli beş koşuldan birinden ya da daha fazlasından yoksun bırakmayı gerektirir.

1. Hedefin yerini keşfetmek
2. Hedefe ulaşmak
3. Bunu ihtiyaç duyulan ilişkilerle başarmak
4. Gerekli bilgi ekip ve hizmete sahip olmak.
5. Risk almayı doğrulayan yeterli güvenliği istemek.

Bu koşulların bir teröristte varolduğunu bilerek mümkün istihbarat rehberlikleri için bilgiyi gözden geçirdiğinde bir çözümlemeli kadro için teröristlerin ihtiyaçlarının farkında olmak önemlidir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

2.8.3. Tutuklama

Yasa uygulaması dünyasında bir kurbanın yerini saptama ve yakalama amaçtır. Anavatan güvenliği ve terörizm ülkesinde tutuklama çok geç de gelebilir. Bizim bir olayın parçalanmasını veya meydana gelmesini beklemeye gücümüz yetmez. Bu nedenle her çaba engelleme, caydırma ve hedef pekiştirmeye odaklanmak, organize nefret grup üyelerine dikkatle bakarak tutuklama lojistik ve istihbarat problemleri yaratabilir. Nefret grup üyeleri genelde çete üyeleriyle ayrı tarzda gözlenir ve soruşturulur. Yasa uygulamasına göre organize nefret grubu üyelerinin rütbelilerinden azar azar bilgi toplama şansı, yabancı asıllı terörist organizasyonlarından bilgi toplamadan daha

fazladır. Bu kısmen nefret gruplarının alenen inançlarını ve bazen faaliyetlerini açığa vurmalarının yüzündendir. Yakalanırsa bu bireylerin nerede ve nasıl alıkonulacağının geniş konusu yaratılır. Yabancı asıllı gruplar genelde askeri bir üs ya da maksimum güvenli bir federal bir ceza evinde hapsedilir. Organize nefret grupları üyeleri genelde ilçe cezaevinde ya da ülke hapisanesinde sona ererler. Düşmanlık bu grupların rütbelilerinden diğerlerine öylesine içine işler ki birkaç düzeltmeli hizmetler kapsamlı veritabanlarını yerine getirir ve coğrafi harita yapma uygulamaları üyeler hapsedildiğinde nefret grup bilgisini zaptetmek için dizayn edilir.

2.8.4. Hedefi Zorlaştırma

Hedefi zorlaştırma amacı, verilen hedefin algılanan zayıflığını güçlendirmek saldırı olasılığını azaltmaktır. Buna rağmen, bu harika bir bilim değildir. Tarihin akışı içinde gösterildiği gibi teröristler güvenlikten veya zor hedef olarak bilinen güçlü-sağlam hedeflerden çekinmemektedir. Askeri techizat ve donanımla yapılmış sayısız saldırı 1966'daki S. Arabistan'daki Kitobar Kulesine yapılmış bombalama gibi ya da 2000 Ekim'indeki 17 Amerikalı denizcinin öldürüldüğü U.S.S Cale saldırısı buna kanıttır. Bunu sürdürürken hiçbir olası hedefi incelemeyen veya değer biçmeyen. Düşünülmesi gereken hedef grupları şu olur ki otel, lokanta ve halka açık yerler yumuşak hedefleri denebilir. Bu olası hedefler sık sık olmuş gibi kabul edilir ve saldırı olursa, kötü şöhret sunan yerler olarak görülür. Buna rağmen dünyadaki terörizm hakkında hiçbir şey olmuş gibi kabul edilemez. (Senate Select Committee on Intelligence, The Terrorist Threat Confronting the United States, Statement for the Record of Dale L. Watson, 2002: 2)

Kanun yaptırımları hakkındaki mevcut bilgilerin düzenini analiz ederken, devlet memurlarının olası teröristlerin muhtemel hedeflerini kimliklendirmeleri muhtemeldir. Bu bilgiyle geniş istihbarat araçlarının kullanımıyla donanımlandırılmış olası saldırıları önlemekle sorumlu memurlar daha iyi bilgiye dayalı kararlar verebilir ve güçsüzlükleri güçlendirmede belirlenmiş amaçlara yardım edebilir ki böylece bu onlara bir terörist

saldırısı için çekici bir seçenek doğurabilir. Etkinlik yanlısı hedef zorlaştırma duruşma başlarken, tüm görüşler incelemelidir. Psikolojik hedefler olduğu gibi fiziksel hedeflerde paha biçilmeye ve hitap edilmeye gerek duyar. Giriş kontrol, güvenlik, kimlik giriş ve çıkış gibi şeyler hedefi zorlaştırmanın tüm bölümleridir. Teröristler sadece bedensel cezaya bakmazlar, aynı zamanda halk üzerinde sahip olacakları trajik olayın psikolojik etkilerine de güvenirlir. Dolaylı ya da direk bir amaçla, eylemleri boyunca herhangi bir kazada az sayıda bireyleri yaralayabilecekler veya öldürebilecekler. Biliyorlar ki bu hareketleri medyada tekrar ve tekrar gösterilecek bu da halk üzerinde psikolojik bir etki yaratacak. 11 Eylül 2001 saldırısından sonra havayolu endüstrisi tarafından hissedilen bu etkiye bakışı herkes görmek zorundaydı.

Yolcuların az olmasının nedeni korkuydu ve bu hedef zorlaştırmayla hitap edilemeyen birşeydir. Terörizmi anlama ve tanımlama: 1970’lerin sonlarında, Michoel Stavl “Politika Terörizmin Gerçekleri ve Mit” başlıklı Terörizm politikası kitabına bir tanıtım yazdı. Terörizme gönderme yapan şeyler yazdı. “Büyüyen gazetecilik ve edebiyat bu artan bilinçlikten kaynaklanır ama maalesef olayları anlamada aynı değerdeki artış eşlik etmemektedir. 20 yıl sonra buradayız ve hiçbir şey değişmedi. Kanunları uygulayan toplum bunu yapar mı? Kısa cevap hayırdır. Akademisyenler terörizmi ve onun etkilerini anlamaya çaba gösterirse, bu mümkündür ki kolluk kuvvetleri personeli anlamaya ve soruna hitap etmeye başlıyor. Bu kısım terörizmi, terörist aktivitesini ve olası muhtemel tehdidi tanımlama ve anlamada kanunları uygulayan topluma yardım etmek için tasarlanmıştır. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

Açıklanmıştır ki terörist ve onun düşmanı birbirlerinin davranışlarını değiştirmek için çeşitli yönde hareketler yapıyorlar ve eğer bir terörist grup başarısız olsa bile devlet onların eylemlerinin ödüllendirileceği her olasılığı gözle görülür biçimde ortadan kaldırıyor.

Eğer kolluk kuvvetleri personeli, kısmen analitik ve istihbarat olarak terörizmi, terörist aktivitesini ve teröristin ne olduğunu anlıyor ve ses düzenine sahipse, o zaman devlet

kimlik saptayabilecek ve değiştirebilecek ya da Ülkenin güvenlik tedbirlerini bozmak veya el uzatmak için fırsat arayanların davranışlarını ortadan kaldıracaktır.

Terörist başları amaçlarını gerçekleştirmek ve organizasyonların yararlılığını, sonlandırmada isteksiz görünüyor. Teröristler grup moralini devam ettirmek için maaş artışı arıyor olabilirler. Üyelerin örgütle bağlılıklarını bitirmemek için kolluk kuvvetleri personelinin bunun bilincine istekli olması önemlidir. Çünkü geleneksel olarak suçluların tutuklanmasıyla suç serilerini durdurma olacaktır. Pek çok suç meydana geliyor. Çünkü onların, suçların oluşabileceği fırsatlar mevcuttur.

Bununla birlikte terörizm faaliyetleri veya olayları genellikle iyi planlanmıştır. Ve önce suç işlerler, örgüt yeniden gruplandırılır ve diğer hareketleri için bir strateji belirlerler. Terörizm sadece tanımlama olarak asırlardan sonra değişmiştir. Bazı grupların zamanla değiştiği sebepler gibi. Bu onlara değişik sektörlerden destek toplama ve hayatlarını devam ettirmek için bir çaba içerisinde kendilerine yeniden yatırım yapma, yeni üyeler kaydetme ve ekonomik varlık kazanma şansı verir. Terörizmi tanımlamak oldukça zordur. Çünkü zamanla ve tarihi süreçle değişmiştir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

III. İŞLENME ORANI YÜKSEK SUÇLAR ve ETKİLERİ

3.1.Bilgisayar Suçları

1960 larda bilgisayar suçlarına hemen hemen hiç rastlanmıyordu. Sadece birkaç kriminal soruşturma yürüten kişi bilgisayar içeren dolandırıcılıkla karşılaştığı için bu suç kategorisi için hazırlanmış özel bir eğitimde bulunmamakta idi. Ancak şimdi bilgisayarlar birçok ticari ve kişisel ortamda yazılı iletişimin yerini aldığı için, bilgisayar suçlarında artış göstermektedir. Şimdi iş sektöründe milyonlarca bilgisayar kullanılmakta bu da 2000 yılı itibariyle hemen hemen bütün şirketlerin ticari ilişkilerinin bir kısmını bilgisayarda yürütüyor olacağını göstermektedir. Bilgisayarın, bir suç işlerken amaç yada araç olarak kullanıldığı her kriminal suç Bilgisayar Suçu'dur. FBI'ın Suç Rapor'u bilgisayarla işlenen suçların tam dökümünü vermese de profesyonel bilgisayar suçlarının yılda 3-5 milyar dolar kadar çaldıkları tahmin edilmektedir. Bilgisayar suçu vakaları en çok ticari ortamda olmak üzere birçok alanda görülmeye başlandı. Florida eyaletinde yapılan bir araştırma, bilgisayar sistemi olan şirketlerin yüzde 24'ünün son 12 ayda bilgisayar suçuna maruz kaldığını göstermektedir. Bilgisayar suçlarının gerçek boyutları ise şu an tam olarak bilinmemektedir. Çünkü vakaların yüzde 14'ünden daha azı polis kurumlarına bildirilmektedir. (Carter, D.L 1995)

Harici Kullanım

Aşağıdaki hususlarla ilgili yerel, eyaletlerdeki federal ve yabancı adli kurumlarla

Kurumlar arası İnternet iletişimi

Aranan kaçaklar

Zanlının ayırt edici eylem tarzı

Çalıntı eşyalar

Kayıp kişiler

Parmak izi DNA ve diğer adli kimlik verilerinin iletilmesi

Kurumun kişisel sayfası ve web sitesi aracılığıyla toplumun bilgilendirilmesi

Dahili Kullanım

Raporların kağıt kullanılmadan yazılması
Raporların şefler tarafından hızlı bir şekilde incelenmesi
Devriye ve dedektiflik birimleri arasında dava durumu haberleşmesi
Suç analiz projeksiyonu
Yapay Zeka
Eğitim ve suç mahalli yeinden yapılandırılması
E-mail yoluyla gönderilen kişisel mesajlar
Bilgisayar Suçu Mağdurları

<u>Kuruluş Türü</u>	<u>Mağdur yüzdesi</u>
Ticari kurumlar	36
Devlet Kurumları	17
Telekomünikasyon	17
Bankalar	12
Bireyler	12
Üniversiteler	4

Bilgisayar çabuk ve karmaşık işlemler yapan ve proglanmış talimatlara göre kararlar veren elektronik bir makinedir. Bu işlemlere alınan verinin sayısız elektriksel iletiye dönüşmesiyle ulaşılır. Bilgisayarlar sanayi ve devlet için bir gereksinimdir. Şuan iş sektöründe ve adalet sisteminde milyonlarca bilgisayar kullanılmaktadır. Bütün bilgisayarlar kötüye kullanım ve suç tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bilgisayarlar başta teknik güvenlik düşünülmeden tasarlanmıştır ve bu da eğitilmiş zanlıların birçok yere kolayca giriş yapabilmesine neden olmuştur. Bunun da ötesinde veri bankalarından iz bırakmadan bilgi alınabildiği için, bir suç mahallide ortaya çıkmamaktadır. Ama bilgisayar suçuyla mücadelenin en zor yanı bilgisayar mistiği diye bilinen noktada yatar. Kanun adamlarının da dahil olduğu birçok kişi hala bilgisayar teknolojisi karşısında hayrete düşmektedirler Genel bir bilgiye sahip olursa bile bilgisayar suçlarını anlayabilmek için programcılığın detaylı bir şekilde bilinmesi gerekmektedir.

3.1.1. Suçun İşlenme Yöntemi ve Etkileri

Son zamanlarda bilgisayar sektöründeki artış, bilgisayar suçlarının da olasılığını arttırmıştır. 1990'lara özgü bazı faktörler kötüye kullanım fırsatları yaratmıştır. Bilgisayar kullanmayı bilen insanların sayısında da inanılmaz bir artış olmuştur. Şimdi binlerce öğrenci ve çalışan bilgisayar kullanabilmektedir. Bunlara ek olarak, milyonlarca terminal de özel sektörce işletilmektedir. Bilgisayarın kötüye kullanımı, birçok bilgisayarın uyguladığı gerekli işlemlerin birinde meydana gelmektedir. Bilgisayarın başlangıçtaki işlevi, kullanılabilir veri halinde bilgi toplamaktan ibarettir. Bilgiye birçok şekilde rastlanılabilir- faturalar, düşünce bilgileri, ürün siparişleri vb.- ama bütün bu bilgiler cihazın üzerinde çalışabileceği bir elektronik dile dönüştürülmelidir. Sonuç olarak bilgi, makinenin optik cihazları tarafından okunabilecek elektronik iletile dönüştürülür. Veriler, çeşitli cihazlarla (delikli kartlar, manyetik teypler veya klavye) bilgisayar programına işlendiğinde, bilgisayar sürecinin girdi aşaması tamamlanmıştır. Veri girdisini takiben bilgisayar, program diye bilinen bir dizi talimata göre veriler üzerinde çalışır. Bu talimatlar, bir programlayıcı tarafından hazırlanıp şifreci tarafından bilgisayarın anlayacağı bir dilde yazılır. İstenilen sonuca ulaşabilmek için bilgisayarlara problemlere karşı kesin sonuçlar sunulmalıdır. Bilgisayardan ayrı olup ona bağlı çalışan merkezi işlem birimi (CPU), bilgisayardaki programı idare eder ve yönlendirir. Elektrik sinyaller okunabilir veriler haline dönüştürüldüğünde, (çıktılar, güncelleştirilmiş teypler) bilgisayar sürecinin çıktı aşaması da tamamlanmıştır. Çıktı bilgileri genellikle, verileri okunabilir, daktiloyla yazılmış şekle getiren bir cihaz olan yazıcı kullanılarak yazıya dökülür. Programlanmış bilgiler bilgisayarda da saklanabilir veya operatörün kararına bağlı olarak elektrik sinyallerinden tekrar okunabilir bilgi haline dönüştürülebilir. Bilgisayarı işleten fiziksel elektronik cihazlara donanım denmektedir. Bilgisayarda programlı işletimsel talimatlara da yazılım denmektedir. Başlangıçtaki bilgisel girdi aşamasından sondaki veri çıktı aşamasına kadar her noktada bilgisayarın işletimi kötü kullanıma açıktır. Bilgiler, elektronik iletile dönüştürülürken değiştirilebilir veya suçlular, fikir edinmek amacıyla bilgilere erişebilir. Bilgisayarları suç durumlarında

kullanmanın 6 temel sebebi vardır: *para kazanma, eşyaların yeniden satılması, fikir hırsızlığı, sistem çökertme, kriminal kayıt saklama ve fırsat kollama*. (Clede, B., 1994)

Maddi kazanç amaçlı bilgisayar suçları hem özel sektörde hem de devlet kurumlarında yaygındır. Suçlu, bilgisayarın düzenini bozarak nakit paraya çevrilebilecek para veya doküman elde eder. Özellikle günde 400 milyar doların bilgisayar kontrolünde transfer edildiği ortak finans alanında, maddi kazanç amacıyla işlenen suçlar yaygındır. Bankacılık kuruluşları, borsa şirketleri, maaş departmanları ve devlet kurumları bilgisayarların kötüye kullanımıyla dolandırılabilir. Zanlılar ya doğrudan ya da dolaylı olarak bilgisayardan maddi kazanç sağlayabilir. Suçlu, bilgisayar sisteminde yetkili bir operatör veya programlayıcıysa, işlemleri değiştirmek hiç de zor olmaz. Suçlunun bilgisayarı işletme yetkisine sahip olmayıp teknik bilgisi varsa, öncelikle cihaza girebilmesi gerekmektedir. Maddi kazanç sağlama yollarına, suçlunun bilgisayar sistemi ve kendisinin bu sisteme olan yatkınlığına bağlı olarak ulaşılır. Muhtemelen, bu teknikler içinde en çok karşılaşılan, gelen para kaynaklarının yönünü değiştirmektir. Bu metoda en çok, mali kaynakların meşru hesaplardan, hayali hesaplara aktarımının yapıldığı bankacılık sektöründe rastlanır. Suçlu, yasal hesaplardan gelecek kaynakları programladığı çok sayıdaki sahte hesaba aktarır. Genelde, suçun hesap sahipleri veya sistem tarafından hemen fark edilmemesi için kaynak küçük miktarlarda saptırılır. Ancak bazı suçlular bilgisayarın kimliklerini saklayacağından emin oldukları için para transferini büyük miktarlarda gerçekleştirirler. Çek bozan bilgisayarları kontrol edebilen bazı bilgisayar suçluları da cihazı, kendilerine veya bir suç ortaklarına sahte bir çek bozacak şekilde değiştirebilir. Amerika Birleşik Devletleri Ulaştırma Bakanlığı'nda çalışan bir görevliyle ilgili bir olay bu metotla işlenmiş bir suçtur. Çalışan, vergi fonlarını düzenleyen bilgisayarı kendi hesabına iki ayda 850.000 amerikan doları geçirecek şekilde ayarlamıştır. Devlete bağlı araştırmacılar tarafından tutuklanmadan önce bu parayla sekiz tane lüks araba, pahalı bir ev, bir gece kulübü, çok sayıda televizyon ve müzik seti ve elmaslar satın almıştır. Bilgisayarla maddi kazanç sağlamanın başka bir yoluysa belli bir şirket için satın alınan eşyaların fiyatlarını farklı

göstermektedir. Bu dolandırıcılık yönteminde, bir şirketin üst düzey yöneticileri, alınan ürünlerin fiyatlarının fazla gösterdikleri kısmını kendi hesaplarına geçirip, şirketin bilgisayarlarına normal, faturaları kaydederler. Böylece kaybın sebebi açıklanamaz. Dolaylı yoldan maddi kazancın yaygın bir yöntemi de bilgisayarlar izinsiz amaçlar için kullanıldığında ortaya çıkar. Çalışanlar, şirket denetleyicileri ortamda bulunmazken, bilgisayarları şirket dışı işlerde kullanmaktadırlar. Bu da bir çeşit zaman kaybı (kaybedilen zaman, kaybedilen kazanç anlamına gelmektedir) olduğundan, bilgisayar suçlarına dahil edilebilir. Bu teknikle özel sektörde veya araştırma gerektiren yüksek mercilerde çalışanlar bilgisayarları kötüye kullanmaktadırlar.

Kriminal kayıt saklamada suçlular, kendi suç kayıtlarını kaydetmek veya suç girişimlerini desteklemek amacıyla bilgisayarları sıkça kullanırlar. Soruşturma yürüten kişilerin arama emirlerini yerine getirirken bilgisayarlarla ve ilgili programlarla karşılaşma olasılığı yüksektir. Bazı suçların, birçok alanda nakit transferi yapılırken kayıt tutma sistemine ihtiyacı vardır. Narkotik, kumar, tefecilik, para aklama ve daha birçok kriminal faaliyet kişisel bilgisayarlara kaydedilmektedir. Bilgisayarlar ve programlar arama emirlerinde istenilen araçlardır ve bunlara kriminal soruşturma yürüten kişilerce el koyulur. Fırsat kollamada bilgisayarlar belli grupları izleme, rahatsız etme ve yasal olmayan yollarla taciz etmede kullanılıyorsa suçlular fırsat kollamacılığı yapıyor demektir. İnternette kanunsuz çocuk pornografisi aktarımının yanı sıra, bazı seks suçluları, bilgisayarı bireylere cinsel taciz yaparak da kullanmaktadır. Suçlular, internette "sohbet" ortamında gençlerin güvenini kazanarak veya kendilerini daha genç göstererek mağdurlarını seks amaçlı bir siteye yönlendirmektedir. Bu tür suçlular ayrıca bilgisayar yoluyla çocuk pornografisi de yapmaktadır. 1995'te federal ajanlar, 125 ev ve iş yerinde arama yaparak bir düzine zanlıyı çocuk pornografisi yaptıkları gerekçesiyle tutuklamışlardır. 19 çocuk pornografisi yaratmak, işletmek veya yaymak, yasa ihlali kapsamına girdiği için davalar, seks suçlularının internet yoluyla ne kadar ilerleyebildiklerinin bir kanıtı olmuştur. Bilgisayarla işlenen diğer fırsatçı suçlardan bazıları takip ve rahatsız etmedir. Bazı zanlılar bilgisayarları, eski suç ortaklarını korkutmak için telefonda rahatsız etme olaylarına benzer kullanmaktadırlar. Bununla

birlikte, bazı kişiler elektronik posta yoluyla diğerlerini rahatsız etmekte, tehdit etmekte ve sorun çıkarmaktadırlar. Bu tür suçlar takip olarak değerlendirilip, tehdit yasasını ihlal etmelerinden dolayı bölgesel seviyede cezalandırılırlar. Şüpheli Karakteristikleri Takip suçluları dışında diğer bilgisayar suçluları genelde ofis çalışanı suçlulara yakın bir profil çizerler. Bu kişilerin diğer suçlularla karşılaştırıldığında daha zeki oldukları söylenebilir. Birçoğu faaliyetlerini hırsızlık veya dolandırıcılık olarak görmez ve para ve bilgi "ödünç alma" olarak değerlendirirler. Aksi takdirde bir kişiden doğrudan para çalmayacak kadar dürüst olduklarını düşünürler. "Sisteme karşı küçük bir asi" parolası, bu suçlular arasında yaygın bir görüştür. Zanlılar genelde genç, beyaz, iyi eğitilmiş, azimli ve ilk defa suç işleyen tiplerdir. Banka soyguncuları 40-60 yaş arasında değişse de bilgisayar suçluları genelde 35 yaşın altındadır. Birçok vakada sisteme doğrudan giriş veya sistem hakkında bilgi gerektiği için, bu suçlular genelde bilgisayar programcısı veya operatörüdür. Böyle bir kişinin polis kayıtlarında sicili olan profesyonel bir suçlu olmasına nadiren rastlanır. Bu nedenle, bir tutuklama gerçekleşirse suçlu genelde suçunu itiraf eder ve operasyonu nasıl gerçekleştirdiğini tüm detaylarıyla anlatır. Ancak diğer tip zanlılar ne bilgisayar konusunda uzmandır ne de bilgisayar operatörü olarak çalışmaktadırlar. Bu tür zanlılar kriminal kayıtlarını tutmak için bilgisayar kullanmayı sonradan öğrenmiş profesyonel suçlulardır. (Nugent, H., 1991)

Yüklü kayıp içeren vakalarda, zanlının banka kayıtları ve harcama dokümanları bankanın kaybıyla çakışabilir. Bilgisayar suçu vakalarında suçlular bir suç ortağıyla birlikte çalışırlar. Buna bağlı olarak, tespit edilmiş bir zanlının sorgusu dikkatle yapılmalı veya zanlı tutuklamadan sonra takibe alınarak diğer suç ortakları tespit edilmeye çalışılmalıdır. Bilgisayar suçu vakalarının çoğu bilinmeyen suçlularca işlendiği için böyle bir veri işlem sistemine giriş yapabilecek çalışanlar da belirtilmelidir. Veri işlem sistemlerinin çoğu, aşağıdaki çalışanları içerir.

1. Kodları Ayarlayanlar: Bilgisayar programını bilgisayar tarafından anlaşılacak bir dile çeviren kişiler. Bu görev çoğunlukla anahtar işlemler yoluyla yapılır ve veriler özel hazırlanmış kartlara aktarılır.

2. Bilgisayar Operatörleri: Bilgisayarın ve ona bağlı cihazların işletimini kontrol eden kişilerdir. Operatörler teyp bilgilerini yükleme girdi bölümüne kart yerleştirme yazıcıdan çıktı alma ve sistemin sürekli işlemlerini sağlama gibi görevleri yerine getirmektedirler.
3. Programcılar: Bilgisayarın istenilen bir işi yapmasını sağlayan Iogaritmaları (matematiğe dayalı problem çözme mekanizmaları) tasarlayan, yazan ve ayarlayan kişilerdir.
4. Sistem Analizcileri: Çözülmesi gereken problemi tespit eden ve açık ve iyi tanımlanmış bir çözüm sunan kişilerdir. Analizciler ayrıca bilgisayar programının uygun yüklenmesini ve işletimini de sağlar.
5. Sistem Kullanıcıları: Bilgisayar sisteminin çıktısını kullanan kişilerdir. (ödeme uzmanları, personel şefleri, idareciler, bölüm şefleri)
6. Veri işlem idarecileri: Veri işlem işletimiyle ilgili personeli denetleyen denetim personeli.

Bilgisayar suçlarında bilinmeyen zanlıyı araştırırken yapılması gereken temel şeyler, suçlunun yukarıda belirtilen grupların hangisine dahil olduğunu anlamak ve bu grup içindeki hangi kişinin bilgisayarı kötüye kullanma amacı fırsatı ve bilgisi olduğunu tespit etmektir. Bilgisayar suçunun bu gruplardan en az ikisinin işbirliği olmadan gerçekleştirilemeyeceğinden, araştırma sadece bir grup üzerine yoğunlaşmamalıdır. Ayrıca sürekli çalışanların suçu işleyecek bilgiye sahip olmamalarına rağmen bilgisayara girebileceklerini de göz ardı etmemek gerekmektedir. Bu tür suçlarda olay mahallinde fazla kanıt bulunamasa da bazı standart suç teknikleri araştırılabilir. Tanınmayan bir kullanıcıyı tespit etmek amacıyla cihazın girdi ve çıktı bölümlerinden parmak izi örnekleri alınabilir. Yazıcıdan yırtılarak alınan çıktılar yazıcıda kalan kağıtla eşleştirilebilir. Yazıcının mekanik işleminden kalan küçük ve özel parçalar, zanlının daha sonra üzerinde bulunan çıktılarla karşılaştırılabilir. Kriminal araştırmaların büyük bir kısmında bilgisayarlara ve bunlara bağlı cihazlara delil olarak el konulurken, bilgisayarla ilgili kanıtların geçerliliğini sağlamak için aşağıdaki prosedürler takip

edilmelidir. Sadece özel eğitimli uzmanlar kanıtlarla muhatap olmalıdır. Araştırmacılar arama emrini yerine getirirken bir bilgisayar kanıtına rastlarsa bilgisayarı ve bağlı cihazları tanımlayan bilgilerin kaydı yapılmalıdır. El koyulan programlar çalıştırılmadan önce kopyalanmalıdır. İzinsiz girişi önlemek için kanıtlar mühürlenip, uygun bir yerde muhafaza edilmelidir. Bilgisayarın arka görüntülerinin de alındığı, suç mahali fotoğrafları çekilmelidir (değişik kabloların nasıl bağlandığını gösterecek şekilde). Adli görevlilerle temasa geçilecekse sadece, üniversitelerde bilgisayar bilimleri profesörleri gibi gerçek uzmanlar aranmalıdır. El koyulan bilgisayarları çalıştırırken veya bunlar test edilirken bilgisayar satıcılarına güvenilmemelidir. Devlet seviyesinde, Amerika Birleşik Devletleri Kuralları Düzeni, bilgisayar suçlularının cezalandırılması konusunda 40'tan fazla madde içerir. Ancak, bu maddeler başlangıçta bilgisayar suçuyla mücadelede ziyade suçlarla mücadele amacıyla hazırlanmıştı. Sonuç olarak, 1977'de çıkarılan Federal Bilgisayar Sistemlerini Koruma Yasasına kadar etkili cezalandırmalar yapılamıyordu. Bu, bilgisayarların kötü kullanımı hakkında hazırlanmış ilk yasaydı. Devlet düzeyinde bilgisayar suçları, genel dolandırıcılık ve hırsızlıkla ilgili kanunlarla yargılanabilir. Ancak, dolandırıcılık ve hırsızlıkla ilgili yasaların çoğu eşyanın hileyle elde edilmesinin veya kalıcı olarak zimmete geçirilmesinin hırsızlık olarak kabul edileceğini belirttiği için bazı bilgisayar suçları bu tanımlara uymuyor olabilir. Suçlunun bilgisayar sistemine giriş yapabilmek için sahte bir numara kullandığı durumlarda, kredi kartıyla dolandırıcılık kanunu yürürlüğe girer. Bilgisayarlara telefon aracılığıyla giren zanlılar, telefonla işlenen suçtan hüküm giyebilirler. Son olarak rakip firmaların karşı firmanın bir çalışanından bilgi topladığı vakalarda, firmaya çalıntı eşya almak suçundan dava açılabilir. (Conly, C.H.; McEwen, T., 1990)

Bilgisayar suçluları hırsızlık ve dolandırıcılık başlıkları altında yargılanabilir ancak Vermont dışında bütün eyaletlerde özel bir bilgisayar suçu yasası hazırlanmamıştır. 1978 yılında ilk defa Florida'da yürürlüğe giren bilgisayar suçu yasasını sonra Arizona eyaleti kabul etmiştir. Neredeyse her eyalette bilgisayar suçu için ayrı bir kriminal yasa olsa da birçok eyalet bu yasayı başka kategorilere dahil etmiştir. Arizona, bilgisayar suçu hükmünü organize suç ve dolandırıcılık bölümüne, Kuzey Dakota ise şantaj ve rüşvet

organizasyonu bölümüne koymuştur. Diğer birçok eyalet gibi Kaliforniya da bilgisayar suçu hükmünü, mülke karşı suç bölümüne dahil etmiştir. Eyalet bilgisayar suçu hükümlerinin çoğu, bir bilgisayara izinsiz girişi, bir bilgisayardan bilgi çalmayı veya bir sistemin servis dışı kalmasına neden olmayı yasaklamıştır. Bilgisayar suçları yaygın suç önleyici tekniklerle kontrol edilemez. Devriye gezmek veya diğer bütün geleneksel yöntemler büyük bir firmanın bilgisayar odasına ulaşamaz. Sonuç olarak firma içi güvenlik önlemlerinin artırılması gerekmektedir. Çalışanlar sıkı bir güvenlik sisteminin varlığından haberdar olduklarında suç işlemekten vazgeçebilirler. Özel güvenlik birimi, gözaltına alma aracı olarak periyodik bir poligraf muayene veya bir bilgisayara kontrolü ve denetimi sistemi oluşturabilir. İşletim süresi dahil, bilgisayar kullanan kişilerin kimlikleri hakkında tam bilgi sağlamak amacıyla denetimsel kontrol oluşturulmalıdır. Bilgisayarın bulunduğu oda ve uzak terminallerin bulunduğu odalara sadece yetkili kişiler girmelidir. Bilgisayar teknolojisinin uygulanması soruşturmaya dayalı bilgi edinme sürecinde devrim yaratmıştır. Veri işleme ve veri analizindeki hızlarından dolayı bilgisayarlar soruşturmayı yürüten kişilerin raporları hızlı bir şekilde işleme ve verileri iletme yeteneklerini artırmıştır. Ayrıca, birçok yasa uygulama kurumunda bilgisayarların saklama kapasitesi hızlı bir şekilde geleneksel kağıda dayalı yöntemlerin yerini almaktadır. Soruşturmayı yürüten birçok kişi görevlerinin normal işleyişi sırasında mikrobilgisayar kullanmaya başlamaktadır. Bilgisayar kullanımı gerek dahili gerek harici konularda polis memurlarına yardımcı olur. Dahili kullanımlar denetleyici memurlar tarafından raporların daha kolay incelenmesi ve kurum içinde bilgilerin e-mail yoluyla paylaşımını kapsar. Başka bir dahili kullanım ise seri suçları tek bir zanlıya bağlamak veya yer ve tür unsurları göz önünde bulundurularak ileride işlenebilecek suçların edilmesini kapsar. Bilgisayarın internet aracılığıyla harici kullanımı bir kurumun diğer birçok departmanla irtibatını sağlar. Bilgilerin kurum içi paylaşımı eski bilgisayarsız resmi haberleşme metotlarından daha hızlı ve daha tatmin edicidir. Yerel, ülke çapında ve uluslararası bilgisayar iletileri şu an, kaçakların, çalıntı eşyaların ve kayıp kişilerin yerlerinin tespit edilmesinde kullanılmaktadır. Son olarak, bilgisayarlar halkın ilgileceği konularda bilgiler sunmakta ve vatandaşlardan gelen soruları cevaplamaktadır. (Anderson, M.R., 1991)

3.2.Hane Soygunculuğu

Hane soygunculuğu suçuna ilişkin kanunlar "Kişinin evi şatosudur" özdeyişinden sonra gelişti. On beşinci yüzyıl boyunca İngiliz hakimler, basit bir nesne hırsızlığının bir kişinin oturduğu yerde gerçekleşen hırsızlıktan farkını bulmaya çalıştı. Böylece, eski umumi hukuk hane soygunculuğunu gece vakti, içeride cürüm işleme niyetiyle bir başkasının hanesine zorla girmek olarak tanımlamıştır. Umumi hukuktaki hane soygunculuğu suçunun kesinliği, tanımın parçalarının her birinin kanıtlanmasını gerektirmektedir. Herhangi bir parçanın eksik olması durumunda, hane soygunculuğu suçu meydana gelmemiş demektir. Mevcut hane soygunculuğu kanunların gelişimi umumi hukuk elementlerinin bir çoğunun yeniden tanımlanması veya tamamen ortadan kaldırılmasıyla mümkün olmuştur. Örneğin bir çok ülkenin mevzuatı kapsamında, zorla girmenin gerçekleşmesine gerek yoktur çünkü haneye tecavüz artık hane soygunculuğunun bir parçası olarak kabul edilmemektedir. Ayrıca, hane teriminin anlamı telefon kulübesinden otomobile kadar değişen farklı yapıları içerecek şekilde genişletilmiştir. Her ülkenin ceza kanunu zanlının hane soygunculuğu suçunu işlemiş olması için girmek zorunda olduğu özgün yapılar tarif etmektedir. Zanlı kilitlenmemiş bir kapıdan içeri girebildiği gibi, kapısı olmayan bir haneye izinsiz de girebilir. Fakat, bir çok ülke fiziksel zarar olup olmamasına bağlı olarak farklı hane soygunları arasında ayırım yapmaktadır. Örneğin, Florida kanunları güç kullanma ve giriş yoluyla hane soygunculuğunun 20 yıla kadar hapisle cezalandırılabilceğini belirtmektedir. Buna karşılık, bu ülkede zorlama olmaksızın hane soygunculuğu 10 yıla kadar hapisle cezalandırılır. Diğer ülkeler zanlının hareketlerinin doğasına bağlı olarak hane soygunculuğu dereceleri belirlemiştir. New York eyaleti, gece saatlerinde silahlı zanlıların gerçekleştirdiği ve kişiye saldırı içeren hane soygunları konusunda gündüz saatlerinde silahsız zanlıların gerçekleştirdiği veya kişiye saldırı içermeyen hane soygunlarına karşı olduğundan daha katıdır. (Moslow, J., 1994)

Eski umumi hukuk suç tanımlarından ortaya çıkan modern hane soygunculuğu tanımı ülkeden ülkeye çok fazla farklılık göstermemektedir. Fakat genel olarak hane soygunculuğu :

- a) İzinsiz bir şekilde
- b) Bilerek
- c) Bir bina veya yapıya
- d) Cürüm veya hırsızlık yapma amacıyla giren bir kişinin varlığını gerektirir.

Hane soygunculuğunun her zaman eşyanın başarıyla alınmasını gerektirmediğinin bilincinde olmak önem taşımaktadır. Bir zanlı ne olursa olsun herhangi bir eşyayı gerçekten almadan da suçlanabilir. Kanıtlanması gereken nokta cürüm veya hırsızlık yapma niyetidir. İzinsiz girdiği bir hanede yakalandıktan sonra zanlının haneye yanlışlıkla girdiğini iddia ettiği bir çok olay meydana gelmiştir. Memur, zanlı kişinin üzerinde bulunan ve normalde hane soyguncuları tarafından taşınan aletleri sergileyerek veya zanlıyla zorla giriş arasında bir bağ kurarak zanlının suçu işleme niyeti olduğunu kanıtlarsa, niyet tespit edilmiş olacaktır. (Conklin, J.E.; Bittner, E., 1973)

3.2.1. Suçun Mevcut Durumu

Tek Tip Suç Raporu (Uniform Crime Report-UCR) yakın bir tarihte yaklaşık 2,7 milyon hane soygunculuğu vakasının rapor edildiğini tespit etmiştir. Rapor edilen bu sayı oldukça ciddi olmakla beraber, bir yıl içerisinde gerçekleşen hane soygunculuğu vakası yaklaşık 5 milyondur. Adalet Bakanlığının gerçekleştirdiği Ulusal Suç Araştırmaları (National Crime Surveys-NCS) tüm hane soygunculuğu kurbanlarının yalnızca yüzde 50'sinin polise suç duyurusunda bulunduğunu göstermektedir. Tüm hane soygunculuğu vakalarının yüzde altmış yedisi haneye tecavüz, yüzde yirmi beşi güç kullanmadan ve geri kalanı da başarısız haneye tecavüz girişimleridir. Uzun yıllar boyunca hane soygunculuğu ülkede sayıları en hızlı artan ağır suçlardan biri olmuştur. Yakın yıllarda rapor edilen vaka sayısı düşmüştür; 1994'teki vaka oranı 1985'teki orandan yüzde 12 düşüktür. Bazı kriminolojistler hane soygunculuğu vakalarındaki düşüşün üç temel etkenden önemli ölçüde etkilendiğini iddia etmektedir: (1) uyuşturucu bağımlıları hane soygunculuğu yerine patırtı çıkarma olasılığı daha yüksek bir suç olan adam soyma suçunu işlemeye başlamıştır, (2) günümüzün zayıf yerli ekonomisi insanları evde daha fazla vakit geçirmeye teşvik etmekte bu da hane soyma girişimlerini engellemektedir, ve

(3) geleneksel koruma yöntemlerinin yanı sıra ev-güvenlik araçlarının kullanım oranında bir artış gerçekleşmiştir. (White, T.W., 1975: 33)

3.2.2. Suçu İşleyenlerin Özellikleri

Belli bir suç kategorisi için suçlu profilini yüksek bir kesinlikle belirlemek mümkün değildir. Fakat belli genel sonuçlar ve özel bölgesel bulgular yakın tarihli araştırmalarla belirlenmiştir. FBI Tek Tip Suç Raporu tipik hane soygunculuğu zanlısının beyaz, 21 yaşlarında ve metropollerde yaşayan genç erkek olduğunu göstermektedir. Bir yıl içerisinde hane soygunculuğu suçundan yakalananların büyük çoğunluğu göreceli olarak gençtir. Şu anda, her tip coğrafi alandan yakalanan hane soygunculuğu zanlılarının yüzde 21'i 18 yaşın altındadır. Çocuk ve genç suçlulara en çok nüfusu 10.000'in altında olan ve gençlerin, işlenen tüm suçların zanlılarının %27'sini oluşturduğu küçük şehirlerde rastlanmaktadır. Boş zamanların çokluğu ve ebeveynler çalışırken gözetim eksikliği dahil diğer etkenler de genç zanlıların sayısının yüksek olmasına yol açmaktadır. Aile yapısının giderek kaybolması ve bir çok alt sınıf ev halkının özelliği olan günlük yaşama stili gibi sosyolojik gelişmeler, genç zanlıların sayısının artmasına katkıda bulunuyor olabilir. Fakat alt sınıftan gelen genç zanlı stereotipi yanıltıcı olabilir. Karşılaştırmalı olarak zengin banliyö alanlarında meydana gelen hane hırsızlıklarının, şehir içi fakir mahallerindeki oranlara yaklaşan bir noktada olduğunu not etmek ilginç olacaktır. Hane soygunculuğu suçundan yakalanan daha yetişkin suçluların mukayeseli düşük oranı hakkında da çeşitli düşünceler öne sürülebilir. Hane soygunculuğu daha yetişkin suçluların "mezun olduğu" ve daha çok kar getiren suç faaliyetlerine geçtiği bir "başlangıç" suçu olabilir. Muhtemelen, suçlular yaşlandıkça ve çeşitli suçlardan yakalandıkça, hapis cezaları artmakta ve giderek artan süreler için suç faaliyetlerinde bulunmaları engellenmektedir. Son olarak, bazı çalışmaların ileri sürdüğü gibi, yetişkin hırsızların karmaşık operasyon yöntemleri sayesinde yakalanma oranları azalmaktadır. (Zawitz, M.W, 1988)

3.2.3. Suçun Çeşitleri

3.2.3.1. Evden Gerçekleşen Soygunlar

Polise bildirilen üç hane soygununun ikisi ikametleri hedef alan hane soygunudur. İkamete mahsus gerçekleşen soygunlarda bir yada daha çok insanın yaşadığı yerler seçilir, apartman, mobil ev veya diğer hane türleri. Bu ikametler, yabancılar tarafından, birkaç faktöre bağlı olarak sabit hedefler olarak seçilir. Tipik ev kelimenin her anlamı bakımından emniyetli olmaktan uzaktır. Evler fiziksel güvenlik çok fazla düşünülmeden dizayn edilirler. İnşaat sırasında, masraf endişeleri yüzünden genelde verimsiz kilit araçları kullanılır. Kişiler eve taşındığında, ev sahiplerinin çok azı hanelerini güven altına alma derdine düşerler, çoğu eve hırsız girme olasılığını ciddiye bile almaz. Aynı şey apartmanlar için de geçerlidir. Oturanların geçici olması ve sık sık taşınması nedeniyle apartmanlar hırsızlık vakaları için oldukça açık bir hedeftir. Ev hırsızları ortalama ikametlere en kolay nasıl girilebileceğini bilmektedir. Genç suçlu ev ve apartmanların çoğuna girmek için gerekli olan az miktarda bilgiyi çabucak edinir. Seattle, Washington'da yapılan bir araştırmaya göre, soyulan ikametlerden %40'ına açık pencere ve kapılardan girilmiştir. Buna ek olarak, hile ile soyma araştırmaları, tamamlanan tüm hane soygunlarının %56'sında içeri girişlerin, herhangi bir güç kullanılmadan gerçekleştirildiğini göstermektedir. İkametin dışarıdan görülmesini engelleyen çalılar, ağaçlar, parmaklıklar veya diğer arazi özellikleri zanlıların içeri başarıyla girmesine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. İşyerleri işyeri hırsızlığı, her çeşit perakende işletme veya hizmeti içerebilir. Hedef büyük bir depo olabileceği gibi, aile tarafından işletilen bir manav dükkanı da olabilir. İşyeri hırsızlıkları genelde karanlık saatlerde meydana gelir ve yüksek düzeyde yetenekli kişiler tarafından gerçekleştirilir. Genel olarak, perakende işyerlerini hedef olarak seçen hırsızlar, ev hırsızlarından daha yaşlı ve daha deneyimlidir. İşyeri hırsızlarının daha yetenekli olması gerekir, çünkü işyerlerine zorla girerken fiziksel direnç daha fazladır. İşyerlerinin çoğunda basitçe girişi önlemek üzere yeterli sayıda kapı ve pencere kilit veya çubukları bulunur. İşyeri, hırsızları, dayanıklı girişleri zorlamak için sık sık özel aletler kullanmak

zorunda kalırlar. Fiziksel giriş önleyici aletlere ek olarak, bir çok iş yerinde alarm sistemleri de bulunur. Bu sistemlerin karmaşıklığı, basit zil alarmlarından, elektronik olarak polise haber veren sessiz telefon alarmlarına kadar değişir. Bu tür elektronik alarmların kullanımı ülke çapında yaygınlaşmaktadır. Örneğin Cedar Rapids, Iowa'da on işyerinden birinde iş saatleri dışında çalışan hırsızlık telefon alarmı mevcuttur. İşyeri hırsız, giriş konusunda yetenekli olmakla birlikte, kilit altındaki emniyetli yerlere ulaşma konusunda da genelde yeteneklidir. Birçok perakende satış yapan işyerinde parayı kilitli yerlerde sakladığı için, işyeri hırsız doğal olarak bu alanlara ulaşmayı beklemektedir. (Zeichner, I.B., 1983:8)

3.2.3.2. Genel Amaçlı Haneler

Genel hane soygunlarına diğer iki tip hırsızlığa rastlandığı kadar sık rastlanmaz. Özel ofisler, sağlık ofisleri, kamu sektörü binaları okullar vb. genel hane örnekleridir. Bir çok zanlı bu tip haneleri bulmayı bekledikleri eşya tipi dahil birkaç özel nedenden dolayı seçer. Sağlık ofisleri ve veteriner muayenahaneleri genelde narkotik ve tehlikeli ilaçlar bulma beklentisiyle soyulur. Okullar genellikle içinde bulunan yüksek miktarda iş ekipmanı için tercih edilir. Sağlık ofisleri ve tedavi amaçlı haneleri tercih eden hırsızlar genelde çalışma saatleri içerisinde hasta olarak bu tip yerlerde bulunmuştur. Farklı hırsızlık tipleri üzerinde soruşturma yapacak olan bir görevli, hırsızın davranışlarını da yakından tanımalıdır. Operasyon Yöntemleri (OV) veya resmi Latince'de modus operandi, insan davranışının kendisini tekrarlamaya eğilimli olduğu kavramını konu eder. Hepimiz gün içinde geçmiş davranışlarımıza benzer davranışları tekrar ederiz. Giyinme şeklimiz, okula veya işe giderken seçtiğimiz yol, ellerimizi nasıl yıkadığımız ve binlerce diğer davranış geçmiş davranışlarımızla açıkça benzerdir. Sadece şimdiki hareketlerimiz geçmiş hareketlerimize benzemekle kalmaz, ayrıca gelecekteki davranışlarımız da bu ilkeyi takip edecektir. Kişilerin operasyon yöntemleri, belli bir hareketin amaca ulaşmak için faydalı olması durumunda ayrıca pekiştirilir. Örneğin, özet şeklinde not alma yöntemini ve belli bir tip kalem kullanan bir öğrenci tam not almaktadır. Büyük ihtimalle bu öğrenci, gelecekte de iyi notlar almak için bu yöntemleri

kullanmaya devam edecektir. Benzer bir şekilde, hırsız camlı kapıları açmak için sürekli aynı tip bir tornavida kullanacaktır. Bu tornavidayı geçmişte kullanmış olmasının eve girmesinde yararlı olmuş olması, aleti benzer şekilde şu anda ve gelecekte kullanmasını da pekiştirecektir. (Brighton, A.G., 1976: 4255)

Geçmişte başarıyla kullanım değişkenine ek olarak, durumsal stres de operasyon yöntemi oluşturmada önemli bir rol oynamaktadır. Stresli koşullar altında insanlar genelde bildikleri geçmiş hareketlerine dönerler. Dolayısıyla, yakalanma ve yaralanma veya bulunma tehlikesi altında suç işleyen bir suçlu, doğal olarak geçmiş hareket tiplerine dönüş yapacaktır. Bu tür tekrarlanan kişiselleştirilmiş kriminal teknik yöntemleri zanlıların tanımlanmasında ve mevcut suçları geçmiş suçlara bağlamakta önemli hale gelmiştir. Ciddi suçların diğer bir çok tipinde olduğu gibi, hane soygunlarında operasyon yöntemleri normalde oldukça standardizedir. Geçmişteki suçların işlenmesinde başarı sağlayan giriş, arama ve çıkış yöntemleri zanlı tarafından kullanılmaya devam edecektir. Operasyon yöntemleri üzerinde dikkatle çalışan bir soruşturmacı, bir çok hırsızlığı tek bir suçluya bağlayabilecektir. Bu tür bir bilgi yüksek zanlı sayısını düşürebilir ve zanlıyı yakalamak için sınırları daraltarak tahmini kolaylaştırabilir. (Strope, M., 1983)

3.3. Gasp

Adam soymanın tarihi gelişimi biraz paradoksludur. Eski ingiliz Edebiyatı Robin Hood tarzı cesur ve yürekli eşkıyaların hikayeleriyle doludur. Birleşik Devletler'de Jesse James'den John Dillinger'a kadar yüzlerce hırsız gerçek halk kahramanları olarak lanse edilmiştir. Fakat bu suçun geleneksel cazibesine rağmen, hırsızlığın halk üzerinde büyük bir negatif etkisi olmuştur. "sokaklarda suç" korkusu büyük ölçüde soyguna uğrama korkusudur. Birçok alanda bu korku insanların kendini hapsedmesine neden olmuştur. Hırsızlığa kurban gitme korkusu yaşlıları ve gençleri, fakirleri, şehir merkezinde oturanları ve bağlı kasabalardaki insanları kilitli kapılar ardında oturmak zorunda

bırakmıştır. Gasp zor kullanarak yada tehdit yoluyla bir kişinin üzerinden yada yanından eşya almak olarak tanımlanır.

Hırsızlık yapmak için gerçek fiziksel güç kullanılması şart değildir, makul bir insanın içine korku salacak durumlar mevcut olduğunda hırsızlığı gerçekleştirmek için bu korku yeterli olacaktır.

Kurbanın üzerinden eşya alınması gerekmez, kişinin mevcut olduğu durumlarda eşya alınması yeterlidir. Ayrıca adam soyma, eşya hırsızın malı olabileceği müddetçe alınan eşyanın cinsi veya değerine bağlı değildir. Birçok ülkede genelde tehlikeli bir silahın varlığına bağlı iki adam soyma kategorisi söz konusudur. Mahkemeler sürekli hırsızlığın sabit görülmesi için silahı gerçekten kullanmak yerine, tehlikeli bir silah taşımanın yeterli olacağını söylemektedir.

Ayrıca tehlikeli bir silahın herkesin tehlikeli olarak bildiği bir silah olması gerekmemektedir. Kurbanı yaralanma korkusu verecek şekilde kullanılan, el yada cepteki oyuncak bir silah bile tehlikeli silah olarak kabul edilebilir. Adam soyma, polise yaygın olarak yanlış ihbar edilir. Bir çok kurban "soyulduğunu" söyleyerek hırsızlık ihbarında bulunduğunu düşünür. Yasal fark konusunda genel bir halk bilincinin olduğunu varsaymak mantıksız olmasına rağmen, memur gerçekte hangi suçun gerçekleştiğini hızla belirlemelidir. (Aaron, R.W.,1991)

3.3.1. Suçun Mevcut Durumu

Adam soyma vakaları, ihbar edilen tüm suçların oldukça önemli bir kısmını oluşturmaktadır yüzde 33 yada her 49 saniyede bir hırsızlık vakasıdır. Adam soyma sezonluk bir suçtur, suç sayısı kış aylarında artış göstermekte ve Aralık ayında en yüksek seviyeye ulaşmaktadır. Adam soyma her yerde gerçekleşebilmesine rağmen, suçların %55'i sokakta işlenir. Hırsızlık objesi para veya eşya olmakla birlikte, birçok kurban saldırı sonucu fiziksel yaralar alır. Fiziksel ve ruhsal yaralanmanın derecesi tek

başına parasal değerlerle ölçülemez. Bu suçun neden olduğu mali kayıp ve genel etkisi belirlenirken, araştırmaların hırsızlık vakalarının yüzde 50'sinin polise bildirilmediği sonucunu verdiği göz önünde tutulmalıdır. Adam soyma vakalarının çoğunluğu, yüzde 42'si, ateşli silahlarla ve özellikle el tabancalarıyla gerçekleştirilir. Suçlunun ellerini, kollarını veya ayaklarını kullanarak şiddet uygulaması veya şiddet uygulamakla tehdit etmesini içeren zor kullanma tekniği veya "saldırıp soymak" ihbar edilen vakaların yüzde 39'unda görülmektedir. En yüksek üçüncü varyete, yüzde 10'luk oranla, bıçak yada diğer kesici aletler kullanılarak işlenen soygunculuk suçlarıdır. Tüm diğer vakalarda diğer tip silah ve tehdit kullanılmıştır. Kanun infaz, ihbar edilen adam soyma vakalarının yüzde 25'ini suçluyu yakalayarak açıklığa kavuşturmaktadır. İstatistiksel olarak, ortalama adam soyma kurbanı genç, düşük gelirli bekar, azınlık gruptan bir erkektir; kadınlar tüm kurbanların dörtte birini oluşturur. (Hurley, J., 1995)

3.3.2. Suçu İşleyenlerin Özellikleri

Yakalama istatistiklerine göre, ortalama bir hırsız 18 yaşında veya daha büyük, siyah ve erkektir. Adam soyma şüphelilerinin çoğu gençlerdir. yaklaşık yüzde 65'i 25 yaşın altındadır. Fakat çocuk suçlularda bu suç kategorisinde bulunan suçluların büyük bir bölümünü yaklaşık yüzde 20 oluşturmaktadır. Adam soyma çoğunlukla erkeklerin baskınlığı altındaki bir suçtur; yakalanan şüphelilerin yüzde 92'si erkektir . Genel açıdan, hırsızların suç davranışlarını motive eden etkenlerde bir değişiklik gözlenmektedir. Araştırmalar, tüm suçluları yada bunların önemli bir kısmını karakterize edecek bir stereotip olmadığını göstermektedir. Fakat hırsızlar genel olarak aşağıdaki kategorilerde sınıflandırılır: (a) profesyonel sürekli suçlular, (b) amatör aralıklı suçlular, ve (c) özel amaçlı suçlular. Profesyonel sürekli suçlular genel olarak suçu ve özellikle adam soymayı hayatlarının işi olarak görür. Bu suçlular hayatları boyunca sayısız suç işlerler ve genelde suçluların en cesur ve "maçoları" oldukları izlenimini bırakırlar. Bu tür imajlar şüphesiz göz alıcı olmasına rağmen, profesyonel hırsız suçlu grubu içerisinde göreceli olarak yüksek bir statü sahibidir. Rand Corporation tarafından gerçekleştirilen LEAA destekli bir çalışma California'da silahlı soygun suçundan hapis yatmakta olan 49

mahkum üzerine yoğunlaşmıştır. Tüm suçluların sabıka kayıtları dolu olmasına rağmen, sadece üçte biri profesyonel sürekli suçlu olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bu tür suçluların profesyonel olmayan suçluların on katı suç işlediği ortaya çıkmıştır. Hapsedilen soyguncuların en aktif yüzde onu üzerinde yoğunlaşan bir başka çalışma, her suçlunun yılda 85 soygun gerçekleştirdiğini ortaya koymuştur.

Ticari olmayan araç soygunları oranı 1990'ların başından bu yana önemli ölçüde yükselmiştir. Bu tür soygunlarda, bir yada daha fazla suçlu, kurbanları yalnızca bir aracın sürücüsü veya yolcuları olması nedeniyle seçerler. Tipik operasyon yöntemi, şüphelinin kurbanın hareket halindeki aracını durdurması ve silah zoruyla araç içindekilerin para ve değerli eşyalarını soymasıdır. Şehre turist yada iş seyahati amacıyla gelmiş gibi görünen kişilerin kurban seçilme olasılığı daha yüksektir, çünkü bu kişilerde para veya kolayca paraya çevrilebilir parçalar olduğuna inanılır. Bu tür soygunlar, turistik yerlerde ve kurbanın aracını durdurmak için yenilikçi yollar bulan soyguncular tarafından gerçekleştirilir. Örneğin Miami Florida Polis Departmanı birçok olayın suçlunun kurbanın arabasına kendi arabasıyla çarparak başladığını rapor etmektedir. Araçtan çıktıktan sonra normal bir kazaya kurban gittiğine inanan kurban soyulur. Bu tür soygunun bir başka varyasyonunda, soygunun ardından kurbanın aracı çalınır, bazen de kurban sadece aracının çalınması aracıyla durdurulur. Yaygın adıyla araba kaçırma veya soygun sürüşleri ülke çapında oranı hızla artan suçlardandır. Sadece New Jersey'de geçmiş yıllardan birinde ikisi cinayetle sonuçlanan 574 araba kaçırma vakası yaşanmıştır. Detroit'te 21 günlük bir süre içerisinde 205 araba kaçırma vakasına rastlandı, diğer büyük şehirlerde de hızlı artışlar söz konusuydu. Adalet Bakanlığı yılda 35,000 tamamlanmış ve tamamlanmamış araba kaçırma girişiminin meydana geldiğini tahmin etmektedir. En çok rastlanan kurbanlar 35 yaşın altında erkeklerdir ve kurbanların çoğu yara almadan kurtulmasına rağmen, yüzde 24'ü ciddi şekilde yaralanmıştır. Araba kaçırma vakalarının yaklaşık yüzde 80'inde suçlular silah kullanmaktadır, en yaygın kullanılan silah da el tabancasıdır. Birçok soygunculuk tipinde olduğu gibi, araba kaçırma genelde erkeklerin işlediği bir suçtur. kadınlar tüm suçluların yalnızca yüzde 1'ini oluşturmaktadır. Şüpheliler genelde trafik ışıklarında,

restoranlarda veya arşı park yerlerinde, ATM'lerde, ödemeli telefonlarda veya self-servis benzin istasyonlarında duran araçları hedef alırlar. Yakın tarihli ulusal bir kanun araba kaçırma suçunu 15 yıla kadar hapis cezası ve ölümlle sonuçlanması durumunda ömür boyu hapis cezası ile cezalandırılabilir bir suç olarak belirlemiştir. (Zawitz, M.W 1988: 44)

Herhangi bir kar merkezli işletmeye (rneğin bankalar, kuyumcu dükkanları veya bakkallar) karşı işlenen soygunlar işyeri soygun vakaları olarak sınıflandırılır. Ticari adam soyma vakalarındaki tek ortak payda soyulan yapıda nakit ve değerli eşyalar bulunması ve ikamete mahsus olmamasıdır. Ticari soygunların çoğunluğu küçük işyerleri ve dükkanlarda gerçekleştirilir, zincir dükkanlar bunlar arasından en yaygın olarak soyulanlardır. Ticari soygunlar genelde yol üstü olmayan yerlerde ve/veya yalnız yaşlı kişiler tarafından çalıştırılan dükkanlarda gerçekleşir. Bu tür soygunlarda ufak bir planlama söz konusudur; vakaların çoğunda soyguncu suçtan çok az kazanır. Ticari soygunlarda kurbanların önemli bir kısmı yaralanır veya öldürülür ve yaralanmanın ls normalde kurbanın direnç derecesiyle bağlantılıdır. Yani suçluya direnen dükkan sahibinin yaralanma veya öldürülme oranı daha yüksektir. *7-Eleven Food Store Corporation* dükkanlarında gerçekleşen soygun sayısını azaltmak için özgün bir program uygulamaya başladı. Eski soygun suçlularının tavsiyesine göre hareket eden çalışanlara soygunları nleme ve gerçek soygun sırasında nasıl davranmaları gerektiği konusunda talimatlar verildi. şirket program sayesinde soygun oranını yüzde 65 azalttı. Benzin istasyonları uzun süre soyguncuların en favori hedefleri olmuştur. 1920'den bu yana deneyimli soyguncuların faaliyetlerine maruz kalmışlardır. Bütün gece açık olan istasyonların soyulma olasılığı diğer istasyonlardan daha fazladır. istasyona gelen müşteri sayısı ve faaliyet yoğunluğu bir istasyonun soyguna kurban gitme olasılığını etkileyen faktörlerdir. Zincir dükkanlar ve benzin istasyonları en az müşterinin hangi zamanlarda geldiğini belirlemek üzere soyguncu tarafından bir süre "dikizlenir". Sıklıkla soyguncu söz konusu yerin daha önce müşterisi olmuştur. Kuyumcu dükkanları ve diğer ticarethaneler zincir kuruluşlar kadar sık saldırıya uğramaz fakat belli bir alanda faaliyet gösteren yerleri seçen kişiler daha deneyimlidir. Genelde suçlu bir yada daha fazla

işyerinde bulunmuş ve kasa ve değerli eşyaların yerini belirlemiştir. Bu tip ticari soygunlarda daha önce o yerde çalışmış olan veya halen çalışan biri tarafından soyguncuya bilgi verilmiş olabilir. Bu bilgi dükkanda azami miktarda paranın ne zaman olacağı ve değerli eşyanın yerini içerir.

Banka soygunu medyada sıklıkla "göz kamaştırıcı" bir suç olarak lanse edilir. Zira profesyonel ve titizlikle eğitilmiş suçlular tarafından gerçekleştirilir. Fakat bu medya imajı son derece yanıltıcıdır. Gerçekte bir FBI müdür yardımcısına göre, modern banka soyguncusu "genç ve akılsızdır". Tipik banka soyguncusunun kriminal operasyon yöntemindeki deneyimsizliği ve naifliğine rağmen, son on yılda banka soygunlarında önemli bir artış olmuştur. Her yıl 8,000'den fazla banka soygunu gerçekleşmekte ve bazı Amerikan eyaletlerinde önemli artışlar yaşanmaktadır. Los Angeles'ta yılda 2,000'den fazla suç rapor edilmektedir, bu sayede şehir ülkenin banka soygunculuğu başkenti haline gelmektedir, Washington D.C'de yılda %84'lük artışla yaklaşık 60 suç işlenmektedir. Banka soygunculuğunun mali kaybı yüksek olmasına rağmen, bankalar bunun üç katı kadar parayı çalışanlarının zimmetine geçirmesi yoluyla kaybetmektedir. Banka soyguncuları nadiren banka çalışanlarını veya olayın şahitlerini yaralar. Gerçekten bu tür soygunlarda ölen soyguncunun kendisidir. Geçen yıllardan birinde banka soygunu sırasında ölen 37 kişiden 24'ü soyguncunun kendisidir. Suçluların çok az bir kısmı kaçmayı başarır, yüzde 70'i yakalanır. Yüksek yakalanma oranı birkaç etkene bağlıdır, fakat tutuklamaların çoğu yüksek kalitede otomatik kameralar sayesinde gerçekleşir. Ayrıca, federal sigortalı bir kurumun soyulması federal bir suç olduğu için, bu suç iyi eğitilmiş FBI uzmanları tarafından lokal kriminal müfettişlerle işbirliği halinde soruşturulur. Banka soyguncularının özel suçlu özellikleri arasından sınıflandırılması zordur, fakat uyuşturucu bağımlılarına sık rastlanmaktadır. Şüphelilerin yaklaşık yüzde 75'i uyuşturucu bağımlısıdır veya düzenli olarak uyuşturucu kullanmaktadır. Banka soygunlarının pek azında kasa ve saklama kutularına saldıran profesyoneller söz konusudur, normal suçlu sadece bir vezneden para alarak gider. Şüpheliler inanılmaz şekilde saplantılıdır ve operasyon yöntemine sıkı sıkıya bağlıdırlar. Örneğin 1991'de bir soyguncu yakalanmadan önce San Diego'da 29 banka soymuştur. Çalışma yöntemi

soygun serisi boyunca hiç değişmemiş ve her soygunda belli bir tip güneş gözlüğü ve Oakland A'nın beyzbol şapkası takılmıştır. Bu şüphelinin kılığını değiştirmesi pek olağan değildir, araştırmaların gösterdiği gibi, banka soyguncularının yüzde 76'sı kimliğini saklama gereği duymaz. Bu suçun faydasızlığı, banka soygununun gerçek mali getirisini hesaplayan bir FBI araştırmasıyla gözler önüne serilmiştir. Bulgular göstermektedir ki, ortalama hapsedilen banka soyguncusunun geliri, soygun sırasında kazanılan parayla alakalı olarak, hapiste geçirilen süre için saat başına yaklaşık 40 senttir. (Harlow, C.W., 1989)

3.4. Adam Öldürme

Ölüm araştırmaları normal olarak, kriminal araştırmacının klasik sınavı olarak tanımlanmıştır. İlk İngiliz detektif romanlarından kaynaklanan bu imaj, sayısız Amerikan filmi ve televizyon senaryosu ile pekiştirilmiştir. Ölüm araştırması, polis memurları için göreceli olarak sık karşılaşılan bir durum olsa da cinayet soruşturmaları daha az yaygındır. Adam öldürme, bir insanın bir başka insan tarafından öldürülmesi olarak tanımlanır. Adam öldürme ve cinayetin aynı anlama sahip olduğuna ilişkin genel inanış yanlıştır. Aralarındaki temel farklılık, suç unsurunun varlığı ya da yokluğunu bağlı olarak ölümün yasal olup olmadığı kavramında yatar. Devlet tarafından suçluların infaz edilmesi ya da ölümcül bir yolla ile tutuklanmaya karşı gelen şüphelilerin yaşamına yasal olarak son verilmesi, adam öldürme niteliğine sahip durumlardır. Bu tür ölümler, insani nedenleri içerir ve mazur görülebilir veya haklı kabul edilebilir. Bu nedenle, adam öldürmenin bir suç olması gerekmez. Birleşik Devletlerde her gün yaklaşık 6.000 kişi ölmektedir, kriminal araştırmacılar genelde ölüm soruşturmalarına sıklıkla katılır. Doğal nedenlerden dolayı bir bireyin ölümünün ardından gösterilen genel bir reaksiyon, nüfusun yüzde 80'i hastane ya da bakım evleri gibi bakım kurumlarında polise temasa geçmemektir. Kaza sonucu gerçekleşen ölüm veya kendi kendini öldürme hallerinde de benzer bağlantılar ortaya çıkar. Bu durumlar, cinayet suçuna nazaran daha sıklıkla meydana gelir. Ortalama bir ABD polis ajansı, bir kişinin diğerini öldürmesi gibi yasa dışı bir olayla sık olarak karşılaşmaz. Bu tür ölümler, büyük şehirlerde daha çok ve

kırsal kesimde ya da küçük banliyölerde daha az olur. Oluşma sıklığındaki bu çeşitlilikten dolayı, uzman ölüm araştırmacıları normal olarak 100,000 veya daha fazla kişiye hizmet eden ajanslarda bulunur. Yerel polis ajanslarının yüzde 90'ı 25,000 kişinin altındaki bir nüfusa hizmet ettiği için, tüm polis memurları ölüm araştırma teknikleri konusunda bilgi sahibi olmalıdır, Bazı departmanlar için uzman ölüm araştırmacıları bulundurmamak pek pratik bir uygulama değildir, bu nedenle ölüm araştırmasına ilişkin işler bu tür departmanların üyeleri arasında genel olarak paylaşılmıştır. (Cohen, B., 1977)

Birçok sayıda katil farklı tanımlarla ifade edilen mantık problemlerine sahipse de, bunların küçük bir kısmı yasal olarak deli (meczip) veya belirsiz vakalardır. Ciddi bir mantık bozukluğuna sahip failler, hastalıkları sonucu adam öldürürler. Gerçeklikle aralarında bir bağlantı yoktur, ya psikotik ya da paranoid şizofrendirler. Sıklıkla kuruntu yapar ve halisünasyon görürler ve zulüm veya eziyet duygusu ile öldürmeye itilirler. Böyle kuruntuları olan failler, yakalanana kadar adam öldürmeye devam eden toplu cinayet katilleri olabilirler. Toplu cinayet katilleri, genel olarak cinayetlerini tek bir alanla sınırlarlar ve göreceli olarak oldukça kısa süreli zaman aralıklarında cinayet işlerler. Toplu cinayet katilleri, dört genel kategoride incelenir:

1. Teröristler,
2. Ani sinirsel bozukluklar yaşayan kişiler,
3. Gerginliklerini azaltmak için cinayet işleyen akıl hastaları,
4. Cinsel olarak sapkınlığa uğramış kişiler.

Teröristler, genel araçlarla mümkün olmayan siyasi olarak tanınma veya sosyal çıkışların başarılması açısından cinayet işler. Neyse ki, bu tür öldürmeler göreceli olarak genel yasa dışı cinayet oranlarıyla karşılaştırıldığında nispeten daha azdır. Ender görülmesine rağmen, terörist öldürmeler genelde kamu için şok edicidir ve yoğun bir basın ilgisi sağlar. Oklahoma City'deki federal binanın bombalanması olayı, UNIBOMBER vakası ve uç anti-aborjin gruplarla bağlantılı fizik uzmanı katiller gibi

olaylar, terörist öldürmelere örnektir. Ani mantık bozuklukları sonucu toplu cinayetler işleyen faillerde, yavaş yavaş bir akıl hastalığı ortaya çıkma olasılığı da vardır. Bu hastalık, "kıvılcım" niteliğindeki bir olay sonrası su yüzüne çıkar veya sürekli bir mantıksal çöküntü sonucu belirgin hale gelir. Zulmü azaltmak veya kendi iç gerginliklerini yatıştırmak için cinayet işleyen toplu cinayet katilleri, genel olarak tuhaf bir şekilde cinayet işler. 1984 yılında San Ysidro, California'da silahlı bir adam tarafından 21 kişinin öldürülmesi ve 20 kişinin yaralanması grafiksel olarak bu tip toplu cinayetleri açıklar. Bu tür şüpheliler, mantıksal olarak yaşadığı öldürme "emirlerinden" kurtulmak için cinayet işler. Son zamanlarda 1991 yılında Kileen, Texas'da 22 kişinin öldürülmesi ve 25 kişinin yaralanması olayında da, şüpheli bir film sahnesinden etkilenmiştir. İşyeri Cinayetleri, çalışma yerinde gerçekleşen öldürme olayları son on yılda rahatsız edici bir şekilde artış göstermiştir. Her yıl 1.000 kişiden fazlası, mesleki cinayetlere kurban gitmektedir. İşinde ölen Amerikalılar için, kriminal cinayetler üçüncü sebepler arasındadır ve kadın çalışanlar arasında da en başta gelen ölüm sebebidir. İşyeri tehditlerine yol açan sinirin sebebi, cinayetin ufak da olsa anlaşılmasını sağlayabilir. Çalışmalar, tüm işyeri tehditlerinin yabancılar veya müşteriler tarafından değil, mevcut ve önceki çalışanlardan kaynaklanan düşmanca hareketlerden sonuçlandığını kanıtlamıştır. İşyeri cinayetlerindeki şüpheliler, tipik olarak dört çeşit altında incelenir: iş yerinde cinayet işleyen failler, hoşnut olmayan işçiler, takıntılı işçiler ve önceki işçiler. İş yerinde cinayet işleyenlerle bağlantılı öldürmeler, işyerlerinde karısını veya kız arkadaşını öldüren katilleri içerir. Uzun süre karşılaşılan aile içi şiddetin sonucu olarak, tipik şekilde boşanmış veya ayrılmış şüpheli daha önce ilişkide bulunduğu kişiyi işyerinde öldürmeye karar verir. Cinayet işleyen hoşnut olmayan işçiler, hali hazırda işyerinde çalışmaktadır ancak kendilerine karşı yapılan şikayet ya da disiplin işlemlerinden dolayı bir veya daha fazla meslektaşını öldürür. Birçok vakada, bu tür katiller terfilerini dikkate almayarak sorumlu ve suçlu gördüğü bir amir veya diğer kişileri arar. Takıntılı işyeri cinayetleri, psikolojik olarak bir başka çalışana karşı bir takıntıları vardır, bu kişi diğerini cinayetten önce sürekli olarak izler veya taciz eder. Genel olarak bu tür katiller, kadın meslektaşlarına karşı cinsel bir takıntısı olan erkek çalışanlardır. İşyeri cinayeti işleyen daha önceki çalışanlar ise, intikam için öldüren işsiz

biridir. Psikolojik istikrarsızlıktan önce, bu şüpheli işini kaybetmesi durumunu, kişiliğini kaybetmesi haline dönüştürür. (Porter, B., 1983: 46)

Cinsel katiller, psikotik failler olabilir fakat tipik olarak ciddi şekilde psikopatlırlar. Psikopat kişiler, anti-sosyal kişiliklerdir ve tam bir anti-sosyal davranış içerisinde cinsel ihtiyaçları ile dikkat çekerler. Cinsel psikopat failler, tecavüzcülerle karıştırılmamalıdır. Tecavüz, genel olarak cinsel bir eylem değildir daha çok düşmanca ve saldırgan bir harekettir. Tecavüz cinayetle sonuçlandığı taktirde, suç genelde cinsel niteliğe sahiptir. Cinayet, failin normal cinsel aktivite sonucu gerçekleştiremediği hazzı almasını sağlar. Cinsel katiller normal olarak, kurbanlarını kendi ırklarından seçer ve neredeyse hepsi erkektir. Cinsel katillerin psikolojik bir profili çıkarıldığında, aşağıdaki durumlara uyduğu gözlenmiştir:

1. Erkek, 20'lerinin sonları ve 30'larının başında, diğer ırk grupları arasında genel olarak beyaz,
2. Genelde bekar, ayrılmış ya da boşanmış ve yalnız yaşayan,
3. Ortalama bir zekaya sahip,
4. İşsiz ya da bir işten diğerine geçen,
5. Fazla bir iş tecrübesi olmayan; nadiren uzun süreli bir işi yürüten,
6. Tutuklanma listesine sahip; ıslah evi veya akıl hastalıkları kurumlarında bir süre geçirmiş,
7. Çıkarıcı, soğukkanlı ve dışa karşı pasif,
8. Anne babadan birinin olmadığı istenmeyen bir aile çevresinden gelmiş,
9. Hayvanlara veya çocuklara eziyet, kundakçılık ya da Vandalizm de dahil olmak üzere çocukluğuna dair bazı anormallikleri olan,
10. Özellikle kadınlarda çocukken kötüye kullanılmış kişilerdir.

Araştırmacılar ve kriminologlar, günümüzde yeni ortaya çıkan bir katil türünün bilincine varmaktadır. Seri katiller: Bu tip katiller, bir sürü kişiyi öldürmeye çalışır ve fakat toplu cinayet işleyen katillerin aksine, uzun süreler geçince cinayet işler. Ayrıca, seri katiller

cinayetleri işlenmesi sırasında yer değiştirir. Federal otoriteler, yılda birkaç bin katilin bu tür katiller olarak nitelendirilebileceği tahmininde bulunmaktadır. Kurbanlar tipik olarak, kadın ve gençlerdir şüphelilerin ise neredeyse hepsi erkektir. Birleşik Devletlerde birçok seri cinayet gerçekleşmesine karşın, dünyanın en kötü seri cinayetleri, eski Sovyetler Birliğinde 53 kurbanı öldüren Andrei Chikatilo'dur. Chikatilo, 12 yıllık bir kriminal araştırmanın ardından 1990 yılında tutuklanmıştır. Seri cinayetler, genelde şüphelinin cinsel açıdan tahrik olmasını sağlayan vücut parçalarına kalıcı bir hasar bırakma durumunu da içerir. Araştırmacı psikologlar, iki tür seri katili (ya da "şehvet katilleri" olarak da ifade edilebilir) rapor eder: organize sosyal olmayan ve karmaşık asosyal kişilikler. Organize sosyal olmayan katiller, topluma karşı tamamen kayıtsızlık ve düşmanlık gösteren tümünden psikopat olan katillerdir. Düzenli ve kurnaz bir şekilde, düşünce ve medyanın zulmü betimlemesinden heyecan duyar. Karmaşık asosyal katiller, diğerlerinden kesinlikle hoşlanmayan ve tipik olarak klasik yalnız oynayan kişilerdir. Bu şüpheli tipi, kendini dışlanmış hisseder ve sosyal olmayan şüphelinin acı ve cezalandırmaya karşı duyduğu motivasyondan yoksundur. Her tür kurban tipi risk altında olsa da, seri cinayet failleri genelde meslekleri hassas çevrelerinde yer alan veya "cadde yaşantısını" gerektiren hayat kadınları ya da diğer kurbanları hedef alırlar. (Millier, J. V., 1991)

Psikolojik Profil Çıkarma yönteminin kullanılması, seri cinayetlerin araştırılmasında oldukça başarı sağlamıştır. Geleneksel, kanıtlanmış metotlara dayanan mantıklı kriminal araştırmanın yerini hiçbir şey alamasa da, psikolojinin kullanımı oldukça kapsamlı bir potansiyel imkanı sunan ek bir araçtır. Araştırmacı psikoloji, kanunu uygulayan görevlilere çabalarını sınırlandırmaları ya da daha iyi yönlendirmeleri açısından bilgi sağlayarak yardımcı olur. Tüm kriminal failler, kendi hareket tarzlarına (modus operandi) ek olarak belirli bir psikolojik davranış şekli gösterir. Bu nedenle, araştırmacı failin bir kişilik portresini çıkarmak üzere psikolojik portre çıkarma konusunda eğitilir. Cinayet yeri fotoğrafları, fiziksel kanıtlar ve şüphelinin kayıtlı konuşmalarının incelenmesi ile araştırmacı fail hakkında oldukça doğru bir portre çıkarabilir. Bir failin nedenleri ve kişiliğinin psikolojik profilinin çıkarılması, tamamen yeni bir kavram.-

değildir. Psikolojik suçların çözümünün kökeni, Edgar Allan Poe ve Arthur Conan Doyle gibi on dokuzuncu yüzyıl kurgularına dayanmaktadır. Birleşik Devletlerde psikolojik profil çıkarma yönteminin ilk olarak kullanılması, büyük bir olasılıkla 1932 Lindbergh çocuk kaçırma davasında görülmüştür. Psikolojik analizi doğru bir şekilde kullanarak, psikiyatrist Dudley Shoenfeld davayı ve fidye notlarını dikkatle incelemiştir. Kaçırmanın hemen ardından kurbanın öldüğü ve bebeğin yalnız bir adam tarafından kaçırıldığı sonucuna varan Schoenfeld'in tahminleri diğerlerine ters düşmekteydi. Ancak, profilin doğru olduğu kanıtlandığında kriminal araştırmalarda psikolojik değerlendirmelerin önemi anlaşıldı. Birçok hassas araştırmada kullanılan psikolojik profil çıkarma yönteminin FBI tarafından kullanımı ve geliştirilmesi konusunda göreceli olarak gizli kalmıştır. (Douglas, J.E., 1992)

1978 yılından beri, FBI Akademisinin Davranış Bilimleri Birimi şiddet suçlarının araştırılmasında kanunu uygulayan yerel yetkililere yardımcı olmaktadır. Bu birim, olay yerinde staj yapan kişilerle profil çıkarma yöntemi konusunda yerel ve eyalet araştırmacılarını eğitmektedir. Birime bağlı ajanlar, profil çıkarma değerlendirmelerine şimdi oldukça güvenmektedir ve daha önce çözülmemiş yüzlerce cinayeti bu yolla açıklığa kavuşturmuştur. Uygun profilin esası, olay yerinin tam olarak incelenmesi ve kurban ve tanıkların sorgulanmasıdır. Profil çıkarma, geriye dönük olarak çalışan bir geçmişe yönelik veya normal sınıflandırmadır. Müvekkili kişisel olarak sorgulayarak bir hastanın duygusal rahatsızlıklarını sınırlandırmaya çalışan akıl hastalıkları psikoloğundan farklı olarak, kanunu uygulayan profil çıkarıcılar deneyim, kavrama ve yorumlama ile kimliği teşhis etmek amacıyla cinayetin geçtiği olay yerinde bırakılan davranışsal ipuçlarını geriye dönük olarak incelemelidir. Birçok olay yeri de, bu tür incelemelere yardımcı olur. Olay yerinde gözlemlenen sahnelerin, ev sahibinin karakterini ortaya çıkaran kalıntılardan ziyade katilin davranış ve kişiliğini yansıttığı gözlenir. Açıkça tuhaf suçlar veya araştırmacının psikopatolojinin varlığını keşfettiği olaylar, özellikle bu süreç için uygundur. Bu nedenle, profil genel olarak şüphelinin akli dengesizlik yaşadığı cinayet, tecavüz ya da diğer ciddi suçlarda kullanılır. (Dorion, R. B. J., 1983)

Nedensel faktörlere ilişkin en tartışmalı konulardan birisi de büyük bir olasılıkla, tabancaların kolaylıkla elde edilebilir olmasıdır. Cinayetlerin çoğunun ateşli silahlarla işlendiği inkar edilemez. Burada tartışmaya açık olan konu, cinayetin silah alımının kolaylığı göz önünde bulundurulmaksızın gerçekleşip gerçekleşmeyeceğidir. Kanun uygulayıcı çevreler, silah kontrolü hakkında toplumun genelini yansıtmaktadır. ABD Başsavcısı da dahil olmak üzere bir çok üst düzey polis idarecileri, tabancalar sicil yöntemlerini veya tabancaların tamamen yasaklanması gereğini savunmaktadır. Daha önceki Başsavcı Edward Levi, 50,000 şehirde veya ulusal ortalamadan yüzde 20 daha fazla cinayet oranı ya da bir önceki yıla göre cinayet oranlarında yüzde 5 artış ile ulusal ortalamayı yüzde 10 geçen şehirlerde silahların yasaklanmasını desteklemiştir. Bazı yetkililer, belediye veya eyalet denetimine tabi silah sicil programlarını desteklemiştir. Fakat, en az 100,000 ateşli silahın özel kullanıcılardan çalındığı hesaplanmıştır. Suçlunun silaha ulaşması zor olduğundan, çalınan silahların suçlular için cazip olması sebebiyle sicil programlarının bu tip bir hırsızlığı etkileyeceği şüphelidir. Şehir alanlarında tabancalardan kaynaklı ölümler, diğer silah tiplerine oranla sıkça görülmeye başlanmıştır. *New England Tıp Dergisinde* yapılan bir araştırmaya göre, Cleveland şehrindeki cinayetlerin artışı silah kullanımındaki artıştan kaynaklanmaktadır. 1958-1962 yılları oranları 1969-1974 yıllarındaki oranlarla karşılaştırıldığında, araştırmacılar Cleveland'da silahla cinayet olaylarında yüzde 420 oranında artış olduğunu ortaya çıkarmıştır. Tersine, bıçakla işlenen cinayetler sadece yüzde 14 oranında artmıştır. Detroit'deki polis yetkililer yarım milyondan fazla silahın şehirde elden ele dolaştığını ve bunların çoğunun kayıtlı olmadığını hesaplamıştır. 1967 yılındaki Detroit ayaklanmasından bu yana, kriminal cinayetlerin yüzde 60'ını oluşturan silahlı cinayet oranları ikiye katlamıştır. California yetkilileri 1993 yılında, silah yaralarının yaralanmadan kaynaklanan ölümlerin baş sebebi olarak araba kazalarını geçtiğini açıklamışlardır. Birleşik Devletlerde 66 milyonu tabanca olan 210 milyonu aşkın ateşli silah bulunmaktadır. Alkol, Tütün ve Ateşli Silahlar Bürosu bu sayının 1 milyon kadarının polisin elinde bulunduğunu tahmin etmektedir. Mevcut tabancaların sayısını da ekleyince, 2.5 milyondan fazla yeni tabancaların lisanslı silah satıcılarınca satılacağı görülür. Kurbanların çoğu silahla öldürülse dahi, bunların önemli bir kısmı

yaralanmaktadır. Her yıl tabancaların yaklaşık 630,000 suça karıştığı gerçeği göz önünde bulundurularak, ateşli silahların suçlarla ilişkisi hemen anlaşılır ve bu konu da daha yakından incelenmesi gerekir. (Gilbert, James N., 2001)

3.5. Müessir Fiil

Müessir fiil, genellikle ölüm veya vücuda ciddi bir şekilde hasar vermek amacıyla silah ya da çeşitli araçları kullanarak ağır yaralanmalara sebep olmak için bir başkasına yapılan yasa dışı saldırıdır. Şiddet amaçlı saldırılar, kurbanın öldürülmesi ile sonuçlanmaz. Kurban böyle bir saldırı sonucu hayatını kaybederse, fail cinayet, kasıtsız adam öldürme veya diğer ağır suçlarla yargılanır. Şiddet amaçlı saldırılar genelde tıbbi müdahale veya ölümcül bir silahın olmamasından dolayı cinayet için yeterli olmaz. Böyle bir şiddet amaçlı saldırının tamamlanması için temas olması gerekmez. Şüpheli, silahla yaralamayı gerçekleştirememiş olabilir, fakat suçun başarılı bir şekilde tamamlanması kurbanda ağır yaralanmalara sebep olursa suç elemanları yeterlidir. Bir saldırı ve şiddet amaçlı saldırı arasında büyük bir fark vardır. Saldırı, fail ve kurban arasında temasını ve failin ağır saldırı olasılığını önceden tasarlamasını gerektirmez. Bir birey, genel olarak bir başkasına enerji almak için saldırır. Yani, bir saldırı saldırganın kurbanı tehditkar bir şekilde yaklaşması ile son bulur. Makul bir insan, saldırganın amacını anlarsa, saldırının elemanları mevcut demektir. Şiddet amaçlı saldırıların yasal tanımı, bir eyaletten diğerine değişiklik gösterir. Birçok eyalet, kurbanın mesleği veya saldırının coğrafi konumu sebebiyle şiddet amaçlı saldırının derecesini farklı şekilde belirler. Birçok eyalet farklılıklarına rağmen, ölümcül bir silahla yapılan tüm saldırılar bu tartışma için şiddet amaçlı olarak değerlendirilecektir. Her yıl Birleşik Devletlerde bir milyondan fazla şiddet amaçlı saldırı olmaktadır. Bu suç, şiddet suçlarının yaklaşık yüzde 60'ını oluşturur. Metropolitan alanlar bu oran en yüksek seviyesine ulaşır; kırsal alanlarda ise düşüktür. Cinayet gibi şiddet amaçlı saldırılar, yaz aylarında zirve sayısına ulaşır. Bu tür suçların en yüksek Oranı, Temmuz ve Ağustos aylarında görülür. Ocak ve Şubat aylarında ise en düşük oran gözlenir. Bu suç son zamanlarda düşüş gösterse bile, şiddet amaçlı saldırıların oranı 1985'ten 1996 yılına kadar yüzde 55 oranında

yükselmiştir. Polis ajanları tipik olarak, tutuklama ile şiddet amaçlı saldırı davalarının yaklaşık yüzde 55'ini çözmeyi başarır. Bu göreceli olarak yüksek oran, kişilere karşı işlenen suçlara ilişkin çözüm oranlarının ortalamasından tutarlıdır. Şiddet amaçlı saldırının özelliğinden dolayı, tutuklamalar genel olarak detektif personelden çok devriye memurlar tarafından gerçekleştirilir. Devriye memurlar, saldırıyı gelişim anında yakalar veya olay yerine gönderilir. Kurbanlar, şiddet amaçlı saldırı kurbanları, tanımlanabilir özellikleri kapsamında cinayet kurbanları ile hemen hemen aynı özelliklere sahiptir. İstatistiksel olarak ortalama kurbanlar, genç, yetişkin ve beyaz erkeklerdir. Şiddet amaçlı saldırı genelde aile üyeleri arasındaki anlaşmazlıklarda ortaya çıktığı için, kurban sıklıkla saldırganını tanır. Ancak önemli bir kısım, birbirleriyle ilişkisi olmayan bireyler arasında gerçekleşir. Çalışmalar, kurban veya saldırgan tarafından alkol tüketiminin bu tür cinayetlerde temel neden olduğunu göstermiştir. (Cohen, B., 1977)

Cinayetin geçtiği olay yerinin tam olarak incelenmesi, suçun çok boyutlu açılarını ortaya koyan deliller sağlar. Cinayetlerin büyük bir kısmı, çete ile ilgili tartışmalar, ilaç alış veriş ve soygunlarla bağlantılıdır. Örneğin, Chicago'da işlenen cinayetlerin yüzde 11'i ile Los Angeles'da işlenen cinayetlerin yüzde 34'ü doğrudan çete kavgaları ile ilgilidir. Bu nedenle, araştırma uygun şekilde odaklandığı takdirde, olay yeri bu genel nedensel faktörlere ilişkin delillerin bulunması açısından araştırılmalıdır. Cinayet araştırma uzmanları, son istihbarat bilgisi, mevcut şüpheliler ve belirli çete, ilaç ya da soygun ayrıntılarına ilişkin görevli memurlardan elde edilebilecek diğer geçerli veriler hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Şiddet suçları ile ilgilenen birimlere atanan araştırmacılar arasındaki işbirliği ve bilgi alış veriş, aile ve tanıdık cinayetlerinin azalıp diğer ağır suçlarla ilgili cinayetlerin artış gösterdiği 1990'larda daha da önem kazanmıştır. Ağır şekilde yaralanan kurbanın, araştırmada büyük önem taşıdığı için ölüm bildirisi vermesi mümkün olabilir. Bir ölüm bildirisi ölümünün yaklaştığının bilincinde olan kurbanın verdiği ifadedir. İlanın geçerli olması için, kurban ölümünün kaçınılmaz olduğunu anlamalı ve tedavi yada iyileşmenin mümkün olmadığını görmelidir. Ancak, ölümün

bildirisinin geçerli olması için duyurunun hemen ardından gerçekleşmesi gerekmez. Ölüm bildirisi ile toplanan bilgiler, ölüm esnasındaki kişi tarafından verilen bilgilerin doğru olduğuna inanan mahkeme sayesinde yargısal öneme sahiptir. Bireylerin öldüklerinin farkına vardığında doğru söyledikleri farz edilir. Ölüm ilanları, doktorun kurbanı öleceğini bildirmesinin ardından gerçekleşebilir. Tipik olarak, araştırmacı kurbanı katilin kimliğini sorar. Ancak, memurun söylediği bir isim karşısında kurbanın başını sallaması, geçerli bir ifade olarak kabul edilir. (Dunn, C.S., 1976)

3.6. Tecavüz ve Cinsel Suçlar

Ensest, tecavüz, aile dışından adam kaçırma, röntgencilik, pedofili (Çocuklara aşırı düşkünlük) tecavüz suçu, Birleşik Devletlerde oldukça tartışılan suçlar arasına girmeye başlamıştır. Diğer suçlar kurban için daha zarar verici olsa dahi (mesela, cinayet), son yıllarda tecavüz dergiler, gazeteler, kitaplar ve diğer iletişim medyasında ayrıntılı olarak incelenen konulardan olmuştur. Bu suça yoğunlaşma, kamu tavrının ters dönmesinden ileri gelir. Geçmişte, tecavüz cinsel karakterinden dolayı "konuşulmayan" bir suçtu. Son zamanlara kadar, birçok ülkede tecavüz kurbanına şüpheyile karışık utanç ile bakılmaktaydı. Fransa ve Kolombiya gibi diğer ülkelerde, tecavüz nadiren rapor edilen ve kamu veya medya tarafından neredeyse hiç tartışılmayan bir suçtu. 1970'lerin sonlarına kadar, Fransız tecavüz şüphelileri sadece küçük failleri ele alan "ıslah mahkemelerinde" yargılanırdı. Kolombiya'da, tecavüz davalarının başarılı olarak soruşturulması mahkemeye akseden ve rapor edilen davaların yüzde 1'inden azdı. Toplum normal cinsel faaliyetlerinde daha açık hale geldikçe, sapkın cinsel davranışların da daha açık bir şekilde incelenmesi söz konusu olmuştur. (Vetler, H.J.; Silverman, I.J., 1978)

Tecavüz, genel olarak bir kadına kendi isteği dışında veya güç kullanarak cinsel ilişkiye zorlanması olarak tanımlanır. Tecavüz, kendi isteği göz önünde bulundurulmaksızın belirli bir yaşın altındaki kadınlarla girilen cinsel ilişkiyi de içerir. Bu tür tecavüz, tipik olarak yasal tecavüz olarak ifade edilir. Tecavüzü tanımlarken, kurban bilinçsiz veya

mantıksal olarak kendinde olmadığı hallerde tüm kurallar güç kullanma ve isteği dışında olma gibi gerekliliklerden feragat eder. Ne kadar hafif olursa olsun herhangi bir cinsel müdahale, suç işlemek için yeterlidir. Mahkemeler, kendinden geçmiş fiziksel direnç tarafından gösterilmesine gerek olmaksızın yasa "isteği dışında" ön yasal koşulunu belirlemiştir. Yaşamı tehlikeye attığı veya yararsız olduğu hallerde, direncin gereksiz olduğu düşünülür. Geçmişte, bir kocanın karısına tecavüz etmesi, bu kocanın bir başkasının karısına tecavüz etmesine yardımcı olması durumu söz konusu olsa bile yasal olarak mümkün değildi. Günümüzde, tecavüze karşı savunmalarda "evlilik ayrıcalığı" kavramını kullanmak, 48 eyalette yasal olarak geçersizdir. Tecavüz, kurbanı hem fiziksel hem de duygusal olarak etkileyen oldukça ağır bir suç olarak kabul edilir. Birçok tecavüz kurbanı, yaşam boyu kendilerini etkileyen duygusal bozukluklar yaşamıştır. Geleneksel olarak, tecavüz cinsel güdümlü olarak düşünülmüştür, fakat şu anki düşünce bu suçta temel nedensel faktörü saldırganlık olarak vurgular. Tüm tecavüzler, sadece kadınları küçümseyen erkekler tarafından gerçekleştirilmemektedir, modern araştırmalar suçların büyük bir kısmının temel güdü olarak cinsel arzudan ziyade düşmanlık olduğunu ortaya koymuştur. Tecavüz, kriminal araştırmacı için birçok zorluklar içerir. Sadece engellemesi zor değildir, aynı zamanda sosyal olarak hassas bir konu olması bilgi toplanmasını da güçleştirir. Tecavüz, kişilere karşı işlenen suçlar arasında en hızlı yaygınlaşan suçlardandır, fakat tutuklanmanın ardından şüphelinin mahkum edilmesindeki oranda tecavüz suçunda en düşük oranlar arasındadır. Tecavüzün Mevcut Durumu Her yıl Birleşik Devletlerde gerçekleşen yaklaşık 100,000 tecavüz, rapor edilen tüm suçların yaklaşık yüzde 6'sını oluşturur. 250,000 nüfusu geçen büyük şehirler, tüm suçların ortalama yüzde 40'ı üzerinde olacak şekilde en yüksek tecavüz oranlarının olduğu yerlerdir. Polise rapor edilen tecavüzlerin tümü, yüzde 50'inin biraz üzerindedir ve normal olarak tutuklama ile sonuçlandırılır. Tutuklanan yetişkinlerin hepsi, yaklaşık yüzde 70 soruşturulur ve bunların yüzde 40'ı suçlu bulunur. Yılın diğer aylarına nazaran, yaz ayları daha fazla tecavüz suçu gerçekleşir. (McIlwaine, B., 1994)

Tecavüzün bireye karşı işlenen suçlar arasında en az rapor edilen suç olduğuna inanılır. Bunun nedeni, büyük bir olasılıkla kurbanın saldırgandan korkması ve suçun cinsel niteliğe sahip olmasında dolayı utanç duymasındır. Yüzde 70-90 aralığında rapor edilmeyen bazı tahmini olaylara rağmen, son çalışmalar bu suçun göz ardı edilemeyeceğini göstermiştir. Birleşik Devletler Kamu Sağlık Hizmetleri tarafından gerçekleştirilen bir çalışma, birçok tecavüzün rapor edilmediği inancını onaylamaz. Araştırma, kurbanların en azından yüzde 57'sinin polise tecavüz suçunu rapor ettiğini kanıtlamıştır. Veriler, röportaj yapan özel doktorlar tarafından oluşturulmuştur, çünkü suçu rapor etmeyen tecavüz kurbanlarının genel olarak özel doktorlar aracılığıyla tıbbi yardım aldığı doğrultusunda bir inanç söz konusudur. Ancak, suçun rapor edilme niteliği son on yılda oldukça büyük değişim göstermiştir. Kriminal yargı sistemine artan güven ve suça atfedilen sosyal damganın hafiflemesi gibi birçok faktör kurbanların suçu rapor etmesindeki rakamların artışını sağlamıştır. Yüzde kırk dokuzu, tebliğ ederken yapılan en yaygın hatalardan biri olarak suçun "özel veya kişisel bir sorun" olduğunu belirterek otoritelere suçu rapor etmez. Ancak, 1992 yılında Güney California Tıp Üniversitesi tarafından çıkarılan üç yıllık bir çalışmanın sonuçları ile hükümetin kurbanlara ilişkin bulguları arasında büyük bir fark vardır. (Merrill, W. F., 1995)

Bazı seri tecavüzcülerin psikopat olması ve suçlarının ardından pişmanlık hissetmemesine karşın, araştırmalar yaklaşık yüzde 50'sinin psikopat olduğunu ve suçluluk hissettiğini gösterir. Bu nedenle araştırmacı sorgulama süresince tecavüzün kabul edilmez bir suç olduğunu vurgulayarak şüphelinin itiraf ederse yanlış yaptığına ilişkin duyguları konusunda rahatlayacağı telkininde bulunmalıdır. Tecavüzcülerin yaygın olarak takıntılı ve suçlarını itirafa hazır insanlar olması sebebiyle, araştırmacı sorgulama sırasında mümkün olduğu kadar ayrıntıyı öğrenmeye çalışmalıdır. Bağlantılı bilgiler, şüphelinin daha önce gerçekleştirdiği geçmiş tecavüzlerle ilişki kurulmasını sağlayabilir. Şüphelinin kimliği ve adresinin ortaya çıkması halinde, mümkün olduğu kadar çabuk bir araştırma izni çıkarılmalıdır. Mevcut araştırma ve geçmiş davalar ile ilişkilendirilecek tüm maddeler güvenli bir yere konulmalı ve analiz için alınmalıdır.

Cinsel suçlarla bağlantılı tekrar oranlarının yüksek olmasından dolayı, federal hükümet ve eyaletler araştırmacılara yardım etmek için çeşitli izleme mekanizmaları yürütmektedir. 1996 yılında, Başkan William Clinton ulus çapında bilinen cinsel suçluların izlenmesi amacıyla ulusal bir veri tasanı geliştiren bir mevzuatı kabul etmiştir. Eyaletler, cinsel suçluların kayıtlarını tutan eyaletlere federal paranın dağıtılmasını öngören 1994 Suç Kontrol Yasası hükmü ile cinsel suçluların aranmasını teşvik etmiştir. 1996 yılının sonunda Vermont ve Massachusetts, bir hapis cezası veya şartlı tahliyenin tamamlanmasından sonra on yıl için polis ile birlikte cinsel suçluların kimlik ve ikamet kayıtlarını istemedi. Önerilen ulusal veri tabanının, tüm eyalet kayıt verilerinin ana federal sistemle bağlantısı vardı. Cinsel suçluların izlenmesi ve belirlenmesine ilişkin olarak, birçok eyalet 'Megan Yasaları' olarak bilinen bir mevzuatı kabul etmiştir. New Jersey'den 7 yaşındaki bir seks cinayeti kurbanının ardından, bu mevzuat mahkum edilen bur suçlunun salıverilmesi halinde polis otoritelerinin durumu kamuya duyurmalarını gerektirir. Bu konunun 1996 sonlarında halen tartışılıyor olmasına karşın, federal hakimler New Jersey yasasının anayasaya aykırı olduğu kararına varmıştır. Rapor edilen tecavüz olaylarındaki artış devam etmektedir. Suça ilişkin geleneksel sosyal İeke ortadan kalkınca, kurban olmalarının ardından daha çok kadın derhal polise başvuracaktır. Polis araştırmacılar, tecavüz soruşturmasında kullanılan prosedürlerde profesyonelleşme hususunda hızlı bir gelişme göstermiştir. Bir tecavüz kurbanı ile bağlantısında tüm polis memurlarının hedefi, kurbanın hedefini artırmak için bir etki yaratmaktır. Tüm tecavüz kurbanlarının polis araştırması konusundaki memnuniyetlerini belirtmeleri beklenemez, fakat bu gibi mektuplar tüm departmanların elde etmek için çabaladığı profesyonellik seviyesini gösterir. (Gibbs, N., 1992)

3.7.Gençlere Karşı Cinsel Saldırıları

Çocukların cinsel açıdan kötüye kullanılması olaylarını içeren kriminal araştırmalar, polis kuruluşlarında günden güne yaygın hale gelmektedir. Problemin boyutları, eyaletlerin çocukların çeşitli şekillerde kötüye kullanılmasına ilişkin 1.8 milyon araştırma raporu aldığını ve bunların yüzde 15'inin veya 5,000 davanın özellikle cinsel

açından kötüye kullanılma olaylarını içerdiğini ortaya koyan Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bakanlığı tarafından belgelenmiştir. Çocukların cinsel açıdan suistimal edilmesi oranları artmaya devam etse de, otoriteler önemli sayıda vakanın da rapor edilmediğinde emindir. Bu tür birçok dava, iki önemli sebepten dolayı rapor edilmemektedir. Birincisi, yetişkinlerin tecavüz vakalarında olduğu olay cinsel bir öge içermektedir, sosyal utanç ve şüpheden dolayı kişi rapor etmekten vazgeçer. İkincisi, çocuklara karşı cinsel suçta bulunan birçok suçlu, kurban veya aile tarafından oldukça iyi tanınmaktadır bu da rapor etmeyi zorlaştıran bir durumdur. Kötüye kullanma olaylarının asıl oranı oldukça yüksektir, çünkü 40 yıl önceki araştırmaları bile Amerikan kadınlarının yüzde 25'inin 13 yaşından önce bir yetişkin tarafından cinsel ilişki yaşadığını kaydetmiştir. Tüm göstergeler sonucunda, geçmiş yıllara oranla toplum da 1990'lar sırasında bu suçu daha fazla rapor etmeye başlamıştır. 1970'lerdeki tecavüz bilincini artırma çabaları, medyanın sunumları, vatandaş gruplarının çalışmaları ve kriminal adalet sisteminin artan ilgisi, bu suçun daha fazla rapor etme, araştırma ve kovuşturmanın olduğu yeni bir çağa girmesini sağlamıştır. (Overton, W. C., 1994)

ABD Adalet Bakanlığı tarafından yürütülen son çalışmalar, gençlere karşı cinsel saldırıların aşırı ciddi oranda olduğunu göstermiştir. incelemeler, tecavüzün gençlere karşı eskiye göre daha sık rastlandığını ve yasal kurumlara rapor edilen tüm tecavüzlerin yüzde 51'inin 18 yaşın altındaki kızlara karşı olduğunu belgelemiştir. Bulgular, kurban ne kadar genç olursa olayın rapor edilme olasılığının da o kadar azaldığını ve bir tanıdık ya da akrabanın suçlu olması olasılığının da yükseldiğini gösterir. Aile üyeleri veya tanıdıklar tarafından yapılan saldırılar, 5 saldırıdan 1'inin kurbanın babası olması durumu ile 12 yaş altındaki kızlara yapılan saldırıların yüzde 96'sını oluşturmaktadır. Cinsel açıdan çocukları kötüye kullanan kişiler, genel olarak çocuk mütecavizi olarak ifade edilir, klinik anlamda ise bu kişilere pedofil diyoruz. Pedofiller, çocuklarla cinsel ilişkiye girmekten hoşlanan ve Cinsel fantezileri ya da erotik hayal gücü çocuklar üzerinde odaklanan kişilere denir. Çocukları cinsel açıdan kötüye kullanarak suç işleyen kişiler genel olarak, fakat her zaman değil, kurbandan daha yaşlıdır. Ancak kurbanları her zaman yasal olarak çocuk diye tanımlanan kişilerdir. Vakaların büyük bir çoğunluğu,

kurbanıdan yaşça daha büyük, yetişkin tipi faillere sahiptir. Fakat, genç failler tarafından işlenen cinsel suçlar da yavaş yavaş yaygın hale gelmektedir. Profesyonel danışmanlar, psikologlar, toplum işçileri ve polis memurları; çocuk kurbanların cinsel açıdan kötüye kullanıldığı davalarda büyük bir artış olduğunu vurgulamaktadır. Gençler için Adalet Ulusal Merkezi tarafından yapılan bir çalışma, son on yılda 13 ve 14 yaşlarında şüpheliler tarafından gerçekleştirilen tecavüz tutuklamalarının ikiye katlandığını kaydetmiştir. Daha cinsel amaçlı suçlar için, tutuklama oranı yüzde 80'e ulaşmıştır ve 12 yaş tutuklama oranları yüzde 20 artış göstermiştir. Cinsel suçlular genel olarak ve özellikle de çocuk mütecavizleri oldukça takıntılı ve aktif suçlulardır. Yapılan bir araştırma çalışmasına göre, ortalama cinsel açıdan çocukları taciz eden bir kişinin yakalandığında 380 kurbanı tacizde bulunduğu ortaya çıkmıştır. Çocuk mütecavizleri, hareket tarzı ve motivasyon şekline göre çeşitlilik gösterir, fakat hemen hemen tüm suçlular kurbanlarının zayıflığı, onlara erişmenin kolay olması ve iletişim güçlüklerinden dolayı çocukları tercih ederler. Suçluların büyük bir kısmı genelde durumsal ya da tercihsel olarak sınıftandırılabilir. Durumsal pedofiller, cinsel hazları için çocuk üzerine odaklanmazlar. Saldırıları, diğer suçlular gibi sürekli veya çok sayıda değildir. Bir seks partnerinin yokluğundan çocukları yedek olarak kullanırlar, durumsal şüpheli genelde kötü sosyal iletişim becerilere sahip, kendine saygısı düşük ve genelde yetersiz kişilikleri olan bireylerdir. Cinsel açıdan kötüye kullanmak için çocuğu seçmesinin asıl sebebi, çocuğun her zaman kullanıma hazır olmasıdır, genelde suçlunun kendi çocuklarına tacizde bulunması yaygındır. Durumsal çocuk tacizinin yaygın olması belki de, stres veya alkol ya da ilaç etkisindeki bir veli ya da akrabanın çocukları taciz etmesinden kaynaklanır. Tercihsel suçlular, çocuklar konusunda kesin, sabit bir cinsel tercihleri vardır. Durumsal stres veya yetersiz sosyal becerilerden dolayı çocuklarla cinsel ilişkiye girmezler, çocuklardan tahrik olur ve çocukları seks objesi olarak tercih ederler. Bu tür suçlular, şimdiye kadar tutuklanan kurban etme olayları arasında vahşi ve sorumlu olan tipik çocuk mütecavizleridir. Tercihsel şüpheli, çeşitli hareket tarzları gösterir, en yaygını da baştan çıkartmadır. Baştan çıkartma yöntemleri, kurbanın çekingenliğini ortadan kaldırarak, seksin şefkat veya ödül olarak sunulması noktasına getirmeyi amaçlar. (Baker, T.E., 1991)

Çocukların cinsel açıdan kötüye kullanılmasına ilişkin vakaların ciddi olmasına karşın, aile dışı kaçırma olayları daha sarsıcıdır. Aile dışı kaçırma, zor kullanarak yapılır ve genel olarak çocuk alma yetkisi yoktur. Kurban, kaçırılıp, alıkonulup serbest bırakılır veya uzun süre tutulabilir. Vakaların küçük bir kısmı çocuğu sürekli olarak tutmak isteyen veya öldüren şüphelileri içerir. Kurbanların uzun süreli olarak kaçırıldığı 3,000 vakanın hemen hemen 200'ünde, kurban yaklaşık 50 mil veya daha fazla bir mesafe götürülür, fidye istenir, suçlu tarafından uzun süre alıkonur veya öldürülür. Yıllık olarak, yaklaşık 100 kurban aile dışı kaçırılmalar sonucu öldürülür. Çocuk mütecavizleri, bazıları her iki cinsi de tercih etse de, tipik olarak kurbanlarını kızlar arasından seçer. 1980'lerin sonlarında gerçekleştirilen bir sekiz rasgele incelemeden sonucu ortaya çıkan çocukların cinsel açıdan kötüye kullanılmasına ilişkin ortalama oranlar, kurbanların yüzde 70'inin kız ve yüzde 30'unun erkek olduğunu gösterir. Kaçırma olaylarında, kurbanların yüzde 75'i kızdır ve kurbanların yarısı 12 yaşında ve daha fazladır.

Çocuk mütecavizlerinin diğer özellikleri, şüphelinin kendi geçmişinde de kötüye kullanıma olasılığının yüksek olduğunu gösterir ve genel narsistik bir kişiliğe sahiptirler. Kötüye kullanılan kurbanların büyük bir kısmı, yetişkinliğe eriştiğinde çocuklara karşı bu yönde saplantılar geliştirmez. Ancak, tacizde bulunan yetişkin şüphelilerin kendi çocukluklarında da yüzde 40-80 arası tahminlerle cinsel açıdan kötüye kullanıldığı oranlar söz konusudur. Narsistler, kendilerini aşırı seven, diğerlerinden sürekli takdir ve övgü almayı bekleyen kişilerdir. Üstün olduklarından emindirler ve kendinin olduğu kadar diğerlerinin de kendisiyle ilgilendiğine inanırlar. Çocukları cinsel açıdan kötüye kullanan diğer bir grup ise, ailevi suçlular olarak tanımlanabilir. Bunlar, yakın veya geniş aile çevrelerindeki çocukları taciz eden kişilerdir, kurbanlar ise genelde kendi kızları, oğulları veya diğer yakın akrabalarıdır. Araştırmalar, aile içi su istimale ilişkin kesin rakamları ortaya koyamamıştır, fakat uzmanlar bu olayların da aile dışı vakalar kadar çok olduğu tahmininde bulunmaktadır. Amerikan Psikoloji Derneği, 12 milyon ila 15 milyon kişinin aile içi çocuğun cinsel açıdan kötüye kullanılması olaylarıyla karşı karşıya kaldığını hesaplamıştır. Vakaların büyük bir kısmı baba ve kızı veya üvey baba ya da üvey kızını içermektedir. Geriye

kalan vakalar, erkekleri içerir ve suçlunun anne olduğu vakaların sayısı oldukça azdır. Aile içinde çocuğun cinsel açıdan kötüye kullanılması olaylarının sayısı hızla artmaktadır ancak polis ve sosyal kurumlara da her geçen gün daha fazla olay rapor edilmektedir. 1986 yılında, çocukları koruma kurumları ülke çapında 83,000 şikayet olduğunu kaydetmiştir; 1990'a kadar kayıtlar 375,000'e yükselmiştir. Suçlular, eşlerine kızdıklarından veya cinsel davranışların değişmesinde yol açan tahrik edici bir stresin ortaya çıkmasından dolayı, tacizde bulunan durumsal failer olabilir. Küçük bir yüzde oranı, tercihsel faillerdir. Aile içi tacizlerin büyük bir kısmında, anne olup biten cinsel faaliyetten haberdardır. Aile içi taciz, evlenme yaşına oldukça yaklaşmış iki birey arasında cinsel ilişkinin gerçekleşmesi şeklinde olursa buna ensest denir. Ensest ilişki, seri halde veya tesadüfi olabilir. Seri ensest ilişkilerde, fail cinsel olarak çocuğu kötüye kullanır, tesadüfi ensest ilişkilerde ise, şüpheli aile birimi içinde ilk olarak bir çocuğu ve sonra diğerini kötüye kullanır. (Gibbs, N., 1992)

3.8. Hırsızlık

Hırsızlık suçları genel olarak halk arasında çalma olarak bilinen eylemin hukuktaki terimsel karşılığıdır. Kriminal suçların oranı o kadar yüksek ki hiçbir ölçülebilen suç kategorisi bunu maddi kayıp açısından denetleyebilir. Eğer kriminal hırsızlığın ve sahtekarlığın gerçekte neden olduğu kayıp belirlenmiş olabilseydi sonuç şoke edici olabilirdi. Hırsızlığın yasal tanımı eyaletler arasında değişse bile, yasadışı, güç kullanarak bir insandan bir. şeyden mahrum etme fikri ile alınan her değerli cisim veya nesne, hırsızlık olarak değerlendirilmiştir. Hırsızlık olayı suçlunun bir eyleminden anlaşılmaktadır (mülkün veya değerli eşyanın yetkisiz kişilerde bulunması); bu olayın zihinsel maksadı ise birilerini, bir şeylerden mahrum etme maksadı ile anlaşılır. Geçmişteki yasalarda görülen, geleneği devam etmek adına, bütün eyaletlerin Kuzey Carolina hariç, çalınan nesnenin değerine bağlı olarak hırsızlığı iki alt kategoriye ayırmıştır. Çalınan nesnenin değeri, hırsızlığın büyük ya da küçük bir suç olmasını belirleyecektir. Genellikle hırsızlık olarak düşünülen suçların sayısının büyüklüğü açısından tartışmayı günümüzde sık görülen hırsızlıklar ile sınırlandıracaktır. (Beckman, M.E., 1993:18)

3.8.1. Suçun Mevcut Durumu

Motorlu araç hırsızlıkları dahil olmak üzere, her yıl Amerikada 8 milyon hırsızlık vakası kaydedilmiştir. Hırsızlık ve motorlu araç hırsızlığı, toplam suçların neredeyse %55 'ini kapsamaktadır. Coğrafi olarak, batı devletlerin de insan sayısına bağlı olarak daha çok suç işlenilmekte, be batı devletleri bununla birlikte en yüksek kurban sayısını belirtmektedirler. Hırsızlığın sayısı, Ağustos ta en yüksek düzeyde olmak üzere tüm yaz ayları boyunca artmaktadır. Geçen yıllar içinde hırsızlıkla ilgili dağılım neredeyse hiç değişmemiştir. Evvelki yıllarda olduğu gibi, hırsızlıkların büyük bir kısmı neredeyse motorlu araçların ve araba parçalarının hırsızlığını göstermektedir. Diğer hırsızlık çeşitleri mağazalarda be binalarda görülen ve hırsızlıkların %30'unu içeren hırsızlıklardır. Aklınıza gelebilecek her şey, bir hırsızın ilgisini çekebilir. Polis tarafından odun, kimyasal sıvılar, sığırlar, arpa, 17 bilgisayar, sinema filmi, yağ ve 11 milyon solucanın hırsızlığı kaydedilmiştir. (Myren, R.A.; Garcia, C.H., 1989)

3.8.2.Suç İşleyenlerin Özellikleri

Genç suçlular bu suç kategorisinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Tutuklananlardan %30'u 18 yaşın altında, %44'ü ise 21 yaşın altındadır. Kadınlar hırsızlığa daha yüksek bir katılım oranı sergilemektedir. Hırsızlıktan tutuklananların yaklaşık %32'si kadın şüphelilerdir. Bu suçtan dolayı tutuklamanın temyiz oranı, geleneksel olarak en alt düzeydedir ve nadiren %20'yi geçmemektedir. Bununla birlikte, ulusal düzeyde, diğer suçlarda çok hırsızlık ile ilgili şüpheliler tutuklanmaktadır. Bu tutuklamaların sonunda %75'i suçlu bulunmuştur. (Gilbert, James N., 2001)

3.8.3.Motorlu Araç Hırsızlıkları

Motorlu Araç Hırsızlığının Mevcut Durumu: Oto hırsızlıklarının oranı yıl boyunca 1,5 milyon hırsızlık olayını geçmiştir. Kayıt olan her 130 arabadan biri çalınmaktadır. Otomobil hırsızlığı, çalınan otomobilin asgari değerinin en az 5000 olmak üzere Amerika'da görülen tek ve pahalı suçtur. Rapor edilen motorlu araç hırsızlıkların

%80'nini arabalar oluşturmaktadır; geri kalan kısım çalıntı kamyonlar, otobüsler ve diğer araçları içermektedir. Batı eyaletleri, güneyde en düşük düzeyde olmak üzere, en yüksek motorlu araç hırsızlıkları sayısına sahiptir. Kayıtlı olan her 24 araçtan birinin çalındığı Miami ve New York şehirleri, ülkedeki en yüksek araç hırsızlığı oranına sahip olmakla bilinirler. İstatistiklere göre, Kuzey Dakota eyaletler arasında en düşük araç hırsızlık oranına sahiptir. Motorlu araç hırsızlığı bir büyük şehir sorunudur, çünkü ne yüksek hırsızlık oranları, Amerikanın en kalabalık kesimlerinde görülmektedir. Araç hırsızlığı, bu suçun birçok ülkede önemli bir artış göstermesi ile dünya çapında bir sorun haline gelmiştir. Batı Almanya geçen yıl içinde ülke çapında kaydedilen araçların %3'üne denk gelen bir rakam 65.000 aracın çalındığını belirtmiştir. İtalya 264000 oto hırsızlığı kaydetmiştir ki bunlardan 1/3'ü turistlerin araçlarından oluşmaktadır. Her coğrafi mekanda ve insan topluluğunda, 18 yaşın altında tutuklanmış olanların, genç suçluların katılım oranı belirtilmektedir. Araba hırsızlığı nedeniyle tutuklanan %34'ü 18 yaşın altında, 21 yaşın altında olanlar ise % 60 civarındadır. Hırsızların küçük bir yüzdeliği tutuklanmıştır; yasal uygulamalar, kaydedilen davaların aşağı yukarı sadece %14'üne bakmıştır. Birçok araştırmada, aşağıdaki bilgilerde dahil olmak üzere, hırsızlıklar ile ilgili olarak da bilgiler elde etmiştir.

Suç işleme güdüsüyle oto hırsızlığı yapmak günümüz hırsızlıklarının en küçük oranını oluşturmaktadır. Bazı suç zanlıları alışkanlık olarak öncelikle araba çalar, ikinci bir suç işlemek için çalar. Silahlı soyguncular çocuk kaçırma gibi şahitlerin olabileceği suçlardan uzak durmaktadırlar. Bunu yapmalarının sebebi aracın takip edilmesine yol açacak kendisiyle ilgili bilgilerin polise sızdırılmasını önlemek içindir. Şüpheli, genellikle kendine ait aracı, çalmak istediği aracın yanına park eder ve bir park yerinden önünden ya da benzer kalabalık alanlardan geçerler. Daha tecrübeli suçlular bir süredir gözledikleri ev önlerinden araç çalarlar. Böylelikle suçlu, aracı sahibi uyurken ya da araç kullanmadığı süre zarfında aracı çalıp başka soygun gibi suçları izlemeye kullanırken herhangi bir çalıntı raporunun çıkarılması ihtimalinin ortadan kaldırmış olur. Suçlu hırsızlık yaptıktan sonra aracın çalındığından asla anlaşılmamış olduğunu umut ederek aracı eski yerine getirir. Eğer çalındığı fark edilmişse araç olası bir kanıt olduğundan

ortadan kaldırılacaktır. Suç işlemek için çalınan araçların çoğunluğu kısa sürede geri bulunabilmektedir. Bazı suçlular aracı soygun işinden sonra çaldıkları yere bulunmasını geciktirmek için aracı kamufle etme, bir gölete atma, ya da ticari bir arsaya park etme yollarına başvururlar. Şehirlerdeki oto hırsızlıklarının artmasının sebebi çetelerin silahlı kavgaları ve hırsız tarafından başlatılmış olmasıdır. Bu amaçlarla araçlar, şahitlerin konuşmasını önlemek için çalınır ve genellikle 2 ya da 3 genç çete üyesi ile birlikte gerçekleştirilir. Araç geri bulunduğunda ateşli silahlara ilgili kanıtlar iyi incelenmelidir. Çalıntı arabalarla yapılan diğer bir trendi yüksek suç ise uyuşturucu ticaretidir. Bu çoğunlukla şehir dışı alanlarda aracın çalınmasıyla yapılır. Araç çalındıktan sonra şehre yakın bir yere getirilir ve daha çok kokain olmak üzere benzer uyuşturucu ticareti için kullanılır. Çıkar amaçlı oto hırsızları profesyonel oto hırsızları olarak adlandırılırlar. Çünkü bu tür suçlunun çalma yöntemi çok gelişmiştir bu yüzden tutuklanması çok zordur. Dahası, profesyoneller tüm otomobili tekrar satarlar, motoru parçalara ayırırlar, bu da motorun yeniden bir araya getirilmesini veya bulunmasını imkansız kılar. Çıkar için otomobil hırsızlığı yaygınlaşmakta ve oto hırsızlığı bu suçların içinde en ciddi olanıdır. 20 yıl önce çıkar amaçlı çalınan otomobillerin %90'ı geri alınabilirken karlı bir suç olduğu için işler FBI; bu tür oto hırsızlığından suçlunun kazandığı karı, suçlu adına 250 milyon dolardan daha fazla olarak hesaplanmıştır. (Beckman, M.E., 1993:18)

Parçalar çıkarmak için yapılan oto hırsızlığı, aracın çalmaktan çok belli kısımlarını ve aksesuarlarını çalmaya yöneliktir. Parçalarını çıkarmak suçu, kendi aracı için yeni model bir parça arayan kişiler ya da organize olmuş bir suçlu grubu tarafından işlenebilir. Grup içinde, araçlardan çalınan parçalar çoğunlukla özel bir parça ısmarlamış müşterilere ya da ilkesiz çalışan ahlaksız, oto parça tüccarlarına satılır. Parçalara çıkarma iki tür teknikten oluşur, araçtan ya kurbanın park ettiği yerde parça çalınır, ya da araç başka bir yere götürülür. Parça hırsızlıklarının büyük çoğunluğu gizli kapalı mekanlarda, örneğin para ile tutulmuş garajlarda gerçekleştirilir. Parça hırsızlıklarında araç parçalarından çalınma trendi en çok büyüyen, hava yastığıdır, bu parça araçtan 3 dakika içinde sökülebilir. Parçalama aracın ana gövde elemanları, lastikleri, kapılar, kaportan be benzerlerini dağıtmak ve araçtan ayırmak anlamına gelir. İstatistiklere göre çalınan yaklaşık 1 milyon yolcu taşıtının %40'ı parçalama amaçlı çalınmıştır. Bu amaç, hırsız

oto hırsızlığına iten amaçlardan etkili olanıdır. Parçalama amaçlı hırsızlıklarda, hırsızlar motorun içindeki kod kimlik numaraları belli olamayan araç elemanlarını tercih ederler. Kazanacakları para da aynı zamanda teşvik edici olmaktadır; şöyle ki bir aracın tek tek parçaları satıldığında araç normal fiyatının 3 katı bir değere ulaşmaktadır. Örneğin, yeni lüks bir aracın tek bir kapısı, ikinci el parçaların satıldığı marketlerde 2 ya da 3 yüz dolardan satılmaktadır. Cadillac, Lincoln gibi belki lüks araçlar ise parçalandıktan sonra değerli orijinal parçalarının 2 katına erişir. Parçalama amaçlı hırsızlıklar, daha çok Chicago, New York gibi büyükmetropollerde gerçekleşir. 1975'den itibaren, Chicago'daki ana parçalarının eksik olarak bulunan çalınmış araçların sayısı ikiye katlanmıştır. Oysa bu rakam bir ölçüde sorunun büyüklüğüne işaret etmekte, parçaları alınmış olarak çünkü çalınan araçların çok azı geri bulunabilmiştir. (Myren, R.A.; Garcia, C.H., 1989)

Yasal olmayan diğer bir işlem de depo tüccarlarının yasal olmayan bir dizi yolla bir aracın bilgilerini diğerine geçirmesidir. Şöyle ki depo sahibi kendisine hurda için getirilmiş, harap olmuş bir aracın kimlik bilgilerini aracı hurdaya çevirmeden önce ele geçirir. Aynı yapım, aynı model ve yılda üretilmiş başka bir araç çalınır ve metal hurdasına dönüşmüş aracın bilgileri çalıntı araca ve yasalara uygun hale getirmek için aktarılır. Kimlik bilgileri, hurda olmuş araçtan alındığı için, bu aracın çalındığına dair hiçbir resmi kayıt bulunamaz. Böylelikle hurda aracın kimlik bilgileri çalıntı arabaya geçirildiğinde, sıradan bir dosya hiçbir açık vermeyecektir. Depo sahibi aracı ya bir müşteriye ya da başka bir dosya sahibine satar .

Yeniden satmak amacıyla çalınan arabalarının diğer amaçlarla çalınanların yanında çok daha küçük bir rakam olsa da yeniden satmak için oto hırsızlığı yapılmaktadır. Operasyonlarda araç bütün olarak ya Amerika'da ya da başka yabancı ülkelerde satılır. Değişik yöntemler kullanarak hırsız yasal bir kayıt belgesi, ya da sahte bir ruhsat ele geçirir. Araç olabildiğince hızlı bir şekilde özel bir gruba ya da ikinci ell oto deposuna satılır. Amerika'da en çok çalınan yeni araçlar BMW, Mercedes Benz, Toyota, Honda ve Mazda'nın yapmış oldukları ve kamu hizmet araçlarıdır. Daha eski araçlar özellikle 1980'den önce üretilmiş olanlar, yeni modellerden daha fazla çalınan araçlardır.

Çünkü eski model araçların parçaları, yeni modellerde daha çok aranmaktadır. Çalınan araçlar, resmi kayıt işlemlerinin daha esnek tutulduğu için Meksika, Güney Amerika gibi ülkelere götürülür araçların ülke dışına gemilerle çıkarılması olanağı organize hırsızlık suçlarının önlenmesi için elverişli bir ortam oluşturur. Çıkar amaçlı yabancı alıcılar, çalıntı araca Amerika'daki değerinin iki katı para verecekleri için değeri yüksek olur. Çalıntı araçlar sahte bir gümrük memuru ile anlaşma yapılarak ya da yasal malzeme ya da eşya görüntüsü verilmek üzere paketlenerek gemilerle ülke dışına çıkarılır. Bu hırsızlık türü o kadar yaygın hale gelmiştir ki, Karayip ülkelerinde kullanılan araçların %20'si Amerika'dan çalıntı olarak deniz yoluyla getirilmiştir. Ayrıca New York ve New Jersey, Florida ve Teksas gibi büyük liman şehirlerinde bu hırsızlık operasyonu daha geniş kapsamlı ulusal bağlantılı deniz yolu terminalleri ile yapılmaktadır. İstatistiklere göre geçen yıl Amerika'da çalınan 1.5 milyon araçtan 200 bininin yasal olmayan yollarla ihraç edildiği ortaya konmuştur. Ayrıca, en yüksek oto hırsızlık oranının olduğu 30 metropol bölgesinden 20'sinin ihraç alanlarına kolay coğrafi bağlantılarının olduğu da istatistiklerle belirlenmiştir. Araç hırsızlıklarında ortaya çıkarmadan bazı bu suça özel faktörlerin bulunması soruşturmada olumsuzluk ve problemler çıkarmaktadır. Bu faktörlerden birincisi duruma göre suçun işleme kolaylığıdır. Araştırmalara göre çalınan araçlardan % 80'i kilitlenmemiş, %40'ında anahtar kontak üzerinde bırakılmış olduğu belirtilmiştir. Araç kilitlenmiş olsa bile "maymuncuk" tarzı bir alet ile açılabilmesi oldukça kolay bir işlemdir. İnce ve metal olan herhangi bir nesne araba camından içeri kilitlere ulaşınca kadar sokulur. İşi iyi bilen bir hırsız daha sonra kendisine karşı geliştirmiş herhangi bir aleti ya da alarm sistemini kolaylıkla atlatabilir. (Goldman, S. ; Illam, E., 1983)

Soruşturmalarda zorluk çıkaran ikinci bir faktör de araba hırsızlığı oranının çok yüksek olmasıdır. Çoğunlukta gençler çılgın bir gezi için aracı kısa bir süre içinde alıp götürebilirler. Çalınan araç elde tutulamadığı için, diğer hırsızlık vakalarında kopya belirleyicilerin aydınlatıcı özelliği azalmaktadır. Üçüncü bir etken, çalınan nesnenin doğasını kapsamaktadır. Birçok araç, belirlenebilen motordan çok başka parçalar için çalınmaktadır. Bu parçaların belirlenmesi zor, hatta neredeyse imkansızdır. Sonuç olarak

kimi oto hırsızlıkların profesyonelliği, araç hırsızlığı sektöründe desteklenmektedir. Profesyonel olan hırsızlar çoğu zaman alanlarında uzman ve çeteleşmiş bir hırsızlıklar zincirinin bir parçasıdır. Birçok yaşlı, profesyonel oto hırsızının bir arabayı açmak ve çalıştırmak için geleneksel yöntemler kullansa da, çoğu genç hırsızlar arabayı ateşleme tertibatı ile çalıştırmak için direksiyon milini kırmaktadırlar; hem arabayı hem de anahtarları çalmaya çalışan oto hırsızların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Araçta anahtar olmadan çalınır, verilen hasar arabanın satış fiyatını düşürmektedir. Kimi lüks araba imalatçıları, çoğaltılamayan ya da bilgisayar çipleri içeren anahtarlar yapmaktadırlar. Bunun sonucu ise doğru anahtar girişi olmadan yerinden kıpırdamayan araçların üretilmesi neden olmuştur. Bu etkenler oto hırsızların araç sahibinin anahtarlarını çalmaya yönelmiştir. Anahtarlar bırakıldığında oto parklardan ve garajlardan araba çalmak olağan bir durum haline gelmiştir. Sonuç olarak soruşturmayı yürüten kişiler motorlu araç hırsızlığının bazı yönlerini ulusal eyalet ve yerel polis kurumlarının başarılı işbirliği sayesinde ulusal ve hukuki yasaların kapsamına alınmıştır. Organize Suç şebekelerini grup bağlantılı hırsızlık şebekelerini ve oto kapkaççıları da içine aldığı durumlar için bu geçerlidir. Ulusal Oto hırsızlık Bürosu her geçen yıl ile oto hırsızlıkları daha uzmanlaşmış bir sektöre dönüşmektedir. Bütün polis memurlarının meslek hayatları boyunca çalışma ve deneyimleri sayesinde otomobil hırsızlığı ile tanışmış olmalarına rağmen bu sorunun karmaşık yapısı nedeniyle etkili bir çalışma gerektirmelidir. 1912 yılında güvenlik sektörü tarafından kurulan Ulusal Oto Hırsızlığı Bürosu (NATB) adı altında ulusal araştırmacı bu büro çalışmaları ile çok etkiliydi. Bu büro seminerler düzenleyip otomobil hırsızlığının araştırması başarılmıştır. Bununla birlikte bu büro uzmanlaşmış araştırmacılar ile dolu olan bölgesel şubelere sahiptir. Çalışmalar ve deneyimler ile donatılmış olan alan araştırmacıları, yöresel görevlilere çalıntı arabaları teşhis etmeye ve profesyonel hırsızlık şebekelerinin yakalanmasına yardımcı olur. Ayrıca bu büro etkin oto hırsızlık davalarını ve yeni kapanmış olan davalar ile ilgili ayrıntılı bilgiler vermektedir. Bütün bu hizmetler birer hukuk danışma bürolarının ücretsiz hizmetleridir. (Gilbert, James N., 2001)

3.8.4. Motorlu Araçlardan Hırsızlık

Oto malzemeleri dahil olmak üzere araçtan değerli bir eşyanın alınmasını kapsayan hırsızlık türüdür. çoğu kez adi suç olarak nitelenip dikkate alınmasa da, mevcut hırsızlık olaylarının %20'sini teşkil etmektedir. Otodan eşya çalanlara oto vurguncusu da denilmektedir. Suçlunun çalma yöntemi oto hırsızlığında zanlılar iki ana gruptur, organize hırsızlar ve şahıslar. Organize suçlular çoğunlukla grupla hareket eder ve bir yerden bir yere seyahat ederler. Organize olmamış hırsızlar, şahıslar ise hırsızlık için en iyi mekan ve zamanı ve şartları olayan fırsatçılardır. Araba vurgunculuğu her iki suçluya da hitap eden türdür; çünkü çalınan maldan büyük kar getiren ve kolay bir suçtur. Diğer birçok suç türünde olduğu gibi bunda da hırsızlık yöntemleri değişiktir. Genel bir yol, otomobillerin çoğunlukta bulunduğu bir araziye elemanın sürekli olarak gözlemesi. Hırsız yaya olarak ya da çalma anına kadar araçla hareket edebilir. Park alanları gece araç içinde değerli eşya bırakılma ihtimali yüksek olan yerler olduğu için motel önleri, turistlerin ve işadamlarının çok bulunduğu alanlar hırsızlık için seçilen yerlerdir. Bazı organize çalışmayan fırsatçı hırsızlar bu tür yerlerin ve evlerin önünde içinde değerli eşya bırakılmış otomobil arayarak dolaşırlar. Araba vurgunculuğunda birçok değişik değerli eşya çalınır. Pahalı teyp ve cd çalar donanımı bu vurgunculuğu oranının hızla yükselmektedir. Oto aksesuarlarının dışında valizler, kameralar, spor malzemeleri, çantalar ve benzer eşyalar da çalınır. Neyi çalacağını belirlemiş olan hırsız etrafta hiçbir kimsenin olmadığından emin olduktan sonra araca yaklaşır, sivri, ince bir metal elbise askısı ya da daha geliştirilmiş bir alet kullanarak arabayı açar ve çalar. Motorlu araç vurguncularının başarıyla saptanması için bir yöntem belirlenmelidir. Devriye gezen polisler hırsızları genellikle görmezler çünkü hırsız görünürde hiçbir araba yokken soygun yapar. Bazı dikkatli vatandaşlar hırsızlığı fark edip anında polise haber verse de bu tür hırsızlıkların saptanması için en etkili yol planlı bir gözetimdir. Hırsızlık zamanı, yerini ve çalınan eşya türünü belirleyen geçmiş kayıtlar dikkatle incelenmelidir. Böylelikle gözetim ekipleri kritik noktalar yerleştirilip hırsız iş üstünde yakalamak için hazır bulunurlar. Özellikle yasal yaptırımlar sonucu son zamanlarda kullanılmaya başlanan gece gözlem aletleri hırsızın yakalanmasına yardımcı olmaktadır. WayCross,

Georgia emniyet teşkilatı tuzak araçlar kullanarak hırsızları yakalamada başarı elde etmişlerdir. Geçmiş kayıtlara bakılarak hırsızlıkların çok olduğu alana yerleştirilir. Bu alan gözlenmeye açık hırsız yakalamaya imkan veren bir yer olmalıdır. Araç yerleştirildikten sonra birimler yakın takipe geçer be beklemey başlar. Tuzak araç içine fark edilebilecek şekilde ateşli silahlar yerleştirilir. Hırsız bu silahları araçtan çalmak için yaklaşır. Bu sırada hareketleri videoya alınmaktadır. Sonunda başarılı bir tutuklama gerçekleştirilir. Tuzak araç tekniği %63 oranında tutuklama ile sonuçlanmıştır. (Brickell, D. ; Cole, L.S., 1975)

3.8.5. Mağaza Hırsızlığı

Perakende satış yapılan dükkanlarda çalışma saatleri içinde gerçekleştirilen hırsızlıklardır. Soyguncu çalışanlardan biri veya bir müşteri olabilir. En çok maddi kayıba uğratan en çok görülen ve hırsız için en karlı soygun türüdür. 1970 yılından buyana nerdeyse 3 kat artmış olan dükkan soyma olaylarında 600.000'nin üzerinde tutuklu vardır. Dükkan soygunları, kayıtlara geçmiş soygun türlerinin %15'ini oluşturmaktadır. Bir araştırma ise soyguncu yaşının %60'nın 30 ile 50 yaş arasında %22'sinin ise daha genç olduğunu göstermektedir. Ayrıca belirlenmiş dükkan soyguncuların %45'i kadın olup soygunlar genellikle Cumartesi gerçekleştirilir. Soygun sebepleri çok ve çeşitlidir. Genel olarak 3 başlıkta toplanır:

1. soygun yapma arzusu
2. soygun yapma olanağı
3. soygun yapma yeteneği

Dükkan soyguncuları ya müşteriler ya da çalışanlar arasından olabilir. Araştırmalar göre ulusal iş gücünün %40'ı iş içi hırsızlığı ile boşa gitmektedir. Belirlene sabıkalı işçiyi oranı %10'dur. Müşteri olan soyguncular amatörden profesyonele doğru değişir. Amatörler genellikle yaşlılarının baskısı, heyecan ve zevk gibi ikincil nedenlerden hırsızlık yaparken profesyoneller hayatlarını soygunculuktan kazanırlar. Profesyoneller

genellikle bir ya da daha suç ortağı vardır. Çalınan eşyaları yeniden satma amacı güderler. Tipik olarak dükkan soyguncuları kleptomani denilen ve nadir görülen akıl hastalığının ardına saklanarak suçlarını örtbas etmeye çalışırlar. Destekleme Araçları, hırsızlığa yardımcı olan nesne kişinin kıyafeti dışında kullandığı herhangi bir şey olabilir. En yaygın kullanılan nesne alt kısmından dışarıya doğru kapak şeklinde delinmiş bir hediye paketi olabilir. Alt kısımdaki kapak hırsızın çaldığı şeyi hemen içeriye sokabileceği şekilde hazırlanmıştır. Eğitilmemiş biri için bu kutu tamamen mühürlenmiş olarak görülebilir. Bu araç çok etkilidir. Bazılarında kutu üzerindeki kapağın açılması için şüphelinin ellerini kullanmasına gerek yoktur bir tel veya ip bu işi görür. Sahte paket bir başka parçanın da üstüne konulabilir, bu parça kutunun içine doğru itilerek yay açılır. Giysi ya da vücuda saklama Dükkan soyguncularının en çok kullandığı yöntemdir. Çalınan eşya giysi içinde ya da vücudun bir bölümünde saklanır. Bedenden büyük montlar hamile kıyafetleri ya da çengelli iğne gibi aletler kullanılır. Genellikle amatör hırsızlar çaldıkları nesneyi ceket ya da pantolon ceplerine koyarken profesyonel olanlar çengelli iğne ve benzeri eşyalar kullanarak ya da özel kıyafetler giyinerek çaldıkları nesneyi gizleme yöntemini kullanırlar. Kayıtlara geçmiş olan soygun olaylarının bazılarında hırsızların, çaldıkları küçük nesneleri ağızlarının içinde ya da bacak arasına sakladıkları görülmüştür. Bacak arasında saklama yöntemi çoğunlukla etek giyen kadınlar tarafından kullanılır ve bu yolla taşınabilir televizyon olmak üzere belli bir yüklerde eşyalar çalınabilir. (Gilbert, James N., 2001)

3.9.İş Dolandırıcılığı

Bütün sahtekarlıkların sadece sabıkalı insanlar tarafından değil sıradan insanlar tarafından da yapılabileceği de görülmüştür. Tüketici sahtekarlığı ise aşağıdakilerden birini veya daha fazlasını içermektedir. Tuzak ve Değişim Kişinin ilgisinin daha önce beğenmiş olduğu nesneden daha pahalı bir nesneye çevirmesidir.

Haklarından Vazgeçme: Anlaşma aracılığıyla tüketicinin Mahkemeye verme gibi tüm yasal haklarından vazgeçmesidir.

Hileli ilanlar: Reklam veren kurumlara gelen sahte faturaların karşılığının istenmesi.

Yanılıcı ürünler: Karton içindeki ürünlerin herkes tarafından bilinen, kaliteli ürünlere benzetilmesi.

Zemine Çekme Eylemi: Tanıtılan ya da satışa sunulan nesnenin aslında önceden satılmış olması.

Kullanımdan Düşürme Sahtekarlığı: Bir kurumun kapandığına dair gazeteye verilen sahte ilandır

Abartma: Satılacak olan nesnenin Özelliklerinin fiyatının abartılmasını kapsayan satış tekniğidir

Piramit Satışlar: Yatırımcılara bir ürünün dağıtım haklarını vererek birkaç bin dolarlık yatırım karşılığında yüksek kazanç vaad eden bir plandır.

Posta ile Satış: Alıcının satıcıya başka müşteriler kazandırması karşılığında bir komisyon alıp alacağı ürünlerden birinin ücretsiz olacağı vaad edilir.

Servis-Tamir Sahtekarlığı: Yüksek fiyatlar karşılığında evin ya da aracın sahibinden habersiz ya da gereksiz yapılan tamiratlardır.

Yem: Tüketicuyu bir ürünü satın almak için teşvik eden "yem" olarak kullanılan kişiler. (Myren, R.A.; Garcia, C.H., 1989)

3.10. Büro Suçları

Bu tür sahtekarlıkların bir suç doğasının olmasına karşın, büyük çoğunluğu sivil yöntemlerle çözülmektedir. Ulusal ticaret odası ve diğer kurumlar bu suçların Amerikan halkına her yıl 40 ile 70 milyar dolara mal olduğunu belirtmiştir. Büro suçlarına çoğu zaman zor engel olunur, tespiti ve kaydı birçok araştırma zorluklarını beraberinde getirmektedir. İşyerlerinin en büyük avantajı çalışanlarını gözetleyerek sahtekarlık

yapma eğilimlerini azaltmaya yöneliktir. Ayrıca habersiz teftişler ve kontroller bu amaca hizmet etmektedir. Usulsüz bir hareketi gözlenen işçi anında işten uzaklaştırılarak polise haber vermek yerine işçiye çalmış olduğu parayı sahibine geri ödeme imkanı verilmektedir. Yerel eyalet ve ulusal düzeydeki birçok kurum büro suçlarını tespit etmek için özel organize birimler oluşturmuştur. San Diego avukat dairesi bir tüketici koruma birimi kurarak dolandırıcılık kurbanlarına 1 milyon dolar geri ödemiştir ve 800.000 dolar değerinde sivil ve suç cezaları kesmiştir. 11 üye birimi 1.000 olaydan daha fazla olayı araştırmıştır. Yerel birimler etkilidir ancak eyalet ve federal birimler yargılama ve bütçe otoritesi olduklarından dolayı özel sanayinin de yardımı ile bu suçta büyük etki yapmaktadırlar. Eyalet düzeyinde yapılan araştırmalar genellikle Adalet Bakanlığı kaynaklıdır ve burada sözel tüketici olayları bölümleri bulunmaktadır. Aşağıdaki federal teşkilatlar büro suçlarını araştırmak üzere teçhiz edilmiş ve eğitilmişlerdir: Adalet Bakanlığı **Adi Suçlar** Dairesi Adalet Bakanlığı, Kriminal Dairesi Federal Araştırma Dairesi (daha büyük bürolar dolandırıcılık suçu üzerinde uzmanlaşmıştır). Federal Ticaret Komisyonu (haksız, tekelci ve kandırmaya yönelik dolandırıcılık uygulamalarını araştırır). İç İşleri Bütçe Servisi, Haber Alma Dairesi, Konut ve Şehir Geliştirme Departmanı, Eyaletler Arası Arazi Satış Kayıt Birimi, Posta Servisi (Posta müfettişleri sıklıkla Birleşik Devletler posta hizmetlerini eylem aracı olarak kullanan büro suçları ile mücadele etmektedir). Teminatlar ve Borsa Komisyonu, Gizli Servis (Birleşik Devletler madeni paralarında, para biriminde ve Birleşik Devletlerin teminatlarındaki dolandırıcılıkları araştırır). Tarım Bakanlığı (Bu teşkilat ve Borsa Yetkili Kurumu çiftçiye ve tüketiciye dolandırıcılık yapılmasını önlemek için araştırmaları yürütürler). Sağlık Bakanlığı ve İnsan Hizmetleri (kamuyu korumak için birçok federal yasayı yürütür) .Birleşik Devletler Baş Savcısı . (Gilbert, James N., 2001)

3.11. Kredi Kartı ve Çek Sahtekarlığı

Peşin para yerine çek kullanımı yaygın olunca çek sahtekarlığı artmıştır. Bugün Amerika parasız, çeksiz bir toplum olma yolunda ilerlemektedir. İstatistiklere göre 21. yüzyılda tüm kurumlarda işler kredi kartı ile halledilebilecektir.

Kredi Kartı Sahtekarlığı: Amerika'da en az 800 milyon kredi kartı kullanılmaktadır. Kredi kartı sahiplerinin çoğu kartı kanuni işler için kullansa da küçük ama önemli bir kitle kartları hırsızlık yapmak için kullanmaktadır. Suçlunun Çalma Yöntemi: Kredi kartı sahtekarlığı yapabilmek için suçlu, başvuru formunda sahte bilgiler ya da posta hırsızlığı yöntemini kullanarak önce olarak kartı ele geçirir. Daha sonra orijinal kartın bir kopyasını hazırlayarak ya da orijinal kartın üzerinde değişiklikler yaparak kartı kullanmaya başlar. Kredi kartı sahtekarlığı her alandan yaşa, cinsiyete ve ırka bakılmaksızın gerçekleştirilmektedir.

Çek Sahtekarlığı: Bu tür sahtekarlık hem özel sektör için hemde hukuk uygulamaları için önemli bir sorun olmuştur. Çek sahtekarlığı suçluları yüklü miktarda nakit para ve mülk zararına sebep olmuştur. Çek araştırmaları genellikle 3 çeşittir: sahtekarlık, değiştirme ve sahte fonlar.

Sahtekarlık: Bir çekin sahtekarlığı, dolandırmak amacıyla isimsiz, ya da başka birisinin adı ile imzalamayı kapsamaktadır. Ev soygunu, araba hırsızlığı, mektup hırsızlığı ve kap-kaçılık gibi birçok yolla çekler elde edilebilir. Ya da suçlu tamamiyle hayali bir çek kullandığı, çek-yazma makinalarına ulaşma imkanı vardır. Çek defterleri ile kurbanın kişisel bilgileri içermektedir. Yanlış ehliyetler ve diğer kimlik belgeleri, suç kültüründe elde hazırdır çoğu zaman ve belli bir sahtekarlıklar için hazırlanmıştır.

Bilgisayar Yardımı ile Sahtekarlık: Kişisel bilgisayarların ve yazıcıların çoğalması ile bilgisayar yardımı ile hazırlanan çek kopyalarının oranı hızla artmıştır. Son teknikler ile çek bilgilerinin bilgisayara yüklenip, tarihini ve sahibinin adını değiştirerek, birçok vasat kopyalar yapılmaktadır. Ya da yine bilgisayar programlarının yardımı ile çekler tamamiyle baştan hazırlanmaktadır. Örneğin çek kağıdından başlayarak her türlü bilginin, miktarı, sahibin adı gibi birçok bilgilerin, suçlu tarafından hazırlanmasıdır. Amerikan Bankacılar birliğine göre, bilgisayar ile hazırlanan sahte çeklerin, bankaların karşılaştıkları en ciddi suç sorunudur ve bunlar da parayla daha kolay yapılmaktadır.

Değiştirilen çekler: Çek değişme işlemi, var olan bilgilerin yeniden düzenlenmesini, silinmesini, ekleme işlemlerini kapsamaktadır. Çoğu değiştirilen çekler, değiştirmeyi yapan kişi adına ve onun istediği meblağda, onun imzası ile değiştirilmektedir. Çekin rakamlı ve yazılı miktarını fiziksel ya da kimyasal maddelerle değiştirilmektedir .

Sahte Fonlar: Banka görevlileri her yıl Amerikada yazılan 50 milyon çekten %1'nin sahte fonlar nedeniyle geri çevrildiğini belirtmiştir. Bu da nerdeyse yılda 500 milyon ya da her saniyede 15 çeker tekabül etmektedir. Sahte fonları içine alan durumlarda, fonlarda, çekin üzerindeki miktardan az olmak şartıyla, bir miktar yazılmıştır. Suçluların bilinçli ve planlı eylemleri 2 tane teknikten istifade etmektedir: çalma ve nakit para işlemleri.

Çek Çalma: Çek çalma, hesapları bloke etme ve banka hatalarını kullanma gibi oldukça sofistike bir yöntemdir. Birçok bankalarda bir dizi hesapları bloke edilmesi ile, şüpheli yakalanmadan önce oldukça kabarık bir banka hesabına sahip olmaktadır. Çek çalmanın diğer şekilleri, çalınan çeklerden ziyade kişisel sahte fonları içermektedir. Yani zanlı istediği miktarı elde etmek için sahte fonlar kurmaktadır. (Gilbert, James N., 2001)

3.12. Hane İçi Suçlar

Haneler, kişiler arasındaki şiddete dayalı çatışmaların en yoğun yaşandığı yerlerdir. Hane içi suçlar, evli kişiler arasındaki kavga veya çocuklara yöneltilen kötü muamele şeklinde olabilir. Hane içi suçlar veya aile içi şiddet, failin kendi aile bireylerine karşı işlediği suçları kapsamaktadır. Aile içi şiddet, ABD'de rapor edilen suçların %8'ini teşkil etmektedir. Aile fertleri, yakınlarına karşı şiddet içerikli suçlar işlediğinde, çoğu kez hafif veya ağır darp suçunu uygulamaktadır. Mağdurlar arasında yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, aile fertleri arasında yılda yaklaşık 500.000 şiddet unsurlu suç işlenmektedir. Bunların %60'lık kısmını, mağdurun eşi veya eski eşi tarafından işlenen suçlar oluşturmaktadır. Kalan bölümün %12'lik kısmını ise, ebeveynler tarafından 12 ve daha üstü yaştaki çocuklara yapılan kötü muamele, %30'luk kısmında ise akrabalar tarafından uygulanan şiddet eylemleri bulunmaktadır. Polis her yıl, yetişkin veya çocuk

aile fertlerine karşı suç işleyen yaklaşık 86.000 kişiyi tutuklamaktadır. Tutuklamaların çoğundaki fail, erkek ve 25-29 yaş grubunda yer almaktadır. Aile içi şiddet suçlarından dolayı tutuklanan kadınların oranı her ne kadar %16 olsa da, bunların oranı da giderek artmaktadır. Son dokuz yılda, kadınların tutuklanma oranı %130 artış göstermiştir. Kriminal soruşturmacılar, hane içi şiddetin sonuçları hakkında yıllardır fikir sahibidir. Aile içinde meydana gele adan öldürme ve darp suçları, en nihayetinde polisin bilgisine ulaşmaktadır. Ayrıca, polise ulaşan aile içi kavga ihbarları, olay mahalinde meydana gelen polis yaralanmaları ve öldürmeleri oranında da artışa sebep olmuştur. Yapılan son araştırmalara göre, eşlere ve çocuklara karşı işlenen saldırı ve darp suçlarının büyük bölümü polise ihbar edilmemektedir.

Eşe karşı kötü muamele bu terim, eşlerden birinin diğerini dövmesi anlamına gelmektedir. Dövme olayı, bir bireyin diğerine bedenen zarar vermesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Bedenen zarar verme bir çok yolla gerçekleşebilir, temas yoluyla veya bir nesne fırlatılmasıyla. Eşlerden kocanın dövüldüğü olay olsa da, mağdur eş çoğu kez kadın olmaktadır. Federal bir araştırmaya göre, ABD'de yılda en az iki milyon kadın kocası tarafından dövülmektedir; buna karşın yaklaşık 280.000 koca karısı tarafından dövülmektedir. Buna ek olarak, 2.000 ila 4.000 arasında kadın, her yıl, kocaları, eski kocaları veya erkek arkadaşları tarafından dövülerek öldürülmektedir. FBI'nın istatistiklerine göre, ABD'de işlenen cinayetlerin %15'i hane içi adam öldürme olayıdır ve kocanın karısını öldürmesi olayı, karının kocasını öldürmesi olayına göre 2,5 kat daha fazla meydana gelmektedir. Araştırmalar ayrıca, kadınların kocalarına göre çocuklarını öldürmeye daha eğilimli olduklarını ve kızlarından ziyade oğullarını öldürme oranlarının daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Kadın dövme konusunda, yanlış yorumlara ve sonuçlara götüren bazı yaygın inançlar bulunmaktadır. Karılarını döven kocalar çoğu kez ruh hastası değildir, ancak yapılan araştırmalara göre, kendilerine verilen geleneksel erkek rolünü taşımakta zorlanan, ruhsal olarak kendini emniyette hissetmeyen kişilerdir. Çoğu sıkça içki içmesine rağmen, alkolü ve uyuşturucuyu tipik olarak rahatlamak için tüketmektedir. Failler, her türlü sosyo-ekonomik sınıftan gelmektedir; avukat olabilecekleri gibi bir duvarcı da olabilir. Dövülen kadınlar da, ABD toplumunun tüm

sosyal sınıflarından gelmektedir. Çoğu dövme olayının, parasal tartışma sonucunda ortaya çıktığı ve mağdurların mazoşist olduğu inancı da doğru değildir. Dövme olayı, önemsiz sayılacak bir çok etken nedeniyle meydana gelebilmektedir. Dövülen kadınların çoğu benzer psikolojik ve kişisel özelliklere sahiptir. Kötü muameleye maruz kalan kadınların büyük bölümü, toplumdaki diğer kadınlar ile karşılaştırıldığında, daha itatkar, karşısındakine güvenen ve muhafazakar kişilerdir. Buna ek olarak, dövülmelerine gerekçe olacak bir suçları olduğu kanaatine sahiptirler ve kendilerini sebep olarak görmektedirler. Sürekli dövülme ve sözlü saldırıya maruz kalma sonucunda, mağdurlar demoralize olmakta ve kendilerine olan saygılarını yitirmektedir. (Beckman, M.E., 1990: 16)

Çeşitli araştırmaların sonuçları, hane içi suçların tipik olarak belirli bir kalıba göre işlendiğini ortaya koymuştur. Failin öncelikli motifi, mağdurun hayatını kontrol etmektir. Öncelikle duygusal kötü muamele ile başlar ve failler sürekli olarak küçük düşürücü sözlerle mağdurun kendine olan güvenini zedelemeye çalışır. Bunu izleyen aşamada, mağdurun tecrit edilmesine çalışılır ve nereye gittiği, ne yaptığı ve kimler ile birlikte olduğu kontrol altına alınmaya çalışılır. Arkasından, doğrudan eşe veya çocuklara yöneltilen tehditler başlar. Son olarak, kişisel eşyalara zarar vermekle başlayan süreç fiziksel kötü muamale aşamasına ulaşır. Fail nihai kontrolü ele geçirmek için, önce itme ve sarsma darbeleri uygular ve son aşamada fiziksel darp uygular. Failin zaman zaman pişmanlık duymasına rağmen, özellikle sadece mağdurun yardım arama çabaları gösterdiği ve hiç birşey yapılmadığı durumlarda olay daha da vahim bir hal alır. Polis, hem şiddete maruz kalan eşleri tespit etmekte hem de bunların sayısını azaltmakta önemli bir rol üstlenebilir. Sürekli olarak uygulanan hane içi şiddet, eninde sonunda polise ihbar olarak ulaşacaktır. Devriye birimi çağrıya cevap verir ve ihtilafı çözmeye çalışır. Memurlar genelde, o anda uygulanan şiddeti durdurmak ve barışmayı sağlamakla ilgilenir. Ancak, son zamanlarda sağlanan eğitim ile polisin müdahelsi sonucunda uzun süreli barış ortamının sağlanmasında mesafe katedilmiştir. Aile içi şiddet olaylarındaki ciddi artış, büyük polis teşkilatlarında uzmanlaşmış aile içi şiddet birimlerinin

geliştirilmesine yol açmıştır. 250.000'den fazla nüfuslu bölgelere hizmet veren tüm polis teşkilatları içerisinde %48'inin özel aile içi suç araştırma birimleri bulunmaktadır.

Yaşlılara karşı kötü muamele suç sayısında artış görülen diğer bir hane içi şiddet olayı ise, yaşlı aile bireylerine karşı uygulanan kötü muameledir. Yaşlılar, ülkenin en hızlı artan ve şiddete karşı en korumasız olan kesimidir. 1981 yılından buyana, her yıl rapor edilen yaşlılara karşı kötü muamele olaylarında, yıllık 100.000 artış meydana gelmiştir ve bu olayların %50'sinde fiziksel zarar meydana gelmiştir. Amerikan Tıp Derneği, 6 yaşın üzerindeki kişilerin %10'unun yaşlılara karşı uygulanan kötü muamele'nin mağduru olduklarını tahmin etmektedir. Diğer araştırmalar, yaşlı kişilerin bir başkalarının yanında yaşaması durumunda şiddete maruz kalma oranlarının arttığını ve kadınların erkelere oranla daha fazla şiddete maruz kaldıklarını ortaya koymuştur. Soruşturmacılar ayrıca, bu tür şiddet uygulamalarının yıllar boyu devam ettiğini ve her türlü ekonomik veya etnik grupta bu olaylara rastlandığını belirtmektedir. Faillerin yarısına yakını, mağdurun çocukları veya yaşça küçük akrabaları oluşturmakta ve eşler %40'lık bir oran teşkil etmektedir. Son olarak, fail, mağdura bakmakla yükümlü kişi olmasının yanı sıra, çoğu kez psikikolojik veya ruhsal bir rahatsız sahibi veya aşırı dış baskılar altında bir kişidir. Failin alkol veya uyuşturucu bağımlısı olması ve mali olarak mağdura bağlı olması az rastlanan bir vaka değildir.

Bu tür hane içi şiddetin ortaya çıkarılması zordur çünkü yaşlı mağdurların çoğunun fiziksel bir engeli vardır ve tecrit edilmiş şekilde eve mahkumdurlar. Buna ek olarak, kendilerine bakan kişiyi kaybetmek korkusu ile polisle işbirliği yapmaktan kaçınırlar. Bu nedenle, polisler yaşlı insanlar ile temas kurduğunda, kötü muamele izlerinin olup olmadığına dikkat etmelidir. Bariz yara izleri veya yeterli derecede sağlanmamış temizlik koşulları, kötü muameleye dair ipuçları olabilir. Görüşme esnasında, memurlar anlayış göstermelidirler, çünkü yaşlı kişi sadece kendisine bakan kişiden korkmakla kalmayıp, aynı zamanda resmi soruşturma neticesinde bağımsız olarak sürdüğü hayatının elinden alınmasından endişe edecektir. Hane içi çocuklara kötü muamele ülke çapındaki değişik "çocuk esirgeme kurumlarına", çocuklara karşı uygulanan kötü muamele veya ihmal nedeniyle yılda yaklaşık 3 milyon ihbar ulaşmaktadır. Buna ek

olarak, yapılan son kamuoyu araştırmasında yer alan kadınların %10'u ve erkeklerin %5'i, çocukluklarında kötü muameleyle maruz kaldıklarını beyan etmişlerdir. Çocuklara karşı kötü muamelenin tespiti, yargılanması ve önlenmesinde kullanılmak üzere federal fondan kaynak ayıran Mondale Kanunu'nun 1973 yılında kabul edilmesinden önce, bu tür suçlar resmi mekanlara neredeyse hiç ihbar edilmiyordu. Yeni takip kurumlarının oluşturulması ve ihbar yöntemlerinin kullanılması yıllık artış oranları hızla yükselmiştir. ihbar sayısındaki artış, çocukların daha fazla kötü muameleyle maruz kalmasını önlemiş olsa da, kanıtlanamayan vakalara dair ihbarların sayısında da artış olmuştur. 1975 yılında, ihbarların %35'lik kısmı kanıtlanamamıştır, 1993 yılında ise bu oran %66 olarak gerçekleşmiştir. Çoğu kişi, bu olayı sadece fiziksel etkileri yönünden ele almaktadır. Ama, hukuki anlamda, çocuklara kötü muamele, bir eylem veya ihmal neticesinde çocuğun fiziksel veya ruhsal gelişiminin tehkileye maruz kalmasıdır. Bu nedenle, çocuklara kötü muamele, fiziksel saldırı, ruhsal saldırı, ihmal veya cinsel sömürü olarak ortaya çıkabilir.

Duygusal saldırılar, çoğu sürekli suçlamak, çocuğun davranışlarına beklenmedik ve tutarsız tepki göstermek, sürekli olumsuz tutum içinde olmak veya aile içi huzursuzluğun sürekli olması gibi durumlarla açıklanabilir. Çocuktan yapamayacağı işleri beklemek veya aile içi kavgada çocuğu silah olarak kullanmakta duygusal saldırı sınıfına girmektedir. (Gilbert, James N., 2001)

3.13 Kundakçılık

Kundakçılık suçu, son zamanlarda meydana oldukça ilgisini çekmeye başlamıştır. Her on yılda bir, bazı suç türleri, sayılarındaki ani artış, kamuoyu ilgisinde artış, ve/veya sosyal tutumdaki değişiklik nedeniyle ön plana çıkmaktadır. 1960'larda, uyuşturucu ve diğer maddeler; 1970'lerde tecavüz; 1980'lerde kokaine ve 1990'larda ise kundakçılık en önemli suçlardan birisi olarak ele alınmıştır. Uygun olmayan veya yasadışı bir motif nedeniyle mülk yakılırsa, kundakçılık suçu işlenmiş olur. Bu suç, gerek mali gerekse can kaybı nedeniyle ciddi bir tehlike arz etmeye başlamıştır. Kundakçılık nedeniyle yılda 1,000 ölüm ve 10,000 yaralanma vakasının meydana geldiği tahmin edilmektedir. Bu tür

ciddi bir suçun, çok daha öncelerde kamuoyu ve emniyet güçlerinin dikkatini çekmesi beklenir. En az iki sebepten dolayı, daha az dikkat çekmiştir. ilk olarak, kundakçılık suçu Kongrenin aldığı bir kararla 1979 yılında *FBI'nın Yeknesak Suç Raporu'nda* yer almaktadır. İkinci olarak ise, polisin geleneksel tutumuna göre, kundakçılık bir "yangın sorunu"dur. Ancak, olumlu bir gelişme olarak çoğu polis memur artık artan kundakçılık olayları ile mücadele etme yolunun, bu eylemin özelliğinin anlaşılması olduğunu kavramıştır: yani ağır suç 1996 yılında, yaklaşık 103,000 kundakçılık olayı rapor edilmiştir; 1950 yılından buyana on misli kadar artmıştır. Ulusal düzeyde suçun ortaya çıkarılması oranı yaklaşık olarak %15 seviyesindedir ve bunların sadece küçük bir kısmı mahkumiyet ile sonuçlanmaktadır. Tutuklanan zanlıların %48'lik kısmını 18 yaş altındaki kişiler oluşturmaktadır. Tüm çocuk suçları içinde en yüksek oranı teşkil etmektedir. Kundakçıların %87'si erkektir. Yakılan mülkün büyük bölümünü binalar oluşturmakta ve %46'lık bölümünü ise araçlar, tahıl, kereste ve diğer hedefler oluşturmaktadır. Konutlar %31 Ticarethaneler Kamu Binaları Motorlu Araçlar %31 olay başına (Sanayi, ticaret, ortalama kayıp depolama)

Kundakçılık Türleri: İtfaiye ve polis teşkilatları, bir yangının sebebini aşağıdaki beş ana kategoriden birisine göre tanımlamaktadır:

1. tabi,
2. kaza,
3. şüpheli,
4. kasıt,
5. belirsiz sebepten dolayı.

Tabi yangın, tabiat olaylarından kaynaklanmaktadır. Örneğin, bir binaya fırtına esnasında yıldırım düşerse, yangın tabi sebeplerden çıkar. Kazaların sebep olduğu yangınlar, tipik olarak bina içindeki kablo gibi hatalı ekipmanlardan kaynaklanır. Yatakta sigara içmek veya yakıtların yetersiz havalandırılan yerlerde saklanması da bu kategoride yer alan yangınlara sebep olmaktadır. Yangınlar, şayet yetersiz araştırma yapılmamış veya yangın mahali tamamen yanmış ve kesin sonuç çıkarmak için yeterli

kanıt bulunamamış ise, belirsiz sebep olarak sınıflandırılır. Şüpheli yangınlar (kasten çıkarıldığından şüphe edilen) veya kasti yangınlar, kundakçılık sınıfına girmektedir. Kasten çıkarılan yangınlar. Kasti yangınlar, yöntemi kundakçının motifine ve becerisine bağlı olarak farklılık göstermekle birlikte, kasten çıkarılmaktadır. Ateşleme aracı (yangının başlatılma şekli) çok basit olabilir; örneğin kuru otlar üzerine yanan bir kibrit atılması veya daha karmaşık bir yöntem. Temel olarak, ateşleme şeklinin iki temel türü vardır:

1. Elle çıkarılan yangın: Bir kibrit, çakmak, mum veya diğer benzeri elle tutulan ısı kaynağı, yanıcı materyalin üzerine doğrudan uygulanır.
2. Gecikmeli araçlar: Kurulduktan sonra hemen değil belli bir süre sonra ateşlemeyi gerçekleştirecek olan füyeler, elektrikli cihaz veya kablolar, zaman ayarlı cihazlar, kimyasallar veya diğer materyaller. Gecikme süresi, cihazın kurulmasından sonra saniyeler veya saatler boyu sürebilir. Yangını çıkarma motifi, kriminal mantık yürütmenin temelini teşkil etmektedir. Bunlar arasında, mali kazanç, intikam, anarşi ve suçu gizleme yer almaktadır.

Mali kazanç nedeniyle işlenen kundakçılık suçunda çoğu kez sigorta dolandırıcılığı da vardır. Bir mülkün sahibi, normal satış yerine sigorta tazminatından alınacak para ile daha fazla kazanç sağlanabileceği kanısına varırsa, kundakçılık suçu işlenebilir. Bu mantık, hem meskenlere hem de ticarethanelere uygulanabilir. Standart sigorta dolandırıcılığında, beklediğinden daha az gelir getiren bir işi satın alan işletme sahibi rol oynar. Bu iş, yüklü miktarda stoğu bulunan bir perakende satış mağazası veya şehrin daha az gelir getiren bölgesindeki bir bina olabilir. İşin türüne bağlı olmaksızın, bir etken her zaman mevcuttur: Sigorta tazminatı, asıl işin getireceği gelirden her zaman daha fazladır. Şehrin daha az makbul bölgelerinde, örneğin New York'un Güney Bronx bölgesinde, daha sonra kundaklanmak üzere bina satın alınması yaygın bir eylem haline gelmiştir. Bina çok düşük bir fiyata satın alınır ve değerinin bir kaç katı üzerinden sigorta ettirilir. Bina, (genelde sahibi tarafından kiralanan profesyonel bir kundakçı tarafından) kundaklanır ve sahibi sigorta tazminatı olarak büyük kazanç sağlar. Kazanç sağlamak için işlenen diğer kundakçılık suçlarında, rakiplerin saf dışı bırakılması motifi

olabilir. Veya, bu tür yangınlar, enkazdan sağlam mal çıkaran işletmeler tarafından da çıkarılabilir. Hatta, nakit taşınma parası tahsil etmek için dahi yangın çıkarılan olaylara rastlanmıştır. İntikam, tüm suç türleri için ortak motif teşkil etmektedir. Tipik olarak, öfkesi veya kıskançlığı bir başka taraf veya taraflara yönelen bir fail içermektedir. Fail intikam almak için, hedef aldığı kurbanın(ların) mülkünü yakar. Eve ek olarak, intikam motifli yangınların çoğunda araç da yer almaktadır. Kundakçılık konusundaki uzmanların görüşüne göre, yetişkinler tarafından işlenen kundakçılık suçlarında ana motifi oluşturmaktadır.

Anarşi (vandalizm). Anarşi motifli kundakçılık olaylarında, yangın çoğu kez "heyecan için" veya kurulu düzene karşı genel protesto amacıyla çıkarılmaktadır. Anarşi, genelde yetişkin olmayanlar tarafından işlenen bir suçtur. Bir suçun gizlenmesi için işlenmiş bir kundakçılık olayını ortaya çıkarabilir. Yangın, bir diğerin suçun, örneğin hırsızlık veya cinayet gibi, izlerini yok etmek için çıkarılır. Kundakçı, suçun kendisine işaret eden delillerini gizlemek hatla ilk suçu tamamen ortaya çıkarılamaz hale getirmek için yangın çıkarır. Özellikle dolandırıcılık veya diğer mali suçlarda kanıtların yok edilmesi için fail yangın çıkarma yöntemini kullanır. Bu durumlarda, yasadışı işlemin kayıt ve belgeleri failin hedefidir. İlk dört motif en kundakçılık soruşturmalarında sık rastlananlar arasında yer alsa da, kasten yangın çıkarmanın başka sebepleri de vardır. Yangın, baskı ve sindirme (organize suç örgütlerinin ortak taktiği) amacıyla veya ruhsal dengesi bozuk bir kişi tarafından da çıkarılabilir. Paryomanyak olarak adlandırılan kişiler, yangını seyretmekten büyük zevk alırlar. Diğer ruh hastaları ise, hastalıklarının özelliğine bağlı sebeplerden dolayı yangın çıkarabilirler. Örneğin şizofreni hastaları, "sesler" onlara bunu söylediği için yangın çıkarabilirler; psikiyatrik birey, bina içinde bulunan kişilerin kendisi aleyhinde bir komplo hazırladıkları düşüncesi ile yangın çıkarabilir. Payromanyağın hastalığının niteliğine bağlı olmaksızın, hasta, topluma veya düzeni temsil eden kişilere karşı bastırılmış bir öfke duyar. Çok iyi eğitilmiş bir uzman kişi değilse, kundakçılık soruşturması son derece zordur. Bu suç suçun işleniş şekli nedeniyle fazlaca iz bırakmadığından, gizlenmesi son derece kolay bir suçtur. Tamamen yanarak kül ve enkaz haline gelmiş olay mahalinde deli toplamak oldukça zordur. Bu

nedenle, birçok kundakçılık olayında, olay yerinin incelenmesi sorumluluğu itfaiye birimine aittir ve polis yetkilileri, kundakçılık olayının tespit edilmesinden sonra soruşturmaya başlamaktadır. Bunun mantığın arkasında yatan sebep, yangın mahalinde soruşturma yapmak konusunda itfaiye teşkilatının daha tecrübeli olduğu ve tanık sorgulaması, izleri takip etmek, tutuklama yapmak gibi konuların polisin yetkisinde olduğudur. Ancak, kundakçılık sayısında yılda %25'lik artışla, bu suçun artık bir polisiye vaka olduğu anlaşılmaktadır. Bazı bölgelerde, polis/itfaiye görev gücü teşkil edilmektedir. Bu yöntemle, polis, şerif ve itfaiye departmanlarının personeli ortak şekilde çok yönlü bir soruşturma yürütmektedir. ABD'deki 28,700 itfaiye teşkilatının %85'lik kesimini gönüllü personel oluşturduğundan, bu teknikler sayesinde tam bir soruşturma yürütülmesi temin edilmektedir. (Gilbert, James N., 2001)

3.14. Organize Suçlar

Organize suçun tanımı, üyelerinin kimlerden oluştuğu ve kontrol ettiği yasadışı faaliyetler konusunda, ABD'de farklı fikirler ileri sürülmektedir. Basit anlamda, organize suç, yasalarda suç olarak tanımlanmış fiilleri işlemek üzere bir zanlı grubu tarafından teşkil edilen, son derece organize olmuş ve disiplinli hareket eden bir gruptur. Bu tür gruplar küçük olabilir, ancak yasadışı faaliyetlerin planlanması ve icra edilmesi için belirli sayıda kişiye ihtiyaç duyarlar. Gerçek bir organize suç grubunun üyeleri, gruba sürekli bağlı olarak faaliyet gösterir, ancak geçici süre görev yapan ve grup üyesi olmayan kişiler de vardır. Organize suç grubu üyelerini diğerlerinden ayıran bir diğer önemli faktör ise, çok sayıda suçlunun eylemi planlaması ve ani davranışlar sergilememesidir. Organize suç gruplarının nihai amacı, ekonomik menfaat sağlamaktır. Ekonomik kazanç değişik yollarla sağlanabilir; hem yasal hem de yasal olmayan yollarla. Organize suç grupları, yasal işlemlerini yasal olmayan işlerle desteklemektedir. Grup üyeleri, değişik taktikler kullanarak suç işlemektedir. Şiddet ve baskı, yozlaşma ve parasal ihtiras sıkça kullanılan araçlardır. Organize suç gruplarının bir diğer özelliği ise, üyelerin gruba sıkıca kenetlenmesi ve dışarıdan sızmanın zor olmasıdır. Gruba sadakat, sıkı kontrol ile sağlanmaktadır; dışarı bilgi sızdıranlar derhal cezalandırılır. Bu faktörler

nedeniyle, tutuklanan organize suç grubu üyelerinden bilgi almak zorlaşmaktadır. (Gilbert, James N., 2001)

3.14.1.Organize Suç Grupları

La Costa Nostra. Sıradan Amerikan vatandaşları, organize suç deyince ilk olarak Mafia veya daha yeni şekli olan La Costa Nostra (LCN)'yı aklına getirmektedir. Aslında, hem büyüklükleri hem de etnik kökenleri açısından çok farklı organize suç grupları bulunmaktadır. Ancak Mafia veya daha doğru adıyla Amerikanlaşmış LCN, ülkenin en büyük ve en güçlü organize suç örgütü olmaya devam etmektedir. La Costa Nostra'nın kökenleri, 1282 yılında İtalya/Sicilya'daki Palermo şehrinde kurulan bir radikal siyasi partiden türeyen organize suç örgütüne dayanmaktadır. İlk Mafia'nın asıl amacı İtalya'yı yabancı yönetimlerden arındırmaktı. Bir teoriye göre, Mafia kelimesi "*Morle alla Francia Italia anela*" (İtalya'nın gözyaşına sebep olan Fransızlara ölüm) sözünün baş harflerinden oluşmaktadır. 1800'lerin başında, örgütün niteliği radikal siyasi partiden bir suç örgütüne dopru değişim göstermiştir. Siyasi aşamada kullanılan bir çok suç türünün ve taktiğinin, organize suç örgütüne de taşındığı muhtemeldir. Organizasyonun gücü ve yarattığı korkunun etkisi altında kalan suçlular, bu grubu kullanarak suç işlemeye yöneldiler. İtalya ve Sicilya, İtalyan Kralı'nın yönetiminde birleştikten sonra, İtalyan hükümeti Sicilya'dan Mafia'yı söküp atma gayreti içine girdi. Ancak örgüt o kadar büyümüştü ki, üyeleri sahip oldukları konumlarından ve güçlerinden vazgeçmek istemediler. Aslında, Mafia'nın oluşturduğu siyasi ve kriminal güç, adanın yasal hükümetinin yerini almaya çalışmaktaydı. Sicilya Mafia'sı, bugün halen adanın kontrolü üzerinde güç sahibidir. Mafia'nın Birleşik Devletler'deki etkisi, 1800'lerin başında yoğun bir göçle kıtanın doğu sahillerine yerleşen Avrupalılar ile başlamıştır. Yeni kurulan İtalyan gettoları, anında kurban edildi; eski Mafya üyeleri, bilindik suç yöntemlerini yeni yerlerde uygulamaya koymuştu. Mafia'nın ABD'deki gelişimi yavaş ancak sürekli bir seyir izlemiştir. 16 Ocak 1920'de, alkollü içkilerin satışını ve bulundurulmasını yasaklayan bir kanun çıkarılmıştır. Mafia ve diğer örgütler, içki yasağını kendi menfaatleri için kullanmış ve içki tüketmekte istekli olan toplum kesimlerine kaçak içki

sağlamışlardır. Bu dönemde elde edilen kazançlar, Mafia'yı bir anda daha önce sağlayamayacakları güce ve nüfuza kavuşturdu. (Ouarantiello, L.E., 1996)

1930'ların sonu ve 1940'larında başında, örgütte güç değişimi başladı. Genç üyeler, yaşlı Sicilyalı üyeler ile güçlü konumlar için rekabet etmeye başladı. Çok sayıda çatışma ve cinayetten sonra La Cosa Di Nostra ortaya çıktı. Bu terim, "bizim olan" şeklinde tercüme edilebilir ve örgüt içindeki yaşlı kesimin yerini almıştır. Bu şekilde, Sicilya Mafia'sının geleneksel ABD kanadı, İtalyan kökenli Amerikalılardan oluşa daha genç bir örgüte dönüşmüştür. Federal soruşturmacıların tahminlerine göre, LCN değişik coğrafi alanlarda faaliyet gösteren 24 alt grup veya diğer ifade ile "aile"den oluşmaktadır. Her bir LCN ailesi, 20 ila 700 arasında erkek üyeden oluşmakta ve kendilerini diğer üyeler ile aynı örgütten olarak tanımlamaktadırlar. La Costa Nostra'nın yaklaşık 5.000 adamı olduğu tahmin edilmektedir. Örgütün üyesi olmayan çok sayıda suçlu da, işlenen suçlara iştirak etmektedir. Bu tür üye olmayan suçlular, bahis oynatmakta, uyuşturucu satmakta, çalıntı arabaları kullanmakta ve tefecilik suçlarına karışmaktadır. Buna göre, LCN'nin gerçek bir örgüt şeması çıkarılacak olsa, aslında kendisi ile doğrudan bağlantısı olmayan bir çok suçun sebebi olduğu ortaya çıkacaktır. Örneğin, büyük miktarda parasal değeri olan hırsızlık suçları, malların yerel bir LCN ailesine devredilebileceği bilgisi ile işlenmektedir. (Porter, B., 1983: 46)

Yasadışı Faaliyetler. LCN'nin parasal kaynak sağlama faaliyetleri temelde iki yönlüdür: yasadışı yöntemler ve yasal faaliyetler. Bu bağlamda, yasal faaliyetler yasadışı yöntemlerle sağlanan parasal kaynaklardan desteklenmektedir. LCN'nin, yasal ve yasadışı kaynaklardan sağladığı cironun tahmin edilmesi mümkün değildir. Emniyet yetkililerinin görüşüne göre, ikinci en büyük kaynak ise tefecilik faaliyetlerinden sağlanan gelirlerdir. Bu faaliyette, yasaların öngördüğü sınırların üzerinde faiz oranları ile borç para verilmesi yöntemi uygulanmaktadır. Tefecilik faaliyetleri ile, organize suç örgütleri kumar yoluyla sağladıkları fonları en iyi şekilde kullanmaktadır. Faiz oranları,

borç para veren ve alan kişiye göre farklılık göstermekte ve %20 ile 200 arasında değişmektedir. (Maxson, C.L., 1995)

LCN, son 35 yıldır uyuşturucu maddelerin satışı faaliyetlerine karışmıştır. Bu faaliyetin yapısı, kumar faaliyetinin tam tersidir: Uyuşturucu ticaretinde, ürün en üst seviyede ortaya çıkmakta ve emir komuta zincirinde gelir aşağı doğru dağılmaktadır. La Cosa Nostra, yoğunlukla afyon ve kokain ticaretiyle ilgili olmak üzere çok sayıda uluslararası bağlantıya sahiptir. Ancak bir çok uzmana göre, eroin teradikinde Asyalı grupların artık LCN'nin yerini almaya başladığını ve 1990 ortalarında Amerikan pazarını ele geçireceğini düşünmektedir. Fuhuş, içki ve sigara kaçakçılığı ve kalpazanlık suçları, LCN'nin faaliyetlerinde giderek daha da azalan bir paya sahiptir. La Cosa Nostra üyeleri, 1940'lar ve 1950'ler de fuhuş suçundan önemli üyelerinin mahkum edilmesinden buyana, fuhuş alanına fazlaca yatırım yapmamaktadır: Alkollü içeceklerin yasadışı yollardan üretimi ve dağıtımı 1950'lerden buyana düşmektedir ve içki yasağının kalkmasından buyana önemli bir faaliyet sayılmamaktaydı.

Yasal Faaliyetler. Son otuz yılda, LCN yasal ticari işletmelere sızarak gerçekleştirdiği karı arttırmıştır, Faaliyet yöntemi genelde oldukça tutarlıdır. Sömürülmesi kolay iş alanları seçilmektedir, özellikle de ruhsat alınması için çok az yatırıma ihtiyaç duyulan işler. Bazı tür barlar, restoranlar, masaj salonları, otopark alanları ve pornografik kitap dükkanları, organize suç örgütleri tarafından yatırım amacıyla seçilmektedir. La Cosa Nostra, yasadışı faaliyetlerinden ayrı olarak, yasal işlere sızmak için üç yöntem kullanmaktadır, Grup, yasadışı yollardan elde ettiği kazancı, sistematik olarak yasal şirketlere aktarabilir, Yatırımın sürekliliği, örgüte bu ticaret alanında kontrol imkanı sağlamaktadır, Veya bir organize suç ailesi, ticaret alanındaki kontrolü nedeniyle haraç toplar. Bu özellikle, bir işyeri sahibinin kumar kayıpları nedeniyle aldığı borç karşısında yüksek faiz ödemesinden kaynaklanabilir, Son olarak, suç örgütü bir ticaret alanını ele geçirmek için geleneksel şiddet yöntemlerine başvurabilir. Zorbalık, fiziksel şiddet veya şantaj, bir firmanın LCN ürünlerini kullanmasını sağlamak için uygulanabilir. (Maxson, C.L., 1995)

Yasal veya yasadışı yöntemlerle sağlanan ticaret imkanları, kolay kar amacıyla kısa sürede terk edilmektedir. Terk etmenin kolay yollarından birisi ise iflastır. Bu tekniğin bir şekli, şirketin el değiştirdiğinin alacaklılardan gizlenmesi ve asıl sahibi üzerinden işlemlerin devam ettirilmesidir. Suç örgütü, büyük miktarlarda ürün sipariş etmekte ve kısa sürede zararına satış yaparak malları elinden çıkarmakta ve şirketin iflasını ilan etmektedir. Diğer bir yöntem ise, sokak dilinde "patlatma" olarak bilinmektedir. Örgüt işi eline geçirdikten sonra, şirketin kredibilitesini arttırmak için kendi fon kaynaklarını şirketin banka hesaplarına yatırır. Daha sonra, aradan aylar geçtikten sonra, değişik toptancılardan büyük miktarlarda mal sipariş edilmektedir. Genelde uzun bir tatilden önce büyük miktardaki bir mal vadeli olarak sipariş edilmektedir. Mallar, çoğu kez yarı fiyatının da altına olmak üzere, nakit para karşılığında satılmaktadır. Toptancılar malın bedelini tahsil edene kadar şirket iflasını ilan etmektedir. LCN tarafından işçilerin kontrol altına alınması ve işçi sendikalarına sızılması, kriminal soruşturmacılar için önemi giderek artan bir sorun teşkil etmektedir. LCN bir şirkete sahip olduktan sonra, şirketteki işçi birliğinin LCN kontrolündeki bir sendikaya geçmesi zorunlu olmaktadır. Bir örgüt üyesi, yasal sendikadan bir sözleşme alır ve bir dizi yasal bölümler ekler. Bu sözleşmeden yola çıkılarak yerel şirket üzerinde baskı kurulur ve gayri ahlaki davranan iş sahiplerine sahte iş sözleşmeleri satılır. Bu iş sahipleri ise, işçi sözleşmelerindeki ücretleri en düşük seviyede tutmaya gayret ederler. Buna ek olarak, organize suç örgütleri çoğu zaman sendika hesaplarındaki paraları zimmetlerine geçirmektedir. Öyle görülüyor ki, La Cosa Nostra giderek artan şekilde, yasal ticaret alanlarına yatırım yapmaya devam edecektir. Gelirler Servisi, La Cosa Nostra üyelerinin %85'lik kısmının değişik alanlarda yasal işler ile uğraştığını tahmin etmektedir .

Muhtelif Organize Suç Örgütleri. Her ne kadar La Cosa Di Nostra, ABD kamuoyunun gözünde organize suçlar ile bağlantılı görülse de, şu an ABD'de faaliyet gösteren değişik etnik kökenli organize suç örgütleri bulunmaktadır. Medya, 1950'li yıllarda devam eden Kefauver davasından buyana La Cosa Di Nostra'ya gösterdiği ilgiyi diğer gruplara

göstermemiştir. Ancak, tarihsel açıdan bakıldığında La Cosa Di Nostra ilk italyan kökenli Amerikan organize suç gruplarından değildi, sadece "etnik başarı"ya ulaşanların en sonuncusuydu. İrlanda kökenli Amerikalı suç grupları, başarıya ulaşan ilk gruplardır. Bunları, 1900'lerin başında Yahudi suç grupları izlemiştir. Etnik gruplar yasadışı faaliyetlerden elde ettikleri kazançları yasal işlerde kullanmaya başladıklarında, yasadışı faaliyetleri ortadan kaybolmaya başlamıştır. İtalyan kökenli Amerikan grupları, yasadışı faaliyetleri denetleme başlamışlardır ve medya tarafından ülkenin tek organize suç grubu olarak sunulmuşlardır. Federal güvenlik güçleri; Afrika, Latin, Rus ve Çin kökenli Amerikan organize suç örgütlerinin gelecekte ortaya çıkacağını tahmin etmektedir. Birleşik Devletlerin bazı coğrafi bölgelerinde bu gruplar yasadışı faaliyetleri kontrol etmek için LCN ile rekabet etmektedir. Örneğin, New York'taki beş önemli LCN ailesinin faaliyetlerinin yanısıra, Afrika, Jamayka ve Puerto Riko kökenli Amerikalı suç örgütleri de kumar ve uyuşturucu işlerine karışmaktadır. New York'ta hızla büyüyen Rus kökenli organize suç grupları özellik arz etmektedir. FBI'ın New York bürosu, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ABD'de ortaya çıkan bu yeni tehdit unsuru ile mücadele etmek için bir Rus Organize Suç Birliği oluşturmuştur. Güney Florida'da (geleneksel olarak LCN'e "açık" eyalet), uyuşturucu ve şiddet suçlarına iştirak eden Kübalı organize suç örgütleri bulunmaktadır; buralardaki bazı şiddet suçları ise Meksika kökenli Amerikalı organize suç birimleri tarafından işlenmektedir. Son on yılda ortaya çıkan diğer bazı organize suç örgütleri de belirli bir etkinlik kazanmıştır. ABD ve uluslararası kokain ticaretini, bir düzineden fazla Kolombiyalı organize suç örgütü ailesi idare etmektedir. Bunların Güney Florida'daki suç oranına etkisi oldukça ciddi boyuttadır. Bu bölgenin kayıtlara geçen suç oranı %132 oranında artmıştır; bir yılda meydana gelen adam öldürme olaylarının %25'i otomatik silahlarla işlenmiştir. Değişik Asyalı gruplar da, organize suçlara daha fazla katılmaktadır. Mafia'nın ilk faaliyetlerine benzer şekilde, Vietnamlı ve Çinli gruplar da kendi etnik kökenlerinden gelen kişileri kurban olarak seçmektedir. Asyalı gruplar, özellikle Doğu ve Batı yakası şehirlerinde faaliyet göstermektedir. (Porter, B., 1983: 46)

Geleneksel olmayan diğ er organize suç gruplarına, cezaevlerinde faaliyet gösteren suç aileleri ve muhtelif motorsikletli çete dahildir. Özellikle Kaliforniya' daki cezaevlerinde faaliyet gösteren gruplar arasında La Nostra Ailesi, Meksika Mafyası, Aryan Kardeşliğı ve Siyah Gerilla Ailesi yer almaktadır ve ağırlıklı olarak uyuşturucu satışı ve şiddet suçlarına katılmaktadır. Her ne kadar ceza ve infaz sistemi içinde kurulmuş olsa da, bu tür çeteler faaliyetlerini ceza evlerinin dışına, topluma taşımaktadır. Yetkililere göre, ülke çapında ve yurtdışında yaklaşık 800 kadar motorsikletli çete ortaya çıkmıştır. Alkol Tütün ve Ateşli Silahlar Bürosunun  st düzey yetkilileri, motorsikletli çetelerin ABD'de en iyi silahlanmış örgütler olduğunu bildirmektedir. Dört büyük motorsikletli  ete Hell's Angelsi Outlaws, Pagans ve Bandidos belli başlı ABD  etesi olarak teşhisedilmiştir. Motorsikletli  eteler, 1.Dünya Savaşı sonrasında bazı anti-sosyal davranışlar sergileyen kişilerin ortak ilgili alanları olan motorsikletler etrafında bir araya gelmesi ve çete oluşturması sonucu kurulmuştur. En büyüğü olarak bilinen Hell's Angels  etesi, 13 değişik ülkede 63  eteden oluşmaktadır. Bu tür gruplar, değişik organize suç faaliyetleri ile önemli bir varlık oluşturmuşlardır, ancak öncelikli gelir kaynaklarını uyuşturucu ticareti özellikle de meta amfetamin üretimi ve satışı teşkil etmektedir. 1990'ların ortalarında, organize suç örgütlerinin faaliyet biçimlerini uygulayan değişik suç örgütleri ortaya çıkmıştır. şiddet uygulayan milis grupları ve ırkçı "dazlak"  eteleri bunlara en iyi örnektir ancak bunlar tam anlamıyla organize suç grupları değildir çünkü öncelikli motifleri parasal olmaktan ziyade siyasi ve sosyal ayaklanma yönündedir. Fakat diğ er yönlerden bakıldığında, bu gruplar sürekli suç işleme, ayrıntılı plan hazırlama ve aşırı grup sadakati gibi gerekli nitelikleri taşımaktadır. Organize suç soruşturma faaliyetleri,  oğ  kez kriminal soruşturmacıların kabiliyetlerini sınırlarına kadar zorlamaktadır. Soruşturmanın zorluğ , organize suç grubu üyelerinin kullandıkları karmaşık faaliyet yöntemlerinden ve faaliyetlerinde gizlilik esasına bağlı kalınmasından kaynaklanmaktadır. Organize suçlar,  oğ  kez uzun yıllar devam ettirilen karmaşık planların sonucudur. Grubun faaliyetleri, son derece gizli yürütülmekte ve gizlilik esasına bozanlar derhal şiddetli bir şekilde cezalandırılmaktadır. Bu etkenler, tek bir tutuklama için aylarca hatta yıllarca yürütülen soruşturmaları son derece karmaşık hale getirmektedir. (Gilbert, James N., 2001)

IV. TEŞKİLATLANMIŞ KİN GRUPLARI VE SUÇLAR

Yerel terörizmin değişiminde adı geçtiği gibi gangsterler gibi teşkilatlanmış gruplar ve suç türleri birleşmiş milletlerde çok eski bir varlığa sahiptir. Modern kin gruplarının kökeni yüzyıllar öncesine dayanır. A.B.D.'lerine erken yerleşenlerden ve ilk teşkilatlanmış kin gruplarından biri olan Ku Klux Klan ki yüzotuzbeş yıldır var ve birçok yasadışı gruplara yardımcı olur fakat bu grupların varlığı bir terör tehdidi değil, suç tehdidi olarak görüldü lakin zaman değişti. A.B.D.'leri senatosundan önce ulusal seviyedeki bir konuşmada Yaratıcının Dünya Kilisesi ve Ari Ulusları gruplarının devamlı terör tehdidi gibi görüldüğü rapor edildi. Bu iki grup bütün ülkede baştan başa resmi takipleri verir ve büyük ihtimalle resmi olmayan takipleri bile vardır. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

2001 de A.B.D.'ler içinde FBI yaklaşık onbin kin olayı rapor etti. Bu kar amacı gütmeyen ve kin suçlarını izleyen özel bir kuruma göre bu rakam gerçekte her yıl ellibin kadar olmalıdır. Sayılardaki çelişki büyük ölçüde rapor etme uygulaması ve eğitim eksikliği ve kanun icrasının adına farkında olmaya yorumlanıyor. Ölçümler bu çelişkiyi düzeltmek için yerli yerinde fakat sadece zaman sonucun elde edilip edilmediğini gösterecek. Rapor edilen birçok kin suçu cinsiyete ve etnik kökene dayandırılıyor. Bu suçlar gruptan çok bireysel olarak işlendiği rapor ediliyor. Bu terörizm ilişkili rapor edilen faaliyetlerin aksinedir. Bu örneklerde grupları fiili işleyen bireylerden daha çok duyuyoruz. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

A.B.D.'lerindeki genel avukat olarak memurluk süresi esnasında Janer Rena bir ihtiyacı teşhis etti ve FBI ın devletle uyum içinde çalışmasının ve kin suç eğitim müfredatında bir model geliştirmek için yerel kanun uygulama temsilciliklerini istedi. Bu teşhis onun kin suçundaki problem hakkındaki derin ilgisinin cevabı idi ve muhtemelen verilerdeki iddia edilen farklılıkları gösterebilmektedir. Sonuç; karakol memurları, dedektifler vs. için dört yeni müfredat programı ilginç olarak çözümleyici personel içermiyor. Bu eleştiriye önem verilmeden bir çok personel kin gruplarını analizle tahlil etme görevi ile

paylaşılması gereken grup karakteristiğini içeren bir çok konuda eğitildiler. Aşağıda bazı teşkilatlanmış kin gruplarının bazı bilinen karakteristik özellikleri çakırıldı:

- Grup yapısı yerel seviyede başı boş ve uluklar arası seviyede yüksek yapılandırılmıştır.
- Üyelerin önemli bir bölümü otuz yaş altı erkeklerdir.
- Liderlerin dediği ana görüşür.
- Birçoğu teknolojide ustadır ve kendilerini anlatım ve yazı ile reklamını yapmak için kablolu TV ve bilgisayar gibi araçları kullanırlar.
- Genel grup üyeleri yakın bir ilişkiye sahip değildirler ve emir alırlar.
- Bu grupların üyelir ırklar arasında kaçınılmaz bir dünya savaşına inanırlar.

Söylenmesine ihtiyaç duyulan diğer bir mesele kin suçunun bir tanımının yapılmasıdır. Burada tanımlanması gereken durum iğrenç suçların tanımıydı. Terörizmi tanımlamayı, iğrenç suçları tanımlamayı tercih etmek sayısız tanımlama çalışmalarına sebep olmuştur. Çoğu önemli bulgular Hate 1990 cinayet istatistikleri 1997'lerde Buredu Adalet sarayı ADL ve Milli Eğitim birliğinden gelmektedir. Bunlardan dolayı FBI bulguları genelde standart olarak kullanılır. Louis Frech Senatodaki demecinde bir de anarşistlerin ve büyük sosyalist grupların uluslararası varlığı ve görünüşü Birleşmiş Milletlere potansiyel bir zarar verir. Bu not önemli çünkü yabancı doğallı terörist organizasyonları Amerikan ülkesine giriş yapmak amacıyla yeni bir atak istiyorlar. Afganistan'da Taliban ve El Kaide katılmak isteyen bazı Amerikan vatandaşları diğer franchised ile gösteriliyor. Amerikan ülkesi yakınlarından yeni elemanlar olacaktır. Ülke başkanları gruplardan ve üyelerinden nefret ediyor, önemlisi bu gruplar Amerikaya karşı kin besleyen bunun üzerine faaliyet gösteren yabancı kökenli iyi finansmanlı terör örgütleri için potansiyel iş alanları sunuyorlar. Bu da terör eylemlerini yerine getirmek için iç kökenli grup üyelerinden yardım isteme çabalarına neden oluyor. İç kökenli grupların nefreti birden bire gelişmemiştir. Bu uzun yıllar boyunca ve iç güvenlikte büyük riskler oluşturan şüpheli görüntüler vermeden gerçekleşmiştir. Bir adama karşı yönelmiş kriminal bir suç, istek uyandıracak kadar mülk yada sosyete: bunların hepsinin içinde ya da bir bölümü

Suçlunun ırkçı, dine, özgürlüğe, cinse ya da etnik yapıya ya da ulusal kökene karşı peşin verilen hükümden dolayıdır. (McCurdy, David W.; Spradley James P,1979)

Bu terörist grupların hareketleri benzer ki ulaşacakları BM'ye genişliyorlar. Roller bu farklı grupların terörizm tehdidindeki oyunları alışılmış ve uluslararası geliyor.

Terörizm dahilinde hazırlanmış nefret gruplarının rolü:

Bütün organize nefret gruplarının insanların her sınıfına saldırmak veya öldürmek gibi inanç ve hazırlıkları vardır. Örnek olarak üyeleri Amerikalılara nefret duyan El kaide gibi terörist gruplar gerçeğidir.

Sayıları bilinen militan ve milliyetçi gruplar inanılmaz potansiyel olarak yüzlerce evde yetişmiş organize gruplar Birleşmiş Milletlerde etkin konum yaptırımları ve ayrıca FBI'ın alışılmış tipleri onlara kendi organizasyonları gibi davranır.

- Beyaz üstünlüğü
- Nefret grupları
- Milliyetçi hareketler
- Hükümdar vatandaş hareketleri
- Vergi protestocuları
- Yabancı veya ülke finansman grupları

Önerilen parametrelerin kullanılması, faaliyetlerle beraber üyelerin de araştırma ve kontrol edilmesinden, analitik ve araştırma alanındaki daralan kriterdeki personel yardım edecek. Başka kategoriler de mevcuttur, fakat analitik amaçla çoğu gruplar yukarıdaki listeye uyar. Yerli grupların bu şekilde sınıflandırılması aynı zamanda bölücü örgütlerdeki üye transferlerinin belirlenmesi veya inanca veya düşmanlığa dayanan ve diğerleriyle ilişki kurabilen grupların tanımlanmasında yardımcı olacaktır. Kanun kuvvetleri meslek suçluları gibi gruplar için etiket kullanmaya alışkıdır. Aradaki fark, çoğu meslek suçlusunun etiketlerinin düzenlenmiş talimatlı ve genellikle geliştirilebilir olmasıdır. Bu yüzden kategori değiştirmeye gerek yoktur. Organize suç örgütlerini

sınıflandırırken kanun görevlileri üyelerinin grup değiştirebileceğinin veya çoklu gruplarla işbirliği yapabileceğinin farkında olmaları gerekir. Bu yüzden değişikliklerle ilgili yeni bilgiler edinirken, istihbarat bütünlüğünü sağlamak için değişim sağlayan bir mekanizmanın varlığı önemlidir.

Sembollerin kullanımı ve anlamları hakkındaki bilgi tartışılabilir. Sembollerin teşhisi, geniş uluslararası gruplarda, organize suç örgütlerinde, hatta sokak çetelerinde bile ortaklıklar, ilişkiler veya terörist hareket imzaları hakkında bilgi sağlar. Kanun görevlileri için ayrıca uluslararası veya yabancı kaynaklı terörist örgütler ile de iletişim halinde kalmak önemlidir, listelenenler gibi. Onlar yerli gruplarla veya A.B.’de aktif olanlarla bağlantı halinde olabilir, onları tetikleyebilirler. Eğer yabancı kökenli bir terörist grup bir ülkenin sınırlarına sızmak için bir yol ararsa, üye alımında yeni ufuklara açık olan, olağanüstü nefretle olmuş organize bir memnuniyetsizler grubuna katılmaya hak kazanırlar. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

Birisi için terörist olan, bir başkası için özgürlük savaşçısıdır. Bazı durumlarda, bir terörist, bir lider, inanç kurbanı veya devrimci olarak gösterilebilir. Bunun yanı sıra, suçla mücadele dünyasında bu anlaşmazlık illa da göz önünde bulundurulmaz. Bir teröristin nasıl onun “Suçlu” olarak görünmesinde bir tercih unsuru değildir. Brent Smith’e göre teröristler suçlulardır, fakat ideolojik, dini veya politik bir sebeple yüreklendirilirler. Sadece sekiz portreye bakıldığında hangilerinin terörist olduğu hakkında pek çok tartışma olacaktır. Seziş ağırlıkla yıla ve kullanılan teröristin tanımlanmasına bağlıdır. Bu kişiliklerin ikisi vahşiliklerini ileri sürene kadar terörist olarak görülüyorlardı. Bunlar, radikal ve suçlu olarak görülüyorlardı. Yapılması gereken bir şey, suç kayıtlarını kontrol etmek, onların terörist olarak etiketlenmediğini göreceksiniz, etiketlerken yırtıcı cins veya meslek suçlusu demeyi seçeriz. Bunlar suçlarla itham edilmiş ve uygun olarak cezalara çarptırılmışlardır. Diğer taraftan, Bin Ladin, ve Begin’in en azından A.B.’de suç kayıtları yoktur. Mc Begin, İsrail eski başbakanı, medyada yazılı, basında ve internette Yahudi gerilla hareketine aktif olarak katılan, Yahudi bağımsızlığı için savaşan ve bir Irgun üyesi olarak tanımlanmıştır. Irgun

1940'ların en acımasız gruplarından biri olarak biliniyordu. Irgun, terörist bir grup olarak tanımlanabilir, bununla beraber Begin hakkında terörist olarak bahsedilmez. Arafat, Atta ve Guavera'ya gelince, onların tanımlanmaları gamut'u harekete geçirir. Arafat ve Guavera gerilla savaşçısı, özgürlük savaşçısı, inanç kurbanı, devrimci ve terörist olarak tanımlanırlar. Andrew Mc Donald olarak da bilinen, Timothy McVeigh'in tutuklu olduğu zaman sözde aklını kaçırdığını anlatan kitap olan Turner Diaries (1978)'in yazarı William Pierce belki de Amerika'nın en rezil neo-Nazilerinden biridir. D.Batı Virginia bir zamanlar Oregon State Üniversitesinde konuştuğu bir fizik Ph.D.'si olan bir profesördür, basmakalıp terörist görüşü içinde değildir. Bu sekiz kişinin listesi terörist ne olduğuna dair tartışmalara bir örnek olabilir. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

Teröristi tanımlamak gerekirse, organize ikinci suç örgütü lideri veya üyeleri ima edilebilir. Bu, terörist gruplarla bağlantılı her bireyin terörist olduğu anlamına gelmez; fakat liderlik rütbesinde olanların çoğu, Ortadoğu'daki terörist grupların liderlerine benzer olarak Amerika'daki aşırıci düşünceleri desteklerler. İkinci grup liderleri ve teröristler arasında bazı benzerlikler de vardır. Bu grupların eğitimleri, üyeleri, ortaya çıkar orda taktikleri diğer bilinen birçok terörist gruplarla benzerdir.

Geçenlerde bu yirmi şahsiyet ve Amerika'daki aşırıcılarla ilgili yapılar bir gözden geçirmede, ADL'ye göre, çoğunun yüksek öğrenim görmüş ve çok sayıda yayın ve kitap yazmış olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bazı araştırmalar politika kulislerinde normal tutum haline gelmiştir. Seçimin parti etiketi genellikle Populist Partidir. Bununla beraber, bazıları geleneksel Cumhuriyetçi ve Demokratik partilere ve Başkanlığa giden iki dönem. Birisi seçildi ve Louisiana halk meclisine temsilci olarak hizmet etti. Biri çalıştı ve California'da başkanlığı aldı ve biri Arkansas ofisinde yüzbaşılık görevini yürütürken ilk gizli oylamada yüksek bir yüzde kazandı. Bazıları silahlı kuvvetlere hizmet etti. Teröristleri, ikinci grup üyelerini ve potansiyel üyeleri tam anlamıyla tanımlamak güçtür. Onlar hayatın her yanından, her sosyal sınıftan ve her eğitim düzeyinden olabilirler. Çeşitli zeminlerine ve bireylerine rağmen teröristin kim olduğuna

dair tanımlamalara yardımcı olan analistler ve araştırmacılar tarafından, onların çalıştırılabileceğine dair yaklaşımlar vardır.

Analitik veya istihbarat tabanlı girişimlerin herhangi bir türüne başlamak için, bireyleri ve aktivitelerini toplayıp sınıflandırmak amacıyla kolluk kuvvetlerinin bir başlama noktasına ihtiyaçları vardır. Bu noktalardan biri inanç olabilir. 1988’de neredeyse bütün teröristlerin ve terörist grup üyelerinin sahip olduğu başlıca üç çeşit terörist inancı tanımlandı.

- Ulusalçılık
- İdeolizm
- İlahiyatçılık

Birleşmiş Milletler odlusu ilahiyatçıları ve ulusalçıları onları terörizm eğitim kurslarına göre tanımlarlar. Her ikisi de kanun yaptırımları için uygulanabilir. Ulusalçılar, sık sık dünyanın aldırmadığı düşündükleri “ulusal haklar” için savaşılmaya dikkat çekerek kendi ulusları için ayrı bir devlet oluşturmaya çalışırlar. Ulusalçı grupların çoğu üyeleri terörist olarak görülmezler; fakat nadir kısmı kalabalık bir nüfus tarafından özgürlük savaşçısı olarak görülürler. Ulusalçı guruplara “İrish Republican Army” bir örnek oluşturabilir ki, bu grubun üyeleri mücadelelerini bir Katolik-Protestan din çatışması olarak görmezler, fakat bir kısmı Irish Devleti’nin kurulması ve özgürlüğü için olduğunu düşünürler. İdealist teröristlere gelince; onların savaşları sadece inançlarıyla ilgilidir. Ulusalçılar ve idealistler arasındaki farklar genellikle onların amaçlarında yatar. Çoğu idealist grup sosyal yapıya ve kapitalizme karşı öfkelerini belli ettiler ve yeni bir düzen arıyorlar. Üçüncü inanç grubu ise sadece seçilmiş tanrıları için konuşup çalıştıklarına inanan dini veya ilahiyatçı teröristlerdir. Onlar ilahi amaç olarak gördüklerini sık sık geniş çaplı değişiklikler yapmak isteyen düşmanlarını hedef olarak ilerletmek için şiddet kullanmayı denerler. Bir kez bir inanç veya görüş açısı belirlendiğinde, analitik görevliler bu bireyleri, sağ veya sol hareket tabanlı terimlerle gruplandırmaktan kaçınmalıdır. Teröristler ikiyüzlülerdir. Genelde görevlerine daha çok bir meslek olarak yaklaşırlar.

Onların inançları ve görev mahiyetinde işleri vardır. Kaynaklarını ve ekonomilerini destekleyecek bir iş ararlar. Coğrafi destek temellerinin geliştirirler ve işleri devamlı yer aramaktır. Teröristler devamlı diğerlerinden üstün duruma gelmek için taktik geliştirirler ve işleri mücadelelerde üstün duruma geçip tüketicileri kendi ürünlerini almaları için ikna etmeye çalışmaktır. Hedeflerini özenle seçerler ve hedefleri için taraftar ararlar. Diğer bir husus ise onların inançlarını değiştirebilecek olmalarıdır. Bu şekilde kanun alanındaki analitikçiler bir teröristle normal bir suçluyu nasıl ayırt edebilir?

4.1. Teröristler ve Sokak Suçluları

Jonathan White terörist ve tipik sokak suçluları arasında bir kıyaslama sunuyor. Her duruma uygun olup her durumu kapsamada, elde edilen bilginin bireyleri sınıflandırmada analitikçilere büyük yardımı olacaktır. Bu sınıflandırma, ajanların hangi oluşumların çete, hangilerinin meslek suçu olmasına karar vermesiyle hemen hemen aynı şekilde yapılır. Aradaki fark ise bizim terörist oluşturabilecek bir karakteristik arıyor almamızdır.

- Terörist
- Politik tutkular için dövüşen
- Bir ideoloji veya inanış tarafından motive edilmiş
- Grup odaklı
- Amacına ulaşmak için arzulu
- Görev için motive edilmiş eğitilmiş
- Saldırgan
- Tipik sokak suçlusu
- Fırsat suçları
- Mutlak itaatli
- Kendi merkezli
- Sebepsiz

- Eğitilmemiş

Adalet uygulama kurulu üyeleri belki tipik sokak suçlarını nelerin oluşturduğunu tartışır. Terörist, Adalet Uygulama Kurulu Mahkemesindekilerin yabancı olduğu ve birkaç seçkin kişinin dışında rastlamadığı kişilerdir. Yukarıdaki listeyi kullanarak AUK personeli birsinin terörist olup olmadığının belgelenmesine karar verirken, değişkenler hakkında araştırmalar yapabilecektir. Ayrıca bu bilgi ilişkiler arası bağların gelişmesi fırsatını da artıracaktır. Bir zanlının terörle mücadele araştırmacılarının ve kişisel bilgilere rastlarken belli başlı kim, nerede, ne zaman, neden, nasıl sorularına cevap arayan analistlerin katogorisine girip girmediğinin kararına varmak olacaktır. Biribirinden çok farklı teröristlerin uyduğu bir profil geliştirme şansları vardır. Farklılıkları saptamak için kişilerin özel bilgilerine rastlandığında uygun soruları sormak gereklidir, ama bu farklılıklar hep açık ve net olmayacaktır. 11 Eylül 2001'in zanlısı, suçlusu veya teröristi ne anlama gelmektedir. Amerikaya saldıranlar yalnız suçlu olmamakla birlikte şüphesiz teröristlerdi. Fakat terörist-adi suçlu karşılaştırmasının etkinliğini göstermek için herkesin yapması gereken şey trajik olaylarla yön bulmuş aktiviteye ve bu olaydaki teröristlerin profillerine bakılması gerekmektedir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Adalette çalışanların ya da onla ilgili biraz bilgisi olanlar muhtemelen bu terör faaliyetlerini kapitalistik ve serbest topluluğun bir sömürüsü olarak düşünebilir. Çoğu uluslararası gruplar Amerikaya katıksız kin beslerler ve bu kinleri yardım ve dini grupları sömürmek için devam etmektedir. Böylece finansmanlarını arttırabilmektedirler.

Moslow'un insan ihtiyaçlarındaki gibi teröristler de birtakım ihtiyaçlara sahiptirler. Jonathan White ve James Fraser (Orduda antiterörist uzmanı) Ian Fulton'un 1984'teki yazı ve analizlerini ortaya çıkarmıştır. Ulusal terörle mücadele staretejisi ve Marlow'un hiyerarşisindeki gibi bir pramid halinde, terörist organizasyonların ihtiyaçlarını açıklamak için yazmıştır. Fraser terörist organizasyonlarının birbirine bağlı başlıca dört

gruba ayrıldığına dikkati çekmiştir.

- Emir verenler , -İş yapanlar, - aktif destekleyiciler ve – pasif destekleyiciler

1. seviyedekiler yani emir bölümü zirvedeki ve en küçüğüdür. Tıpkı birçok işte olduğu gibi bu şekildedir. Şahsiyetlerin ve aktivitelerin kontrolünü günbe gün izlemez. Bu seviyedekiler iyi eğitilmiş plancılar parsal kaynak ve hedef seçicilerdir.

2. seviyedekiler iş yapanlardır, askerlerden oluşur. Bu bölümdekiler sayesinde işler yürütülür. Üyeler diğer üyelerin ve organizasyonun inancının farkında olmasına karşın kendi görevlerinin ötesine gelince sınırlı bilgiye sahiptirler.

3. bölüm aktif destekleyicilerden oluşur. Bunlar kendi bölgelerinden iş yapacak olanlara istihbarat toplar. Bir teröristi alanda tutmak birçok kişinin ortak çalışmasıyla olur.

Ve en büyük bölüm pasif destekleyicilerdir. Bunlar politik ve ekonomik destekleyicilerdir. Bunların çoğu kendilerinin aktif terörist organizasyona destek olduklarını dahi bilmezler. Bu yüzden bu gruba girenler üzerinden istihbarat almak çok zordur. Terörist organizasyonlarda 10.000 ya da daha fazla sayıda olabilirler. Üye olmaları muhtemeldir. Bu kadar çok kişinin idaresiyle ilgilenmek yasal bir işte yeterince zordur. Ama kapalı terör organizasyonları ölçüsünde bilgi sızdırma ihtimali vardır. Teşkilat liderleri gözden kaçan şeylerin öneminin farkındadır. Bu yüzden liderler iletişimi bilgi girişini ve görev detaylarını bilmek gerekene kadar saklarlar ve genelde hücre denilen küçük bölümlerini kullanırlar. Böylece kanun zorlamasının ya da casusların teşkilata sızma ihtimalini sınırlarlar. Bu hücreler genelde 6-8 kişilik uzmanlardan oluşur ve her birey görev hakkında sınırlı bilgiye sahiptir. Bu sayede birisi kaptırılır ya da bir istihbarat teşkilat dışına sızarsa tüm teşkilat tehlikeye atılmaz. Aynı zamanda gruplara sızmayı ve insanlarla bilgi istihbaratı yapmayı neredeyse imkansız kılar. Ordudaki gibi takım ünitelerden, ünite bölüklerden, terörist hücre grubu sütunlardan oluşur. Bu yapı sayesinde herkesin bir diğerinin emri altında olması sağlanır. Teşkilatın bu yapısı muhalefet ve problemler için geçilmez bir engeldir.

Terörist grupları idari bakımdan birçok problemle karşı karşıyadır. İşte en yaygın olanları şunlardır:

- Bir gizlilik altyapısı altında iletişim kurmak

- Olayları belli bir yerden yönetmek
- İç disipline devam etmek
- Parçalı ideolojilerden kaçınmak
- Birçok kişi ile hareket etmek
- Eğitim
- Kaynak

Terörist liderleri operasyonlarında birçok özel problemlerle karşılaşır. Bu gizlilik altyapısı çerçevesinde iletişim kurmak belki de öncelikli zayıf yanlarıdır. Hatta uydulu telefon ve internet gibi teknolojik avantajlara rağmen bir merkezden idare edilmediklerinden iletişim kurmada çok zorlanırlar. Her iletişimlerinde yakalanma veya tehlikede olma riskini taşırlar. Bu onların taktik bir avantajı olmasına rağmen halen hayatta kalmak için birkaç iletişim formuna ihtiyaç duyarlar.

Teröristlerin ikincil problemleri ise merkezi bir yönetimlerinin olamamasıdır. Polise karşı bir önlem niteliğindedir. Merkezi olmamaları talihsizlik ve aksilik potansiyellerini artırır. Büyük ölçülü terörist operasyonları başarılı sonuçlar için koordine edilmiş bir güç gerektirir. Dağınık bulunmaları iletişimle birinci problemle karıştırılabilir, bulunma ve hata olasılığını artırır.

Üçüncü problem ise iç disiplini sağlamak sorun oluşturur. Çünkü liderler terk edilmemek için grubun ideolojisinde olduğu kadar üyeleri görevlerine odaklamak zorundadırlar. Bu dördüncü fikirle üst üste gelir. Teröristler için tek bir fikri paylaşmak çok önemlidir. Eğitim düzeylerine ekonomilerine milletlerine bakmaksızın aynı fikri ve inancı paylaşmaları onları bir arada tutan tek faktördür.

Beşincisi her zaman hareket halinde olmaktır. Bu teröristleri alanda aktif tutmak için 35-50 destekçi gerektirir. Destekçiler; ulaşım, stok, iletişim ve barınma için zorunludurlar. Barınma beklide en önemlileridir çünkü bulunmamak için görevini halletmeden belli zamanlarda yerini değiştirmek mecburidir. Eğitim altıncı problemidir ve kanun gücü olan poliste olduğu kadar teröristlerde de hayati öneme sahiptir. Bu mantalitelere adapte etmek için tek öğedir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

4.2. Terörle Mücadele Etme

Terörle mücadelede en büyük engellerden biri teröristlerin eylemlerinin çok farklı şekillerde olmasıdır. Terörizm, geçen gün ki olaylarda da görüldüğü gibi siyasi ve internet üzerinden olması gibi birçok şekilde görülebilir. Bu şekiller geleneksel bombalamaların ötesinde değişik tür ve şekillerdeki saldırılarla şiddetlenir. Teröristlerle mücadele sinir bozucu iken nasıl araştırma ve çözümleme dünyasının mantıklı olması beklenebilir ki? Geleneksel olarak, Analist ve dedektifler onların kriminal incelemelerini bitirmek için genel bağlantı ve yaklaşımları incelemektedir. Bir analist monitör için bir kasa tahsis etti ve bu kasa haber toplayıp yönetecek ve bilgi özellikle karmaşık yazılımların kullanımında, çeşitli analitik tekniklerden faydalanılmasını sağlayacak (link analizi olarak da bilinir) Analistlerin, olası sonuçların geliştirilmesinin takibi sırasında yardım etmesi için, kriminal ve yasal kuralları vardır. Haber kasalarının çokluğu, teröristlerin uluslar arası ilişkilerinin takip edilmesi için dizayn edilmiştir. Bu lüks araçlar vatanın güvenliği ve terörizmle mücadelede mevcut değildir. Amerika’da birçoğu anavatanın güvenliği için hazırlanmış, 50 tanesi değiştirilmiş eyalet kanunu olmak üzere binlerce kanun yaptırım vasıtası vardır. Bütün acentelerin onayladığı her şeyi içeren bir veri tabanı veya haber sistemi mevcut değildir.

Eğer bir uçak kaçırma veya bombalama olursa kanun yaptırım personelinin aklına ilk gelen şey, onun bir anayurt güvenliği veya bir terörist faaliyetinden çok acil müdahale isteyen bir şiddet suçu olduğudur. Bu 2001’deki 11 Eylül saldırılarından beri böyledir. Biz nasıl herkesin aynı sağlıkta ve muhtemel terörizm potansiyeline karşı her yerde mücadele etme bilincine sahip olduğuna emin olabiliriz? Cevap sadece açık iletişim, ayrıntılı bilgi ve üstün seviyedeki eğitilmiş personelin kullanılmalıdır. İstihbarat ve Güvenlik güçlerinin aralarındaki bağın kuvvetlendirilmesi terörizme mücadelede kaçınılmazdır. Şu tartışılmaz doğrudur ki bununla birlikte, aynı varsayım belediyeye ait, eyaletlerde, idari bölümlerde ve federal kanun yaptırım vasıtalarında da güçlendirilmelidir. Her düzeyde de yanıt aynı şeyi göstermektedir ki, araştırma ve bilgi toplanmasında içeren vatsılar, anayurt güvenliği ve terörizmle mücadelede bir puzzle’ın

ayrılmaz parçalarıdır. Fakat görüntülenmesi gereken sadece yabancı ülkelerdeki terörist faaliyetleri değildir. İnsanların kendi arka bahçelerinde, aktif olarak veya pasif olarak çalıştığı birçok grup vardır. Eğer bir araştırma bölgesel, eyaletle veya federalse, para ilk akla gelen şeydir. Eğer karşı karşıya gelinirse, bütün acenteleri bir araya toplayabilir. Uluslararası ve ulusal terörist gruplarının genel olarak temelde aynı özelliği vardır. Finansal desteğe ihtiyaçları Ulusal Yayımlama Sistemi (PBS) için mükemmel bir doküman kaynağı olan Steven Emorson'un video dokümanlarından elde edilen videolarda, Kasım 1994'te ortaya çıkarılan "Amerika'da Savaş" isimli terörist organizasyonunda, teröristlerin Amerika'da nasıl hiçbir problem yaşamadan eylemlerini gerçekleştirdikleri ve finansal destek aldıkları ortaya çıktı. Bu kritik ihtiyaca dayanarak, herhangi terörizmle mücadelede en iyi yaklaşım, para ve finansal destekleri takip etmek dünyayı kapsayan yaklaşımları incelemek anayurt güvenliği ve teröristlerin yakınlık bilgilerini öğrenmek için zararlı bir nesne durumuna gelir. Şu birçok kez gösterildi ki, teröristlerin faaliyetler herhangi bir yerde veya zamanda meydana gelebilir fakat finansal destek bir çok görünüşte olan devam eden bir süreçtir. Anayurt güvenliği terörizm son birkaç yılda halkın dikkatini büyük ölçüde üzerine almıştır. Dikkatin büyük bir bölümü, federal yetkililer ve medya tarafından gelmiştir. Bu dikkate dayanan kanun yaptırım vasıtaları, anayurt güvenliği ve terörizm olaylarında mücadele etmek için çok sayıda metot ve pratik yapmak durumunda kalmıştır. Bazı yerel ve eyalet yetkilileri, terörizm dünyasının gelişmelerinden geri kalmamak için anayurt güvenlik üniteleri kurmuşlardır. Yönetici ve idareciler acentelerini olası bir saldırıya, potansiyel hedeflere veya beklenmedik planlara karşı, faaliyet planlarını geliştirerek, yeniden harekete geçmişlerdir.

Bununla birlikte, bu çalışmalar, göz boyamadan başka bir şey değildir şeklinde anlaşılabilir. Bütün yöneticilerin göz boyamaya başvurmalarının sebebi bütçedir ve bu muhtemelen neden sadece göz boyama sorusunun en önemli yanıtıdır.

Millile ait şirketlerden mütemadiyen daha azıyla daha fazla yapmaları isteniyor. Anayurt güvenliği ve terörizm çözümlemesi daha azıyla daha fazlası yapılması istenen

bir diğerk fırsattır. Birden bire acenteler kendi acentelerine hitap etmeleri için ve anayurt güvenliğinin ihtiyaçları doğrultusunda araştırmacı ve çözümleme personelinin kendilerin atanmaya başlamışlardır. Eğitim üzerindeki sınırlamalar zorla genişletildiği ve pek çok yeni kurulmuş bölümler için belli başlı gereçler satın alındı. Tahsisatlar geçen gün kurulan bütçeye dayanır ve birçok acente için bu paraların dönüşümlerinin sonu belirsizdir. Ne olursa olsun kanun yaptırımları terörizme mücadele etmeye devam etmek zorundadır. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Hükümet yetkililerinin terörle mücadele teşebbüslerinde bu sadece bazı tasa ve kaygılara gelişi güzel bir bakış niteliğindedir. Bütün kaygı ve tasaların bile azimli olmayı belirtmesi gerekir, fakat bütçeyi kurutmadan üstesinden gelinebilecek bazı konular var.

4.2.1. Kanun Yaptırımı Hakkında

Bütçenin ötesinden kanun yaptırım personeliyle ve anayurt güvenliği ve terörizm analistlerine bakan acentelerle yüzleşen bir çok şirket vardır. On yıllardır, kanun yaptırım personeli ve akademik kriminal şirketlerin yönetim kurullarını eğitime ve ilerletme işini saygın bir şekilde yürütmektedirler. (COPs)'tan COMPSTAT'a kadar bir dizi kanun yaptırımı hakkında, standartlarını yakalamak için birçok model dizayn edildi. Bir model hemen hemen her yeminli kanun yaptırım personelinin bildiği SARA (Üstün körü gözden geçirme, çözümleme, cevap verme, değer biçme) modelidir. Bu öğeler kolayca anlaşılabilir, fakat kanun yaptırımındaki çözümlemeyle alakalı personelin düzenli kullanımından önce şu yuvarlak içinde alınmalıdır ki "A" lar çoktan gözden kaçırılmış ve unutulmuştur. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Kanun yaptırımının genel bir model organize ettiği gibi, aynısı terörizmle de yapılabilir. Teröristler önce bir planlama basamağı sonra bir araştırma basamağı ve son olarak saldırıyı yaparlar. Bir terörist için bu basamakların kullanımı, bütünleşmiş ve birbirinden ayrılmazdır.

Amerikan yasa yaptırım şirketi yerel sorunlardan dertlidir. Birçok polis amiri soyut olarak düşünmez ama kendilerini pragmatik yaklaşıma layık görürler. Yorumcular yerel sorunların çok önemli dengeler olduğunu düşünür. Genelde gözden kaçan sorunlar yerinden uzaklaştırmalardır. Terörün ilgilenecek en zor sorun olduğu söylenir. Bu polislerin amirlerinin hatası değildir. Sadece yasa gücüyle değil tüm hükümetlerin bütçesi ve politikası bu işin işleyişini çizer. Bu juride dengede kalan liderlere yol gösterir. Sadece kendi personelini değil de halkı da bilgilendirmek yasa gücü için çok önemlidir.

Teröristlere karşı analizcilerle ve araştırmacılarla bilgi ve istihbarat paylaşmak önemlidir. Sahiplik duygusu ve bir sorunu halletme gayreti tavsiye edilebilir. Fakat dahildeki güvenliklere terörle uğraşırken oyun oynamaya zaman yoktur. Birçok acente kendi polis teşkilatlarında özel rehberliğe sahiptir. Prosedür normalde geleneksel yasaları kapsar fakat istihbarat toplamada zayıftırlar. Pratik yapmak yazışmada da ispat edilmelidir. Bir kez standartlaştırılmış pratikle bir yere konur.

Daha önce gösterildiği gibi teröristlerin davranışları sokaktaki suçlunun davranışlarından farklıdır. Suçluyu araştıran teknikler teröristleri teşhis etmek için yenilenmelidir. Düşünülecek diğer bir etken ise geçmişte FBI'ın teröristlerle nasıl mücadele ettiğidir. FBI UCR başlığı ile içimizdeki teröristlerin çoğunu sınıflandırmıştır. FBI'ın sınıflandırmayı kullanması içerideki teröristlerle mücadelede oldukça doğrudur. Amerikan yasa gücü ara sıra dahildeki suçlular ve terörle mücadele eder.

4.3.Gelişmenin Anahtarı “Bilgi Toplama”

Mart 2000’de Amerika etrafında sayısız iş görüşmelerinde not edildi. Her seviye ve görevlere rağmen bu analistler görev ve yetenek kurmanın geniş bir çeşidini gösterir ki araştırmacılar sürekli olarak toplamının analiz etmenin ve suç bilgilerinin yaymanın onların araştırdıkları günlük görevlerin arasında olduğunu not ettiler. Bir yasa yaptırım şirketi için suç bilgisi toplama tanımlanan yargısal sınıfların ilgilendirdiğinde en büyük

ilgi bir kaynaktan elde edilir saldırı ve olay raporu olarak adlandırılır. Buradaki doğal sınırlama rapor edilmesi gereken gerçekte sınırlandırılan bilgidir. Fazlası bu tepkidir ve bu ofiscilerin perspektifinden yazılmalıdır böylece yapılan iş özgürdür. Terörizmle mücadele ederken bu sınırlamalar işletilmeli ve ortaya çıkarılmalıdır. Bu yüzden geleneksel araştırmalardan raporlardan halkın alanlarından gelen bilgilerin birçoğu bir yerde toplanır.

Bir cinayeti araştırırken veya devam eden bir seriye, akıma cevap ararken yasa yaptırım gücü olan personeli birçok kayıt yönetim rutini kullanır. Bunlar bilgi edinmek için kullanılır. Polis kayıtları, tanıtım kartları, rehinelerin malları muamelesi halktan alınan bilgiler bilinen suçlardaki bilgi kaynağıdır. Sokakta işlenen suçlar gelende uzun tutuklama hikayeleridir ve yasa yaptırım gücüne karşı gelme yapılan kayıtlarda belgelendirilmiştir. Bir yönden de teröristler kaçmak için parlak yolları hoş sunarlar. 11 Eylül de uçak kazasında not edildiği gibi kaçırılanlar yasa yaptırım gücü cemiyetiyle de ilişkiye girdiler. Bu yüzden bilgi toplamak olayı dışarıda düşünmek ve analiz gerektirir. Bu araştırmalar internet olabilir, yayınlanmış eserler olabilir, mahkeme kayıtları olabilir, medya olabilir. Bildik kategorilere kötü şekilde uyan bir davranış tipi için politikanın şekline daha kötüye gidilmiş olan, sınıflandırılmış terörizmde doğasından gelen zorluklar vardır. Terörist hareketleri bizim alışık olmadığımız, suçlar, gerilla şekilleri ve saygılardır. Data, kanun yaptırımı gibi daha büyük imkanları anlama data koleksiyonunu ilgilendiren problemler üzerinde bildirilmiş kenarlar yapabilecektir. Bilgiler toplandığında, işlemin her adımını kaydet ve standartlaştırmak önemlidir. Davranışları ya da aktiviteleri sınıflandırırken, bu engelleri hafifletecek ve aynı oyun alanında olan işlemlerdeki katılımcıları garantiye alacaktır.

Terörizm sokaktaki suç seviyesinden farklıdır. Çoğu suç, hırs, kızgınlık, kıskançlık, baskınlık isteği, saygınlık, gruptaki pozisyon ve de bazı ırk ya da ülkeleri geliştirme arzusunun ürünüdür. Vatan için bilgi toplandığında suç ve terörizm arasında belli farklılıklar olacaktır. Yetki alanındaki parametrelere dayanan koleksiyon hakkında sadece karar vermemek gerekir ve küresel düşünmek önemlidir. Terörizmle baş ederken

kanun yaptırımı ve tabanları geniş bir kaynak düzenlenmesinden bilgi yakalamak için yaptırılmalıdır. Veri tabanlarını herkes anlayabilmesi için anlaşılır bir şekilde düzenlenmelidir. Buna ek olarak, hareketleri engelleme korkusunu, egzotik askeri operasyonları düzenleme yorumları ve analizlerde yer alan parametrelerin yetki alanlarını ve diğer sınırlamalarını politikaları içerebilir. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

Bilgi toplamaları karışık ya da ilkel olabilir. Detaylarına kadar inilmiş 9 temel düşüncesi olan veri tabanını acente yetiştirecek.

- Bireyler
- Yardımcılar
- Akrabalar
- Çalışanlar
- Telefon Aboneleri
- Organizasyonlar, gruplar ya da çeteler
- İşler
- Şirketler
- Eğitim kayıtları/özgeçmişler

Anayurt güvenliği, terörizm veya kötü suçların problemleri üzerinde bilgilerle detaylanmış toplamalar için bu 9 temel düşüncelerin kullanımı, analitik ve icat edici işlemlere önemli biçimde yardım edecek, özellikle bilgi çoklu yetki alanlarıyla paylaşılsa bu bilgi ani link analizlerine izin verecek ve hazır bir şekilde uluslararası ilişkileri ve dernekleri gösterecek işe gelen tavırlar içinde bunu yapmak için, analizler sıklıkla kayıt başarı sistemlerine döner. Yalnız bir isteme dayanmasıyla doğasında var olan bazı problemler var. Eğer kayıt başarı sistemini önleyen bir kullanım varsa bu genel olarak bir kriminal zeka veri tabanı olarak yetersiz kalacaktır. Bu sistemler 9 temel düşünceyi otomatik olarak toplamayacaktır. Birçok sistem aktiviteleri kendi başlatacak

ve gönderecek fakat derinliklerindeki bilgilere ihtiyaç var ve bu muhtemelen ilk sorumlu tarafından hazırlanan dokümanlardan gelecektir.

4.4. Suç Olaylarının Terör ile Bilgi ve Bağlantısı

Yaptırımla analitik terörizme ve vatan güvenliğinin kayıp parçasıyla karşı karşıya gelecek bağlantıyı sağlayacak. Anahtar parçaya ulaşma metoduna sahip olacak, acil meseleleri ve belirsizlikler başlangıçta ortaya çıkacak. Raporların sonuçlarındaki değerli detayların en büyük toplama fırsatı birinci sorumlu tarafından hazırlanacak suç ve olaylarla sağlanacaktır. Birinci sorumlu tarafından hazırlanan bilgiler taze ve hiç yayımlanmamış olacak. Bu kısımdaki birkaç suç ve olay tipini arama izni ve düşüncesi analitik işlemlerde keşfedilecek. (White, J.R., 2002: 207)

4.4.1. Çalıntı Kimlikler

Terörizmle bağlantılı suçların bir çeşidi de çalınan kimlikler (birinin bilgisini kullanma) sahtecilikler ve çalınan sosyal güvenlik kartları, sürücü belgeleri, pasaportlar, askeri kartlar ve kredi kartları gibi belirleyici kartlardır. Modern teknoloji sahte kimliklerin yayıncılık kadar kolay yapılmasını sağladı. Kimlik suçları finansal yerlere geçişi ve merkez güvenliğine uyumu sağladı. Kimlik hırsızları araştırmak için iddialı olan suçları büyük dert olarak düşündü. Bu suç medyanın ilgisini çeken ya da kanun yaptırımında dahil edilen suçlardan değil. O, cinayet ve ev istilasındaki şiddetten yoksun beyaz yakalı suç gibi görünüyor. Buna rağmen, bu suçta olabilen muhtemel arkadaşlıkları analiz edebilirsen, teröristler tarafından yapılan muhtemel kazançları çekici bir özelliğidir. Eğer tutuklanma süresi azalırsa, suç sokak suçlularını ya da teknoloji girişimcileri tarafından yapılmış olabilir ki o dünyanın her tarafından olabilir. Kişisel yaptırımı kovalamak için bu onu daha karışık yapar.

4.4.2. Yanlış Belgeleme

Yapımla ya da hatalı satışla değişmiş kimlikle bağlantılı diğer problemler, yanlış kimliğinden ve doküman eksikliğinden kaynaklanır. Bunun gibi olaylar, trafik duraklarının sorumlularıyla ya da geniş alanlarında sıklıkla karşı karşıya gelinir. Bazı açık göstericiler olmazsa polisler kimliği nadiren sorarlar. Yollama için organize edilen en az indirilen zaman çağrıları ve sorumlu zamanlar, devriye polislerin, ilgilendiren bölgelerdir. Bir belgenin gerçekliğini sormadaki başarısızlık eleştirilen fark yapabilir. Kimlik belgesi ve sorulan sorumluluklar bir olay raporuna kaydedilmelidir. Tutuklama ve dosyaları kopyalama halinde bağımsız, kritik araştırmacıları takip etmek gerekir. Yabancıları, ziyaretçileri ve bölgecileri, pasaportlarına, vizelerine, otobüs biletlerine ve otel kayıtlarına göre dosyalanması halinde onlara ulaşmak kolay olacaktır.

4.4.3. Sigara Kaçakçılığı

Terörist gruplarıyla ilgili bir suçta, sigara kaçakçılığı ve ülkeye ucuz sigara sokmadır. Bu yüksek fiyat ödemeyi engelliyor ve yüksek kazanç sağlamayı sağlıyor. 1990'lı yılların başında Florida (Miami) deki operasyonlar sigara kaçakçılığını hedef alıyordu.

Devlet sonunda çok sayıda kaçakçıyla karşılaştı. Fakat terörü desteklemede istenilen asla yerine getirilmedi çünkü bu onları fazla düşündürmüyordu. Şimdi iklim değişti. 10 yıl sonra Charlotte ve Kuzey Carolina'da içinde Michigan'a yapılan sigara kaçakçılığını içeren birçok kişisel suç ortaya çıktı. Teröre yardım eden kişisel suçlar Charlotte hücrelerine dayanak olarak karakterize edildi. En azından Lübnan'ın Hizbullah örgütüne 3.500 \$ gönderen Orta Doğu suçlusu bulundu. O 16 ayrı mahkemede yargılandı ve ardışık suçlardan dolayı 155 yıla mahkum oldu. Buna rağmen tüm bunlar girişimlerin ufak bir örneğiydi. (Snow, D.M., 2002)

4.4.4. Zimmete Geçirme

alıntı kimyasallarda meydana gelebilecek i sızıntılar belirlenmeli, patlayıcı madde yapımında ve yasadışı aktivitelerde kullanılabilecek maddeler dikkatlice gözden geçirilmelidir. Büyük çaplı hırsızlıklarda, potansiyel bir problem olan diğeri bir suç şeklidir. Bu suçların bir çoğı uçak kaçırma, kargo hırsızlıkları, inşaat hırsızlıkları, endüstriyel hırsızlıklar, ulaşım (hava, deniz, demiryolu) hırsızlıkları ve askeri odaklı suçları kapsar. Bu tip hırsızlıklar iki kat daha çekicidir. Suçlular genelde güvenliğinin az olduğı veya hiç olmadığı, uzak yerleri hedeflerler. Hırsızlık ister terör odaklı ister finans odaklı olsun, büyük çapta yapılan hırsızlıklar; kimyasalların, gübrelerin, patlayıcı, yakıt, teknik teçhizat ve lojistik destek maddelerinin ve patlayıcı yapımında kullanılan diğeri maddelerin büyük oranda ele geçirilmesi demektir. Patlayıcı olarak sınıflandırılanlar ise en tehlikeli olanlardır. Buna rağmen birçok kolluk kuvveti mensubu bu patlayıcıların patlayıcı yapımında kullanılan maddelerin neye benzediklerinden bihaberlerdir ve bu gibi maddelerin hırsızlıkları kimyasal madde hırsızlığı olarak sınıflandırılmaktadır. Bu gibi patlayıcı madde ve ekipmanlarının hırsızlıkları derhal dikkate alınır fakat cevaplanması gereken kolluk güçlerinin nelere bakmaları gerektiğidir. Bir patlayıcının bu listede olmaması onun kanunen bu kapsamda ele alınamayacağı anlamına gelmez.

Ayrıca bir patlayıcının ise yanamaz gibi görünen bir parçasının çalınması da diğeri bir parçasının başka bir yerde çalınması ve bunların bir araya getirilip tehlikeli hale gelmesi olasılığından dolayı önemsenmelidir.

4.4.5. Kargo Suçları

Yasal düzenlemelerdeki yetersizlikten dolayı büyük ölçüde kontrolü mümkün olmayan kargo suçları, genellikle hırsızlık veya soygun olarak kayıtlara geçer. A.B.D.’de hali hazırda yürürlükte olan bir bilgi toplama methodu söz konusu değildir. Güney Florida Kargo Suçları ile Mücadele Gücü’ne göre kargo vasıtasıyla yapılan ticarete her yıl

ortalama 25 bin dolar kayıp olmaktadır. Bu suçu işleyen kişi yakalandığı taktirde, büyük olasılıkla bir banka soyguncusundan daha kısa süre hapiste kalacaktır. Bununla birlikte banka soygunun da alınan risk daha fazladır ve çoğunlukla elde edilen haksız kazanç daha az olup, birkaç bin dolarla sınırlı kalır. Analistler kargo suçlarıyla ilgilenirken ihtiyatlı olmalıdırlar. Çoğu kargo suçu römorklerin çalınması sonucunda olmuştur. Bu basitmiş gibi görünebilir; fakat genellikle römork kargosuz olarak, traktörde römorksuz olarak yargı yetkisinin birbirinden farklı olduğu iki ayrı alanda ele geçirilebilir. Problem şudur ki, böyle bir durumla karşılaşıldığında raportörler parçalardan birisi ele geçirildi diyerek davayı düşürebilirler ve ileri soruşturma ve araştırma safhası göz ardı edilmiş olur.

Kargo suçları ile ilgili diğer bir hususta sızıntıdır. Bu durum taşıyıcının çıkarılması veya tahrip edilmesi değiştirilmesi sonucu meydana gelir. Bunu yapmanın bir çok yolu vardır. Bir kaçı; vidaları sökme, koruyucu levhaları çıkarma veya delmedir. Bunlar yapıldığı taktirde taşıyıcının haberi olmadan, madde alınabilir. Kargo suçları çok değişik formlarda karşımıza çıkabilir ve Pazar sahası oldukça geniştir. Değişmeyen taşıma yollarından cesaretle en yaygın olanları ve değerli olanları bilgisayar ve bileşenleri, cep telefonları, sigara, alkol, parfüm ve defile elbiseleridir. 1998 basımı bir yayında bir kargo güvenliği; gemi taşımacılığında bilgisayar ağına sızıp hangi kargoda ne tür yüklerin olduğunun suçlu tarafından kolaylıkla öğrenilebileceğini söylemektedir. Böyle bir soygun, özellikle taşıma uluslararası ise, uzun süre fark edilememektedir. Aynı yayın artan kargo suçlarının nasıl yapıldığı hakkında birkaç da ipucu verilmiştir. İlk olarak suça iştirak edecek bir köstebek kiralanır. İkinci iş kargo taşımacılık sisteminin iyice incelenmesi ve planların çıkarılmasıdır. Üçüncü iş soygunun gerçekleşmesidir. Dördüncü iş Kargo hırsızlığı hakkındaki istihbari bilgi eksikliğinin artırılmasıdır. Beşincide hırsızlığın amacının belirsizliğidir. Kargo hırsızlıkları terörist gruplar arasında artan bir eylem haline gelmektedir.

Kargo hırsızlığı dedektiflerinin odaklanacağı bir bölgede limanlardır. Bunun nedeni limanların uluslararası taşımacılıkta en yaygın kullanımda olmasıdır. Kuzey Amerikaya

ait olmayan ticari malların %95'i gemiler ile taşınmaktadır. Jay Etra Hecker; 2001'de konteynır güvenliği ile ilgili savında şunu belirtir; uluslararası mürettebat ve yük taşıyan yaklaşık 5400 gemi Birleşik Kuvvetlere ait limanlar ile 60.000 görüşme yapmıştır. 6 milyondan fazla konteynır da yıllık olarak ülkeye girmektedir. (Hecker, J.Z.; 2002)

4.4.6. Şüpheli Araçlar

Şüpheli görünen araçlar derhal incelenmeye alınmalıdır. Bu gibi durumlarda ortaya çıkan olaylar genelde bu gibi şüpheli araçların göz ardı edilmesi ve rapor edilmemesinden kaynaklanır. Ayrıca ev sahibi kiracı arası çatışmalar bile incelenmelidir. Özellikle olağan dışı onlarda meydana geliyorsa. Bu gibi olayların raporları bütün detayları içermelidir ve bütün şüphelerin adları not edilmelidir, ödeme metodu ve şekli, video kayıtlar ve çok sıkı ve detaylı bir şekilde raporda yer almalıdır.

4.4.7. Bulunan veya Boşaltılan Mülkiyet

Diğer bir olay çeşidi de bulunan veya terk edilen mülkiyetlerdir. Özellikle üzerlerinde semboller ve yabancı ülkelere ait yazılar varsa. Bu gibi mülkiyetler ya direk "kanıt" odasına götürülür yada imha edilir. Bu gibi eşyalar göz ardı edilmemelidir. Bunların arasında dikkate değer olanlar bilgisayarlar, paket ve mektuplar, bavullar, fotoğraflar ve resimler, silahlar ve yabancı ülkelere ait yazıların bulunduğu her türlü eşya. Bu gibi eşyaların istihbarat veri bankasına girişinde belirli kurallar ve kısıtlamalara riayet edilmelidir.

4.5. Kısıtlama ve Yasaklamaların Belirlenmesi

İster ülke güvenliği, terörizm, suç gruplarının izlenmesi isterse suçlu girişimleri ile ilgili olsun, istihbari bilgilerin suç istihbaratı veri bankalarına girişleri devlet veya federal yasama organları tarafından yönetilir.

1968 yılı çok yönlü suç kontrol ve Güvenli Sokak kanununa göre devlet destekli çok otoriteli suç istihbarat sistemlerini uygulayan kanun uygulama birimleri için bir rehberdir. Bu sunuş için bilgi, güvenlik, sorgu, dağıtım ve gözden geçirme ve temizleme ilgili bilgi sağlar. Ferdi birimlerin standartları nasıl uygulamaları gerektiğiyle ilgi özel bir bilgi sağlamaz.

Suç istihbaratı bilgi bankasına bilgi girişinin mantıklı bir süpleyle desteklenmesi gerekliliğine açıklık getirir. Bu, suç istihbaratı, istihbarat dava bilgileri ve benzer atamalar gibi sınıflanabilen diğer kanun uygulama birimleriyle paylaşılacak bilgi bankalarına uygulanır. Bir kanıt dökümünde, gösterildiği gibi, mantıklı, destekli, şüphe, sezi hemen tam üzerinde ve muhtemel sebeplerin, bir tutuklama başlatma standardının hemen altındadır. Şahıs suç davranışı ya da hareketine dahil edilir ve eğer bilgiler o suç davranışı ya da hareketine bağlantılıysa 1998 yılındaki bir açıklama, mantıklı süpheyle desteklenmeyen bilgilerle ilgili tüm muğlaklığı; mantıklı şüphenin altında kalmayan şahıs, kuruluş dernek ve yerleşke bilgi girişlerinin; sadece suçu tanımlamak için yapıldığında ya da şüpheli suçlunun hareketleriyle ilgili bağlantılı ise yapılabileceğini açıklayarak ilan ederek giderdi. Yine de, bu tür bilgileri suç istihbarat bilgi bankasına yerleştirmeden önce karşılaşılmaması gereken üç gereklilik var. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

1) Tam tekzip ediciler, onun tam bir tanımlayıcı bilgi olduğu ve hiçbir suç çıkarını taşımadığını açıklayarak ilgili bilgiye eşlik etmeli.

2)Tanımlayıcı bilgi; mantıklı süplenin gerekliliklerin karıştılamaya bağımsız bir dayanak noktası, temel olarak kullanılamaz.

3) Bu bilgiyle tanımlanan suç şüphelisi olan şahıs ilgili kanun bölümünün tüm gerekliliklerini karşılamalıdır.

Suç istihbarat bilgileriyle aynı bilgisayar sisteminde saklanan istihbaratla ilgili olmayan bilgilerde hiçbir sınırlama yoktur, bağlantılı yetkili personelle sınırlandırıldığı ve iki tip bilgiyi birbirinden ayıracak yeterli tedbirler alındığı müddetçe. Kanun uygulama birimi personeli, bilgiyi aynı bilgisayar sistemine kaydetmeden önce çeşitli halka açık kayıt kanunlarında haberdar olmalı. Yukarıdaki standartlar, iç güvenlik, terör ve nefret gruplarını soruşturan, inceleyen görev timleri gibi çok yargı otoriteli istihbarat bilgi bankalarına bilgi girişi yapan birimlere uygulanabilir. Tek otoriteli bağımsız birim bilgi bankaları birim dışında bilgi edinilemeyen bilgiyi birimlerinde koruyabilir. Onlara iç politika ve prosedürler yanı sıra halka açık rapor kayıt kanunları hükmeder. Personel öte yandan, personel kayıt temizleme gerekliliklerinden haberdar olmalı. Bazı durumlar o anda aktif olmayan ya da belirli bir zaman diliminde çoğunlukla 2 den 5 yıla hareketliliği olmayan bilgi ve istihbaratın temizlenmesini gerektirir.

4.6. İpuçları

İpuçlarından bilgi edinmek, dikkatlice gözden geçirilmesi gereken diğer bir gri alandır. İpuçlarıyla ilgili sınırlandırma ve kısıtlamalar devletten devlete değişir ama yukarıda sayıldığı gibi çok yargı otoriteli suç istihbarat bilgi bankasına girişi yapıldıysa, aynı tüzüklerin çoğuna tabi olurlar.

İpuçları hayati bilgi kaynaklarıdır. Çok çeşitli kaynaklardan gelebilir, iç ve dış muhbirler, isimsiz mektuplar, FBI tarafından herkese web sitesi aracılığıyla bilgi arzetmeye izin vermeye yayınlanan aktif e-mail ve formlar gibi.

Yinede, ipuçlarının ona göre hareket etmeden ve bir suç istihbarat bilgi bankasına giriş yapılmadan önce değerlendirilmesi, doğrulanması ve teyit edilmesi, onaylanması gereken kendi başına bilgi parçaları olduğunun hatırlanması önemlidir. İpuçları ayrı tutulmalı yada doğrulanması bekleniyor diye belirtilmelidir. İpucunun her detayı edinildiği tarih, saat, zaman, arayan (eğer biliniyorsa) bilginin niteliği ve takip etmeye

atanan müfettiş, yanlış iletişimden kaçınmak için, bir bilgi formu şeklinde kaydedilmelidir.

İpucu alındığında, bir araştırma süreci olarak tayin edilmeli ki durum değerlendirilmesi iyice yapılabilsin. Edinilen bilginin süregelen bir değeri olmadığına karar verildiyse bilgi bankasından çıkarılmalı.

İpucu bilgileri; girişten 90 ila 120 gün sonrasında gözden geçirilmeli, onun suç istihbarat bilgi bankasına gidişini onaylayan mantıklı şüphenin geliştirilmesine karar vermek için gözden geçirme süresi sürekli olabilir eğer garantilenirse yine de, bir ipucu üzerinde hiçbir kayda değer gerçek gerçek gelişme hareketi gösterilmediyse 2 yıl sonra sistemden silinmeli. Bu bir bilgi setinin mevcut görevle bağlantılı kaldığını ve muhtemelen hatalı yönlendirme ve bağlantıya sonuç verecek bir bilgi yığını olmadığını sağlar. Bir kanun uygulama biriminin bir çok kanun otoritesiyle paylaşılan ve ya sadece ipucunu takip etme/izleme amacı için olan bir i bilgi bankası olduğunda takip edilecek yazılı bir protokol olmalı, resmi bir eğitimin yanı sıra ek olarak, birimler verilerini günlük olarak desteklemeli/gözden geçirmeli ve gerektiğinde bağlantıyı sınırlandırabilme ve Tehlikeli kargaşadan kaçınabilmek için güvenlik tedbirleri olmalı. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

V.GELECEK HAKKINDA YORUM

5.1. Dış Kaynaklı Terör Etkisi

Dış kaynaklı terörist organizasyonlarının etkisi burada anlatılacaktır ve sadece el-Kaide değildir. Dünyada nefretle dolu ve emellerini yerine getirmede sınır tanımayan diğer birçok örgütü listeleniliyor. Birçok grup uzun yıllardır Amerika'da varlığını, devamlılığını ve ticari işlerini yürütmektedir. 2002 yılında Amerika Birleşik Devletleri tarafından yayınlanan yabancı terörist örgütleri listesi 4 grubun Amerika'daki varlığını doğrulamıştır.

Al Gama A Al İslamiyya (Mısır) Mısırdaki turistlere yönelik saldırılardan sorumlu aşırı İslamcı bir grup, Hizbullah (Lübnan) İran hükümeti ile bağlantısı olan ve Amerika çıkarlarına karşı kamyonla intihar saldırılarından sorumlu aşırı İslamcı grup, Khane Chai (İsrail ve Batı Banka) kurucusunun gündem karşıtlığını sürdürme çabasındaki Yahudi aşırılıkçı grup, Filistinli kökten dinci grup, 1987' de varlık göstermeye başlayan Müslüman Breturenin bir dalı olan Hamas, Amerikada var olduğu ileri sürülen bir diğer gruptur. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

Amerikada varlığı doğrulanan gruplara ek olarak, 7 ülkenin terörizme destek verdiği belirtilmiştir: Küba, İran, Irak, Libya, Sudan, Kuzey Kore ve Suriye Amerikanın güvenliğini tehdit eden terörist aktivitelere potansiyel olanlar kendi vatandaşları veya yabancılar, ülkeler terörizmi desteklediğinden büyük ölçüde artmıştır.

Bunun yanında bu ülkeler yerel yada ülke kanunlarının uygulanması ile idare edilememektedir. Görev federal hükümete ve askeriye düşmektedir. Kanunların uygulanmasının rolü içeriğiyle alakalı ve uluslar arası gruplar içeren uygun yetkililere detaylı yerel bilgi ve istihbarat sağlamaktadır. Sanal aktiviteler gelecekteki yabancı kaynaklı terörist çalışmalarında anahtar rolünde bir bileşen olacak ve kanunların uygulanması ile geniş ölçüde idare edilecektir. Dünyada internet ile fiilen dünyanın

herhangi bir yerinden yüz yüze görüşmeksizin terörist organizasyonların saldırıları için bir yol sağlar. Amerikanın Güvenli bilinmesine rağmen, bölgedeki her önlem için bir kişinin veya bir grup kendini tehlikeye atmayı deneyebilir ve ya sisteme girebilir.

Teknolojinin gelişimi hayati önem taşıyan ticari ve finansal bilgisayar sistemlerine sızma olanaklarına ve ulusal bilgisayar alt yapısına erişilememesine, fırsat sağlamıştır. Bir sanal yada teknik Pearl Harbour olarak da adlandırılabilir. Sanal terörizm sadece bir ulusu kötürüm edebilir, ortaklıkları bozabilir ve çok miktarda finansal kayıba yol açabilir. 2001 yılında internette iş yapan 611 şirkette yapılan araştırma bu finansal kayıba örnek olarak gösterilmiştir. Sonuçlar göstermiştir ki şirketlerden %83'ü güvenliğin kırıldığını tecrübe etmiş %62 bir tür finansal kayıp olduğunu söylemiş 1999 daki 26.6 milyon dolar ile kıyaslandığında yaklaşık 47.8 milyonluk zarar ile %62' si bir tür finansal kayıp olduğunu söylemiştir. Finansal piyasalar hedeflendiğinde felaket potansiyeli ile karşılaştırıldığında bu bir dibe vuruştur.

Yukarıda listelenen bilgiler sadece bir ülke içindir. Amerika 2001 yılında Dartmouth Koleji Enstitüsündeki Güvenlik Teknolojileri Çalışma raporunda 4 uluslararası olay gözden geçirilmiştir. Bu ülkeler arası, çatışmalar arası bağlantıyı fiziksel çatışmaları içeren bir veya iki ülkenin tecrübe ettiği Web sitelerindeki bozulmaların sayısındaki artışı göstermektedir.

İlk olay çalışması Pakistan ve Hindistan arasındaki Keşmir bölgesi çatışmasıdır. Pakistanlı hacker grupları 1999 ve 2001 yazı arazında yüzlerce Hindistan web sitesini çökertmiştir. 2001 yazının sonunda, Hindistan 2000 yılının tamamıyla kıyaslanınca saldırı sayısında %107 artış yaşanmıştır. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

İkinci olay çalışması, İsrail ve Filistin verilerinin belirtilmesidir. Şubat 2000 ve Nisan 2001 arsında Web sitesi yıkımları ve fiziksel olaylar arasında güçlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Şu açıktır ki desteklenen şiddetin yükselmesi ile Web çökertmeleri servis iptal etmeleri gibi sanal saldırıların sayıları arasında dramatik bir ilişki vardır.

Üçüncü olay çalışması, eski Yugoslav Cumhuriyeti ve Kosovadaki NATO çatışmasıdır. NATO'nun bombalama kampanyası boyunca FRY ordusu tarafından görevlendirilen hackerler meşru bilgi kullanıcılarını korumak için NATO'nun WEB sitesine ve elektronik mesaj trafiğine saldırı kampanyası başlattılar.

Son çalışma Amerika ve Çin casus uçak olayıdır. 1 Nisan 2001'de Amerika casus uçağı ve bir Çin savaş uçağı arasındaki çarpışmadan sonra her iki yanda da karşılıklı sanal saldırılar ve yıkım kampanyaları yer almıştır. O yılın Nisan ve Mayıs ayları arasında 1000'den fazla Amerikan sitesi servis dışı olmuş ve yıkılmıştır. Site saldırıları Beyaz Sarayı, Enerji Departmanını ve Amerikan Hava Kuvvetlerini içermiştir. (Harvey, J. Langholtz, 2002)

4 çalışma belirtilmesine rağmen olaylar ve sanal saldırılar arasında bağlantı olduğunu destekleyen güçlü kanıtlar vardır. Kanun uygulamaları için model ve moda belirlenirken düşünülenecek bir başka noktadır.

Her bir diğer terör elemanı için siberterörizm için işleyen bir tanım gereklidir. İlk fark edilen tanım 1970'lerin sonlarında Amerikan Hava Kuvvetlerinden geldi. Bu tanımla ilgili problem yurtdışı kaynaklı olması ve bilgiyle ilgili olan hiçbir şeyi kapsamaması idi. Siberterörizm şöyle tanımlanmıştı: Bilgi ve bilgi sistemlerinin hedef olduğu durumlarda bilgi ve bilgi sistemlerinin çatışmalarda silah olarak kullanılması.

Yukarıdaki tanım yapıldığında yanlış değildi ama geliştirildi. Ulusal Savunma Ajansı Amerikan Hava Kuvvetlerinin tanımını geliştirdi ve kanun uygulaması servislerinin ihtiyaçlarına uygun hale getirilebildi. Onlar siberterörizmi şu şekilde tanımladılar: Herhangi bir hareketi engellemek, ele geçirmek, bozmak veya düşmanın bilgisini ve işlevlerini yıkmak, bu hareketlere karşı kendimizi korumak ve kendi ordusunun bilgi fonksiyonlarını ele geçirmek. Bu tanım düşman ve ordu bilgi fonksiyonlarını ve savaş terimlerini vurgulamasına rağmen kanun uygulamalarında kullanılabilir ki şu anda savaş

gücünün bir parçasıdır. Bu tanımı önemsemeden, kanun uygulamaları siber suçlarla ilgili yerel, ülkesel ve federal kanunlardan haberdar olarak korumalıdır.

Siber çatışma spekturumu siber dünyadaki hareketlerin boyutlarını anlama yardımcı olabilir. Bazı servisler rutin şekilde siber suçlarla ilgili olaylarla uğraşırlar. Bu önemli suçların araştırılmasında ihtiyaç duyulan derin bilgi ile birlikte siber suçlarla ilgili araştırmaları sınırlamıştır. Herkesçe vurgulanan güncel siber suç araştırması çocuk pornosu ve cinsel istismar üzerinedir. Kanun ihlalleri ve bilgisayarlara zarar verme son zamanlarda kanunların uygulanması ile durdurulmuştur. Ama bu bir öncelik olarak görülmemektedir. Pek çok bilginin ve kanıtın toplanması olaydan sonra olmuş ve genelde yerel kanun uygulayıcıları veya muhtemelen geniş araştırmalar için FBI'a bırakılmıştır.

Amerika ordu çatışma spektrumundan farklı olarak ordu veya savunma bakanlığı bu tür aktivitelere katılmak istemiyor. Bunun nedeni meydana gelenlerin çoğu yurt içi ile ilgili olması ve geleneksel savaşa ordunun bu tür görevleri uygulamasının yasaklanmış olmasıdır. Onun rolü ulusal savunma sağlamak ve uluslar arası rollerini uygulamaktır.

İki farklı bölge arasındaki ayırım yurt içi ve uluslararası, ordu ve kanun uygulayıcıları arasında bir koordinasyon gerektirir. Çünkü siber savaş ülke içinden veya dışından ulusal güvenlik için hayati olan altyapılara saldırı yeteneğini sağlar. 1944'ten beri pek çok sayıda içeri sızma girişiminin mağduru olduğunun düşünülmesi alaycıdır. 1944'te bildirilen hücumlara maruz kalan şebekelerin toplam sayısı 225'tir. 1999'a kadar bildirilen toplam olaylar 22.000'e yükseldi ve bu sayının 2001'in sonuna kadar 24.000'e varması beklendi. İnternet kullanıcılarının sayısı şimdi 120 milyondur. Onların 70 milyonu Amerika'da. Taluninen bir milyar insan (insanların 6' da 1 'i) 2005' e kadar çevrim içi olacak, bunların 3 'te 2'si de yurt dışından. Bu hayret verici rakamlar yasa uygulamasının önüne çok büyük görevler ortaya çıkarıyor. Saldırıların sayısı potansiyel kullanıcıların sayısı tarafından küçümsemesine rağmen, yasa uygulamaları sanal

saldırıları araştırırken uyanık kalmalıdır. Çünkü sadece bir bilgisayarın sabit diski 50 milyon üzerinde veri sayfası içerebilmektedir .

Var olan ve medyanın dikkatini az çeken ilk sanal suçlardan birisi sık sık gündeme gelen hackleme olarak bilinir. 1988 yılında enerji laboratuvarı bölümünde yapılan bir araştırma ile, savunmasız alt yapı sisteminin birkaç hafta kapatılmasının hacker tarafından sistemlerinin bozulmasından sistemlerine ulaşılmasından dolayı olduğu ortaya çıkarıldı. Hackerlerin çoğu, benzersiz yetenekleriyle birbirlerinden üstün olmak için heyecan arayan ve genellikle dataya veya sistemler zarar vermeyen bireyledir. Amaçlarına ulaştıklarında sanal etiket veya elektronik imzalarını bırakacaklarını bildirir hale geleceklerdir. Diğer taraftan sanal teröristler Truva atı kullanır gibi tespit edilmekten kaçmaya çalışacaklar. Bu onlara hedefledikleri şöhreti, yada sistemleri isimsiz kalarak ve kimlik tespitinden kaçarak tamamıyla ortadan kalkmasına imkan sağlar .

Suç oranlarının artışında cyber suç birinci sıradadır ve cyber suça yasadışı açıklama yada zaman zaman kackerlik diye söz edilir. Bu faaliyetlerin çoğu genellikle devletin yada bir şirketin ağ bağlantısı sistemine yasa dışı erişim ile gerçekleşir. Bazı hackerler, farklı saldırı şifreleri kullanarak ağ bağlantısının bir kullanıcısı olarak ulaşan harici kullanıcılar olarak işe başlarlar. Pek çoğu, küsmüş çalışanlar yada eski çalışanlar şeklinde dahili hackerler olarak bu işe başlar. Yönetici yada süper kullanıcı hesabına erişebilmek için sistemin bilinen zayıflığını kullanacaklardır. Bu ayrıcalık bir kez ele geçirilirse, hacker dosyaları okuyup değiştirebilir, sistemi kontrol edebilir ve altyapı sistemine zarar vermek için virüs gibi hilekar kodlar girebilir.

Hackerlık, elektronik itaatsizliğin bir çeşidi olarak bu yelpazenin ikinci adımı şeklinde tarif edilir. Amaç, medya dikkatini cezpt etmeye alışık olmayan hareketlerle ilgilenerek insan hakları veya politik faydalar gibi belli konularda dikkat çekmektir. Bir insanın hackerlik gibi bir suça motive olması politik güdülenmeleri temsil eden hackerlerin hackerliklerinden farklıdır.

Spektrumdaki bir sonraki adım ise kasıtlı olarak sanal ortam casusluğudur. Bu hackleme gibi görünebilir. Fakat aslında sanal casusluk saldırısının maksadı ortaya çıkmadan kaçınma ve hedeflenen sistemden mümkün olduğu kadar fazla bilgi elde etmektir. Terörist organizasyonlar internet ortamına saldırı yapabilme yetenekleriyle, yasa dışı faaliyetler sergileye bildikleri ve kendilerine düşman olarak gördükleri kişiler hakkında değerli bilgiler elde ettikleri yeni bir alana sahip oldular. çoğu oluşumlar özellikle teşkilatlanmış nefret grupları teknolojik bakımdan bilgileri kolayca kullanan gruplardır. Onlar mesajlarını yaymak, yeni üye bulmak ve yasa dışı para kaynaklarına ulaşmak için sistemin nasıl kullanılacağını biliyorlar. İstihbarat, bilgi ve altyapı gibi terörizmin ölümcül olmayan suç işleme kabiliyeti, toplum genelinde zararlı etkilere neden olur.

Sanal terörizm vasıtasıyla hükümetin alt yapısına ulaşmak spektrumda sadece bir adım bırakır, bu da sanal savaştır. Sanal savaş, ulusal güvenliği etkilemek için düzenlenmiş uluslararası bir eylemdir. Bu sanal terörizmin yoğunlaştırılmış bir uzantısıdır .

Ne seviyede yayılım (spektrum) kullanılırsa kullanılsın, kanun uygulaması buna karıştırılacaktır. Buna karşın, üçüncü bir ülke işe karıştığı takdirde, askeri müdahale; genellikle sanal casusluktan sanal savaş haline kadar uzanan uygulamalarla sınırlı olacaktır.

Kanun uygulama toplumunun bu alana çekilmesinin bir yolu hackleme ve sanal suçların kurbanı edilmeleriyle olmaktadır. Mesela Los Angeles Polisi, Adalet Bakanlığı (DOJ) ve CIA gibi birkaç ajansın web sitesi direk olarak bu saldırıya maruz kaldılar. Hackerler kadar teröristlerde toparlanıyor ve yalnız başına hiçbir hükümet onlara karşı koyacak kadar dirençli değildir.

Sanal güvenliği artırmak için kanunların yaptırımlarının ortak ile özel sektör birliklerine ihtiyaç duyulacaktır. Bu ülkede bilgi sisteminin %80'inden fazlası özel sektöre aittir. Sanal güvenliği geliştirmede herhangi bir çözüm, hükümet ile özel birim arasında ek girişimler zorlayacaktır. (Ronczkowski, Michael R., 2004)

5.1.1.Biyolojik Terörizm ve Toplu İmha Silahları (WMD)

Biyolojik ve kimyasal silahlar ve onların kullanımı yüksek oranda medya dikkati çekmektedir. Bu WMD'leri elde etmek veya onları yapmak bir derece uzman bilgisi gerektirir. Göreceli olarak dünyada pek az yer (takriben 17 devlet) bir biyolojik silahı geliştirmeye gerekli hünere sahip insanlar sahip veya nükleer bir silahı üretmeye gerekli radyo aktif maddelere sahip durumundadır. İmkanları az görünüyor ve tahmin edilmez bir tarzda sonuçlanmasına rağmen, kimyasal ve biyolojik maddeler küçümsenmemelidir. Şarbon ve veba gibi biyolojik ajanlara atıfta bulunan 2000 yılında CCIS tarafından hazırlanan bir rapor, tam tamına 23 gram ajanın öldürücülüğü, kimyasal ajanların veya nükleer silahların pek çoğu katıdır. Madde takibi araştırması yapan bir analizci tarafından kullanılabilecek WMD'nin genelde 5 kategorisi vardır:

- 1-Biyolojik,
- 2-Kimyasal,
- 3-Patlayıcı,
- 4- Yangın çıkarıcı
- 5- Nükleer

Bu kategoriye karşılayan WMD pek çok öldürücü şekilde ve yöntemle ortaya çıkmaktadır. ABD'de WMD olarak kullanılan pek çok tahrip edici yöntemlere yönelik yasal tanımlamaları kapsamaktadır .

- Zehirli gazlar,
- Bir hastalık organizması barındıran her çeşit silah,
- İnsan hayatında tehlikeye yol açabilecek seviyede radyasyon veya radyoaktivite yayacak şekilde dizayn edilmiş her hangi bir silah,
- Tahrip edici her hangi bir silah

Tanımlanan tahrip edici/yıkıcı aletler/yöntemler:

- Her çeşit patlayıcı, yanıcı (kundaklama yoluyla) veya zehirli gaz,

- Bomba,
- El bombası,
- Dört onstan (113,2 gram) daha fazla yüklü kundağı motorlu roket,
- Bir çeyrek onstan daha fazla patlayıcı veya parlayıcı (yangın çıkarıcı) ile yüklü füze,
- Önceki şartlarda tarif edilen alet ve yöntemlerin herhangi birine benzeyen her tür aygıt, alet.

Av tüfeği veya av tüfeği mermisinden daha çok özelliği olan bir silahtır. Mermi atmaya dönüştürülebilir (1,5 inç çapındaki bir delik ile)

Herhangi bir parçalar birleşimidir ki yıkıcı bir alet monte edilebilir.

FBI bilgileri 1900-1995 arasında 3000 den fazla yaralı ve 355 ölümle sonuçlanan 10.000 fazla bombalamayı açıklar. FBI bilgilerine dayalı olarak takriben içerideki terörist olaylarının %70'i patlamaları içermektedir. Analistlerin şunun farkında olmaları gerekmektedir; patlayıcı aletler geniş çapta değişik materyallerden oluşmaktadır.

Kimyasal, biyolojik ve nükleer saldırı olayları yukarıda bahsedilen geleneksel patlayıcılar kadar şaşırtıcı değildir.

NPS merkezinin 2000 CSIS raporu şunu gösteriyordu; 1999 da 175 kimyasal, biyolojik ve nükleer terörizm raporu vardı, bunların 104'ü A.B.D.' de olmuştur. Bu veri bulguları üzerinde dramatik bir artış idi.

NPS (Non-Proliferation Studies) Merkezi medyayı bilgi kaynağı olarak kullanır. Görünen artışların farklı rapor etme metodlarına ve oyunlara mal edilebileceği not edilmiştir. Gerçek numaralar nazara itibar almaksızın kesinlikle bu şirketlerin kavrayış kullanımı veya kullanımda bir artış olacağı görülmektedir. (President, Report, The National Strategy for Combating Terrorism, 2003)

Teröristler tarafından iş verilen çok miktarda biyolojik ajan vardır. Amerikanın bulaşıcı hastalıkları araştırma enstitüsü kasıtlı yayılmaya uygun olan biyolojik toksinleri ve hastalıkları şu şekilde listelemiştir;

1- Bulaşıcı bakteriler; anthrax, colera, veba, tularemia ve “g” ateşi

2- Virüsler; smallpox, Venezuelen egine encephalitis, ve viral hemorrhagic ateşleri

3- Biyolojik toksinler; botulinum, staphylococcal enterotoxin B ricin ve Tz mycotoxin’leri.

Kimyasal oyunlar yıllardır savaşlarda kullanılmaktadır. Hatta ayaklanma kontrol ajanlarının kontrolündeki kanun güçleri tarafından da kullanılmaktadır. Aşağıdakiler kimyasal ajanlar tarafından yaygın olarak kullanılanlar arasındadır.

1- Sinir acentaları- Sarin (GB)

2- Vesicants-Mustard (hardal) gazı (HD,H) Lewisite (l)

3- Lung damagiry agents (ciğere zarar veren agentanki)-Phosgene

4- Cyanide

5- Riot-control (ayaklanma-kontrol) agentaları

Yukarıda bahsedilen biyolojik ve kimyasal agentalara maruz kalan methodlar şunları içerir;

1-Absorption (emilme) deriden

2-Ingestion (sindirme) yutarak ve yiyerek.

3- Solunum (nefes alarak)

4- Enjekte ederek (şırınga ile)

Yukarıdaki kimyasal ve biyolojik, sorunlar data ve materyalleri analiz etmek için ciddi parçalar. Fakat ilk cevapta çok daha büyük endişe mevcuttur.

WMD ile ilgili bilgiyi analiz etmek bir olgudur fakat onlar dünyada kimyasal ve biyolojik ajanlarla şüphesiz olarak ilk yüzleşenlerdir. Böylece bilginin derhal mevcut hale getirilmesi önemlidir keşfedildiği zaman ve bu son derece tehlikeli durumun bütün yönlerinde gereği eğitilmesi önemlidir.

Kimyasal ve biyolojik ajanları kapsayan bir çok doküman mevcuttur. Önceden bahsedildiği gibi terörizm eğitimi el kitabı olan; “Zorbalara Karşı Cihat” ta Askeri çalışmalar” kitabı detaylı olarak çeşitli zehirleri tarif etmekteydi. Bu özetle ihtiva edilen şeylerin zehri gibi maddeler yapmak için kullanılan bitki ve otlardan elde edilen maddelerle ilgili bilgilerdir. Ayrıca muhtevanın gerekli olan her maddenin ağırlığını, zehre maruz kalanlardaki belirtilerini de kapsamaktadır.

Bu el kitabında bahsedilen zehirlenme metodlarından birisi kasdi olarak bozulmuş yemeklerden yemeye olan zehirlenmedir. Bozulmuş yiyecek metodu detaylı olarak izah edilir, belirtileri zaman çizgisi nasıl pişirileceği gibi. O hemen hemen bir yemek tarifi kitabıdır. Böyle bir şeyin yazılmış olması gerçeği kanun kuvvetlerinin Bioterörizm metodunu düşünmeleri gerektiği anlamına gelir. (President, Report, The National Strategy for Homeland Security, Office of Homeland Security, 2002)

5.2. Geçmiş, Mevcut ve Gelecek Zaman Hakkında

Geçmiş olaylar aşırılık yanlısı düzenbazların sınır tanımadığını ispat etmektedir şiddet ve terörizme duyulan nefreti göstermektedir. Geçen 300 yıl üzerinden bütün dünyada yer alan binlerce olaydan kanun kuvvetleri çok şey öğrenmiştir. Gelecekle ilgili başarılı bir plan geçmiş olayları anlamayı gerektirir. Bunun bir örneği Federal Araştırma Bölümü raporunda 1999 Kütüphanesinde bulunabilir. Gözden geçirilen olaylar 1998 A.B.D.’nin Afganistandaki al-gaeda kampına yaptığı krüz füzeleri saldırısını nükleer

bomba kullanımını, bazı hava alanlarının bombalanmasını ihtiva etmektedir. Amerikalılara karşı muhteşem misilleme metodları önerilmişti. Günümüze göre mevcut yıkımlarla ilgili metodları ayrıntılı anlatan işaretler ve göstergeler vardı. Yoksa bu varsayımlar ölümcül Dünya Ticareti Merkezi saldırısından 2 yıl önce yapılabilmiş olamazdı.

Mevcut Uluslararası A.B.D.'ye ve diğer ülkelere yapılan tehditler üç katagoriye bölünebilir:

- 1- Devlet sponsorlu terörizm.
- 2- Resmi terörist organizasyonları
- 3- Aşırılık yanlısı düzenbaz bağlantılı olanlar,

Bu üç katagoriye burada işaret edilmektedir. Hatta yabancı dayanaklı veya ülkeler arası terörist sorunlarını anlatan çok miktarda sorunlar vardır. Kanun kuvvetleri bu ülke içi ve dışı karışık terörizim sorularının farkında olması gerekir. Şu andaki en büyük tehlike karışık terörizmdir. Terörizmin sınırı yoktur. Gelecek düşünceler bilgi paylaşımına ve karşılıklı görüşmelere yönlendirilmelidir.

Gelecekle ilgili planlar evrim geçirmektedir. Milli Kanun Kuvvetlerinin bilgiye sahip olma şansları yıllarca uzak olarak görünüyordu fakat bu değişiyor. Eğer acentalar metodları standarlaştırma mücadelesi veriyorlarsa ve kendi yasal yetkileri içerisinde data girişleriyle ilgili bilgiler milli seviyede denetlenebilir ve halledilebilir mi?

Bu bugün cevaplanan bir sorudur. Birleşik Devletlerden A.G. John A Gateway I. S Projesinin örtüsünü açmıştır. Bu pilot program federallerin, eyaletlerin ve mahalli kanun kuvvetlerinin data temellerini bütünleştirir.

Son olarak emniyetli internet yolunda yer alacak tüm acentalara ulaşılacaktır, bilinecektir. Bu program çok miktarda bir yardımlaşmanın sonucudur. Milinos ve Missori mahali, eyalet ajentaları, FBI gibi.

Gelecekte olacak şeyler olanlar önemli değil, vazgeçilmez tepeden bakılamayan üç parça şey; kaliteli personel, tecrübe ve eğitimidir.

Akılda tutacak önemli şeyler; anlama analizinin yapılması ve devamlı düzeltme çalışmalarıdır. Profesyonel Ticaret Kurumları, özel danışmanlar, eğitimciler gibi gruplar gelecekteki gelişme için en iyi toplantı mekanlarını temin ederler. (President, Report, The National Strategy for the Physical Protection of Critical Infrastructures and Key Assets, 2003)

VI.ANKET ÇALIŞMA ONAYLARI

6.1.Çalışma Talebi : Aşağıda sunulmaktadır. (168. sayfa)

6.1.Çalışma Onayı : Aşağıda sunulmaktadır. (169. sayfa)

INTEROFFICE MEMORANDUM

MEMORANDUM INTERIEUR

DATE: 28/01/2003

REFERENCE: _____

TO: GEOFF CHESTER
A: DIRECTOR

THROUGH: ROBIN PAUL
S/C DE: BLOCK 1 DEPUTY DIRECTOR

FROM: SENER OZDEMIR
DE:

SUBJECT: DOCTORATE PROGRAM
OBJECT: QUESTIONNAIRE

Dear Sir,

According to my doctorate program; I have been working on crime science that I would want to prepare a questionnaire and an interview paper (including approximately 20 questions and 10 main topics concerning the criminal behaviors) which are about comparing the common crimes and the terrorism.

As above I explained that if my request will be approved with your valuable permission. I'd like to do this doctoral examination with the prisoners and staff who are in Block 1 of our Dubrava Prison. The result report will be given to your Management.

Sener OZDEMIR
Block 1 Staff

29/01/2003
Approved with
guidelines that no
prisoners will be identified
by name or description
RABAN
Deputy Director
Block 1
Dubrava Prison

INTEROFFICE MEMORANDUM

MEMORANDUM INTERIEUR

DATE: 29/01/2003

REFERENCE: 28/01/03 request
letter.

TO: ROBIN PAUL
A: DEPUTY DIRECTOR BLOCK 1

THROUGH:
S/C DE:

FROM: SENER OZDEMIR
DE:

SUBJECT: DOCTORATE PROGRAM
OBJECT: QUESTIONNAIRE

Dear Sir,

According to my doctorate program; I have been working on crime science that I would want to prepare a questionnaire and an interview paper (including approximately 20 questions and 10 main topics concerning the criminal behaviors) which are about comparing the common crimes and the terrorism.

As above I explained that if my request will be approved with your valuable permission. I'd like to do this doctoral examination with the prisoners and staff who are in Block 1 of our Dubrava Prison. The result report will be given to your Management.

The conditions are in the questionnaire;

- No identify any person,
- English, Albanish and Turkish are the basic languages,
- Quantity of the questions are approximately 20 questions and 10 main topics concerning the criminal behaviors,
- Some acceptable staff may be included.

Sener OZDEMIR
Block 1 Staff

APPROVED BY
29/01/2003

G. Chabe Director.

ROBIN PAUL
DEPUTY DIRECTOR BLOCK 1
DUBRAVA PRISON

VII.BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

7.1.Sonuç

Doktora tez konum olan “Adi suçlar ile terör suçları arasındaki ilişkinin sosyokültürel açıdan incelenmesi” hakkında ilerde denekler ile yapacağım anket ve mülakatın konu ve soruları aşağıdadır. Anketi Birleşmiş Milletler yönetimi ve denetimi altında bulunan Yugoslavya’nın Kosova Özerk bölgesi İpek (Pea) Şehrine bağlı İstok yerleşimindeki Dubrova Hapishanesi Uluslararası Bölümü 1.Blokta bulunan tutuklu ve hükümlüler arasında uygulanmıştır. Çıkan sonuçlar tez konuma göre değerlendirilerek metin içerisinde yer almıştır.

30 Kosova Arnavutu ve 1 Alman olmak üzere toplam 31 kişi ile yapılan çalışmada Arnavutça dilinde iletişim kurulmuş İngilizce bilen tercümandan faydandırılmıştır.(LA-language Assistant BM görevlisi yerel tercüman)

2002 yılının Kasım ayında Doktora yeterlilik sınavımdan sonra 15 Kasım 2002 tarihinde Birleşmiş Milletler görevlisi olarak Kosova Barış Gücü Sivil Polisinde 18 aylığına görevlendirildim. Doktora tez çalışmalarımı da düşünerek daha önce vermiş olduğum, Hapishane görevlisi olmak istediğimi belirtir dilekçem gereği, Kosovanın en büyük Hapishanesi olan ‘Dubrova Prison’da Uluslararası sanık ve mahkumların bulunduğu bölümde görevlendirildim. Burada göreve başlamamın hemen akabinde, yaklaşık 2 ay sonra, vermiş olduğum çalışma onay talep yazı ve dilekçemin kabulünden sonra bizzat sanık ve mahkumlar ile yüzyüze 18 ay boyunca görüşme ve izlenimlerim sayesinde tecrübe ederek çalışma imkanım olmuştur.

Hedef kitle olarak seçtiğim ve görüşlerini daha sonraki sayfalarda, tablo şeklinde yansıttığım bu şahıslara ait kişisel profiller aşağıda sunulmaktadır.

1. Savaş suçlusu, Erkek, 40 yaşlarında, evli, üniversite mezunu. Önceden suçu yok.
2. Savaş suçlusu, Erkek, 45 yaşlarında, evli, lise mezunu. Adam öldürme suçu var.
3. Savaş suçlusu, Erkek, 40 yaşlarında, evli, lise mezunu. Önceden suçu yok.
4. Savaş suçlusu, Erkek, 35 yaşlarında, evli, üniversite mezunu. Adam öldürme suçu var.
5. Savaş suçlusu, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Adam öldürme suçu var.
6. Savaş suçlusu, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Adam öldürme suçu var.
7. Savaş suçlusu ve adam öldürme, Erkek, 45 yaşlarında, evli, lise mezunu. Önceden suçu yok.
8. Savaş suçlusu ve terörist, Erkek, 40 yaşlarında, evli, lise mezunu. Gasp suçu var.
9. Savaş suçlusu ve terörist, Erkek, 40 yaşlarında, evli, lise mezunu. Önceden suçu yok.
10. Savaş suçlusu ve terörist, Erkek, 30 yaşlarında, bekar, üniversite mezunu. Önceden suçu yok.
11. Terörizm, Erkek, 30 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Adam yaralama suçu var.
12. Terörizm, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Önceden suçu yok.
13. Terörizm, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
14. Terörizm, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Adam yaralama suçu var.
15. Terörizm, Erkek, 30 yaşlarında, evli lise mezunu. Önceden suçu yok.
16. Uyuşturucu satıcısı, Erkek, 30 yaşlarında, evli, lise mezunu. Uyuşturucu ticareti suçu var.
17. Adam öldürme, Erkek, 50 yaşlarında, evli, ilkokul mezunu. Daha önceden suçu yok.
18. Adam öldürme, Erkek, 40 yaşlarında, evli, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
19. Terörizm, Erkek, 35 yaşlarında, evli, üniversite mezunu. Daha önceden suçu yok.
20. Adam öldürme, Erkek, 25 yaşlarında, evli, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
21. Adam öldürme, Erkek, 30 yaşlarında, evli, lise mezunu. Adam öldürme suçu var.

22. Adam öldürme, Erkek, 50 yaşlarında, evli, üniversite mezunu. Daha önceden suçu yok.
23. Adam öldürme, Erkek, 30 yaşlarında, evli, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
24. Uyuşturucu ticareti, Adam kaçırma ve öldürme, Erkek, 45 yaşlarında evli, lise mezunu. Adam yaralama suçu var.
25. Savaş suçlusu, Erkek, 35 yaşlarında, evli, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
26. Savaş suçlusu, Erkek, 35 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
27. Savaş suçlusu, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Adam yaralama suçu var.
28. Terörizm, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
29. Terörizm, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.
30. Terörizm, Erkek, 25 yaşlarında, bekar, lise mezunu. Daha önceden suçu yok.

Suç Dağılım Tablosu

Suçun Adı	İşlenme Adedi	Toplamdaki % Oranı
Savaş Suçlusu	13	44
Terörizm	9	30
Uyuşturucu Satıcısı	1	3
Adam Öldürme	6	20
Uyuşturucu Ticareti	1	3

Daha Önce İşlenen Suç Dağılım Tablosu

Suçun Adı	İşlenme Adedi	Toplamdaki % Oranı
Adam Öldürme	5	17
Müessir fiil	1	3
Adam yaralama	3	10
Uyuşturucu Ticareti	1	3
Gasp	1	3
Daha Önce Suçu Bulunmayan	19	64

Cinsiyet Dağılım Tablosu

Cinsiyet	Adet	Toplamdaki % Oranı
Erkek	30	100
Kadın	0	0

Yaş Dağılım Tablosu

Yaş Aralığı	Adet	Toplamdaki % Oranı
18-25 arası	10	33
26-35 arası	10	33
36-50 arası	8	27
50 ve daha üstü	2	7

Medeni Durum Dağılım Tablosu

Medeni Durum	Adet	Toplamdaki % Oranı
Evli	18	60
Bekar	12	40

Eğitim Dağılım Tablosu

Eğitim Durumu	Adet	Toplamdaki % Oranı
İlkokul	1	3
Lise	24	80
Üniversite	5	17
Lisans Üstü	0	0

7.1.1.Mülakat Konuları : (Pyetoser)

1. Buradasınız. Suç işlediğinize inanıyormusunuz?
(Ju jeni ne burg. A besohi ne ate ge ju jeni kriminel?)
2. Suç işlemiş olduğunuzu düşünürsek sizce ne tip bir suçunuzun olduğunu düşünüyorsunuz?
(Nese ne do te mendonim se ju jeni kriminel. Çfare mendoni çfare Iloj krimineli do te ishit?)
3. Hukuk kurallarını ve ahlak kurallarını kıyasladığımızda sizce hangisi daha önemlidir?
(Çka mendoni cila eshte me e rendesishme uese i krahasojme rregullat morale me ato te ligjit?)
4. Suç olgusunun olmadığı bir toplumu nasıl tarif edersiniz?
(Si e pershkruani nje komunitet i cili nuk ka krim nete?)
5. Sizce bir toplum kültür değerlerine sahip çıkarsa suça ne kadar açık bir toplum olur. Açıklayınız.
(Ne opinionin tuaj, nese komuniteti i ka vlerat kulturele, a eshte ai komunitet i hapur ndaj krimet? Shpjegoni Ju lutem?)
6. Toplum içinde yaşayan bireyler, o topluma ait kültürün bir parçası olarak, kendilerini suça iten başlıca kültür olguları sizce neler olabilir?
(Njerezit ge jetojne ne komunitet si pjese e atij komuniteti, cilat jane faktet kulture (zakonet) ge do ti dergonin ata ne krim?)
7. Başlıca hukuk kurallarından birisi bir kişinin suçunun ispatlanana kadar masum sayılmasıdır. Siz masum olduğunuzu düşünüyorsanız bunu neye dayandırıyorsunuz?
(Nje nga rregullat kryesore te ligjit eshte se nje person eshte i pafajshem perderisa te gjendet i fajshem. Ne krahasim me rastin tuaj a pajtoheni me kete?)
8. Kültür ve suç iç içemidir. Yoksa toplumlara göre değişen evrensel bir kavram mıdır?

(Kultura (zakonet) dhe Krimi a jane koncepte te njejta ne secilin komunitet apo ndryshojne ne komunitete apo ato jane universale vlejne ne secilin komunitet?)

9. Size isnat edilen suçun işlenmesinde sizce en büyük etken nedir?

(Cili eshte shkaku me i madh ge te ben kriminel, çfare te shtyri ty?)

10. Normal adi suçları ve terör suçunu karşılaştırarak nasıl tarif edersiniz?

(Si e krahasoni dhe shpjegoni krimin e zakohshem dhe terrorizmin?)

7.1.2. Anket Soruları : (Pyetoser)

1. Suç nedir?

(Çka eshte krimi ?)

2. Kültür nedir?

(Çka eshte kultura (zakoni)?)

3. Toplum nedir?

(Çka eshte komuniteti?)

4. Suçlu nedir?

(Çka eshte kriminaliteti?)

5. Terörizm nedir?

(Çka eshte terrorizmi?)

6. Terörist nedir?

(Çka eshte terroristi?)

7. Kültür ve suç birlikteliği olabilir mi?

(A eshte e mundshme ge kultura (zakoni) dhe krimi te shkojne sebashku?)

8. Kültür ve Terörizm birlikteliği olabilir mi?

(A eshte e mundshme ge kultura (zakoni) dhe terrorizmi te shkojne sebashku?)

9. Suçlu ve Terörist aynı kavramlar mıdır?

(Ajene kriminel dhe terrorist koncepte te njejta?)

10. Terorist toplum olur mu?

(A egziston komunitet terrorist?)

11. Suçlu toplum olur mu?
(A egziston komunitet kriminal?)
12. Toplum mu birey mi suç işler?
(A shkakton krim personi apo i tere komuniteti?)
13. Toplum hayatını bireyler mi devlet mi oluşturur?
(A konstituon populli apo shteti ne jeten e komunitetit?)
14. Devlet kültürün neresindedir?
(Si gendran relacioni ne mes kulturare (zakoneve) dhe shtetit?)
15. Devlet ve birey kültürün neresindedir?
(Si gendrojne shteti dhe personi ne jeten kulturore?)
16. Suç ve ceza nedir?
(Çke eshte krimi e çka denimi?)
17. Devlet mi toplum mu ceza verir?
(A mund te jape denimin shteti apo komuniteti?)
18. Teröre karşı kültür bir silah mıdır?
(A eshte kultura arme kunder terrorizmit?)
19. Terörist sizce kültürün neresindedir?
(Si gendron terroristi ne nje kulture ne opinionin tuaj?)
20. Terör ve suç içiçe midir?
(A gendron krimi dhe terrorizmi njesoj?)
21. Terör cezası ve suç cezası aynı kavramlar mıdır?
(A eshte denimi i krimi dhe denimi i terrorizmit konceptot i njejte?)
22. Suçlu ıslahı nedir?
(Çfare eshte korrektimi kriminal?)
23. Terörist ıslahı nedir?
(Çfare eshte korrektimi terrorist?)
24. Suçlu toplumda saygın mıdır?
(A respektohet kriminaliti ne komunitet?)
25. Terörist, toplumda saygın mıdır?
(A respektohet terrorizmi ne komunitet?)

26. İnsanlık suçu var mıdır?

(A ka kriminel njerezor (human)?)

27. İnsanlık suçu kültür kavramının neresindedir?

(Si gendron kriminel njerezor (human) ne konceptin e kultures?)

28. Bir suçluya terörist denilebilir mi?

(A eshte e mundsheme ge nje terrorist te guhet kriminel?)

29. Bir teröriste suçlu denilebilir mi?

(A eshte e mundsheme ge nje terrorist te guhet terrorit?)

30. Kültür toplum için neden gereklidir? Açıklayınız.

(Pse eshte e nevojshme kultura per komunitet. Ju lutem shpjegoni shkurt?)

7.1.3.Değerlendirme

Bir senaryo ile başlayalım diyelim ki ülkemiz işgal edildi. Ve gizli bir direniş hareketi başlattık. Vatanı işgal edenlere iyi bir ders vermek için canlı bomba olmaya karar verdim ve gerekeni de yaptım. Kendimle birlikte yüzlerce kişiyi öldürdüm. Şimdi eminim ki işgalci güç ve ona destek veren ülkelerde ben bir terörist olarak adlandırılırdım. Vatanı kurtarmak için mücadele eden örgütte ise bir şehit, vatandaşlarımız arasında da ulusal kahraman olacaktım bu da kesin bu senaryoyu hayatta istediklerini şiddet yolu ile sağlamaya çalışanlara herhangi bir destek vermenin kılıfını aramak için yazmadım gayet tabii ki ancak 'terör' olgusu, insanlar onu ne kadar basit kavramlarla, basit ortak özelliklere indirgeyerek algılamaya çalışsalar da o kadar da basit bir olgu değildir. Hayli karmaşık bir kavramdır terör, bu yüzden de bilimsel analizlerin, romanların konusu olmuştur. 'Terörün başka sıfatı olmaz, terör terördür' demenin hiçbir anlamı yoktur. Ha salt terör olsun diye terör yapanlar da vardır ama onlara anarşist denilebilir mesela yani siz ne kadar reddetmeye, başka tanımlar getirmeye çalışsanız da teröristin bir adı, bir amacı vardır, amaçsızca terör yapanın adı bellidir, diğerlerinin de adı amacına göre belirlenir.

Eğitim düzeyi ortalama ilkokul dört seviyesinde olan ülkemizde insanlarımızın çoğunluğu çok kısıtlı sayıda kelimeyle yetinerek düşünmeye alışmıştır. Bu onların suçu değildir ama gerçek budur, sevimsiz bir konu diye bunu unutmaya çalışmanın bir anlamı yoktur. 200 kelime ile düşünmeye alışmış bir toplumda rasyonel kararlar vermek zaten zor hale gelmişken şimdi bir de siz o 200 kelimenin bir bölümüne de 'aman bunlar sakıncalı' diye yaklaşmaya başlarsanız, zaten yaşanmakta olan sosyal felaketi daha da derinleştirme riskini alırsınız. Türkiye 'terör' kavramı konusunda zaten uzun yıllardır kafası hayli karışık bir ülke. Bizler terörist olmayana da terörist muamelesi yapmaya alışkınız. Gerçek terörist ortaya çıkınca da bu sefer onu başka nasıl tanımlayacağımızı bilemiyoruz, şaşıyoruz.

Rusya Parlamentosunun, Duma'nın, karşı köşesinde bir kadın eylemci üzerine bağlanmış olan bombaları ateşleyerek canına kıydı, 6 kişi öldü ve bir kısmı ağır olmak üzere pek çok kişi yaralanarak hastanelere kaldırıldı. Verilen bilgiye göre kadın terörist Duma'nın yerini tam bilemediği için yanlış bir yerde eylemini yapmış ve yoldan geçenlerin ölmesine, yaralanmasına sebep olmuş. Asıl niyetinin intihar saldırısını Rusya Meclisi'nin önünde yapmak istediği anlaşılıyor. Bombaların patlatıldığı, kendisiyle birlikte orada bulunan diğer kişilerin de parçalanarak can verdikleri yer çok iyi bilinen kalabalık bir caddedir. Kremlin'e çok yakın olduğu için çok fazla turistin geçtiği ve alış-veriş yaptığı bir mınıktadır. Patlama, sabahın erken saatinde değil de gündüz kalabalık bir zamanında olsa idi çok daha fazla sayıda kişi hayatını kaybeder ve muhtemelen bunların içinde yabancılar da yer alırdı.

İstanbul'da meydana gelen ve 55 kişinin hayatına mal olup, çok kişinin yaralanmasına yol açan terör olaylarından sonra Moskova intihar saldırısı dünya medyası ve kamuoyunu oldukça hassas bir noktaya getirdi. Şimdi herkes, terör eylemlerinin tırmanıp yaygınlaşması karşısında kendi kendine, endişeyle, şu suali soruyor: "Bundan sonra terör nerede olacak ve kaç kişinin canını alacak?" Başta ülkemiz Türkiye olmak üzere, terörün mağduru pek çok ülke, bir taraftan iç güvenlik tedbirlerini arttırırken, diğer taraftan da teröre karşı mücadelede "milletlerarası dayanışma" imkanlarını aramaya çaba göstermektedir. Bu çerçevede, ABD yetkililerinin "dünya ölçeğinde terörle mücadele" konusundaki beyanları ve destek sözleri, mağdur ülkelerdeki milyonlarca kişiyi sevindirmiş ve ümide sevketmiştir. Şüphesiz ki ABD gücünde ve büyüklüğünde bir ülkenin terörle savaşta kararlı olması ve diğer ülkelere destek vermesi fevkalade olumludur. Irak gibi hassas bir ülkede ve Türkiye dahil pek çok komşuları bulunan coğrafi bir konumda terörün tırmanışa geçmesi diğer ülkeleri de tetikleyecek ve terör hem alanını genişletecek ve hem de derinleşip daha da tahrip edici bir hal alacaktır.

Terör olayı meydana getirenler ortaya çıkan durumda elbetteki terör suçunu oluşturmuş olmakla terör suçu faili olarak terörist ismini de otomatik olarak almış olmaktadır.

Terörist, insan olarak yaşadığı toplumun sosyo-kültürel dokusundan beslenen bir birey olarak algıları ve tepkileri buna bağlı olarak gelişmektedir. Bu bağlamda suç ve suçlu kavramları terörizm kavramı içinde değerlendirmeye alınmak suretiyle ancak bilimsel sonuçlara varılabilir. Çalışmalarımızdan şu sonucu çıkarmak mümkün olmuştur. Her toplumun, yaşadığı koşullar içerisinde toplumu oluşturan moral değerler manzumesi çerçevesinde, oluşan kuralları ve ayrı bir kültürü vardır. Bu sosyokültür yapısı suç işleme bu suçun cezalandırılması koşullarını da belirleyici olarak etkilemektedir. Hukuk kuralları oluşurken dikkate alınan bu oluşumlar toplum hayatını vazgeçilmez unsuru olan bireyi direk etkilemektedir.

Bireyi toplum hayatından soyutlamak veya bireyleri yok sayan bir toplum oluşturmak uzun insanlık tarihi boyunca, hatta çağımızda bile denenmesine rağmen milletlerin tecrübeleriyle sabit, olamayacağı anlaşılmıştır. Zaten demokrasi anlayışı da bundan hareketle geliştirilmiş günümüzün yegane mutluluk ve refah kaynağı yönetim şekili değil midir. Bundan dolayıdır ki insan içinde yaşadığı sosyo kültürel ortam içerisinde suç kavramını geliştirmektedir. Terör faaliyetleri suç faaliyetlerini kapsamakla birlikte toplumun kültürüne göre analiz edilmeli ve bu boyutta çözüm önerileri kendine özgü yöntemleri içermelidir.

Konumuz itibariyle adi suçlar ve terör suçlarının ayrışmadan çok, tüm önceki bölümlerde verilmeye çalışıldığı üzere, bir ilişki içerisinde cereyan ettiği orta yerdedir. Küreselleşen suç ve ceza kavramı yeni hukuk yapılarını da beraberinde getirdiği ve gelecekte bu hukuk yapılarının daha derin küresel anlamlar yüklenerek ortaya çıkacağı görülmektedir.

Terörizm kendi içinde kapsadığı suç olgusu ve sosyo-kültürel yapı zemininde hazırlanan ve Birleşmiş Milletler idaresindeki bir hapishanedekilere uygulanan anket çalışması içeriğinde sorulan sorular ve gelen cevaplara yönelik yorumlarım aşağıdadır. Ankete katılan tutuklu ve mahkumların %90'ı kendisini milliyetçi duygularla ifade etmektedir.

1. Buradasınız. Suç işlediğinize inanıyor musunuz?
 - a) hapishanede olma sebebini suça dayandırmamaktadır.
 - b) yanlış anlamadan kaynaklandığını düşünmekte.
 - c) hayatında değişen hiçbir şeyin olmadığını düşünüyor.
2. Suç işlemiş olduğunuzu düşünürsek sizce ne tip bir suçunuzun olduğunu düşünüyorsunuz?
 - a) Kendi halkını korumak için yapılan faaliyetler olarak tanımlanmakta.
 - b) Kanunlara karşı geldiğini ve karşılığını burada ödemekte olduğunu belirtiyor.
 - c) cevap yok.
3. Hukuk kurallarını ve ahlak kurallarını kıyasladığımızda sizce hangisi daha önemlidir?
 - a) hukuk kuralları.
 - b) ahlak kuralları.
 - c) her ikisi de.
4. Suç olgusunun olmadığı bir toplumu nasıl tarif edersiniz?
 - a) ideal toplum olarak tanımlanmakta.
 - b) suç işlenmeyen toplumunun olmadığını ve insanlık tarihi boyunca da hep suçun olduğunu bunun hukuk içerisinde tanımlandığını söylüyor.
 - c) bu konuda herhangi bir fikri yok.

5. Sizce bir toplum kültür değerlerine sahip çıkarsa suça ne kadar açık bir toplum olur. Açıklayınız.
- a) Kültürün adi suçlarla ve terör suçları ile ilişkili olduğundan etkisinin pozitif yönde olacağını belirtmekte.
 - b) Kültürlü toplumlarda da suç işlenir ama suç oranlarını elbetteki azaltıcı bir etkide bulunur.
 - c) Kültür kelimesi özünde iyi şeyleri içerdiğinden suç ve suçlularla bir ilintisi bulunamayacağı kanaatini taşıyor.
6. Toplum içinde yaşayan bireyler, o topluma ait kültürün bir parçası olarak, kendilerini suça iten başlıca kültür olguları sizce neler olabilir?
- a) Eğer toplum ekonomik ve sosyal açıdan fakirse kültür etkisi dışında bir suç ilişkisi ortaya çıkar.
 - b) Kültürel değerler çok kısıtlayıcı ve hürriyeti engelleyici ise bunun etkisi suç artışına sebep olur.
 - c) Kişisel bir anlık öfkeler sebebiyle meydana gelen olaylar olarak tanımlanmakta.
7. Başlıca hukuk kurallarından birisi bir kişinin suçunun ispatlanana kadar masum sayılmasıdır. Siz masum olduğunuzu düşünüyorsanız bunu neye dayandırıyorsunuz?
- a) Masum yani suçsuz olduğunu düşünüyor çünkü kendi toplumuna yapılan saldırılar ve haksızlıklar karşısında yapılan hareketler suç sayılamaz.
 - b) Savaş koşulları zorlayıcı başlıca unsurdur.
 - c) Bu konuda herhangi bir fikri yok .

8. Kültür ve suç i  içemidir. Yoksa toplumlara göre değişen evrensel bir kavram mıdır?

- a) Suç ve Kültür kesinlikle içiçe olan kavramlardır.
- b) Toplumlara değişen yanları olsa da evrensel kavramlardır.
- c) Toplumdan topluma değişen toplumun yapısına özgü kavramlardır.

9. Size isnat edilen suçun işlenmesinde sizce en büyük etken nedir?

- a) Toplum  artlarının ağırla ması.
- b) Devlet otoritesinin olmaması.
- c) Kişisel sebepler daha ön planda olanlar .

10. Normal adi suçları ve terör suçunu kar ıla tırarak nasıl tarif edersiniz?

- a) Adi suçlar genel yapılı suçlar ama terör suçları özel yapılı suçlardır.
- b) Her iki tip suç birbirini besleyen insan kaynaklı topluma karşı faaliyetlerdir.
- c) Adi suç kişiye bağlı Terör suçu topluma bağlı suçlardır.

1. Suç nedir?

- a) Toplum içerisinde tasvip edilmeyen davranışlardır.
- b) Hukuk kuralları karşısında faaliyette bulunmaktır.
- c) İnsanlığın iyiliğine olmayan yaklaşımlardır.

2. Kültür nedir?

- a)  rf ve adetler bütünüdür.
- b) Toplumun ortak bilincidir.
- c) Hukuk kurallarıdır.

3. Toplum nedir?

- a) Beraber yaşayan bireylerin toplamıdır.
- b) Ortak amaçları olan insanlardır.
- c) Aynı coğrafyada aynı kültürü paylaşan insanlardır.

4. Suçlu nedir?

- a) Kanunsuz davranışlarda bulunan kişidir.
- b) İnsanlara karşı kötülük içerisinde olan kişidir.
- c) Normal düşünemeyen hasta bir insandır.

5. Terörizm nedir?

- a) Devlet yapısına karşı gelmektir.
- b) İnsanları korkutmak için suç işlemektir.
- c) İnsanların hayatlarına son vermeye kastetmektir.

6. Terörist nedir?

- a) Devlet düzenine karşı gelen kişidir.
- b) Korku ve dehşeti yaymaya çalışan kişidir.
- c) Terör faaliyetlerinde bulunan örgüt mensubudur.

7. Kültür ve suç birlikteliği olabilir mi?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Cevap yok

8. Kültür ve Terörizm birlikteliği olabilir mi?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Cevap yok

9. Suçlu ve Terörist aynı kavramlar mıdır?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Cevap yok

10. Terorist toplum olur mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Cevap yok.

11. Suçlu toplum olur mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Cevap yok

12. Toplum mu birey mi suç i ler?

- a) Suçu birey i ler.
- b) Suçu toplum i ler.
- c) Her ikisinde etkendir.

13. Toplum hayatını bireyler mi devlet mi oluşturur?

- a) Devlet kural koyar ve uyulmasını ister .
- b) Toplum yaşantısı devlet yapısını oluşturur.
- c) Her iki olgu da toplum hayatını etkiler.

14. Devlet kültürün neresindedir?

- a) Devlet ve kültür içiçedir.
- b) Devlet kültür yapısına karışmaz.
- c) Halkın istek ve kültürüne göre devlet şekil alır.

15. Devlet ve birey kültürün neresindedir?

- a) Her ikiside kültürün ana parçasıdır.
- b) Birey kültürün ana unsurudur.
- c) Devletsiz kültür anlayışı olmaz.

16. Suç ve ceza nedir?

- a) Ceza suçun karşılığıdır.
- b) Suç cezalarla önlenen bir olgudur .
- c) Hukuk kuralları ile belirlenen davranış biçimleridir.

17. Devlet mi toplum mu ceza verir?

- a) Cezayı devlet verir.
- b) Cezayı toplum verir.
- c) Her ikisi de verir.

18. Teröre karşı kültür bir silah mıdır?

- a) Evet.
- b) Hayır.
- c) Cevap yok

19. Terörist sizce kültürün neresindedir?

- a) Kesinlikle dışındadır.
- b) Terörist kültürel nedenlerden suç işlemektedir.
- c) Kültür değerlerinden etkilenir.

20. Terör ve suç içiçe midir?

- a) Evet.
- b) Hayır.
- c) Cevap yok

21. Terör cezası ve suç cezası aynı kavramlar mıdır?

- a) Aynı kavramlar değildir.
- b) Aynı kavramlardır.
- c) Cevap yok

22. Suçlu ıslahı nedir?

- a) Hapis cezasıdır.
- b) Bireyi topluma kazandırmaktır
- c) Suçları azaltmak için yapılan faaliyettir.

23. Terörist ıslahı nedir?

- a) Hapis cezasıdır.
- b) Bireyi topluma kazandırmaktır.
- c) Terörü yok etme faaliyetidir.

24. Suçlu toplumda saygın mıdır?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Cevap yok

25. Terörist, toplumda saygın mıdır?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Cevap yok.

26. İnsanlık suçu var mıdır?

- a) İnsanlığa karşı işlenmiş suçlar vardır.
- b) İnsanlık suçu yoktur
- c) İnsanlık suçu evrenseldir.

27. İnsanlık suçu kültür kavramının neresindedir?

- a) Kesinlikle kültür kavramı dışındadır.
- b) Kültür kavramına giren yönleri vardır
- c) Bizzat kültürden kaynaklanabilir.

28. Bir suçluya terörist denilebilir mi?

- a) Evet denilebilir.
- b) Suçun işlenme amacına bağlı olarak denilebilir.
- c) Kesinlikle denilemez

29. Bir teröriste suçlu denilebilir mi?

- a) Evet denilebilir.
- c) Suçun işlenme amacına bağlı olarak denilebilir.
- c) Kesinlikle denilemez

30. Kültür toplum için neden gereklidir?

- a) Kültürsüz toplum olmaz. Kültür toplumun ortak bilincidir.
- b) Birlikte yaşayabilmenin temelidir.
- c)Değişik toplumların birbirlerinden olan farklarının görülebilmesi için gereklidir.

7.1.4. Değerlendirme Tabloları

7.1.4.1. Tablo-1-2 (192 - 211.Sayfalar)

ÖZET

Orta çağ boyunca, suç tespit görevi yönetimin sorumluluğundan tekrar eski sahibi olan idari grup sorumluluğuna geçmiştir. Frank-Pledge Sistemi olarak bilinen ortak koruma sistemi, grup üyelerinin kontrolünü yine her bir bireye görev olarak vermiştir. Artan suç oranı ile birlikte, halkın hükümet destekli suç tespit talepleri de artmıştır. Suç oranı ve şehir nüfusu artmaya devam ettikçe, emniyet ve soruşturma yetkisi zamanla hükümetlere devredilmiştir.

Yaptırımla; analitik terörizme ve vatan güvenliğinin kayıp parçasıyla karşı karşıya gelecek bağlantıyı sağlayacak, anahtar parçaya ulaşma metoduna sahip olacak, acil meseleleri ve belirsizlikler başlangıçta ortaya çıkacak, raporların sonuçlarındaki değerli detayların en büyük toplama fırsatı birinci sorumlu tarafından hazırlanacak suç ve olaylarla sağlanacaktır. Birinci sorumlu tarafından hazırlanan bilgiler taze ve hiç yayımlanmamış olacak, bu kısımdaki birkaç suç ve olay tipini arama izni ve düşüncesi analitik işlemlerde keşfedilecektir.

İşlenme Oranı Yüksek Suçları bu kapsamda şu şekilde sıralamak mümkündür: Bilgisayar Suçları, Hane Soygunculuğu, Evden Gerçekleşen Soygunlar, Genel Amaçlı Haneler, Gasp, Adam Öldürme, Müessir Fiil, Tecavüz ve Cinsel Suçlar, Gençlere Karşı Cinsel Saldırıları, Hırsızlık, Motorlu Araç Hırsızlıkları, Mağaza Hırsızlığı, İş Dolandırıcılığı, Büro Suçları, Kredi Kartı ve Çek Sahtekarlığı, Hane İçi Suçlar, Kundakçılık, Organize Suçlar, Organize Suç Grupları.

11 Eylül 2001 den önce “terörist” “terörizm” ve “terörist faaliyet” kavramları diğer ülkeler ve kimlik arayışı ile mücadele eden 3. dünya ülkeleri için çekinilen ama ilgisiz kalınan konulardı. Bu Amerika ve diğer Batı dünyası içinde özellikle geçerli idi. sezgi gerçekten çok uzak değildi. Sadece 225 yılı aşkın bir ülke olmasına rağmen,Amerika, diğer pek çok ülke gibi, sıradan insanların devrimci faaliyetleri içinden doğmuştur. Vatandaşların devrimci faaliyetleri olarak bakıldığında terörizmin modern

tanımlamasına göre bu faaliyetler bugün terörist faaliyet olarak görülebilir.

Suç Analizi : Analizciye kişiye ve mülke (adam öldürme, tecavüz, soygun, hırsızlık) karşı işlenen suça odaklanarak kimin neyi kime yapıyor olduğunu belirlemesine olanak sağlar.

İstihbarat Analizi : Kanuni olmayan, ve genellikle komploya dayalı, faaliyetlere (uyuşturucu, uyuşturucu ticareti, fahişelik çemberi, organize suçlar, çeteler, terörizm vs.) karışan kişiler ve kuruluşlar arası ilişkiler üzerine kurulu kimin neyi kiminle yapıyor olduğunu belirlemeye yardımcı olur.

Yıllar boyunca analitik tanımlamalardaki farklılıklar analizcileri çalıştıran çeşitli birimler tarafından tecrübe edilen temel olarak farklı görevlere atfedilebilir. Asker, federal, devlet ve yerel kanun uygulayıcı birimler analizciler çalıştırır, fakat iş fonksiyonları birimlere göre çeşitlilik gösterir. Farklı birimler için idari, taktiksel ve stratejik analizler ilgili günlük fonksiyonların ne kadar farklı olduğu bir yana, ortak olarak uğraştıkları bir şey vardır ve bu ülke güvenlik analizleridir. Kullanılan tanımlamalara bakmayarak etkili bir analizci bir parça araştırmacı bir parça psikolog, bir parça tarihçi, bir parça sorgucu, bir parça sosyal antropolog ve bir parça dilbilimci olmalıdır. Basit bir anlatımla her analizci çok yönlüdür ya da olmalıdır.

FBI terörizmi şöyle tanımlar : “ İnsanlara ve eşyalara karşı yasadışı güç ve şiddet kullanımı, hükümete, sivil nüfusa veya herhangi bir kısma sosyal nesnelerin ya da politikanın uzağında gözdağı vermek ve onları mecbur etmektir. Amerika Devlet Başkanlığı terörizmi şöyle tanımlıyor : “ İnsanlara karşı yönlendirilmiş şiddet dolu hareketler içeren ya da suçlu şiddeti olan insan hayatına tehlikeli hareketler yapan ve sivil nüfusu mecbur etmek ve gözünü korkutmak: gözdağı verme ve mecbur bırakmadan dolayı hükümetin politikasını etkilemek ya da adam kaçırmayla veya suikast ile hükümetin tavırlarını etkilemek niyetindeki bir faaliyettir.

SUMMARY

Through the middle age, The examining crime analyzing of the duty again had been crossed to the old owner the group responsibility from government responsibility. As known that Frank-Pledge System is corporation security had been given the controlling the group members each other that is as a duty to the each member on this time again. The rate of the regarding of the government supported examining crimes rised with the rate of the common crimes. In timely the investigating of crimes responsibility was taken back by the governments within the rising population of the cities and the rate of crimes.

Just about any encounter with law enforcement may yield a link to the missing piece of the homeland security and terrorism analytical puzzle. The key is to have the opportunity to attain that piece, no matter how mundane or insignificant it may appear at the onset. Many crimes or incidents that first responders encounter provide the greatest opportunity for gathering valuable details for inclusion in their reports. The information received by first responders is fresh, and any reported scene is likely uncontaminated. In this section, several types of crimes and incidents that warrant careful review and consideration in the analytical process will be explored.

The Volume Crimes is that; Computer Crimes, Theft from house, Theft from general aiming houses, Usurpation, Murdering, Assaulting, Rape and Sex Crimes, Sex assaulting against the youngs, Theft while and Theft from the whicles, Theft from The shops, Swindling, Office Crimes, Credit card and cheque forgery, Crimes in home, Arson, Organized Crimes, Organized Criminal Groups.

Prior to September 11, 2001 the terms “terrorist,” “terrorism,” and “terrorist activity” were reserved for “other” countries and third-world locations struggling for an identity. This was especially true in the United States and the rest of the Western world. However, this perception could not have been further from the truth. Although only a country for over 225 years, the U.S., just like many other countries, was born through

the “revolutionary acts” of ordinary people. While viewed as revolutionary acts by citizens, according to modern definitions of terrorism those acts could be seen as terrorist activity today.

Crime analysis: Allows the analyst to determine who is doing what to whom by its focus on crimes against persons and property (homicide, rape, robbery, burglary, theft, etc.)

Intelligence analysis: Aids in the determination of who is doing what with whom by its focus on the relationships between persons and organizations involved in illegal, and usually conspiratorial, activities (narcotics, trafficking, prostitution rings, organized crime, gangs, terrorism, etc.)

Throughout the years, differences in analytical definitions could be attributed to the fundamentally different missions experienced by various agencies employing analysts. The military, federal, state, and local law enforcement agencies employ analysts, but the job functions vary by agency. No matter how different the daily functions concerning administrative, tactical, and strategic analysis are for the various agencies, they now have one thing in common to strive for, and that is homeland security analysis. Regardless of the definitions used, an effective analyst will be part researcher, part psychologist, part historian, part investigator, part social anthropologist and part linguist. In simple terms, any analyst is, or should be, a multitasker.

The FBI defines terrorism as “... the unlawful use of force and violence against persons or property to intimidate or coerce a Government, the civilian population, or any segment thereof, in furtherance of political or social objectives.” The U.S. Department of State defines terrorism as “... an activity, directed against persons involving violent acts or acts dangerous to human life which would be a criminal violation if committed within the jurisdiction of the U.S.; and is intended to intimidate or coerce a civilian population; to influence the policy of a government by intimidation or coercion; or to affect the conduct of a government by assassination or kidnapping...”

KAYNAKLAR

1. Able, D., *Hate Groups*, Enslow Publishers, Berkeley Heights, NJ, 2000, p. 26.
2. Adkins, B.N., *The Spectrum of Cyber Conflict from Hacking to Information Warfare: What is Law Enforcement's Role?*, U.S. Air Force, April 2001, pp. vii, 1-2.
3. Associated Press, N. Carolina man gets 155 years in scheme that aided terror group, *The Miami Herald*, final edition, p. 22A.
4. Aaron, R.W., "Gunshot Primer Residue: The Invisible Clue," *FBI Law Enforcement Bulletin*, 60, no. 6 (June 1991), ss.19-22.
5. Anderson, M.R., "Retrieving Information from Seized Computers," *Police Chief*, 57, no.4 (April 1991), ss. 152-155.
6. Badolato, E., Current and future trends in cargo security, *Security Technol. & Design*, August 1998, pp. 15-16.
7. Bodansky, Y., *Bin Laden: The Man Who Declared War on America*, Forum, Rocklin, CA, 1999.
8. Baden, M. M., *Unnatural Death* (New York: Random House, 1989), s.xii. 44. illinois Revised Statutes, Chapter 31 ,Sec. 10. 45. Baden, *Unnatural Death*, s. 23.
9. Baker, T.E. "The Sadistic Rapist," *The detective*, Spring/Summer 1991,55. 22-26
10. Beckman, M.E., "Auto Theft: Countering Violent Trends," *FBI Law enforcement Bulletin*, 59, n09 (September 1990), s. 16
11. Beckman, M.E., "Auto Theft: Countering Violent Trends," *FBI Law Enforcement Buulletin*, 62, no. 10 (October 1993),s.18
12. Bensinger, P. B., *The Police Yearbook 1979*(Gaithersburg, Md.: International Association of Chiefs o Police, 1979),ss. 241-243.
13. Bill, S., "Spotting A Face in a Crowd," *Law Enforcement Technology*. 23, no.6 (June 1996),s.84
14. Brighton, A.G., "Reducing Burglary Though Management by Objectives", *Lawand Order*. 24, no. 6 (June 1976), ss. 4255.

15. Brickell, D. and Cole, L.S., *Vehicle Theft Investigation* (Santa Cruz, Calif.: Davis, 1975), ss. 5-9 8. Omaha World Herald, 23 September 1991, s. 13.
16. Bonheur, H.H., "Psychodiagnostic Testing of Sex Offenderes : A Comparative Study", *Journal of Forensic Sciences*, 28,no. 1 (January 1983),55. 49-60.
17. Boudreau, J.F. et al., *Arson and Arson Investigation* (Washington, D.C.: National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice, 1977), s.17.
18. Cilluffo, F. et al., *Defending America in the 21st Century: New Challenges, New Organizations, and New Policies*, CSIS, Washington, D.C., 2000, pp. 3–4.
19. Cooper, J., Nelson, E., and Ronczkowski, M., Tactical/investigative analysis of targeted crimes, in *Advanced Crime Mapping Topics*, National Law Enforcement and Corrections Technology Center, Denver, CO, April 2002, p. 28.
20. Council on Foreign Relations, *Terrorism: Questions & Answers*, <http://www.cfrterrorism.org/groups/>, American Militant Extremists United States, Radicals, (March 3, 2003).
21. Congressional Research Service, Report IB95112, *Terrorism, the Future, and U.S. Foreign Policy*, Lee, R. and Perl, R., Issue Brief for Congress, Dec. 12, 2002, p. CRS-2.
22. Cooper, J., Nelson, E., and Ronczkowski, M., Tactical/investigative analysis of targeted crimes, in *Advanced Crime Mapping Topics*, National Law Enforcement and Corrections Technology Center, Denver, CO, April 2002, p. 31.
23. Cordesman, A.H., *Defending America: Redefining the Conceptual Borders of Homeland Defense*, CSIS, Washington, D.C., 2000, p. 66.
24. Crenshaw, M., *Inside Terrorist Organizations, Theories of Terrorism: Instrumental and Organizational Approaches*, Rapoport, D.C., Ed., Columbia University Press, New York, 1988, pp. 14, 15, 16, 21.
25. Carter, D.L., "Computer Crime Categories," *FBI Law Enforcement Builetin*, 64, no. 7 (July 1995),ss. 23-24
26. Chaiken, M. R., "The Rise of Crack and Ice, National Institute of Justice, March 1993)ss. 2-3. ..
27. Clede, B., "Laptop Computer Expoi" *Law and Order*, 42,no. 7 (July 1994),s. 10.

28. Conly, C.H. and McEwen, T., computer Crime (Washington, D.C.NationalInstitute of Justice Reports, January 1990), s.2
29. Cohen, B.J., ed., Crime in America: Perspectives on Criminal and Delinquent Behavior (Itasca, III.: F.E.Peacock, 1977), s. 356.
30. Cohen, B., Crime in America: Perspectives on Criminal and Delinquent Behavior (Itasca, III; F.E. Peacock, 1977), s. 98.
31. Conklin, J.E. and Bittner, E., "Burglary in a Suburb" criminology (August 1973)ss.206-232 17. Pope, crime-Specific Analysis, s. 43.
32. Conlon, E., "To the Potter's Field, "The New Yorker, 19 July 1993, s.42.
33. Connors, E.F. and Nugent Hugh, Street-Level Narcotics Enforcement (Washington, D.C: Bureau ~
34. DEMİRBAŞ, T., Kriminoloji, Seçkin, Ankara, 2001, s.125 vd.
35. Demirel E., Terör, IQ Yayınları 2001
36. Department of Homeland Security, <http://www.whitehouse.gov/> (Feb. 21, 2003), Homeland Security Advisory System.
37. Douglas, J.E., Crime Classification Manual (new York: Lexington Books, 1992), s. 21.
38. Dorion, R. B. J., " Photo3graphic Superimposition, " Journal of forensic Science, 27, no. 3 (July 1983), ss. 724-734.
39. Driscoll, R.A., " Summary of SkeletalIdentification in Tennessee, " Journal of Forensic Sciences, 28, no. 1 (January 1983), s. 162.
40. Dunn, C.S., The Patterns and Distibution of Assault Incident Characteristics among social areas (Washington, D.C.: Nationalinstitute of Law Enforcement and Criminal Justice, 1976), s. 10.
41. Fenyvesi, C., "Burglary Rate Drops to Lowest Level in Decades, "U.S. News & World Report, 109, no.18 (5 November 1990),s. 24.
42. Fleming, T.J.,"The Policeman's Lot," American Heritage, 21, no. 2(February 1970),s.7 16. Joseph Liller, ed., The Arizona rangers (New York: Hastings House, 1972),ss. 257-258

43. Fosdick, R.B., American Police Systems (New York: Century, 1920), ss. 348-353
44. General Military Training, Terrorism, N.p., n.d., p1-3-10, pl-3-14, and
45. Gilbert, James N., Criminal Investigation, Nebraska Univercity, Fourth Edition, 2001.
46. Gottlieb, S., Arenberg, S., and Singh, R., *Crime Analysis: From First Report to Final Arrest*, Alpha Publishing, Montclair, CA, 1994, p. 11.
47. Gurr, T.R., Some characteristics of political terrorism in the 1960s, in *The Politics of Terrorism*, Stohl, M., Ed., Marcel Dekker, New York, 1979, pp. 25–49.
48. Geberth Vernon, "State-Wide and Regional Information Systems, "Lawand Order, 42,no. 4 (April 1994),ss.65-66. ...
49. Germann, A.C., Day Frank D., and Robert R.J. Gallati, Introduction to Law Enforcement and Criminal Justice (Springfield, III.: Charles C Thomas" 1974), s. 43.
50. Gentry, M., "Five Years Later, It's Judge Webster's FBI, Police 6 no.2 (March 1983),s.32. 35. Ronald J. Getz. "Civii Forfeiture Benefits Police, Lawand Order, 43, no. 10. s. 65.
51. Gibbs, N., "When Is It Rape? Time, 3 June 1991, 5,52; Omaha World Herald, 2 August 1992, 16 A
52. Griffiths, A., Mysteries of Police and Crime, Vol. 1 (New York: G.P. Putnam's Sons, 1899), S. 65
53. Gilber, J.N., "A Study of the Increased Rate of Unsolved Criminal Homicide in San Diego, California, and Its Relationship to Police Investigative Effectiveness," American Journal of police, 2, n. 2 (Spring 1983), ss. 149-163.
54. Gilbert, J.N., "The Stranger Homicide: Investigative Challenge, " Lawand Order, 31, no. 11 (November 1983), s. 73. New York City figure from "What's Driving New York's Crime Rate Down, " Law Enforcement News, 30 November 1996, s.8.

55. Goldman, S. and Illam, E., "Facts of Motorcycle Theft," *Law and Order*, 31, no. 9 (September 1983), s.92.
56. Harris, J.W., Domestic terrorism in the 1980's, *FBI Law Enforcement Bulletin* 56:5–13, 1987.
57. Harvey, J. Langholtz, *Global Terrorism*, The United Nations Institute for Training and Research, 2002.
58. Hecker, J.Z., Container Security Current Efforts to Detect Nuclear Materials, New Initiatives, and Challenges, U.S. General Accounting Office, p. 2.
59. Heuer, R.J., Jr., *Psychology of Intelligence Analysis*, Center for the Study of Intelligence, Central Intelligence Agency, 1999, chap. 6, p. 1.
60. H.Hengtin, *The Criminal and His Victim*. New Haven, 1948
61. Heuer, R.J., Jr., *Psychology of Intelligence Analysis*, Center for the Study of Intelligence, Central Intelligence Agency, 1999; <http://www.cia.gov/csi/books/19104/art1.html> (February 17, 2003).
62. Heymann, P.B., *Terrorism and America: A Commonsense Strategy for a Democratic Society*, MIT Press, Cambridge, MA, 1998, pp. xi, xii, 84.
63. Heymann, P.B., *Terrorism and America: A Commonsense Strategy for a Democratic Society*, MIT Press, Cambridge, MA, 1998, p. 3.
64. Hoffman, B., *Inside Terrorism*, Columbia University Press, New York, 1998, pp. 40, 107.
65. Hoffman, B., *Inside Terrorism*, Columbia University Press, New York, 1998, p. 107.
66. Heymann, P.B., *Terrorism and America: A Commonsense Strategy for a Democratic Society*, MIT Press, Cambridge, MA, 1998, p. 129.
67. Heymann, P.B., *Terrorism and America: A Commonsense Strategy for a Democratic Society*, MIT Press, Cambridge, MA, 1998, p. 7.
68. Heymann, P.B., Dealing with terrorism: an overview, http://mit-press.mit.edu/journals/pdf/isec_26_03_24_0.pdf, *Int. Security*, 26, 3, Winter 2001/02, MIT (Feb. 14, 2003), p. 24.

69. Holtz, S., *Cyber Terrorism*, Florida Atlantic University, Davie (Feb. 19, 2003), photocopy.
70. Holtz, S., *Cyber Terrorism*, Miami-Dade Police Department, Miami (Mar. 14, 2003), presentation.
71. Hana, D.G., *Criminal Law for Illinois Police* (Champaign, Ill.: Stipes, 1972), s.30. 4. Omaha World Herald, 1 September 1991, s. 18 A
72. Harlow, C.W., *Injuries from Crime* (Washington, D.C. Bureau of Justice Statistics, 1989.),s. 4. 9. M.W.Zawitz, *Report to the Nation*, s. 5.
73. Harlow, C.W., *Motor Vehicle Theft* (Washington, D.C.:Bureau of Justice statistics. 1988), ss. 1- 3 Holmes, R., *Profiling Violent Crimes* (Newbury Park, Calif.: Sage, 1989) ss. 122-123 27. Los Angeles Times, 8 December 1977, Part 1, S. 24. 28. New York Times, 31 October 1976, Part 2, s. 1.
74. Hayward, *Most Remarkable Criminals*, s.270. 6. Griffiths, *Mysteries of Police*, s. 120
75. Hermann, S.L., "Clandestine Drug Laboratory Hazards, Lawand order, 42, N. 4 (May 1994), s. 93
76. Horasan, J.D., *The pinkertons* (New York: Crown Publishers, 1967), s. 23
77. Hudson, P., "Suicide with Two Guns Fired Simultaneously", *Journal of Forensic Sciences*, 27, no. 1 (January 1982), s.6.
78. Hurley, J., "Violent Crime Hits Home, "FBI Law Enforcement Builetin, 64, no. 6 (june 1995), ss.9- 13.
79. IACP Ulusal Kanun Uygulama Yöntem Merkezi, Suç Analizleri, Uluslar arası Polis Yöneticileri Birliği, Washington,D.C.,Mayıs 1996
80. IACP Project Response Team, *Leading from the front: project response terrorism*, International Association of Chiefs of Police, Alexandria, VA, p. 6.
81. Jenkins, B.M., *Countering the New Terrorism*, Lesser, I.O. et al., Eds., RAND, Santa Monica, CA: 1999, p. iii.
82. Justice Department, Federal Bureau of Investigation, <http://www.fbi.gov/publish/terror/terrusa.html> (February 21, 2003).

83. Johnson, J.M. and DeBerry Marshall M., Jr.;Criminal victimization 1989 (Washington, D.C.Bureau of Justice Statistics,.1990), s. 14
84. Laqueur, W., *The Age of Terrorism*, Little, Brown, Boston; New York, 1987, p. 335.
85. Landau, E., *Terrorism: America's Growing Threat*, Lodestar Books (E.P. Dutton),New York, 1992, p. 45.
86. Lesser, I.O. et al., *Countering the New Terrorism, Implications for Strategy*, RAND, Santa Monica, CA, 1999, p. 104.
87. Lesser, I.O. et al., *Countering the New Terrorism, Implications for Strategy*, RAND, Santa Monica, CA, 1999, p. 85.
88. Library of Congress Federal Research Division, The sociology and psychology of terrorism: who becomes a terrorist and why? <http://www.loc.gov/rr/frd/terrorism.htm>, Sept. 1999 (Mar. 7, 2003), pp. 1–53.
89. Liska, K., *Drugs and the Human Body* (Upper Saddle River, NJ:Prentice Hall, 1997),ss. 284-285 4 27. Omaha World Herald, 18 November 1990, s. 19A
90. Lunde, D.T., "Our Murder Boom,"*Psychology Today* (July 1975), ss. 35-42. 9. New York Times, 23 March 1975, S.1.
91. McCurdy, David W.; Spradley James P., *Issues In Cultural Anthropology*, Little, Brown and Company, Boston, 1979.
92. MILNET, Known Domestic Terrorist Groups, <http://www.milnet.com/milnet/tgp/tgpmain.htm> (Oct. 25, 2002), Profiles of Domestic Terror Groups.
93. MILNET, Domestic Terror: What it Holds for the Millennium, <http://www.milnet.com/milnet/domestic/Dom-Terror.htm> (Oct. 25, 2002), Domestic Terrorism a Definition, p. 2.
94. Mumcu U., Kürt İslam Ayaklanması, Um-Ağ Yayınları,
95. Myren, R.A. and Garcia, C.H., *Investigation of Determination of Fact* (Belmont;; Brooks/Cole, 1989)ss. 32-33
96. Malcolm, A.H., "The Ultimate Decision,"*New York Times Magazine*, 3 December 1989, s. 50. 2. Data Report -1989 (Washington, D.C.: Bureau of Justice Statistics, 1990),s. 50.

97. Mann, R. W. and Ubelaker Douglas H., " The Forensic anthropologist," FBI Law Enforcement Builetin, 59, no. 7 (July 1990), ss. 20-30
98. Maxson, C.L., Street gangs and Drug Sales in Two Suburban Cities (Washington, D.C.:National Institute of Justice, September 1995),ss.1-13
99. Merrill, W. F., "The Art of Interogating Rapists, " FBI Law Enforcement Builetin 64, no. 1. (January 1995), ss. 8-12.
100. McIlwaine, B., "Interrogating Child Molestres "FBI Law Enforcement Builetin, 63, no. 6 (June 1994). Ss. 1-4
101. McDermott, M.J., Rape Victimization in 26 American cities (washington, D.C.:Department of Justice, 1979).s.xi.
102. Millier, J. V., "The FBI 's Forensic DNA Analysis Program, " FBI Law Enforcement Builetin, 60, no. 7 (July 1991), s. 15.
103. Moslow, J., "Faise Alarms: Cause for Alarm, "FBI Law Enforcement Builetin, 63, no. 11 (November 1994), s.1.
104. Nugent, H., State Computer Crime Statautes (Washington, D.C.:National Institute of Justice, November 1991),ss. 1-10.
105. O'Connor, T., Profiling Terrorists, <http://faculty.ncwc.edu/toconnor/392/spy/terrorism.htm>, Nov. 2002, North Carolina Wesleyan College.
106. O'Connor, T., *Counterterrorism Analysis*, <http://faculty.ncwc.edu/toconnor/392/spy/terrorism.htm>, Intelligence Gathering and Information, Nov. 20, 2002.
107. Ouarantiello, L.E., "Tracking the Homeboys", Low and order, 44, no. 6 (June 1996),ss.80-82 14. Claire Johnson, Prosecuting Gangs, ss. 5-6
108. Overton, W. C., "Child Sexual Abuse Investigation, Lawand Order, 42, no. 7(July 1994), s. 97. Perkins, C. and Klaus Patsy, Criminal Victimization (Washington, D.C.: Bureau of Justice Statistics, 1996), s.1.
109. Perry, B., *In the Name of Hate: Understanding Hate Crimes*, Routledge, New York, 2001, pp. 138, 174.

110. Peterson, M.B., *Applications in Criminal Analysis*, Greenwood Press, Westport, CT, 1994, pp. 3, 115–117.
111. Potok, M., personal communication, March 10, 2003.
112. President, Report, The National Strategy for the Physical Protection of Critical Infrastructures and Key Assets, White House, February 2003, p. 9.
113. President, Report, National Strategy for Combating Terrorism, Feb. 2003, p. 6.
114. President, Report, The National Strategy for Combating Terrorism, White House, Feb. 2003, p. 8.
115. President, Report, The National Strategy for Homeland Security, Office of Homeland Security, July 16, 2002, p. 2.
116. President, Report, The National Strategy for the Physical Protection of Critical Infrastructures and Key Assets, White House, Feb. 2003, p. 1.
117. P.Tappan, Crime, Justice and Correction, London 1960
118. Peterson, J.L., Use of Forensic Evidence by the Police and Courts (Washington, D.C.:U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, 1987), s, 5
119. Porter, B., "Mind Hunters," Psychology Today, 17, no. 4 (April 1983), s. 46.
120. RAND, Third Annual Report to the President and the Congress of the Advisory Panel to Assess Domestic Response Capabilities for Terrorism Involving Weapons of Mass Destruction, Dec. 15, 2001, <http://www.rand.org/nsrd/terrpanel> (Feb. 28, 2003), p. 41.
121. Rapoport, D.C., *Inside Terrorist Organizations*, Rapoport, D.C., Ed., Columbia University Press, New York, 1988, p.
122. Ronczkowski, Michael R., Terrorism and Organized Hate Crime-Intelligence Gathering, Analysis and Investigations, CRC Pres, London, 2004.
123. Revell, B., A Long Path of Terror, <http://www.adl.org>, 1, 1, December 2002 (Feb. 20, 2003), On the Beat.

124. Revell, O., Protecting America: law enforcement views radical Islam, March 1995, <http://www.meforum.org/article/235> (March 11, 2003), *Middle East Quarterly*, p. 4.
125. Ridge, T., Gov. Ridge Announces Homeland Security Advisory System, Office of the Press Secretary, White House, March 12, 2002.
126. Rhodes, H.T.F., Bertillon, A. (1956; reprint ed. New York: Greenwood Press, 1968), s. 24 21. Rhodes, Alphonse Bertillon, s. 82
127. Rick, G., "The Plastic Perpetrators", *The National Centurion*, 1, no. 8. (December 1983), s. 38
128. Rolondo, V. del Camen and Walker, J.T., Briefs of 100 Leading Cases in Law Enforcement (Cincinnati: Anderson, 1991), ss.13-14
129. Senate Select Committee on Intelligence, The Terrorist Threat Confronting the United States, Statement for the Record of Dale L. Watson, February 6, 2002, p.2.
130. Stohl, M., *The Politics of Terrorism*, Stohl, M., Ed., Marcel Dekker, New York, 1979, p. .
131. Snow, D.M., September 11, 2001, The New Face of War?, Longman, New York, 2002, p.
132. Snow, D.M., *September 11, 2001, The New Face of War?*, Longman, New York, 2002, p. 11.
133. Southern Poverty Law Center, 2001 Intelligence Report, <http://www.tolerance.org/maps/hate/index.html> (February 28, 2003), Hate Groups.
134. Southern Poverty Law Center, 2001 Intelligence Report, <http://www.spl-center.org/intelligenceproject/ip-index.html> (Feb. 2003, Known Active Patriot Groups in 2001).
135. Southern Poverty Law Center, *Hate Groups*, <http://www.tolerance.org/maps/hate/index.html> (March 6, 2003), Hate Group Definitions.
136. Stohl, M., *The Politics of Terrorism*, Stohl, M., Ed., Marcel Dekker, New York, 1979, p.

137. Sellin T., The Significance of Recording Crime. Law Quarterly Review, 1951
138. Smith, W.F., "Organized Crime Today," Drug enforcement, 10, no. 1 (Spring 1983), ss. 7-8.
139. Stellwagen, L.d., Use of Forfeiture Sanctionb in Drug Cases (Washington, D.C. Bureau of Justice Statistics, 1985), ss. 1-5
140. Stone, G.R., Search and Seizure (Washington, D.C.:US. Department of Justice, National Institute of Justice, 1991), s. 1
141. Strobe, M., "The Springfield Experience," Law and Order, 31. No. 12 (December 1983), ss 22-24 24. "Police Department Sponsors 30-Day Antiburglary Campaign," Police Chief, 41, no 5 (May 1.974),ss. 57-58
142. Swanson, C.et al., "Abuse of Anabolic Steroids, FBI Law Enforcement Builetin 60,no18 (August 1991)s.20
143. Stone, S., "The Investigation and Prosecution of professional Practice Casees under the
144. The Commission on Accreditation for Law Enforcement Agencies (CALEA), *Crime Analysis*, The Commission on Accreditation for Law Enforcement Agencies, Washington, D.C., January 1999, Chap. 15.
145. Taylor, J., "anabolic Steroid Use amang Teenagers",Omaha World Herald, 26 August 1991, s.25. Wambaugh, J., The Blooding (New York: William Morow, 1989), ss. 275-282.
146. Trainum, J., "ROP-ing in Fences, "FBI Law Enforcement Builetin, 60, no. 6 (June 19991), s. 7. 15. Pope, Crime Specific Analysis, s. 15.
147. United States Department of State Immigration and Nationality Act, Section 212 (a) (3) (B).
148. Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism (USA PATRIOT Act) Act of 2001, 107th Congress, 1st session, HR3162 (Oct. 24, 2001).

149. Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism (USA PATRIOT Act) Act of 2001, 107th Congress, 1st session, Oct. 24, 2001.
150. U.S. Department of Justice, Bureau of Justice Statistics, *Bridging Gaps in Police Crime Data*, Washington, D.C., September 1999, p. 1.
151. U.S. Senate Committees on Appropriations, Armed Services, and Select Committee on Intelligence, Threat of Terrorism to the United States, Statement for the Record, Louis J. Freeh, May 10, 2001.
152. U.S. Justice Department, Federal Bureau of Investigation, http://www.fbi.gov/ucr/Cius_98, (Feb. 21, 2003).
153. Vatis, M.A., Cyber attacks during the war on terrorism: a predictive analysis, Institute for Security Technology Studies, Dartmouth College, Hanover, N.H., Sept. 22, 2001, pp. 5–9.
154. Vold, Theoretical Criminology, New York, 1958
155. Vetler, H.J. and Silverman, I.J., The Nature of Crime (Philadelphia: W.B. Saunders, 1978), s. 77.
156. Watanabe, F., How to succeed in the DI: fifteen axioms for intelligence analysts, *Studies in Intelligence*, 1, 1, 1997.
157. Webster, W., and de Borchgrave, A., Cybercrime ... Cyberterrorism ... Cyberwarfare ... : Averting an Electronic Waterloo, CSIS, Washington, D.C., 1998, p. 3. <http://www.csis.org/pubs/cyberfor.html> (Feb. 28, 2003).
158. White, J.R., *Terrorism: An Introduction*, 4th ed., Thomson Wadsworth, Belmont, CA, 2002, pp. 23, 33, 36, 39.
159. White, J.R., *Terrorism: An Introduction*, 4th ed., Thomson Wadsworth, Belmont, CA, 2002, p. 207.
160. Wade, G. E., "undercover Violence, FBI Law enforcement Bulletin, 59, no 4 (April 1990), ss. 15-18 43. Guidelines for Narcotics and Dangerous Drug evidence: Handling and Security Procedures Washington, D.C.: Drug Enforcement administration, n.d.), app. 4.

161. White, T.W. et al., Police Burglary Prevention Programs (Washington, D.C. National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice, 1975), s. 33.
162. Yücel, Mustafa T. , Kriminoloji Suç ve Ceza, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Yayınları, 1986.
163. Zawitz, M.W., ed., Report to the Nation on crime and Justice (Washington, D.C. Bureau of Justice statistics, 1988), s. 44.
164. Zeichner, I.B., "Insight Criminal Justice," Law and Order, 31, no. 12 (December 1983), s.8.

ÖZGEÇMİŞ

1970 yılında Ankara’da doğdu. İlköğrenimini Ankara’da Reşat Bey İlkokulu ve Sokullu Mehmet Paşa Lisesi Orta Bölümünde tamamladı. Lise öğrenimini 1985 yılında başladığı Ankara Polis Koleji’nde devam ettirdi ve Haziran 1993 yılında Polis Akademisinden Komiser Yardımcısı olarak mezun oldu.

1993 yılından 2002 yılına kadar Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü’nde Komiser Yardımcısı, Komiser, Başkomiser rütbelerinde görev yapmıştır. Bu görevlerde Şube Bilgi İşlem Veri Giriş Bölümünde Büro Amir Yardımcılığı, Otomatik Parmak İzi Teşhis Büro Amir Yardımcılığı ve Büro Amirliği hizmetlerinde bulunmuştur. Özellikle bu dönemde Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Adli Tıp Enstitüsü Fen Bilimleri Anabilim Dalı Fizik İncelemeler ve Kriminalistik Programında yüksek lisansını tamamlamıştır. ‘Manuel Parmak İzi Sisteminin Bilgisayar Sistemine Adaptasyonu ve Karşılaştırılması’ konulu tezini uygulama fırsatı bularak Otomatik Parmak İzi Teşhis Sisteminin (AFIS-Automated Fingerprint Identification Systems) tüm Türkiye genelinde donanım ve yazılım olarak kurulması ve işletilmesinde büyük emeği geçmiştir.

Bu dönemde yurt içi ve dışı eğitim kurslarına katılma fırsatı bulmuştur. Katıldığı Hizmet içi eğitim ve uzmanlık kursları :

1. Parmak İzi ve Teknik Fotoğraf Kursu, Bilgisayar Programcılığı Kursu,
2. Olay Yerinde Polis Teknikleri Kursu (Fransız Eğitimcilerden),
3. Kişisel Bilgisayar (PC) Kursu,
4. Interpol Genel Kurulu Katılımı,
5. Eğitimcilerim Eğitimi Tekamül Kursu,
6. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi İleri Düzey Kullanıcı Kursu (ABD-Los Angeles),
7. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Sistem Yöneticisi Kursu (ABD-Los

Angeles),

8. TSE-ISO-EN 9000 Kalite Yönetimi ve Kalite Güvencesi Standartları Temel Eğitim Kursu,
9. TSE-ISO-EN 9000 Kuruluş İçi Kalite Tetkikleri Kursu,
10. TSE-ISO-EN 9000 Kalite Sistem Dökümantasyonu Kursu,
11. TSE-ISO-EN 9000 İstatistiksel Proses Kontrol Kursu,
12. TSE-ISO-EN 14000 Çevre Yönetim Sistemi Kursu,
13. TSE-ISO-EN 9000 Hizmette Kalite Yöntemi Kursu,
14. NEC Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Çevirim Kursu (ABD-Californiya),
15. Nüklüer-Biyolojik-Kimyasal Silahlar İlk Müdahale Sorumlusu Kursu (Amerikalı Eğitimcilerden),
16. NEC Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Kullanıcı Metodları-Latent ve Onparmak İzi Sorgulaması Kursu (ABD-Californiya, Japon Eğitimcilerden),
17. Birleşmiş Milletler Global Terörizm Kursu (Kosova, İngiliz Eğitimcilerden),
18. Meslek İçi Orta Kademe Yöneticilik Eğitimi Kursu,
19. Daire İçi İnsan Kaynakları Yönetiminde Kalite ve Verimlilik Semineri Katılımı,
20. III. Anadolu Adli Bilimler Kongresi Katılımı,
21. Uluslararası Cogent Kullanıcılar Grup Konferans Katılımı (Roma-İtalya),
22. Poroskopi Konferans Katılımı (Hintli Eğitimciden),
23. Değişim ve Sürekli Gelişim Stratejileri Seminer Katılımı,
24. Üst Rütbeli Araştırmacılar ve Adli Delil Kursu (Alman Eğitimcilerden),
25. Kapsamı Geniş Olaylarda Olay Yeri Yönetimi ve Araştırması Kursu (Alman Eğitimcilerden),
26. Mağdur - Kurban Teşhis Kursu (Alman Eğitimcilerden),
27. Performans Yönetimi ve Değerlendirmesi Eğitimcilerin Eğitimi Kursu (İngiliz Eğitimciden),
28. Performans Yönetimi Konferans Katılımı (İngiliz Eğitimciden),
29. SATEM Toplam Kalite Yönetimi Kursu,
30. SATEM Performans Yönetim Kursu,
31. İtalyan Kültür Enstitüsü Dil Eğitimi Kursu.

Ayrıca katılmış olduğu yurtdışı toplantı, seminer ve konferanslar :

1. Cogent Otomatik P.İzi Teşhis Sistemi İnceleme Toplantısı (Viyana, Avusturya)
2. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi İnceleme Toplantısı (Bretislava, Slovakya)
3. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Benchmark Test Toplantısı (Ontorio, California, ABD)
4. Printirak Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Benchmark Test Toplantısı (Bern, İsviçre)
5. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Yönetim ve Kullanıcı Eğitim Toplantısı (Los Angeles, California, ABD)
6. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Kullanıcı Konferansı (Los Angeles, California, ABD)
7. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Kullanıcı Konferansı (Long Beach, California, ABD)
8. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Kullanıcı Konferansı (Roma, İtalya)
9. NEC Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Benchmark Test Toplantısı (Sacramento, California, ABD)
10. SAGEM-Morpho Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Benchmark Test Toplantısı (Seattle/Tacoma, Washington, ABD)
11. Cogent Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Benchmark Test Toplantısı (Alhambra/Pasedena, California, ABD)
12. SAGEM-Morpho Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Benchmark Test Toplantısı (Paris, Fransa)
13. NEC Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Benchmark Çevirim Eğitim Toplantısı (San Francisco, California, ABD)
14. NEC Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi Yazılım Düzenleme Toplantısı (Tokyo, Japonya)
15. İnterpol Genel Sekreterliği Parmak İzi Konferansı Uygulama Toplantısı (Lyon, Fransa)

16. İnterpol Genel Sekreterliği Avrupa Akredite Kriminal Okulları Olay Yeri İlk Ekip Eğitim Müfredatı Hazırlama 1. Toplantısı (Lyon, Fransa)
17. İnterpol Genel Sekreterliği Avrupa Akredite Kriminal Okulları Olay Yeri İlk Ekip Eğitim Müfredatı Hazırlama 2. Toplantısı (Lyon, Fransa)
18. İnterpol Genel Sekreterliği Avrupa Akredite Kriminal Okulları Olay Yeri İlk Ekip Eğitim Müfredatı Hazırlama 3. Toplantısı (Lyon, Fransa)
19. Performans Yönetim ve Değerlendirme İngiltere İçişleri Bakanlığı (Home Office) Uygulamaları İnceleme Toplantısı (Londra, İngiltere)

2002 yılından Mayıs 2004 yılına kadar Birleşmiş Milletler Kosova Barış Gücü'nde (UNMIK) Başkomiser rütbesinde Grup Lideri olarak hizmet vermiştir. Bu görevde bulunanlara verilen Birleşmiş Milletler Bronz Barış Hizmet Madalya ve Ribonuna sahiptir.

Mayıs 2004 yılından bu yana Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Laboratuvarları Daire Başkanlığı Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü'nde Emniyet Amiri rütbesinde görev yapmaktadır. Bu görevde Bürolar Amiri ve Şube Müdür Vekilliği hizmetlerinde bulunmuştur. Bu dönem içerisinde yaklaşık 2 yıl süren Avrupa Birliği Eşleştirme (Twinning) Projesi olan ve Almanya ile yürütülen Polisin Adli Kapasitesinin Arttırılması Bölümünde olan ve İngiltere İçişleri Bakanlığı (Home Office) ile yürütülen Olay Yeri İncelemesinde Performans Gözlem ve Değerlendirme Ünitesinin Kuruluşu alt bölümünde Bölüm Lideri olarak hizmet vermiştir.

Evli ve 1 çocuk sahibidir. İngilizce ve İtalyanca bilmektedir.

1. Buradasınız. Suç işlediğinize inanıyor musunuz?		
	☐ a) hapishanede olma sebebini suça dayandırmamaktadır.	22 adet - %73
	☐ b) yanlış anlamadan kaynaklandığını düşünmekte.	5 adet - %17
	☐ c) hayatında değişen hiçbir şeyin olmadığını düşünüyor	3 adet - %10
2. Suç işlemiş olduğunuzu düşünürsek sizce ne tip bir suçunuzun olduğunu düşünüyorsunuz?		
	☐ a) Kendi halkını korumak için yapılan faaliyetler olarak tanımlanmakta.	21 adet - %70
	☐ b) Kanunlara karşı geldiğini ve karşılığını burada ödemekte olduğunu belirtiyor.	7 adet - %23
	☐ c) cevap yok.	2 adet - %7

3. Hukuk kurallarını ve ahlak kurallarını kıyasladığımızda sizce hangisi daha önemlidir?		
	☐ a) hukuk kuralları.	20 adet - %67
	☐ b) ahlak kuralları.	7 adet - %23
	☐ c) her ikisi de.	3 adet - %10
4. Suç olgusunun olmadığı bir toplumu nasıl tarif edersiniz?		
	☐ a) ideal toplum olarak tanımlanmakta.	23 adet - %77
	☐ b) suç işlenmeyen toplumunun olmadığını ve insanlık tarihi boyunca da hep suçun olduğunu bunun hukuk içerisinde tanımlandığını söylüyor.	4 adet - %13
	☐ c) bu konuda herhangi bir fikri yok.	3 adet - %10

5. Sizce bir toplum kültür değerlerine sahip çıkarsa suça ne kadar açık bir toplum olur. Açıklayınız.		
	☐ a) Kültürün adi suçlarla ve terör suçları ile ilişkili olduğundan etkisinin pozitif yönde olacağını belirtmekte.	20adet - %67
	☐ b) Kültürlü toplumlarda da suç işlenir ama suç oranlarını elbetteki azaltıcı bir etkide bulunur.	6 adet - %20
	☐ c) Kültür kelimesi özünde iyi şeyleri içerdiğinden suç ve suçlularla bir ilintisi bulunamayacağı kanaatini taşıyor.	4 adet - % 13
6. Toplum içinde yaşayan bireyler, o topluma ait kültürün bir parçası olarak, kendilerini suça iten başlıca kültür olguları sizce neler olabilir?		
	☐ a) Eğer toplum ekonomik ve sosyal açıdan fakirse kültür etkisi dışında bir suç ilişkisi ortaya çıkar.	15 adet - %50
	☐ b) Kültürel değerler çok kısıtlayıcı ve hürriyeti engelleyici ise bunun etkisi suç artışına sebep olur.	12 adet - %40
	☐ c) Kişisel bir anlık öfkeler sebebiyle meydana gelen olaylar olarak tanımlanmakta.	3 adet - %10

7. Başlıca hukuk kurallarından birisi bir kişinin suçunun ispatlanana kadar masum sayılmasıdır. Siz masum olduğunuzu düşünüyorsanız bunu neye dayandırıyorsunuz?		
	☐ a) Masum yani suçsuz olduğunu düşünüyor çünkü kendi toplumuna yapılan saldırılar ve haksızlıklar karşısında yapılan hareketler suç sayılamaz.	25 adet - %83
	☐ b) Savaş koşulları zorlayıcı başlıca unsurdur.	3 adet - % 10
	☐ c) Bu konuda herhangi bir fikri yok.	2 adet - % 7
8. Kültür ve suç iç içemidir. Yoksa toplumlara göre değişen evrensel bir kavram mıdır?		
	☐ a) Suç ve Kültür kesinlikle içiçe olan kavramlardır.	22 adet - %73
	☐ b) Toplumlara değişen yanları olsa da evrensel kavramlardır.	2 adet - % 7
	☐ c) Toplumdan topluma değişen toplumun yapısına özgü kavramlardır.	6 adet - %20

9. Size isnat edilen suçun işlenmesinde sizce en büyük etken nedir?		
	☐ a) Toplum şartlarının ağırlaşması.	22 adet - %73
	☐ b) Devlet otoritesinin olmaması.	5 adet - %17
	☐ c) Kişisel sebepler daha ön planda olanlar.	3 adet - %10
10. Normal adi suçları ve terör suçunu karşılaştırarak nasıl tarif edersiniz?		
	☐ a) Adi suçlar genel yapılı suçlar ama terör suçları özel yapılı suçlardır.	21 adet - %70
	☐ b) Her iki tip suç birbirini besleyen insan kaynaklı topluma karşı faaliyetlerdir.	7 adet - %23
	☐ c) Adi suç kişiye bağlı Terör suçu topluma bağlı suçlardır.	2 adet - % 7

1. Suç nedir?		
	☐ a) Toplum içerisinde tasvip edilmeyen davranışlardır.	18 adet - % 60
	☐ b) Hukuk kuralları karşısında faaliyette bulunmaktadır.	3 adet - % 10
	☐ c) İnsanın iyiliğine olmayan yaklaşımlardır.	9 adet - % 30
2. Kültür nedir?		
	☐ a) Örf ve adetler bütünüdür.	12 adet - % 40
	☐ b) Toplumun ortak bilincidir.	6 adet - % 20
	☐ c) Hukuk kurallarıdır.	12 adet - % 40

3. Toplum nedir?		
	☐ a) Beraber yaşayan bireylerin toplamıdır.	24 adet - % 80
	☐ b) Ortak amaçları olan insanlardır.	3 adet - % 10
	☐ c) Aynı coğrafyada aynı kültürü paylaşan insanlardır.	3 adet - % 10
4. Suçlu nedir?		
	☐ a) Kanunsuz davranışlarda bulunan kişidir.	20 adet - % 67
	☐ b) İnsanlara karşı kötülük içerisinde olan kişidir.	3 adet - % 10
	☐ c) Normal düşünemeyen hasta bir insandır.	7adet - % 23

5. Terörizm nedir?		
	☐ a) Devlet yapısına karşı gelmektir.	17 adet - % 57
	☐ b) İnsanları korkutmak için suç işlemektir.	7 adet - % 23
	☐ c) İnsanların hayatlarına son vermeye kastetmektir.	6 adet - % 20
6. Terörist nedir?		
	☐ a) Devlet düzenine karşı gelen kişidir.	24 adet - % 80
	☐ b) Korku ve deşeti yaymaya çalışan kişidir.	5 adet - % 17
	☐ c) Terör faaliyetlerinde bulunan örgüt mensubudur.	1adet - % 3

7. Kùltür ve suç birlikteliği olabilir mi?		
	☐ a) Evet	25 adet - % 83
	☐ b) Hayır	5 adet - % 17
	☐ c) Cevap yok	0 adet - % 0
8. Kùltür ve Terörizm birlikteliği olabilir mi?		
	☐ a) Evet.	22 adet - % 73
	☐ b) Hayır	6 adet - % 20
	☐ c) Cevap yok	2 adet - % 7

9.Suçlu ve Terörist aynı kavramlar mıdır?		
	☐ a) Evet.	17adet - % 57
	☐ b) Hayır.	9 adet - % 30
	☐ c) Cevap yok	4 adet - % 13
10. Terorist toplum olur mu?		
	☐ a) Evet	29 adet - % 97
	☐ b) Hayır.	1adet - % 3
	☐ c) Cevap yok.	0 adet - % 0

11. Suçlu toplum olur mu?		
	☐ a) Evet.	26 adet - % 87
	☐ b) Hayır.	4 adet - % 13
	☐ c) Cevap yok	0 adet - % 0
12. Toplum mu birey mi suç işler?		
	☐ a) Suçu birey işler.	21adet - % 70
	☐ b) Suçu toplum işler.	5 adet - % 17
	☐ c) Her ikiside etkindir.	4 adet - % 13

13. Toplum hayatını bireyler mi devlet mi oluşturur?		
	☐ a) Devlet kural koyar ve uyulmasını ister	26 adet - % 86
	☐ b) Toplum yaşantısı devlet yapısını oluşturur.	2 adet - % 7
	☐ c) Her iki olgu da toplum hayatını etkiler.	2 adet - % 7
14. Devlet kültürün neresindedir?		
	☐ a) Devlet ve kültür içiçedir.	24 adet - % 80
	☐ b) Devlet kültür yapısına karışmaz.	1 adet - % 3
	☐ c) Halkın istek ve kültürüne göre devlet şekil alır.	5 adet - % 17

15. Devlet ve birey kültürün neresindedir?		
	☐ a) Her ikiside kültürün ana parçasıdır.	15 adet - % 50
	☐ b) Birey kültürün ana unsurudur.	12 adet - % 40
	☐ c) Devletsiz kültür anlayışı olmaz.	3 adet - % 10
16. Suç ve ceza nedir?		
	☐ a) Ceza suçun karşılığıdır.	18 adet - % 60
	☐ b) Suç cezalarla önlenen bir olgudur	2 adet - % 7
	☐ c) Hukuk kuralları ile belirlenen davranış biçimleridir.	10 adet - %33

17. Devlet mi toplum mu ceza verir?		
	☐ a) Cezayı devlet verir.	23 adet - % 76
	☐ b) Cezayı toplum verir.	5 adet - % 17
	☐ c) Her ikisi de verir.	2 adet - % 7
18. Teröre karşı kültür bir silah mıdır?		
	☐ a) Evet.	20 adet - % 67
	☐ b) Hayır.	9 adet - % 30
	☐ c) Cevap yok	1adet - % 3

19. Terörist sizce kültürün neresindedir?		
	☐ a) Kesinlikle dışındadır.	18 adet - % 60
	☐ b) Terörist kültürel nedenlerden suç işlemektedir.	6 adet - % 20
	☐ c) Kültür değerlerinden etkilenir.	6 adet - % 20
20. Terör ve suç içiçe midir?		
	☐ a) Evet.	26 adet - % 86
	☐ b) Hayır.	2 adet - % 7
	☐ c) Cevap yok.	2 adet - % 7

21. Terör cezası ve suç cezası aynı kavramlar mıdır?		
	☐ a) Aynı kavramlar değildir.	2 adet - %7
	☐ b) Aynı kavramlardır.	28 adet - % 93
	☐ c) Cevap yok	0 adet - % 0
22. Suçlu ıslahı nedir?		
	☐ a) Hapis cezasıdır.	17 adet - % 57
	☐ b) Bireyi topluma kazandırmaktır.	3 adet - % 10
	☐ c) Suçları azaltmak için yapılan faaliyettir.	10 adet - % 33

23. Terörist ıslahı nedir?		
	☐ a) Hapis cezasıdır.	21 adet - % 70
	☐ b) Bireyi topluma kazandırmaktır.	6 adet - % 20
	☐ c) Terörü yok etme faaliyetidir.	3 adet - % 10
24. Suçlu toplumda saygın mıdır?		
	☐ a) Evet	0 adet - % 0
	☐ b) Hayır	30 adet - % 100
	☐ c) Cevap yok	0 adet - % 0

25. Terörist, toplumda saygın mıdır?		
	☐ a) Evet.	23 adet - % 77
	☐ b) Hayır	4 adet - % 13
	☐ c) Cevap yok.	3 adet - % 10
26. İnsanlık suçu var mıdır?		
	☐ a) İnsanlığa karşı işlenmiş suçlar vardır.	17 adet - % 56
	☐ b) İnsanlık suçu yoktur.	8 adet - % 27
	☐ c) İnsanlık suçu evrenseldir.	5 adet - % 17

27. İnsanlık suçu kültür kavramının neresindedir?		
	☐ a) Kesinlikle kültür kavramı dışındadır. .	25 adet - % 83
	☐ b) Kültür kavramına giren yönleri vardır .	4 adet - % 13
	☐ c) Bizzat kültürden kaynaklanabilir.	1adet - % 4
28. Bir suçluya terörist denilebilir mi?		
	☐ a) Evet denilebilir.	16 adet - % 54
	☐ b) Suçun işlenme amacına bağlı olarak denilebilir.	10 adet - % 33
	☐ c) Kesinlikle denilemez.	4 adet - % 13

29. Bir teröriste suçlu denilebilir mi?		
	☐ a) Evet denilebilir.	30 adet - % 100
	☐ b) Suçun işlenme amacına bağlı olarak denilebilir.	0 adet - % 0
	☐ c) Kesinlikle denilemez	0 adet - % 0
30. Kültür toplum için neden gereklidir?		
	☐ a) Kültürsüz toplum olmaz. Kültür toplumun ortak bilincidir.	15 adet - % 50
	☐ b) Birlikte yaşayabilmenin temelidir.	9 adet - % 30
	☐ c) Değişik toplumların birbirlerinden olan farklarının görülebilmesi için gereklidir.	6 adet - % 20